

bir seri katilin manifestosu

ted kaczynski

ARKIN GELİŞİN

SUÇ PSİKOLOJİSİ ve SERİ KATİL UZMANI

seri katiller biyografisi

HERDEM KİTAP

TED KACZYNSKİ

Bir Seri Katilin Manifestosu

Arkın Gelişin

Suç Psikolojisi ve Seri Katil Uzmanı

HERDEM KİTAP
Tınaztepe Mh. Bülbülderesi Cd. No: 38/A - Küçükesat - ANKARA
Telefon: 0312 433 08 93 Faks: 0312 433 07 92
Cep telefonu: 0533 402 86 37
E-posta: info@herdemkitap.com / herdemkitapyayin@gmail.com
https://www.facebook.com/herdemkitap
https://www.twitter.com/herdemkitap
www.herdemkitap.com

Yayın No: 4
Polisiye – Biyografi: 2

ISBN: 978-605-4757-65-7

Yayıncı Sertifika No: 19546

1. Baskı: Ankara 2014

Genel Yayın Yönetmeni: Esen Rüzgâr

Redaksiyon: Ali Ülken

Kapak Tasarım: Leyla Çelik

Mizanpaj: Herdem

Baskı: Erek Ofset / 16098

© Bu kitabın tüm yayın hakları **Norrsken Ltd. Şti.'ne** aittir. Yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen hiçbir yolla kopya edilemez, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

Dostluk ve Dayanışmayla...

TED KACZYNSKİ

Bir Seri Katilin Manifestosu

Arkın Gelişin

Suç Psikolojisi ve Seri Katil Uzmanı

Arkın Gelişin (d. 1976, İstanbul)
Suç psikolojisi uzmanı ve yazar

Daha çok psikolojik gerilim roman ve seri katil biyografileri türünde eser veren bir yazardır.

2004 yılında EIPOS Dresden Üniversitesi Suç Psikolojisi Bölümünü bitirdi. 2005-2008 yılları arasında çeşitli suçlardan ötürü hüküm giymiş olan mahkûmları analiz etmek için, kendileriyle söyleşiler gerçekleştirdi. Üniversite yıllarında ana dal olarak seri katilleri irdeleyen Gelişin, bu alanda uzmanlaşarak çeşitli bilimsel çalışmalara imza attı. Yaklaşık 10 yıllık bir araştırma evresinde, birçok ünlü seri katil hakkında arşivler oluşturdu. Bu çalışmalarını oluştururken, bizzat o ülkelerin emniyet ve hukuk birimleri ile irtibata geçerek zengin ve eşsiz bir arşive sahip oldu. 2012 yılında yayımlanan ilk romanı *Bir Seri Katilin Günlüğü* ile dikkat çekmeyi başardı. Bu romanın devamı niteliğinde olan *Kansız* isimli romanı ise Nisan 2014'te yayımlanmıştır.

Uzmanlık alanı sebebiyle, Ocak 2014 tarihinde Gaziantep'te firar eden Ali Kaya isimli seri katilin yakalanması için Ankara Emniyet Müdürlüğü'yle birlikte çalışmıştır. Seri katil Ali Kaya, Mart 2014'te yakalanmıştır.

İçindekiler

İmhacı Öğrenci / 8

Kanatlan Benimle / 12

Batı'ya Çalışma / 16

Programlanmış Ölüm / 21

Bombacının Geri Dönüşü / 24

Ted İçin Üçlü / 28

Bir Seri Katilin Manifestosu / 33

Montana Münzevisi / 36

Asla Dava Olmayan Dava / 41

Perde Açılır... / 45

Ormana Kaçış / 48

Mahkemeye Dönüş / 51

Kardeş ve Kahraman / 55

Söyleşiler / 59

Ted Kaczynski Sözleri / 83

Ted Kaczynski Kronolojisi / 84

Manifesto / 89

Unabomber Manifesto / 91

Ahmaklar Gemisi / 215

Theodore Kaczynski'nin Psikolojiik Değerlendirmesi / 223

Görseller / 277

Kaynakça / 319

Theodore J. Kaczynski

12 m2'lik bir koğuşta yaşıyor. İdam cezasından kurtuldu. Gizli servis ajanlarına yemek tarifleri verdi ve Oklahoma bombacısı Timothy McVeigh'in nerede hata yaptığını anlattı.

Kısacası, dünya'nın her türlü haline karşı anlamlı ve anlamsız tavsiyeler vermekte.

Kendisi, *"Unabomber"* lakaplı seri katil Ted Kaczynski.

En büyük korkusu? İnsanların kendisine deli demeleri...

Theodore John Kaczynski 22 Mayıs 1942'de Chicago'da dünyaya geldi. Küçük kardeşinin adı David.

Annesi Wanda, 1990 yılında çok acı bir şekilde dul kaldı. Eşi Richard, ölümcül bir kanser türüne yakalndığını öğrendikten sonra intihar ederek hayata ve ailesine ebediyen veda etti.

Wanda ve David, nasıl olur da dahi bir akademisyenin, Amerika'nın 1 numaralı terörist ve seri katiline dönüştüğüne anlam veremediler.

Annesi, oğlunun 18 yıl boyunca, masum insanları bombalayarak öldürdüğü, sakat bıraktığı gerçeği ile yüzleşmek zorunda kaldı. Oğlu kendi ideolojisinin peşinde adeta bir haçlı seferi başlatmıştı.

İmhacı Öğrenci

Tarih 25 Mayıs 1978'i gösteriyordu.

İtina ile paketlenmiş küçük bir koli, Chicago Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nin otoparkında yerde duruyordu. Üzerinde kırmızı, beyaz ve mavi pullar vardı. Bu pullar Eugene O'Neill (Nobel ödüllü ABD'li oyun yazarı, d. 16 Ekim 1888 - ö. 27 Kasım 1953), anısına çıkartılmış özel bir seriyidi. Alıcı ise New York'da bulunan Renseelaer Politeknik Enstitüsüne bağlı Profesör E.J. Smith olarak adreslenmişti.

Paket teslim edilememiş ve göndereni olan Profesör Buckley Crist'e geri dönmüştü. Christ, Illinois'de bulunan Northwestern Üniversitesi'nde görevliydi. Ancak paket şu anda başka bir Üniversite'ye geri dönmüştü. Kimse bu durumu sorgulamadı, Profesör Crist'e ulaşıldı.

Profesör Crist herhangi bir gönderiden haberdar olmadığını belirtse de, paketin kendisine yönlendirilmesini talep etti. Paket ertesi gün kendisine ulaştı. Paketin üzerindeki el yazısının kendisine ait olmadığını gören Crist, şüphelenerek derhal Kampüs güvenliğinden sorumlu olan Terry Marker'e bilgi verdi.

Trajikomiktir ki, aralarındaki konuşmada şu şakalaşma gerçekleşmiştir: *"Kim bilir, belki de bu bir bomba!"* Ancak Marker gelip de paketi açtığında artık çok geçti. Şaka gerçeğe dönüştü. Açtığı paket elinde büyük bir gürültü ile patladı. Ne var ki, Marker ve Christ, Unabomber tarafından korkutulacak ilk kişilerdi.

Ancak o gün şans onlardan yanaydı. Çünkü paketin içindeki bomba, son derece amatörce hazırlanmış ve imha gücü çok düşüktü. Çok daha büyük yaralanmalara sebep olabilecek bomba, sadece hafif yaralanmalara yol açmıştı. Güvenlik Sorumlusu Marker, elinden yaralanmış ve derhal Evanston hastanesine yönlendirilmişti.

Derhal bomba kalıntıları ATF'ye (Bureau of Alcohol, Tobacco and Firearms – Alkol, Tütün ve Ateşli Silahlardan sorumlu birim) yönlendirildi. İlk incelemeler neticesinde açıklama gecikmedi. Bombanın son derece amatörce hazırlanmış olduğu açıklandı.

Tuhaf görünümlü patlayıcı, genelde her evde bulunabilecek malzemelerle hazırlanmıştı. 2,5 cm çapında ve yaklaşık 23 cm uzunluğunda metal bir tüpten ibaretti. Ancak tüpün içerisindeki madde, sıradan bir evde bulunabilecek cinsten değildi: barut. Son derece basit bir düzeneği —lastik bantlarla gerilmiş bir çivi— vardı bombanın. Düzeneğin amacı, paket açıldığında, barutla dolu tüpün tetiklenmesine sebep olacak bir darbeyi oluşturmaktı. Çivinin sürtünme etkisiyle kıvılcım oluşup, tüpün içerisinde bulunan barut ateşlenecekti.

Ancak daha önemli ayrıntılar vardı. Patlayıcının bulunduğu kutu, ahşap ve el yapımıydı. Tıpkı içerisinde bulunan tüpün her iki ağzındaki tıpalar gibi. Bu sıradışı bir durumdu. Çünkü el yapımı patlayıcıların ağızları genelde, vidalanma amaçlı dişli metal ağızlıklar ile kapatılırdı. Bu tür metal kapaklar ise, her tür yapı malzemesi satan dükkânlar ve mağazalarda bulunurdu. Metal ağızlıkların amacı, tüpün daha sıkı kapalı olmasını sağlamaktadır. İçerisindeki barutun ateşlenmesi neticesin-

de, tüp şişer ve belli bir basınca ulaştıktan sonra daha şiddetli bir patlamaya sebebiyet verir. Ancak bu patlayıcıda kullanılan tıpalar ağaçtan yapılmıştı ve basıncı muhafaza etmeye pek elverişli değildi.

Bu hata, paketi açan Marker için büyük bir şanstı. Çünkü patlayıcı, yeterince basmcın oluşamamasından ötürü, asıl şiddetine erişememişti. Bombayı yapan kişi, düzeneğin içerisinde pil ve benzeri malzemeler kullanmış olsaydı, patlamanın şiddeti çok daha büyük olurdu.

Patlayıcının yapımında kullanılan diğer bileşenler ise herhangi bir hurdacıdan temin edilebilir cinstendi. O yüzden "Unabomber" ilk etapta "Hurdacı Bombacı" olarak anılmaya başladı.

Ancak Profesör Crist'in niçin hedef seçildiği belirsizdi. Bu konuda birçok komplo teorisi üretildi. Aralarında çok tuhaf olanları da vardı. Örneğin, asıl amacın yaralama değil, sadece korkutma olduğu düşünüldü. Bunun profesörün dersinden düşük not alan bir öğrencinin bir şakası olduğu söylendi.

ATF memurları, düzeneğin resimlerini çekip raporlar düzenledi ve gönderinin asıl alıcısı olan Profesör E.J. Smith'i ziyaret ederek onun ifadesine başvurdular. Ancak Smith de herhangi bir suikastin hedefi olma ihtimalinin olmadığını söyledi.

Tüm olanlar, sadece kafa karışıklığına yol açmaktaydı. Sanki birisi, kasıtlı olarak gerçek hedefin kim olduğuna dair bir karışıklığa yol açmak istiyordu. Paket, bir şekilde, alıcı olan Smith'e ulaşmadığından, gönderen olarak görünen Crist'e geri yollanır. Ancak paket, Crist'in bulunduğu üniversiteye değil, başka bir üniversiteye gider.

ATF yetkilileri tüm bu olayların karşısında çaresiz bir şekilde beklemekle yetiniyordu. O ana kadar, kimse bu suikastin seri suikastlere dönüşeceğini düşünmüyordu.

O günlerde, el yapımı ahşap kutu da tamamıyla bir gizem olmaktan öteye gitmiyordu. Oysa o gizemli ama ölümcül detay, ileride tüm olayların kilit noktalarından birisi olacaktı.

Puro isteyen var mı?

9 Mayıs 1979'da John G. Harris —endüstri mühendisliğinden yeni mezun olmuş bir master öğrencisi— Nortwestern Üniversitesi yerleşkesi içerisinde bulunan yurdun 2424 nolu odasının önünde bulduğu ahşap puro kutusunu incelemeye karar verir. Kutunun üzerinde bulunan "Phillies" puro logosu haricinde, başka önemli bir detay dikkat çekmekteydi. Kutunun büyük bölümü bantla sıkıca sarılıydı.

Kutuyu açmasıyla birlikte, ilk suikasttekinden çok daha şiddetli bir patlama gerçekleşti. Ancak patlamanın şiddeti, oluşan tahribattan çok daha fazlaydı. Patlamanın etkisiyle ahşap kutu parçalandı ve ağaç parçacıkları bir anda havada uçuştu. Harris, ilk suikastteki Marker gibi, son derece şanslıydı. Bu saldırıdan sadece ufak sıyrıklar ve yanıklarla kurtulmuştu.

Ancak, bombacı kendisini geliştirmişti. Bu sefer tetikleyici olarak lastik bant ile çivi kullanılmamıştı; onun yerine, pille ateşleyen bir mekanizma kullanılmıştı.

Yine dikkat çeken bir ayrıntı vardı. Kullanılan piller, sıradan bir el fenerini çalıştıracak türden basit pillerdi. Ancak, pilin markasını ve dış yüzeyini belirgin-

leştiren her türlü ayrıntı pilin üzerindenden titizlikle silinmişti. Böylece pilin kaynağına ulaşmak imkânsızdı. Ne bir marka işareti ne de bir seri numarası vardı.

Kullanılan diğer malzemeler, küçük aksam kabloları, basit bir priz kablosu, muhtemelen bir masa lambası kablosu, misina, ahşap dübeller ve zımpara kâğıdıydı. Aslında, düzenek yine bir hurda yığınından ibaretti; patlayıcın etkisi yine az zarar verecek kadar yetersizdi.

Kanatlan Benimle

American Airlines Havayolları'nın 444 nolu seferi Chicago'dan Washington D.C.'ye doğru henüz havalanmıştı ki, Boeing 727 tipindeki yolcu uçağının bagaj kısmından, yolcuların rahatça duyabileceği bir gümbürtü sesi geldi.

Bagaj bölümünde aksamlarla birlikte, ayrıca altimetre görevi de yapan bir barometre bulunmaktaydı. Uçak 35,500 fit yüksekliğine eriştiği anda, barometrenin tetiklediği elektrik devresi bagaj bölümünde bulunan barutu patlattı. Özensizce hazırlanmış bomba, patlamanın ardından için için yanmaya başladı. Yoğun bir duman oluştu. Duman kısa sürede bagaj kısmından yolcu bölmesine sızdı. Dumandan dolayı oksijen maskeleri ortaya çıktı. Uçağın içerisinde bir panik havası oluştu. Yolcular yoğun dumandan etkilenip çığlık atmaya başladı. Nihayet, uçak acil iniş talebiyle Virginia'daki Dulles Uluslararası Havalimanı'na iniş yaptı.

Yolcular ve ekip açılan acil çıkış kaydıraklarını kullanarak dışarı çıkarıldı. Dumandan zehirlenmiş olan bazı yolcular hastaneye kaldırıldı. Olay sonrasında yapılan araştırmalar neticesinde bomba bulundu.

Bomba yine ahşap bir kutu içine yerleştirilmişti, yine ev yapımıydı ve yine Chicago'dan havayolu kargosuyla gönderilmişti. Kesin olan şuydu ki, bu suikast girişimi, doğrudan American Airlines Havayolları'na karşı yapılmış bir saldırı değildi. Çünkü gönderen, paketin hangi havayolu şirketiyle götürüleceğine dair bir tahmin yürütemezdi.

Bu sefer olay çok daha ciddiye alındı. Artık FBI olaya müdahale etti. Paket UPS kargo şirketi tarafından teslim alındığı için bilgiler detaylandırılmıştı.

Yine de bu geç kalınmış bir hamleydi. FBI'ın niçin bu kadar geç müdahil olduğu konusu halen belirsizdir. Coğrafi profilleme başladı. O ana kadar elde edilen deliller yetersizdi. Dolayısıyla, yaklaşık 50.000 kişilik bir şüpheli listesi oluşturuldu.

Tüm bu gelişmeler esnasında, bir kişi yazılı basının dikkatini çekmeye başladı. Bir tür gizli kahraman olan bu kişi, emekli posta müfettişi Tony Muljat'tı. Unabomber'ı yakalamak için 11 yılını adayan bu adam hakkında belgeseller dahi mevcuttur. Sözü edilen tüm bu bomba suikastlerinde kullanılan ahşap kutuya dikkat çeken kişidir Muljat. O'na göre bu bir tür imza ya da işaretti.

Ayrıca Muljat'a göre, uçaktaki patlayıcı düzenek daha iyi hazırlanmış olsaydı, uçağı havaya uçurabilecek cinstendi. Kullanılan barutun çoğu, infilak etmemiş, sadece için için yanmıştı. Yoğun duman oluşumunun nedeni buydu.

Barut niyetine kullanılan barium nitrat, sadece basit bir havai fişek malzemesiydi (Havai fişeklerde dumanı yeşile çeviren bir madde). İleriki zamanlarda bu tespitlerin önemi daha da çok anlaşılacaktı.

Haziran 1980'de United Airlines Havayolları'nın Başkanı Percy Wood'a bir mektup ulaştı. Gönderen Enoch Fischer isimli biriydi.

United Airlines Havayolları Başkanı, Percy Wood

Fischer'in mektubu:

"Sayın Bay Wood,

Yazar Sloan Wilson tarafından kaleme alınmış Ice Brothers *isimli eseri Chicago ve çevresindeki tüm önemli şahsiyetlere gönderiyorum... Bu kitabı, kamu yararına önemli kararlar almış herkesin okuması gerektiğine inanmaktayım."*

Wood 10 Haziran günü 60'ıncı yaş gününü henüz kutlamıştı. Sadece birkaç gün sonra ise bu paket eline ulaşmıştı. Üstelik gönderen ve alıcı aynı bölgedendi, yani Lake Forest, Illinois.

Paketin içerisindeki kitabı eline aldı. Kitap normalden daha ağırdı. Kitabın kapağını açtığında artık çok geçti. Kitabın içine yerleştirimiş gizli bomba düzeneği tetiklendi. Büyük bir patlamayla elindeki kitap parçalara ayrıldı. Kitabın içine yerleştirilmiş olan metal ve ahşap parçalar ok misali havada uçuştu. Havaya uçan parçalar, temas ettikleri yerlere saplanıyordu. Wood, patlamayla birlikte elinden, yüzünden ve baldırından ciddi bir biçimde yaralandı. Baldırına isabet eden metal parça büyüktü ve derine saplandı.

Müfettiş Tony Muljat bu saldırının diğer suikastlerle benzerliklerini hemen fark etti. Paketin üzerindeki

adres bölümü yeşil mürekkeple yazılmıştı. Uçak suikastinde yeşil duman kullanılmıştı. Şu ana kadar gerçekleşen 4 bomba suikastinde ahşap nesne yine ortak bir özellikti. Öte yandan, alıcının adı Wood'tu (İngilizce'deki "Wood" kelimesi Türkçe'de "ahşap" anlamına geliyor.). Ayrıca, Wood'a gönderilmiş paketin içine şarapnel işlevi gören ahşap parçalar yerleştirilmişti. Yine, kitabı yayımlayan Arbor House isimli yayınevinin logosu da yapraklardan oluşmaktaydı. Paket üzerinde belirtilen alıcı telefon numarası ise Ravenswood Sokağı'na işaret etmekteydi. Muljat bunların arasında bir bağlantı fark etmişti. Ancak, bazı şeyler o ana kadar çok belirsizdi.

Yeni bir ayrıntı daha vardı. Bombacı ilk bakışta anlamsız görünen imzalar bırakıyordu. Metal bombanın bir bölümünde bir kısaltma olarak *FC* harfleri işlenmişti. Bu imza sonraları tekrarlanacaktı. Ancak, Haziran 1980'de henüz sadece bombacının kendisi bu kısaltmanın açılımını biliyordu: *Freedom Club (Özgürlük Klubü).*

Percy Wood olayından sonra FBI alarma geçmiş durumdaydı. FBI tüm bu olaylarla ilgili araştırmayı tek bir dosyada birleştirme kararı aldı. Dosyanın adı UnaBom'du. UnaBom'un açılımı ise **UN**iversities and **A**irlines **BOM**bings'ti; yani "Üniversite ve Havayolları Bombalanması"...

Chicago bölgesindeki bombalamalar bir anda durdu. 16 ay boyunca hiçbir eylem gerçekleşmedi. Herkes kısa bir süre sonra rahatladı. Suikastçi ya ölmüş olmalıydı ya da farklı bir suçtan ötürü hapisanedeydi. Bazıları ise kendisini havaya uçurmuş olduğunu ummaktaydı!

Ancak, olaylar tamamen farklı gelişti. 8 Ekim 1981 günü Utah Üniversitesi kampüsünde şüpheli bir paket bulundu. Paketin içerisinde el yapımı bir bomba bulundu. Bombanın üzerine *FC* harfleri işlenmişti. Patlayıcı infilak edemeden, başarıyla etkisiz hale getirildi.

7 ay sessizlik.

Batı'ya Çalışma

Mayıs 1982 tarihinde bir paket Brigham Young Üniversitesi'nin kampüsünde bulunan postaneden yola çıktı. Alıcı Pennsylvania Devlet Üniversitesi'nde görevli Profesör Patrick C. Fischer'di. Yine çok önemli bir ayrıntı dikkat çekmekte. Fischer, Penn State Üniversitesi'nden ayrılalı 2 yıl olmuştu. Bu durum, bombacının güncel olmayan bilgiler çerçevesinde hareket ettiğini göstermekteydi. Paket, Fischer'in 2 yıldır görev aldığı Vanderbilt Üniversitesi'ne yönlendirildi.

Kargo üniversiteye ulaştığında, profesör görev icabı Puerto Rico'da bulunduğundan, paketi sekreteri Janet Smith açtı. Büyük bir patlama meydana geldi. Yüzü ve kolları ciddi bir biçimde yaralandı; şarapnellerden ötürü, yüzünde ve kollarında derin kesik ve yanıklar oluştu. Sekreter derhal Vanderbilt Hastanesi'ne götürüldü. Postanın ona teslim edilmesi ve paketi onun açması, onun için büyük bir talihsizlikti.

İlk bakışta, bombacının güncel bilgiler olmadan plan yaptığına dair bir izlenim oluşsa da, gerçek çok farklıydı. Bombacının asıl niyeti, zaten paketin profesöre ulaşmamasıydı. Paket, profesöre ulaşılamadığından, gönderene iade edilecekti. Paketin üzerinde gönderen adı ise, Brigham Young Üniversitesi'nde Elektronik Mühendisi Profesörü Leroy Wood Bearnson olarak belirtilmişti.

Tabii ki Bearnson, bu paketten habersizdi. Ayrıca, alıcı yanlış adreslenmişti. Profesörün sekreteri Smith ise patronuna gelen paketi tamamen görev icabı açmıştı. Çünkü profesör o esnada Puerto Rico'da eğitim amaçlı bulunmaktaydı. Ancak tüm bu olaylar içerisinde çok önemli bir ayrıntı gizlenmekteydi. Gönderen olarak Leroy Wood Bearnson yazılmıştı. Wood, yani ahşap kelimesi tüm bu olayların arasında kilit kelime olarak dikkat çekecekti. Diğer pararlellik ise, bombanın üzerinde ki *FC* harfleriydi.

2 ay sonra Unabomber tekrar işbaşındaydı. Bu seferki hedefi Berkley, California'daydı.

2 Temmuz 1982 tarihinde aynı zamanda mühendis olan Profesör Diogenes J. Angelakos her sabah yaptığı gibi fakülte binasına personel kapısından giriş yaptı. Giriş yaptıktan hemen sonra tuhaf görünümlü bir düzenek dikkatini çekti. İlk bakışta onu bir tür ölçüm cihazına bezetti. Metal bir kutudan ibaret olan nesnenin dış yüzeyinde el testeresinin kulbunu andıran bir şey bağlı gibiydi.

Profesör merakına yenik düşüp, yerdeki bu nesneyi kulbundan tutarak havaya kaldırmak istedi. Testere kulbunu havaya kaldırmasıyla birlikte metal kutunun içine yerleştirilmiş parça tesirli boru bomba infilak etti. Bombanın içindeki şarapneller yine havada uçuştu. Angelakos'un yüzünde, elinde ve kollarında ciddi yaralar oluştu. Elleri parçalanmıştı, parmaklarının kemikleri görünüyordu, kollarından et parçaları sarkmaktaydı.

Kutu içine yerleştirilmiş benzin tüpünün alev almaması büyük bir şanstı. Olaydan ağır yaralı olarak

kurtulan Profesör Angelakos durumu daha sonra kendisi açıkladı: *"Gerizekâlı, benzini ağzına kadar doldurmuş. Benzinin alev almasını sağlayacak hava boşluğunu bırakmamış."*

Bombacı amatör tavırlarını yinelemişti. Üstelik bu olayda daha büyük bir tesadüf de yaşanmıştı. Kutuda patlamadan etkilenmeyen bazı kâğıt parçaları vardı. Birinin üzerinde bombacının yazmış olduğu şu yazı yazmaktaydı: *"Çalışıyor! Demiştim sana. RV."*

İlk bakışta, bu yazı hiçbir şey ifade etmiyordu. Bu mesajın kaynağı daha sonra anlaşılacaktı. Bombacı bu yazıyı Berkley yıllarındaki meslektaşları Hung Hsi Wu ve Robert Vaught için yazmıştı.

Bu olaydan sonraki neredeyse 3 yıl boyunca bir bombalama yaşanmadı. Ancak bombacı yarım kalan işini tamamlamak üzere tekrar ortaya çıktı ve yine Profesör Diogenes Angelakos'un peşine düştü.

15 Mayıs 1985'te, Amerikan Hava Kuvvetleri kaptanı ve aynı zamanda bir Berkeley mezunu olan John Hauser, Berkeley Üniversitesi'ndeki bilgisayar laboratuarına girdiğinde bir bilgisayarın yakınında duran üç tane tel dikkatini çekti. Tellere yakından bakmak istedi. Bu çok büyük bir hataydı. Telleri hareket ettirmesiyle birlikte bir patlama gerçekleşti.

Bombacının o güne kadar en çok ses getirecek suikasti bu olacaktı. Hauser ağır yaralandı. Dört parmağını kaybetti. Sol gözünde görme kaybı yaşadı. Ayrıca bazı kasları ve sinir dokuları bir daha asla onarılmayacak şekilde hasar görmüştü. Kolundaki yara çok ciddiydi. Atardamarı yırtılmıştı. Kan bir fıskiyeden çıkarcasına her yere fışkırıyordu. Yardım için bağırıyordu.

Patlamayı duyan ve olay yerine ilk yetişen kişi, daha önceki saldırıdan yaralı olarak kurtulan ve bombacının son kurbanı olan Profesör Diogenes Angelakos'tu. Hemen ilk müdahalesini gerçekleştirdi. Kravatını çıkartarak, yaralı adamın kolunu sıkıca bağladı.

John Hauser'in hayali bir gün astronot olmaktı. Artık bu onun için sadece bir hayalden ibaretti. Daha sonra o anda yaşadıklarını şöyle özetlemişti: *"Kolum tamamen parçalanmıştı... Kolumun içi sanki dışına çıkmıştı... Parmaklarım lime lime olmuştu..."*

Bombacının 3 yıllık suskunluk dönemini ölümcül becerilerini geliştirmeye yönelik değerlendirdiği anlaşılmaktaydı. Artık kullandığı malzemeler daha ölümcüldü. Özellikle bu sefer kullandığı amonyum nitrat ve alüminyum tozu karışımı son derece tehlikeliydi. Şarapnel olarak ise raptiyeli çivi ve kurşun parçaları kullanmıştı. Ve elbette yine bombanın üzerinde daha önceden aşina olunan *FC* kısaltması vardı.

Herkes endişeliydi. Bombacı artık öldürmeye yönelik eylemler gerçekleştiriyordu.

13 Haziran 1985'te, Washington'da bulunan Boeing deposunda görevli olan bir sevkiyat memuru büyük bir faciayı önledi. Görevlinin dikkati sayesinde birçok ölüme sebep olacak bir suikast engellenmiş oldu.

Oakland, California'dan gönderilmiş bir paket, Boeing fabrikasına ulaşmış ve yaklaşık 3 haftadır beklemekteydi. Çünkü alıcı olarak ne bir kişi ne de bir bölüm belirtilmişti. Sevkiyat memuru şüphelenerek, doğrudan bomba imha ekibine haber verdi.

Yapılan denetim sonucunda paketin içinde patlayıcı madde olduğu tespit edildi. Gönderen adresi olarak Oakland'daki Weiburg Tool and Supply isimli şirket görünmekteydi. Kısa süre sonra böyle bir gönderenin olmadığı anlaşıldı.

Düzenek King County bomba uzmanlarınca incelendi. Bu suikast girişimini de diğer suikastlerle örtüştüren, bombanın üzerindeki *FC* kısaltmasıydı. Bombacı kendisini daha da geliştirmiş görünüyordu. Düzenekteki tüm parçalar kayıt altına alındıktan sonra, bomba imha edildi.

Bu olay bombacının havacılık sektörüne karşı bulunduğu son suikast girişimiydi. Ancak, aynı zamanda önlenebilmiş son saldırısıydı. Bundan sonrası tam bir felakete dönüşecekti.

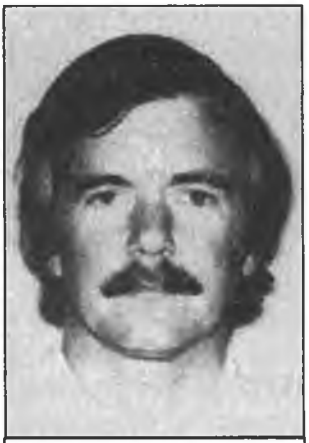
Programlanmış Ölüm

15 Haziran 1985'te Michigan Üniversitesi'nde görevli Profesör James McConnell evine gönderilmiş bir paketi teslim aldı. Gönderen Utah Üniversitesi'nden Ralph Kloppenburg'tu. Paketin üzerine iliştirilmiş bir not vardı: *"Lütfen bu kitabı okuyun. Bence sizin görevinizde bulunabilecek herkesin bu kitabı okuması gerekir."*

McConnell davranış bilimi üzerine yapmış olduğu çalışmalar sayesinde medya dünyasında sıkça görünen, dolayısıyla tanınan bir simaydı. Çalışmalarıyla ilgili çok röportaj vermiş biri olarak, hayranlarından mektuplar alması son derece doğaldı. Tıpkı hayranı Kloppenburg'un mektubu gibi...

Paketi McConnell'in asistanı Nick Suino açtı. Ve açar açmaz büyük bir patlama gerçekleşti. Şarapneller odanın her bir yanına uçtu. Bazı şarapnel parçaları Suino'nun koluna isabet ederek, derin yaralara yol açtı. Yaralı asistan hemen hastaneye götürüldü. O anı şöyle anımsayacaktı: *"Kısmen şanslıydım. Başkaları parmaklarını, uzuvlarını hatta hayatlarını kaybettiler... İyileştim sayılır. Patlama sesinin etkisiyle, geçici bir süre duyma kaybı yaşadım. Yaklaşık 3 ay boyunca sesleri duymakta zorlandım."* Suino 6 aylık bir süreçten sonra tamamen iyileşti.

Ancak aynı odada bulunan McConnell o kadar şanslı değildi. Bir kulağı artık hiç duymazken, diğer kulağında %30 oranında duyma kaybı vardı. Müzik tutkunu olan birisi için son derece üzücü bir durum.

Hugh Scrutton

Sacramento'daki Rentech Computer Store sahibi Hugh Scrutton her sabahki gibi arabasıyla dükkânın arka kısmındaki otoparka giriş yaptı. O günün diğer günlerden bir farkı vardı. Yerde bir nesne gözüne çarptı. Çivilerle kaplı bir tahta parçası otoparkın ortasında duruyordu. Sanki birileri aracın lastiklerine zarar vermek için koymuştu.

Scrutton tahtaya yaklaştı. Çevredeki gençlerin aptalca şakalarından biri daha diye düşündü.

Ancak zemindeki tahtayı kaldırmaya çalıştığı anda, büyük bir patlamayla geriye doğru savruldu. Eli neredeyse tamamen parçalanmıştı. Bombanın etrafa saçılan parçalarından birçoğu vücuduna saplandı. Bunlardan biri ölümcüldü. Çünkü metal parçalardan biri kalbine ok misali saplanmıştı.

Unabomber artık seviye atlamıştı. İlk defa, suikast yoluyla bir can almıştı.

Bombanın kendisi yine çok amatörce hazırlanmıştı. Ancak bu sefer ölümcül bir ayrıntı vardı. Bombanın içine keskin metal parçaları, raptiyeler ve çiviler yerleştirilmişti. Bombacının bugüne kadar hazırladığı en etkili patlayıcıydı. Gücü diğerlerinden farklıydı. Çünkü patlayıcı olarak 4 ayrı kimyasal madde kullanılmıştı: potasyum sülfat, potasyum klorür, amonyum nitrat ve alüminyum tozundan oluşan ölümcül bir karışım.

Tetikleme düzeneği dahi yenilenmişti. Daha önceki bombalarla aynı olan tek tarafı, malzemede kullanılan ahşap ve bombanın üzerindeki *FC* kısaltmasıydı.

Bir dahaki eylem, FBI için bir umut olacaktı. Katile yaklaşma ihtimali artmıştı.

20 Şubat 1987 günü, sabah saatlerinde, Salt Lake City'deki CAAMS, Inc. isimli bilgisayar şirketinin etrafında şüpheli bir adam tespit edilmişti. Şirketin sekreteri kapüşonlu kazak giymiş bir adamın, bina dışında bir süre bekledikten sonra yere bir nesne bıraktığını gördü.

Sekreter şüphelinin boyunun 1,80 cm ve kilosunun da yaklaşık 75 kilo civarında olduğunu anımsayacaktı. Ayrıca adamın pilot model güneş gözlüğü vardı. Bu tarif çerçevesinde Unabomber'ın meşhur eşkâl resmi çizilecekti. Şüpheli adam, sekreteri fark edince bir süre ona baktı ve sonra hızla oradan uzaklaştı.

Bir süre sonra CAAMS şirketinin genel müdür yardımcı Gary Wright otoparka giriş yaptı.

Unabomber'ın eşkâl resmi

"...yerde çivilerle kaplı bir tahta parçası gördüm..."

Wright yerdeki tahta parçasını tekmeleyerek uzaklaştırmak istedi. Tıpkı bir önceki olayda olduğu gibi yine büyük bir patlama meydana geldi.

Wright o anı şöyle anımsayacaktı: *"İlk anda vurulduğumu düşündüm...*

Tavşan gibi zıplamaya başladım. O anda pantolonumun sol paçasının dizime kadar parçalanmış olduğunu fark ettim. Ayakkabım tamamen yanmıştı... Bacağımda ve vücudumun çeşitli yerlerinde birçok yara vardı..."

Gary Wright saldırı sonrası yaşadıklarını mahkemede anlatacaktı:

"Üç ayrı ameliyat geçirdim. Özellikle bacağımdaki ve sol kolumdaki sinirlerim çok hasar görmüştü. Yüzüme plastik cerrahi müdahale yapıldı. Vücudumdan yüzlerce metal ve ahşap parçacığı çıkarıldı. Bugün, (11 yıl sonra) hâlâ derimin altından tahta parçaları çıkarıyorum."

Bomba bir önceki suikastte kullanılanla hemen hemen aynıydı. Bununla birlikte, tetikleme mekanizması patlamayı kesinleştirmeye yönelik daha da hassaslaştırılmıştı.

Bundan sonra saldırılar 6 yıl boyunca durdu. Uzmanlara göre, Kaczynski son olayda görgü tanığının ifadesi doğrultusunda hazırlanan eşkâl resmi sebebiyle çok korkmuştu. Medya ise farklı teoriler üretmekteydi. Hatta Unabomber'm dine döndüğü bile söylentiler arasındaydı. Ancak bu durum doğru değildi.

Bombacının Geri Dönüşü

Bombacı 1993 yılında geri döndü. Hem de yenilenmiş olarak.

6 yıllık susukunluğunun ardından geri dönmesi gerektiğine inanıyordu. Artık kimse onun hakkında konuşmuyordu. Bu böyle devam edemezdi. Uzmanlar daha sonradan bir şeyi keşfedecekti; Unabomber'ın Montana'daki dağ evinde hazırladığı bombaları Sacramento'ya nasıl taşıdığını öğrenecekti.

Unabomber, 18 Haziran 1993 tarihinde, 2 adet aynı tip bombayı ahşap bir kutuya yerleştirip gönderdi.

Birinci paket California Üniversitesi'nde görevli genetik uzmanı Dr. Charles Epstein'ın evine ulaştı. Epstein hiçbir şekilde şüphe duymadan paketi açtı. Paketi açmasıyla birlikte büyük bir patlama meydana geldi. Şarapnel parçaları göğsüne ve yüzüne isabet etti. 3 parmağı koptu ve kolu kırıldı. Acilen Marin General Hastanesi'ne götürülerek ameliyata alındı. Dr. Epstein hızlı müdahale sayesinde hayatta kalarak mesleğine devam edebildi.

Gönderen adresi sahte çıktı. Gönderen olarak belirtilen California Devlet Üniversitesi'nde görevli olan Profesör James Hill hiçbir zaman sözkonusu paketi göndermemişti.

Dr. Epstein'ın sonradan olayla ilgili yaptığı açıklama, patlamanın çok daha korkunç bir şekilde sonuçlanabileceğini göstermekteydi:

"22 Haziran haricinde herhangi bir akşam olsaydı, muhtemelen kızım ve eşim patlama esnasında yanımda olurdu."

Benzer bir bomba Yale Üniveritesi'nde görevli Prof. Dr. David Gelernter'e gönderilmişti. Gönderen olarak belirtilen Mary Jane Lee tabii ki bu paketten habersizdi.

23 Haziran günü ayakkabı kutusu büyüklüğündeki paket alıcısına ulaştı. Gelernter'in paketi açmasıyla birlikte büyük bir patlama gerçekleşti. Çıkan duman yangın alarmını devreye soktu. Patlama sesi binada bulunanların panik halinde kaçışmalarına neden oldu. Olayın boyutu ürkütücüydü.

Patlamanın etkisiyle Gelernter'in sağ eli parçalanırken, bir gözü kör ve bir kulağı sağır kaldı. Yoğun kan kaybına rağmen merdivenlerden inerek kampüsün sağlık ocağma ulaştı. Ancak durumu oldukça kritikti.

İlk müdahalenin ardından Yale New Haven Hastanesi'ne götürüldü. Saldırıdan sağ kurtulmasının ardından yaşadığı zorukları, 1997 yılında kaleme aldığı *Drawing Life: Surviving The Unabomber* isimli otobiyografisinden öğrenebilirsiniz. Gelernter aynı zamanda bir sanat tutkunuydu. Resim yapmaktan hoşlanıyordu. Sağ elini kaybettikten sonra sol eliyle resim çizmeyi öğrenmek zorunda kaldı.

O, gerçek bir hayatta kalma örneğidir. Diğer bir özelliği ise Unabomber suikastlerinden sağ kurtulabilen son kişi olmasıdır.

"Alanımda benden daha iyi olan bilgisayar mühendisleri ve bilim insanları var... Aslına bakarsanız ben bilgisayarlardan hoşlanmıyorum."

Oysa David Gelernter mesleği sebebiyle hedef olmuştu. Unabomber, bilgisayarları düşman olarak görmekteydi.

Olaydan kısa bir süre sonra Gelernter'in abisinin çalıştığı hastaneye gizemli bir telefon araması gerçekleşti. Gelernter'in kardeşi genetik uzmanıydı. Arayan gizemli kişi kısa ve öz bir mesaj bıraktı: *"Sırada sen varsın."*

Bu arada, gönderen adresi Sacramento, California olan bir mektup The New York Times binasına ulaştı.

Alıcı olarak yönetici asistanı ve editör Warren Hoge gösterilmişti. Mektup gizemli bir grup tarafından yollanmıştı. Grubun adı sadece bir kısaltmadan oluşuyordu: *FC*. Mektubun üzerindeki bu kısaltma hemen Unabomber suikastlerindeki *FC* kısaltmasını çağrıştırdı. Mektubun bir bölümünde şöyle yazıyordu:

"Biz anarşist bir örgütüz. Bizi bundan böyle FC olarak anımsayacaksınız. Zarfın üzerindeki damga yeni bir olayın habercisidir. Eğer her şey yolunda giderse, mektup size ulaştığında yeni eylemimiz gerçekleşmiş demektir. Bu bizim varlığımızın en büyük ispatı olacaktır. FBI size hakkımızda bilgi verebilir. Onlara FC'yi sorun. Onlar bizi bilir. Gelecekteki eylemlerimiz hakkında bazı ipuçları vereceğiz. Şu anda sadece varlığımızın ispatı olacak bir numara açıklamak istiyoruz. Bu numara sizlerle bizim aramızdaki iletişim yolu olacaktır. Bu numarayı iyi saklayın ve kimseyle paylaşmayın. Böylece kimse bizim adımızı kullanarak sahtekârlığa başvuramayacaktır."

553-25-4394 numarası daha çok bir sosyal güvenlik numarası gibiydi. Yapılan araştırmalar sonunda bir mahkûmun sicil numarasına ulaşıldı. Bununla birlikte, numara başka bir yeri de işaret etmekteydi: "Pure Wood" (Saf Orman ya da Saf Ağaç) isimli bir dövmeci dükkânı. FBI bunlar arasında bir bağlantı kurmaya çalışıyordu.

Basın ve halk, FBI'dan cevap beklemekteydi. FBI'yın bu konuda yetersiz kaldığına inanılıyordu. Aynı zamanda FBI Müdürü William Steele Sessions büyük baskı altındaydı. Koltuğu bir süredir sallantıdaydı, görevinde günlerinin sayılı olduğu düşünülüyordu. 6 ay önce hakkında görevi kötüye kullanmadan ötürü soruşturma açılmıştı.

William Sessions, FBI Müdürü

Tüm bu olumsuzluklara rağmen, Sessions, Unabomber'la ilgili San Fransico'da bir basın toplantısı düzenlemeye karar verdi. Gizemli *FC* örgütünün mektubuyla ilgili açıklama yaptı. Ayrıca o ana kadar gerçekleşen bomba saldırıları ile ilgili görüşlerini dile getirdi. Ancak, yine de açıklamaları yetersiz bulundu. Yeni herhangi bir bilgi aktarmadı. Aslında zaten bilinen detayların altını çizmekle yetindi.

Basın toplantısı kendisini kurtarmaya yetmedi. ABD başkanı Clinton basın toplantısından hemen sonra Sessions'ın istifasını açıkladı. 22 Temmuz sabahında Bölge Mahkemesi Yargıcı Louis J. Freeh yeni FBI Müdürü olarak göreve getirildi.

Louis J. Freeh, sonraki FBI Müdürü

Ancak bu durum da bir şeyi değiştirmedi. Tüm araştırmalar halen sonuçsuzdu. Yine de yeni müdür ilk hamlesiyle dikkat çekmeyi başardı. Aslında yıllar öncesinden yapılması gereken yapılmıştı. Görevinin ilk ayında UNABOM isimli istihbarat birimi kurulmuştu.

Ted İçin Üçlü

Baro Başkanı Janet Reno, üç ayrı kurumun ortak çalışmasını açıkladı. *FBI, Maliye Bakanlığı ve US Postal Service (Birleşik Devletler Postanesi).* Bundan böyle bu üç kurum dava üzerinde birlikte çalışacaktı. Her kurumun sunacağı bilgiler çerçevesinde dosyanın çözülme ihtimali artmış durumdaydı.

Janet Reno,
ABD Baro Başkanı

O güne kadar bu kurumların ortak çalışmamasından dolayı delil olarak sayılabilecek birçok bilgi arka planda kalmıştı. Şimdi ise kurumlar San Francisco'ya yerleşmiş ve birlikte çalışıyordu. Böylece bilgi akışındaki eksiklikler giderilecekti. Kısa süre sonra anlaşıldı ki ellerinde bulundurdukları bilgileri işleme koymak ve araştırmak için 1,5 yıllık bir çalışma gerekecekti.

Thomas J. Mosser

10 Aralık 1994'te reklam müdürü Thomas Mosser'a bir paket ulaştı. Ancak alıcı kısmındaki adının altında şimdiki değil de eski çalıştığı şirketin, Burson-Marsteller'ın ismi bulunmaktaydı. Mosser meşhur Exxon Valdez petrol sızıntısı felaketi ile gündeme gelmişti. Medya Mosser'ı felaketle ilgili Exxon şirketini aklayacak raporlar hazırlamakla itham ediyordu. Ancak bu haberlerin asılsız olduğu kısa sürede anlaşıldı.

Mosser özenle paketlenmiş postayı açtı. Paketin açılmasıyla birlikte büyük bir patlama gerçekleşti. Mosser olay yerinde hayatını kaybetti. Kafası patlamanın etkisiyle gövdesinden ayrılmıştı. Eliyle kolu birbi-

rine sadece birkaç kasla bağlıydı. Karın bölgesindeki yaraların boyutu ise çok büyüktü.

Bu seferki bomba öncekilerinden çok daha şiddetliydi. Şarapnel olarak jilet, metal parçaları ve çiviler kullanılmıştı.

Patlama esnasma evde bulunan, ancak olay yerinden uzakta olan eşi Susan olay anını şu şekilde anlattı:

"...Patlamayla birlikte evin tamamı sarsıldı... Mutfak kapısının altından sanki bir sis dalgası gelmeye başladı... Duman yavaş yavaş azalmaya başladığında, korkunç manzarayla karşı karşıya kaldım. Eşim sırtüstü yerde yatıyordu. Karın bölgesi tamamen açılmıştı. İç organları görünüyordu. Kafası gövdesinden ayrılmıştı ve yüzünün yarısı simsiyahtı. Kan... Dehşet... 911'i tuşladığımı hatırlıyorum. Sonra 'Ambulans istiyorum!' diye haykırdığımı hatılıyorum... O gün ailece noel ağacı almaya gidecektik. Oğlumuz Tom'un sınıfını geçmesini kutlayacaktık. Onun yerine o gün eşim öldürüldü. O gün çocuklarıma 'Babanız öldü' demek zorunda kaldım."

Bu olayda da yine *FC* kısaltması dikkat çekmekteydi, yine ölümcül bomba ahşap bir kutunun içine yerleştirilmişti ve gönderen bilgileri de yine sahteydi.

Artık son bir trajedi daha yaşanacaktı. Kaczynski'nin bugüne kadar hazırladığı en ölümcül bomba yola çıkmaya hazırlanıyordu.

24 Haziran 1995'te, California Forestry Association başkanı Gilbert Murray çalıştığı kurumun binasına her zamanki gibi giriş yapmıştı. O sabah kargo şirketi bir paket teslim etmişti. Ancak paketin üzerindeki alıcı ismi William Dennison olarak belirtilmişti. Dennison

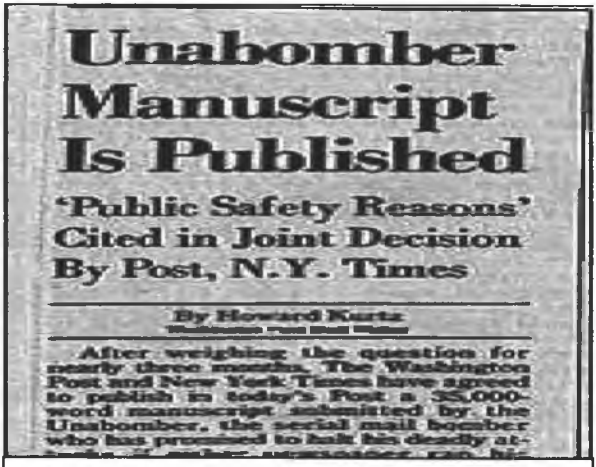
Gilbert Murray

bir yıl önce emekli olmuş ve görevini Murray'a devretmişti. Murray paketi incelemek üzere eline aldı. Gönderen olarak Closet Dimensions şirketi belirtilmişti.

Çalışanlardan biri paketi Murray'a uzatırken şu cümleyi kurdu: *"Ağır, bomba olmalı!"* Yakın zamanda gerçekleşen Oklahoma bombalaması ile ilgili espiriler yapıldı.

Gilbert Murray paketi espiriler eşliğinde açtı. Paketi açmasıyla büyük bir patlama gerçekleşti. Ofisteki mobilyalar paramparça oldu. Bombanın parçaları duvarları deldi. Murray hızlı ancak bir o kadar da kötü bir şekilde öldü. Yüzü parçalanmıştı. Organları odanın dört bir yanına saçılmıştı.

"Thomas Mosser'ı havaya uçurduk. Çünkü o Burson-Marsteller şirketinin başkanıydı... Burson-Marsteller halkla ilişkiler konusunda en büyük şirketti. Bunun tek anlamı var: insanların davranışlarını manipüle etme yetkisi bulunan en büyük şirket — Unabomber."

Unabomber Manuscript Is Published

'Public Safety Reasons' Cited in Joint Decision By Post, N.Y. Times

By Howard Kurtz

After weighing the question for nearly three months, The Washington Post and New York Times have agreed to publish in today's Post a 35,000-word manuscript submitted by the Unabomber, the serial mail bomber who has promised to halt his deadly at-

Manifesto ilk kez
The Washington Post gazetesinde yayımlandı

Haziran 1995'te, *The New York Times* ve *The Washington Post* gazeteleri, FBI Müdürü Freeh'in onayıyla, Unabomber'ın hazırlamış olduğu *Manifesto*'yu yayımladı. FBI, *Manifesto*'nun yayımlanmasını onaylarken, farklı bir amaç peşindeydi. Belki de okurlar, yazının dili ve felsefesinden hareketle birilerini işaret edebilecekti.

Manifesto'nun yayımlanmış halinde orijinaline göre bazı bölümler eksikti. Bu kitabın ikinci bölümünde *Manifesto*'nun tam metnini ilk kez okumuş olacaksınız.

Manifesto insanlığın gelişim sürecini eleştiren, karmaşık, hatta bazen mantıksız, uzun bir metinden ibaret. Belki de en dikkat çekici ve dengesiz cümle olarak şu örneği verebilirim: *'Mesajımızı, topluma kalıcı bir etki bırakabilme şansıyla verebilmek için insanları öldürmek zorunda kaldık.'*

Manifesto, edüstriyel devrimi insan ırkı adına büyük bir felaket olarak adlandırmaktaydı.

Yazının geneli dikkate alındığında, gerekçelerini açıklamaya çalışırken tamamıyla entellektüel görünme çabasıyla hazırlanmış olduğu ve kabul edilebilir hiçbir yanının olmadığı görülür. Onu deli olarak kabul edin veya etmeyin, ancak şu bir gerçek ki, inandığı eylemin peşini bırakmamış olmasını ve hazırlanma sürecini de göz önünde bulunduracak olursak, ideolojisine son derece bağlı bir kişilikti. Kendisi bir sosyopat örneğidir. Başkaları tarafından deli olarak görülmesi ise en büyük korkusuydu.

Unabomber'ın sosyopatlığının diğer bir belirtisi ise öfkesini dışarı vurma konusunda son derece başarısız olduğuydu. Hatta böyle durumlarda kendisine zarar verdiği sıkça gözlemlenmiştir. Mahkûmiyeti süresince birkaç kez intihar teşebbüsünde bulunması bu tespiti desteklemektedir.

Unabomber: A Desire to Kill kitabının yazarı Robert Graysmith, bu intihar girişimlerinin utançtan kaynaklandığını belirtmiştir. Ancak Dr. Sally Johnson'un psikolojik analizi olayı farklı bir açıdan ele almaktadır.

ABD'nin bütün eyaletlerindeki okurlar *Manifesto*'nun ardındaki kişiyi tespit edebilmek için seferber olmuştu. Çoğunun amacı 1 Milyon Dolarlık ödülün sahibi olmaktı. Ödül doğru bilgi veren ihbarcıya verilecekti.

Ortaya ilginç bir ihbarcı çıktı: David Kaczynski. *Manifesto*'nun yazın dili ve felsefesinden yola çıkarak ciddi bir şekilde abisi Theodore (Ted) Kaczynski'den

şüphelendiğini belirtti. David ve eşi Linda metni ilk okudukları anda 18 yıllık bombalama sürecinin ardında Ted'in olma ihtimalinden ötürü dehşete düşmüşlerdi. Metni okudukça şüpheler artmaya başladı.

Özellikle bir cümle sıkça tekrarlanmaktaydı: *"Pastayı hem yiyip hem saklayamazsınız."* Unabomber, endüstriyel toplumun ortadan kaldırılmasının olumsuz sonuçlarından bahsederken aynı benzetmeyi kullanmıştı: *"Pastayı hem yiyip hem saklayamazsınız. Bir şeyi elde etmek için diğerlerini feda etmelisiniz."* Ted bu benzetmeyi özellikle annesi ile ilgili tartışmalarında sıkça kullanmaktaydı.

Bunun haricinde birçok ortak benzerlik daha vardı. David bunları görmezden gelemezdi. David ve eşi bir şey yapmak zorunda olduklarını anlamıştı. Daha büyük felaketler yaşanmadan FBI'la irtibata geçmeye karar verdiler.

Ancak bu adımı atmadan önce emin olmak istediler. Eski bir aile dostu olan özel dedektif Susan Swanson'u arayarak, şühelerini dile getirdiler. Arkadaşları Susan'a tüm gerçekleri açıklamak istemediler. Ona bir "arkadaşlarından" şüphelendiklerini söyleyip, Ted'in daha önceden yazmış olduğu bir metni göndererek *Manifesto*'yla kıyaslamasını rica ettiler.

Swanson kısa bir süre sonra onlara kesin bir cevap verdi. David asla duymak istemeyeceği bir cevaptı bu. Swanson çeşitli dil uzmanlarından ve araştırmacılardan fikir edindikten sonra, iki metnin aynı kişi tarafından yazılmış olabileceğinin yüksek bir ihtimal olduğu belirtti. Böylece David ve Linda acı ve bir o kadar da zor bir karar alarak FBI'la irtibata geçti.

Swanson, avukat arkadaşı Tony Bisceglie'yi devreye sokarak Kaczynski ailesi ile FBI arasında bir köprü kurulmasını sağladı. Arkadaşlarının bu olaylar içinde daha fazla yıpranmasını istemiyordu. Önce, David ve Bisceglie görüşerek kuralları belirlediler. David bu görüşmeler boyunca kendisi ve ailesinin adının gizli kalmasını istiyordu. FBI bu şartı kabul etti. Özellikle Ted ihbarcısının kendi kardeşi olduğunu asla bilmeyecekti.

Malesef zamanla bu kurallar çiğnendi ve bir medya ordusu David ve Linda'nın peşine düşerek tacizlere başladı. Bu bilgilerin basına sızması, FBI içerisinde de çürük elmaların olduğunu açıkca gösterdi. Bu durum dava süresinde önemli bilgiler verebilecek tanıkları da ürkütmek için yeterli bir gerekçeydi.

FBI kısa sürede bu skandalı örtbas etmeyi başardı ve kendi içinde bir operasyon yaşadı.

David ve Linda hâlâ şüphelerinin yanlış olduğunu umuyordu. Ancak, 6 hafta sonra tüm umutlar tükendi. 13 Nisan 1996'da FBI'a bağlı özel bir tim, Ted Kaczynski'yi uzun süredir gizlendiği Montana'daki dağ evinde tutuklamayı başardı. Küçük dağ evi, doğru kişiyi yakaldıklarını kesinleştiren deliller barındırıyordu.

Montana Münzevisi

Tutuklama süreci oldukça titiz bir şekilde planlandı. Özellikle polisin baskın hazırlığı tüm detayları ile düşünüldü. Emniyetin kurduğu özel birim, Ted Kaczynski'yi izlemenin bir yolunu aradı. Böylece bundan sonra oluşabilecek olası suikast girişimleri hedefine ulaşmadan önlenmiş olacaktı. Farklı bir yol izlediler. Bölge halkının arasına karışarak şüpheli hakkında olabildiğince fazla bilgi almaya çalıştılar. Peşine düş-

tükleri şüpheli "Lincoln", Montana sakinleri tarafından "Münzevi" olarak tanınmaktaydı. Özel tim, farkında olmadan, başarılı bir hamle yapmıştı.

Bölge halkı etrafta yeni simalar gördükçe şüphelenmeye başladı. FBI tüm bölgeyi memurları ile kuşatmıştı. Kimi memurlar oduncu, kimi orman bekçisi, kimi de esnaf kılığında bölgeyi abluka altına aldılar. Ancak kullandıkları araçların yeni olması, onları şüpheli duruma düşürüyordu.

Kaczynski'nin kendisini toplumdan soyutlamış olması, onu daha kolay bir av haline getiriyordu. Çevresinde onu kasabaya gelmiş yabancılarla ilgili uyarabilecek bir komşusu yoktu. İnzivada yaşıyordu. Bununla birlikte, dağ evini birileri çoktan gözetlemeye başlamıştı. Keskin nişancılar yerlerini aldı. Hatta bu operasyon uzaydan bile izlenmekteydi. Uydu aracılıyla bölgenin detaylı haritası çıkarılmıştı. Kısaca, Kaczynski tamamen kuşatılmıştı. Aslında trajikomik olan şuydu ki, Unabomber tam da karşı olduğu o yüksek teknoloji sayesinde yakalanmak üzereydi. Termal kameralar çevredeki tüm hareketleri takip ediyordu.

Ted Kaczynski'nin yaşadığı dağ evi

Yine de FBI kasabada kalarak Kaczynski'yi beklemedeydi. Amaçları onu kasabada yakalamaktı. Kaczynski'den ses soluk çıkmıyordu. Günlerdir süren bekleyiş, memurların sabrını zorluyordu.

Bu yetmezmiş gibi, televizyon kanalı CBS de bölgedeydi. Gerçekleşecek olan operasyondan bir şekilde haberdar olmuşlardı. En sonunda, FBI kasabanın güvenilir bir yerlisine başvurmaya karar verdi. Aradıkları adam Butch Ghering oldu. Butch daha önce "Münzevi" ile birkaç kez görüşmüştü.

Dolayısıyla onlara önemli bilgiler verdi. "Münzevi", Butch'a sık sık yaşadığı dağ evine devlet tarafından el konulacağından korktuğunu söylemişti. Bunun üzerine, FBI yeni bir plan yaptı. Bölgenin Orman Sorumlusu Jerry Burns'ü planlarına dâhil etti. Burns, Kaczynski'nin dağ evine giderek, alan taraması bahanesiyle kendisiyle görüşme talebinde bulunacak ve kendisini dağ evinin dışına çıkaracaktı.

Burns elinde haritalarla dağ evinin yolunu tuttu. Her şey beklenenden daha kolay gelişti. Kaczynski onunla konuşmak için dışarı çıktı. O esnada tetikte bekleyen iki memur, saklandıkları yerlerden fırlayarak Kaczynski'yi etkisiz hale getirmeyi başardı.

Yakalanan şüpheli elleri kelepçeli bir şekilde yere oturtuldu. Memurlar eve girmeden önce, Kaczynski'ye içerde herhangi bir tehlike olup olmadığını sordu, ama ondan net bir yanıt alamadı. Dağ evine girerek arama yapmaya başladılar.

Memurlardan Candice DeLong, Kaczynski'yi gözetim altında tutmakla görevliydi. Diğerleri dağ evinde arama yapıyordu. Şüpheli son derece dağınık davranışlar sergiliyordu. Bir ara başında bekleyen memura dönerek şunları söyledi: *"Sanırım durum oldukça ciddi. Ne derler? Durum ciddiyse avukatın olmadan görüşme derler. O zaman ben de avukatım gelmediği sürece konuşmamayı tercih edeceğim."*

DeLong bekleme süresinde eli kelepçeli şüpheliye su bile içirdi. Candice olayı şöyle özetledi: *"Ona kurbanlarına asla göstermediği merhameti gösterdim."*

Bekleme süresince aralarındaki iletişim de son derece ilginçti. Suç eylemleriyle ilgili hiç konuşmadılar. Memur DeLong, ona böylesine ıssız bir yerde yaşamanın nasıl bir tecrübe olduğunu sordu. O da doğal beslenmeyle ilgili bazı ipuçları vermekle yetindi. Bayan DeLong aralarındaki konuşmayı ilginç bir deneyim olarak anımsayacaktı: *"Kendimi kötü bir randevunun içerisinde gibi hissettim. İkimizde sıkılmış gibiydik."* Halbuki o günden sonra kimse Kaczynski'le bu kadar yakın bir iletişim kuramayacaktı.

İçerde arama yapan memurlar, kısa sürede, Kaczynski'yi tutuklamak için yeterince delil toplamıştı. Artık şüpheli olmaktan neredeyse çıkmıştı. Karakola üç cinayetten sorumlu bir sanık olarak götürüldü.

FBI memurlarının topladıkları delilleri listelemeleri tam 12 günlerini aldı. İçlerinde bomba yapımı için malzemeler, projeler, patlayıcı maddeler ve her şeyden önce bomba yapımı için tarifler vardı. 700'ün üzerinde delil niteliğinde olan nesne toplanmıştı. İlginç olan, bunca şey yaklaşık 15m²'lik bir dağ evinden çıkmıştı. Ayrıca, Kaczynski'nin yatağının başucunda hazır bir bomba ve yatağının altında da henüz tamamlanmamış bir bomba düzeneği bulunmuştu.

Kaczynski'nin yazmış olduğu birçok yazıya ve günlük niteliğindeki defterlerine el konuldu. Yazılar İngilizce ve İspanyolca yazılmıştı. Bazı defterlerin kilidi vardı. Anahtarları Unabomber'ın üzerinden çıktı. Ünlü *Manifesto*'nun yazıldığı daktiloya da el konulmuştu.

Hatta 1987 yılında yayımlanan eşkâl resmini tamamlayan eşyalar dahi bulundu. Eşkâlde tarif edilmiş kapüşonlu kazakla güneş gözlüğü de deliller arasındaydı.

Dağ evindeki deliller yetmemiş olacak ki, davanın ilerleyen aşamalarında dağ evinin kendisi yerinden sökülerek mahkemenin görüldüğü Sacramento'ya getirildi. Ev, Sacramento'da hava kuvvetlerine ait alanda muhafaza edildi. Böylece, davanın jüri üyeleri, dağ evini ziyaret ederek sanığın yaşam alanını yakından görme şansı buldu.

Unabomber, *Manifesto*'nun yayımlanmasına karşılık saldırılarına son vereceğine söz vermiş olsa da, gazetelerde bir ölüm listesinden bahsedilmekteydi. Listede ünlü akademisyenler yer alıyordu. Ancak, uzmanlar bu listenin varlığını daha sonradan yalanladı.

Medyaya yansıyan bilgilerin içeriden sızdığını anlayan FBI Müdürü Freeh, memurlarma tehditkâr bir konuşma yaptı:

"UNABOM dosyası ile ilgili sızan bilgileri araştırmakla görevli bir ekip oluşturdum. Bu bilgileri sızdıranlar tespit edilip en ağır şekilde cezalandırılacaklar. Bu cezanın en hafif şekli işlerine son vermek olacak. Gerisini siz düşünün."

Daha sonradan bahsi geçen listenin bilgisinin gerçekten de içeriden sızdırıldığı anlaşıldı. Eğer *FC* diye bir örgüt gerçekten mevcut ise, listede bulunan birçok insan halen tehdit altındaydı.

Ancak, kısa süre sonra *FC* diye bir örgütün olmadığı anlaşıldı. Unabomber yakalanmıştı ve özgür kalma ihtimali de artık hiç yoktu.

Kaczynski yakalandığında görüntüsüyle de oldukça dikkat çekmekteydi. Son derece bakımsızdı ve kokuyordu. Yakalanma anında yanında bekleyen memur Candice DeLong'un gözlemleri şu şekildeydi: *"Çamur kokuyordu. Uzun kaşlarından kurum sarkıyordu. Kaşlarının altında, o güne kadar gördüğüm en mavi gözler bakıyordu. Ön dişlerinden biri eksikti."*

Asla Dava Olmayan Dava

Belki de dünyanın en uzun isimli kitabı, tarihe geçmiş en kısa süren davayı anlatmaktadır. Michael Mello, *The United States of America versus Theodore John Kaczynski: Ethics, Power and the Invention of the Unabomber* isimli kitabında, Kaczynski'nin avukatlarının dava sürecindeki savunma tekniklerini irdelemiştir. Mello'nun kendisi de bir zamanlar savunma avukatı olduğundan, işin mutfak kısmını iyi biliyordu. Ona göre avukatlar müvekkilllerini gözardı ederek Kaczynski'nin korkmasına neden oldular.

Ancak, avukatları kısa sürede durumun ciddiyetini idrak ederek müvekkililerinin hayatını kurtarmak için savunmaya geçtiler. Çünkü deliller çok açık bir şekilde tüm gerçeği ortaya seriyordu. Mahkûmiyet kaçınılmazdı. Tek amaç, olası idam cezasını, müebbete dönüştürmekti. Bu durumda yapılabilecek tek savunma, sanığın akli dengesinin yerinde olmadığıydı.

Savunma Avukatı
Tony Gallagher

ABD Bölge Yargıcı Garland Burrell

Kaczynski buna karşı çıktı. Hiçbir şekilde psikolojik analizlere maruz kalmak istemiyordu. Aslında tek korkusu, uzmanların haklı çıkmasıydı. Ya gerçekten deliyse...

Avukatları iki farklı yol izlemeye karar verdiler. Dava sürecinde, akli denge bozukluğu olasılığını gözardı ettiler. Ancak, karar aşamasında, akli dengesiyle ilgili sorunları tekrar gündeme getireceklerdi. Avukatların tek amacı, delilleri davanın başlangıcına kadar olabildiğince çürütebilmekti. Dava 12 Kasım 1997'de başlayacaktı.

Savunma avukatları 4 Mart 1997'de mahkemeye müracatta bulundu. Onlara göre, FBI'ın Kaczynski'nin dağ evinden topladığı deliller usulüne uygun toplanmadığı için geçersizdi. Ayrıca, sanığın kardeşinin ifadesi de yanlış bir şekilde değerlendirilmişti.

Bunun için David Kaczynski'nin ifadesini delil olarak sundular. Sanığın kardeşi ifadesinde, abisinin Unabomber olabileceğine dair *şüphe* duyduğundan bahsetmiştir. Oysa FBI, David'in bu ifadesini, kardeşinin *kesinlikle* suikastçı olduğu yönünde bir ihbar gibi alıp baskını düzenlemiştir.

Ayrıca, savunma avukatları, başkalarının ifadelerinde de tespit ettikleri kimi çelişkiler olduğu yönünde itirazlarda bulundu.

Yargıç Burrell, 29 Temmuz 1997'de savunma avukatlarının itirazlarını dikkate alarak, FBI'ın Kaczynski'yi

tutuklama sürecinde hatalar yapmış olabileceğini kabul etti. Bu durum az da olsa savunmanın işine yaradı. Kaczynski'nin kendi kaleminden çıkan yazılar aslında tüm olayları aydınlatmaya yetecek kadar açıktı. Bu yazıların tamamı dağ evinde bulunmuştu. Oysa bu durumda, bir ihtimal, bu yazılar delil olarak sayılmayacaktı.

Davayla ilgili taraflar arasında karşılıklı atışmalar sürerken, *Los Angeles Times* gazetesi'nin FBI'ın suç laboratuarlarındaki tartışmalı bilimsel yöntemlerinden söz etmesiyle savunma tekrar atağa geçti. FBI'ın daha önce "Oklahoma Bombalaması" olayında da benzer yöntemler uygulamasının onu bir hatalar zincirine düşürdüğü ve böylece dosyanın başarısızlıkla sonuçlandığı hatırlatıldı.

John Moss Federal Mahkemesi

Dava 12 Kasım 1997'de jüri seçimi ile başladı. Birçok uzman bir hafta gibi kısa bir sürede Kaczynski'nin ruh sağlığıyla ilgili bilirkişi raporları hazırladı. Uzmanların tamamı onun psikolojik sorunları olduğunu teyit etti. Bu raporlarla jüri üyelerini ikna etmek kolay olacaktı. Böylece, idam cezası söz konusu olmayacaktı. Ancak, Kaczynski avukatlarının bu hamleyi yapmasına izin vermedi.

Savcı, Robert Cleary

Yargıç Burell dâhil, herkes Kaczynski'yi ikna etmeye çalışıyordu. Akli dengesinin bozuk olduğu ve psikolojik açıdan sorunları olduğu apaçık ortaydı. Ancak Kaczynski bu talebi defalarca reddetti.

5 Ocak 1998'de taraflar psikolojik testlerin yapılmamasına karar verdi. Ancak, henüz davanın açılış konuşmalarına geçilemeden, Kaczynski soğukkanlı bir şekilde duruşmayı durdurup, "önemli bir sorunu" özel olarak tartışmak istediğini söyledi. Taraflar Yargıç Burell'in odasına geçerek 3 saatlik bir toplantı yaptı. Orada Kaczynski savunma avukatlarını değştirmek istediğini söyleyerek herkesi şaşırttı.

Kaczynski kendince avukatını dahi bulmuştu. Ünlülerin avukatı Tony Serra tarafından savunulmak istiyordu. Yargıç bu isteği reddetti ve davanın 8 Ocak 1998'de aynı avukatlarla devam edeceği kararını aldı.

Kaczynski duruşmaya tekrar müdahale ederek, kendisini savunmak istediğini belirtti. Yargıç Burell sürpriz bir şekilde bu talebi bir şartla onayladı. Kaczynski'den herhangi bir akli denge bozukluğu olmadığına dairkanıt istedi. Kaczynski bunun için bir uzmanla görüşmeyi kabul etti. Ve aynı akşam olanlar oldu. Kaczynski kaldığı koğuşta, kendisini iç çamaşırıyla asmaya çalışarak intihar girişiminde bulundu.

Kaczynski'nin Sacramento County Hapsihanesindeki koğuşu

9 Ocak 1998'de Dr. Sally Johnson, Kaczynski'nin ceza ehliyetini ölçmek amacıyla atandı. Johnson ünlü bir psikiyatristti. Daha önceden de, Jim Bakker ve John Hickley gibi ünlü suçluları analiz etmişti. Her ikisinin de ceza ehliyeti olduğuna dair raporlar sunmuştu. Onun hazırladığı rapor sayesinde herkes gerçek Ted Kaczynski ile tanışma fırsatı bulacaktı.

Perde Açılır...

Kaczynski'nin çocukluk evi

Ted Kaczynski hayata son derece sıradan başladı. 9 aylıkken, olağan çocuk hastalıkları haricinde herhangi bir sorunu yoktu. Annesi Wanda, bazı ilaçlara karşı alerjik reaksiyonlar sebebiyle hastaneye yatırıldı. Bu Ted'i olumsuz etkiledi. Annesinden uzak kalma korkusu başladı. O dönemki öğretmeni, Ted'i çok zeki ama asosyal bir çocuk olarak hatırlayacaktı.

David (sol) & Theodore Kaczynski çocukken

Kaczynski sıradan bir çocukluk geçirdiğini düşünüyordu. Ancak, duygusal açıdan istismara uğradığını iddia etmekteydi. Bu durumu ise 20'li yaşlarında fark edecekti. Annesi onu düzgün bir aksanla konuşmaya zorluyordu. Annesine göre o diğer çocuklardan farklı olmak zorundaydı.

Okulda çok başarılıydı. 6. sınıfa geçince sorunlar başladı. Sınıf arkadaşlarıyla son derece uyumsuzdu. Kaczynski o yıllarını da yine kötü hatırlıyordu. İstismar edildiğini düşünüyordu. O yıllarda kardeşi David aynı zamanda en yakın arkadaşıydı.

Lisede 11. sınıfı atlayarak devam etti. Henüz 16 yaşındayken Harvard Üniversitesi'ne girdi. 25 yaşına vardığındaysa doktorasını tamamlamıştı. Topluluk içinde olmaktan hoşlanmıyordu. Spor gibi takım aktivitelerinden uzak duruyordu. Tek sosyal etkinliği, aldığı trombon dersiydi.

Ted Kaczynski Lise yıllığında

Kaczynski Berkeley Profesörü olarak

1967'de mezun olduktan sonra Berkeley Üniversitesi matematik bölümünde yardımcı doçent olarak göreve başladı. Ancak Haziran 1969'da istifa etti. Yeterli ilgi görmediğini iddia etmekteydi. 1971 yılına kadar kariyer yolu son derece istikrarsızdı. Ardından kendini iyice toplumdan soyutladı. Zaten tutuklanma sürecine kadar da işsiz kalmayı tercih etti. Sadece Harvard yıllarında, destek amaçlı, çeşitli psikolojik araştırmalara gönüllü olarak katılarak çeşitli insanlarla temas kurdu.

Michigan Üniversitesi'nde cinsel hayatı ile ilgili sorunlar yaşamaya başladı. Cinsiyetini sorgulamaya başladı. Kendisini daha çok bir kadın olarak gördüğünü düşünüyordu. Kendisini o kadar ikna etti ki, cinsel değişim sürecine girmeye karar verdi. Üniversitenin sağlık birimiyle temas kurarak, cinsiyetini ameliyatla değiştirme konusunda bilgi almaya karar verdi.

Doktorla görüşmek için bekleme salonuna geçti. Bu ameliyatı gönüllü olarak olmak istiyordu. Ancak, doktorla görüşme anı gelince, birden fikrini değiştirerek farklı bir nedenle görüşmeye geldiğini söyledi. Sonradan o anını utanç, öfke ve aşağılık duygusuyla anımsayacaktı.

Yıllar sonra farklı bir sağlık merkeziyle temasa geçti. Ancak yine isteğini açıklayamadı. Hiçbir kadınla bir ilişkisi olmadı.

Onun hayatı artık sadece vahşi yaşam ve ölümden ibaretti. Ted, vahşi yaşam ve ölüm, Lincoln, Montana yamaçlarında, kendi elleriyle inşa ettiği dağ evinde, birleştiler.

Ormana Kaçış

En sevdiği yazar ünlü şair Henry David Thoreau, Kaczynski için birçok yönden ilham kaynağı olmuştur. Thoreau, tıpkı Kaczynski gibi kendi dağ evini inşa ederek, doğa ile iç içe yaşamaya başladı. O kadar ki, Kaczynski, Thoreau'nun dağ evinin birebir aynını yaptı.

Thoreau, inzivadayken, *Walden and Life in the Woods* (1854) gibi Amerikan edebiyat tarihinin önemli bir eserini yazdı. Ted ise inzivadayken *Manifesto*'sunu yazdı.

Kaczynski aynı zamanda Thoreau gibi Kanada hayranıydı.

Ünlü yazar Kanada ziyareti esnasında *A Yankee In Canada* isimli eserini yazdı. Bombacı, Montana'ya yerleşmeden önce, Kanada'da arazi satın almak istedi.

Kanada hükümeti bu talebi reddettikten sonra, Ted ve kardeşi David Montana'daki araziyi satın aldılar. Burası 1971 yılında tutuklanana kadar Ted'in daimi adresi olacaktı. Montana serüveni boyunca kasabada sadece birkaç arkadaş edindi.

Çocukken diğer akranlarından farklıydı. Lise yıllarında ise "tuhaf" olarak anılmaktaydı. Ted bunun farkındaydı ve bu durumu daha sonra Dr. Sally Johnson'a anlatacaktı.

Doktora ayrıca okul yıllarında kimya dersinde bir tür patlayıcı yaptığını da anlattı. Okuldaki bu eseri kendisine tuhaf bir ün kazandırmıştı. Ve bu dikkat çekme isteği onun ileriki yıllarını kanlı bir şekilde etkileyecekti.

Ted Kaczynski
Üniversite yıllığında

Üniversitede bile antisosyal olarak anımsanacaktı. Birkaç öğrenciyle aynı evi paylaşıyordu. Ancak orada da uyumsuzdu. Kendisini rahat hissetmiyordu. Özellikle geceleri yan odalardan çıkan "tuhaf" sesler onu son derece huzursuz ediyordu. Bu sesler genellikle ev arkadaşlarının kız arkadaşlarıyla başbaşa kaldıklarında artıyordu. Kaczynski cinsellikten nefret ediyordu.

Kendisini rahatsız eden sesleri üniversite yönetimine şikâyet etti. Ancak bu şikâyeti de tuhaf olarak algılanmıştı. Ev sahibi de farklı bir tepki göstermedi. Ted'de paranoyak bir eğilim başgösterdi. Ev arkadaşlarıyla ev sahibinin kendisini kışkırttıklarını düşünüyordu.

Ancak gerçek çok farklıydı. Kaczynski kendisini diğerlerinden soyutlamaktaydı. Çoğu zaman ev arkadaşlarını dikkate almayarak, eve geldiğinde doğrudan odasına yönelir ve kapıyı onların suratına çarpardı.

Dr. Sally Johnson'ın, Ted'in annesi Wanda ve kardeşi David'le gerçekleştirdiği söyleşilerde ilginç tespitler ortaya çıktı. Ted ailesinden daima bir özür beklemişti. Yetişme tarzının onların hatası olduğunu düşünüyordu. Ancak ailesi defalarca özür dilemesine rağmen, hiçbir özrü kabul etmemişti Ted.

Ayrıca Dr. Johnson, bu görüşmelerde kardeşi David'in kendini suçlu hissettiğini gözlemlemiş. Abisini ele veren kişi olmak onu çok rahatsız ediyormuş. Aslında aralarındaki ilişki çok daha önceden bozulmuş. David eşi Linda ile evlenmeye karar verdiklerini açıkladığı an, Ted kardeşiyle bağlarını koparmış.

Ted tüm kadınları lanetliyordu. Onun gözünde kadınlar birer manipülatördü.

Montana'daki küçük çaplı sosyalleşme girişimleri, tamamıyla Ted'in belirlediği kurallar çerçevesinde gerçekleşiyordu. Ted aslında son derece tehlikeli bir komşuydu. Çevresindeki insanların mallarına zarar veriyordu. Bahçelerinden eşyalar çalıyordu. Arazisinin çevresine yerleştirdiği tuzaklarla ciddi bir tehlike oluşturuyordu. Tuttuğu günlüklerinden, 1971 yılında bir bilim adamını öldürme planları içinde olduğu anlaşılıyordu. 1970'li yılların ortalarında patlayıcı yapımıyla ilgilenmeye başladı ve bir takım deneyler gerçekleştirdi. Amacı ölüm saçmaktı. Günlüklerine sık sık kendisini aşağılayan kişileri cezalandırmak istediğini yazmıştı. Ayrıca hedefinde bazı kadınlar da vardı.

Kaczynski'yi nadiren beğenenlerden biri, Lincoln, Montana kütüphanesinde görev yapan Sherry Woods'tu. Woods, Ted'i son derece kibar, sakin, yumuşak sesli ve biraz da ürkütücü bir yanı olan bir adam olarak tanımlıyordu.

Kütüphanecinin çok daha ilginç bir tespiti vardı. Woods'un 13 yaşındaki oğlu, annesiyle birlikte kütüphanede vakit geçirmeyi seviyordu. Ted bir gün bir ziyaret esnasında çocuğun sırtını sıvazlamıştı. Woods bu teması, Ted'in anımsayabildiği tek fiziksel teması olarak hatırlayacaktı.

Dr. Johnson, Kaczynski'nin çocukluk yıllarına dair iddia ettiği istismarların asılsız olduğuna inanmaktaydı. İddialarının hiçbiri delil niteliğinde değildi.

Dr. Johnson da diğer uzmanlar gibi, Kaczynski'nin endişelerini gözlemlemişti. Kaczynski'nin en büyük korkusu, deli olarak damgalanmaktı. Böylece uğruna cinayetler işlediği ideolojisi çürümüş olacaktı.

Kaczynski avukatlarının tavrını anlamak istemiyordu. Avukatlar uzmanlarca yapılacak bir psikolojik analiz sayesinde, Ted'in %80 oranında ceza indirimi alacağına inanıyordu. Ancak, o olaya başka bir açıdan bakıyordu. Kendisine bir deli olarak bakılmasını istemiyordu.

Dr. Sally Johnson, 17 Ocak 1998'de raporunu tamamlayıp mahkemeye sundu. Raporuna göre Kaczynski paranoid şizofrendi. Bu onu şiddete itiyordu. Ancak bu tespit davanın seyrini değiştirmeyecekti. Çünkü Dr. Johnson'a göre, Ted kendini savunabilecek kadar sağlıklı bir zekâya sahipti.

Mahkemeye Dönüş

Mahkeme salonuna girerken

22 Ocak'ta taraflar, Kaczynski'nin davayı görebileceğine ve kendisini savunabileceğine karar verdi. Ancak yargıç Burrell artık farklı düşünüyordu. Önceleri Kaczynski'nin kendisini savunma fikrine sıcak bakıyordu. Ama şimdi onun bu talebini "zamansız" olarak değerlendirdi.

Duruşma henüz başlamadan 3 kez ertelenmişti. Yargıç Burrell savunmanın kasıtlı olarak davayı ertelemeye çalıştığını söyleyerek noktayı koydu. Kaczynski'nin kendisini savunma talebini "kabul edilmez ve anlamsız" olarak değerlendirdi ve reddetti.

1 saat sonra, yagıç savunmanın anlaşmaya yönelik bir talebi olduğunu açıkladı. Ancak yargıtay bu olasılığı öngörmüş ve şiddetle karşı çıkmaktaydı. Çünkü Kaczynski baştan beri her şeye itiraz etmekteydi.

Uzlaşmaya gerek kalmadan olaylar bir anda gelişti:

Mahkeme: Uzlaşmak istediğiniz doğru mu?

Kaczynski: Evet, sayın yargıç.

Mahkeme: Bay Kaczynski, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 10 sayılı iddianemeler konusunda söyleyeceğiniz nedir: Suçlu ya da suçsuz?

Kaczynski: Suçlu, sayın yargıç.

Kaczynski gün bitiminde 13 suçlamanın 5'inden suçlu bulunmuştu: 3 cinayetten ve 2 de adam öldürme kastıyla yaralamadan yargılandı.

Bu durumda Kaczynski'nin cezası da kesinleşti. Şartlı tahliye olasılığı olmaksızın ömür boyu hapis cezası... Ancak, suçlamaları kabul ettiği için idam cezasından kurtulmuş durumdaydı.

Bombacı mahkeme salonunu terk ederken, hemen arkasında oturan annesi ve kardeşini görmezden geldi. Zaten duruşma sürecinde, sadece bir kez onlara doğru baktı. O nefret dolu bakış ise çok şey anlatıyordu.

4 Mayıs 1998'de taraflar kapanış konuşmalarını yapmak üzere tekrar bir araya geldi. İlk önce Kaczynski konuşmasını yaptı.

Öncelikle savunma avukatlarının yanlış yönlendirmelerine değindi:

"Son derece politik tavırlar. İtibarımı zedeleyerek, Unabomber'ın eylemlerine kuşku düşürmeye çalıştılar... Ben sadece insanların beni adil yargılamalarını istedim... Ta ki tüm ayrıntılar basına yansıyana kadar."

Tahmin edilebileceği üzere, kurbanların ve yakınlarının açıklamaları son derece sarsıcı ve yıkıcıydı.

Susan Mosser'ın eşi Tom Aralık 1994'de öldürülmüştü. Mosser, mahkemede eşinin ölüm anını çok etkileyici bir şekilde anlattı:

"Çiviler. Jilet Bıçağı. Kablolar. Boru. Piller. Gündelik hayatta kullanılan malzemeler. Hepsini bir araya getir, tüfekten çıkar gibi patlat, al sana bomba. Bombayı patlama anında elinde tut, dayanılmaz sancılarla başbaşa kal. Eşim Tom da patlama anında elinde tutuyordu bombayı. Yüzlerce çivi, keskin jilet bıçağı ve metal parçaları kalbine saplanırken eşimin yaşadığı inanılmaz acı... Parmakların ya kırılıyor ya da kopuyor, cildin yanıyor, kafatasında kırıklar oluşuyor ve beynine saplanan şarapneller....

Lütfen, Sayın Yargıç, kararlılığınızı gösterin... Onu o kadar dipsiz bir yere hapsedin ki, ölürken cehenneme yakın olsun. Çünkü iblislerin ait olduğu yer orasıdır!"

Dr. Charles Epstein, Haziran 1993'te ağır yaralanmıştı. Tek suçu ise genetik uzmanı olmaktı. Hatta bu sebepten dolayı ölümle burun buruna gelen belki de tek insandı.

Epstein doğrudan Kaczynski'ye hitaben konuştu:

"Hangi hakla beni ve benim gibilerini öldürmeye kalkıp, sonrada orman içerisinde bir dağ kulübesine saklanıyorsun ki?"

Epstein aynı zamanda savunma avukatlarının Kaczynski'nin psikolojik sorunlarını öne sürerek onu kurtarma çabalarını lanetledi:

"Neredeyse onu adalet sisteminin bir kurbanı ilan edecektiniz... Verdiğiniz mesaja bakın: Theodore Kaczynski bir kurban!"

Duruşmaya şahsen katılamayan Dr. David Gelernter yazılı olarak görüşlerini iletti. Yazının bir bölümünde idam cezasını haklı bulmaktaydı:

"İdam cezasını haklı kılmak kolay değil... İnsanları bombalayarak öldürmek ise çok kolay... Ancak doğruyu yapmak her daim zordur. Bu sefer doğruyu yapmalıyız... Ülkem için ve ölen 3 masum insan için."

Gelernter ayrıca bombacmm kardeşi David'in "kahramanca kararını" övdü.

Gary Wright, Şubat 1987'de Salt Lake City'de ağır yaralanmıştı:

"Bugün hâlâ etimden şarapnel parçaları çıkarıyorum."

Wright ayrıca David Kaczynski, eşi Linda ve Bombacı'nın annesi Wanda'ya minnetlerini sundu:

"Onların dürüst ve kararlı tavırları sayesinde belki de birçok masum insan ölümden kurtuldu. Onlar olmasaydı Ted bugün hâlâ öldürüyor olacaktı."

Son konuşmayı ise 1985 yılında yaralanan Nicklaus Suino yaptı. Suikast girişiminin kendi üzerinde bıraktığı travmatik sonuçlardan ve idam cezasının bu davadaki zorunluluğundan bahsetti:

"Eğer idam cezası için emsal aranıyorsa, bu kesinlikle Bay Kaczynski olmalı... İdamını istememin tek nedeni, bundan sonra kimseye hiçbir şekilde ölümcül paketlerini göndererememesini istememdir."

Ayrıca bombacının tuhaf evrimine de değindi:

"Geçmişte korktuğu şeye dönüştü. O gelişen dünyanın bir kurbanı değil. Vicdan yoksunu, boş bir makinaya dönüştü. Korktuğu şey tam da bu değil miydi? İnsanların birer makinaya dönüşmesi..."

Nick Suino son derece dokunaklı konuşmasını kendisi gibi kurtulanlara hitap ederek bitirdi:

"Lütfen kendinizi bir kurban olarak görmeyin. Siz ve ben, hepimiz çok daha önemli işler yapacağız. Unutmayın, bizler bugün buradan çıktıktan sonra hayatlarımızı sürdürmeye devam edeceğiz."

Kardeş ve Kahraman

23 Ocak 1998'de, FBİ Direktörü Louis J. Freeh kendi ekibini öven bir açıklama yaptı.

UTF (Unabomb Task Force, yani Unabomb Özel Harekât Timi) 17 sene boyunca, 3,600 farklı bilgi, 175 adet bilgisayar veri tabanı, 82 milyon kayıt, 12,000 olayla ilgili yazılı belge ve 9,000 görsel belge topladı ve bütün bunların üzerinde çalıştı. Freeh ayrıca dava süresince kullanılmak üzere tüm delillerin yüklendiği özel yazılımdan da övgüyle bahsetti.

Ancak davanın çözülmesi polisin becerisinden çok, şans eseriydi. Bu davanın çözülmesiyle ilgili en çok övgüyü David Kaczynski haketmektedir. O olmasaydı bombacı abisi dünya için uzun bir süre daha bir tehdit olmayı sürdürecekti. Aslında David Kaczynski'nin hikâyesi başlı başına anlatılması gereken bir hikâyedir.

David, abisi Ted'in izinden ilerlemekteydi. O da tıpkı abisi gibi doğanın çağrısına uyarak, kendi kulübesini inşa etti. Ancak bu fikrinden son anda vazgeçerek, en büyük destekçisi olan eşi Linda ile birlikte daha sıradan bir yaşamı tercih etti.

David ve Linda öğrendikleri gerçek karşısında yaşadıkları travma ile mücadele etmek durumundaydı. Yıllarca Ted'e para gönderdiler. Ted bu parayı sağlık sebebiyle istiyordu. Toplam 17.000$ kadar göndermişlerdi. Ancak, bu paranın sağlıkla hiçbir alakası olmadığını sonradan öğrendiler. Belki meblağ maddi açıdan çok yüksek değildi, ancak manevi yükü çok fazlaydı. Muhtemeldi ki, Ted bu parayı bomba yapımı için kullandı.

David ihbar etmesi sebebiyle, 1 Milyon Dolarlık bir ödül aldı. Bunun yükü de çok ağırdı. Çünkü durumu algılama şekli çok farklı olabilirdi. David aldığı paranın yarısını hemen mağdurların ailesine gönderdi. Diğer yarısını ise ailece yeni bir hayata başlayabilemek için kullandılar. Hayatları bu olaydan ötürü tamamen bir harabeye dönüşmüştü.

David Kaczynski

David ve annesi çok ağır bedeller ödediler. Yeri geldi aşağılandılar. Ted için ne yapmaya çabaladıysalar, hepsi yetersiz kaldı. Öyle ki, Ted, David'in kendisine hediye olarak göndereceği kitapların ebatlarını dahi dikte etmekteydi. Ayrıca kendisine ait mektupların, ona yönlendirilirken, önemli olan mektupların özel işaretlenmesini istedi. Diğer mektupları ise istediği zaman açıp okuyacaktı. Bir keresinde Ted, önemli olarak işaretlenmiş bir mektubu açtığında, babasının vefat ettiğini öğrendi. Ancak bunu görünce çılgına dönerek David'i aradı ve ondan bu mektubun önemsiz kategorisinde olması gerekirken, niçin önemli olarak işaretlendiğine dair hesap sordu.

Aslında çevrelerindeki herkes, David'i, eşini ve annesini almış oldukları cesur karardan ötürü hep takdir etti. O karar, gelecekte birçok insanın hayatını kurtarmıştı.

David'e kendisini suçlu hissedip hissetmediği sorulduğunda bunu çok net bir şekilde yanıtladı: *"Suçluluk duygusu, yanlış bir şeyi yaptığınıza inandığınız vakit hissedilen bir duygudur. Ben yanlış bir şey yaptığımı düşünmüyorum."*

Bu hikâyenin birçok kahramanı var. Ancak hiç kimse David Kaczynski kadar önemsenemez.

Dava süresince mağdurların hepsi David, Linda ve Wanda'nın almış oldukları kararın kahramanca olduğunu söyledi. Örneğin Candice DeLong yazısında şunu önermişti: *"Bana göre David Kaczynski yılın insanı ödülünü almalıdır."*

Ancak davanın beklenenden kısa sürmesi sebebiyle, birçok delil gün yüzüne çıkmadı.

Aslında birçok soru cevapsız kaldı. Örneğin nasıl olur da elektriksiz bir ortamda ve dolayısıyla elektrikle çalışan hiçbir alet kullanmadan bir bomba yapılabilir? Ted'in yaşam alanı son derece ilkeldi. Bombalar birer yapboz gibi karmaşıktı.

Kaczynski ömür boyu hapse mahkûm edilerek yüksek güvenlikli bir hapisaneye yerleştirildi. Sonradan daha da yüksek güvenlik önlemleri olan Colarado'daki hapisaneye sevk edildi. Ömrünün sonuna kadar da oradan çıkacağı görülmüyor.

"Dünyanın sonu bir patlamayla değil, fakat iniltiyle gelecektir."

- T.S. Eliot

SÖYLEŞİLER

Ted Kaczynski ile cezaevinden ilk röportaj:

Asla vazgeçmeyin!

Theodore Kaczynski yaşamının çok erken dönemlerinde tekno-endüstriyel sisteme karşı bir tavır geliştirdi. 1962 yılında Harvard'daki son yılında sistemin yanılsama perdesinin gözlerinden kalktığını ifade edip bu dönemde kendini oldukça yalnız hissettiğini ekliyor: *"60'larda teknolojiye karşı bir takım eleştiriler vardı, ama bildiğim kadarıyla teknolojik sisteme karşı olan pek insan yoktu. 1971 veya 72'de, Montana'ya taşındıktan kısa bir süre sonra Jacques Ellul'un kitabı,* Teknolojik Toplum*'u okudum. Bu kitap bir köşe taşıydı. Büyük bir coşkuyla okudum ve 'Bu adam benim bunca zamandır söylemeye çalıştığım şeyleri anlatıyor' diye düşündüm."*

Neden kişisel olarak teknolojiye karşı durmayı seçtiğini sorduğumda hiç vakit geçirmeden cevapladı: *'Neden olduğunu sanıyorsun? Teknoloji insanları makinenin içindeki dişlilere dönüştürüyor, özgürlüğümüzü ve irademizi alıp götürüyor.'*

Fakat bundan daha fazlasının olduğu belliydi. Sözleri makineye karşı duyduğu öfkeyle birlikte, Montana kırsalındaki çok özel bir yere duyduğu derin sevgiyi de hissettiriyordu. En çok canlandığı ve coşkuyla anlattığı konu, orada kurduğu ve daha sonra sistemin saldırılarına karşı korumanın yollarını aradığı dağ yaşamıydı.

"Doğrusunu söylemek gerekirse benim politik bir doğrultum yok. Eğer birileri bulunduğum yere doğru yol yaparak ve tabii bunun için ağaçları keserek, uğuldayan helikopterleri ve kar motosikletleriyle gelmeseydi, hâlâ orada kendi halimde

yaşıyor olurdum ve dünyanın geri kalanı da başının çaresine bakabilirdi. Politik akımlara katılmamın nedeni buna zorla itilmiş olmamdır, doğrusu böyle bir şeye meyilim yoktu."

1971'de, 29 yaşındaki Kaczynski Berkeley'deki matematik öğretmenliğinden ayrılıp, Lincoln, Montana yakınlarında kendi inşa ettiği barakaya taşındı. İlk on yıl boyunca doğa içinde kendi kendine yeterek yaşamasını sağlayacak ilkel beceriler üzerine yoğunlaştığını ve çocukluğundan beri içinde bunları yapmak için bir dürtü bulunduğunu söylüyor.

"Tartışmasız olarak teknolojik sistemin dışına çıkmamın başlıca nedeni, başka yaşama biçimleri ve özellikle de ilkel insanlar hakkında okuduklarımdı. 11 yaşımdayken Illinois, Evergreen Park'taki yerel kütüphaneye gidip geldiğimi anımsıyorum. Burada Smithsonian Enstitüsü'nün bilimin çeşitli dallarına ait kitap serileri vardı. Diğer şeylerin yanı sıra, tarihöncesi insanlar üzerine bir kitapta antropoloji hakkında bir şeyler okudum ve okuduklarımdan inanılmaz derecede etkilendim. Neandertal insan ve diğerleri hakkında birkaç kitap okuduktan sonra daha fazlasını okumak için dayanılmaz bir istek duydum. Ve kendime 'neden? ' diye sormaya başladığımda fark ettim ki asıl istediğim başka bir kitap daha okumak değil, onlar gibi yaşamaktı."

Montana'ya yerleşmesinin ardından Kaczynski bir öğrenci edasıyla, yenilebilen yabani bitkileri isimlendirmek, hayvanların izini sürmek ve ilkel tekniklerin benzerlerini oluşturmak gibi konularda hummalı bir çalışmaya girişiyor.

"Uzun yıllar önce, hayvan davranışlarını öğrenmek için, örneğin Ernest Thompson Seton'un The Lives of Gaming

Animals *(Oyun Hayvanlarının Hayatları) türünden kitaplar okurdum. Fakat ağaçların arasında bir süre yaşadıktan sonra içimde herhangi bir bilimsel çözümleme okumaya dair bir nefret gelişti. Profesyonel biyologlar, doğal yaşamı, hakkında yazdıkları şeylerle kirletiyor ve paramparça ediyordu. Benim için, kişisel tecrübeyle vahşi yaşamdan edindiğim bilgi daha değerli ve önemli gelmeye başlamıştı."*

Kaczynski nihayet elektriksiz ve susuz barakasında sürdürdüğü yaşamı anlatmaya koyuldu. Davası sırasında avukatlarının onun zihinsel yeterliliğini tartışmaya açmak için kullandıkları delil, bu baraka ve içinde sürdürdüğü yaşam tarzıydı. Kaczynski bu savunma stratejisinin, aslında kendisine oldukça büyük bir saldırı olduğunu düşünüyordu. Günlük yaşamının detayları hakkında konuşmasına devam etti:

"Yabani yenilebilir bitkileri isimlendirme ve ayırdetme konusunda bir hayli tecrübe sahibi oldum. Ağaçların arasında dolaşmak ve yemek için iyi olan şeyleri keşfetmek benim için kesinlikle en tamamlayıcı aktivitelerden biriydi. Ama işin kötü yanı Montana'da, doğu ormanlarından farklı olarak, pek fazla nişastalı bitki yoktu. Yenilebilir kökler vardı fakat bunlar da pek az sayıda bulunuyordu. En iyileri ziraat bölgesi olan aşağı kesimlerde yetişiyordu ve tahmin edileceği gibi, otlaklarının bir yabancı tarafından eşelenmesi sürü sahiplerinin pek isteyeceği bir şey değildi, dolayısıyla nişastalı yiyecekler medeni yiyeceklerdi. Un, pirinç, mısır gevreği, yulaf ezmesi ve sıvı yağ gibi gıdaları satın aldım."

Kaczynski üç şeyi yapmayı çok isteyip hayata geçirememiş: Avlanmak için kullanacağı oklu bir mancınık yapmak, kayalık yamaçlardaki uzun günlük yürüyüşlerine dayanabilecek geyik derisinden bir çarık üret-

mek ve kibrit kullanmaksızın ateş yakmak. Mütevazı ve yalnız yaşamında sürekli bir şeylerle uğraştığını ve oldukça mutlu olduğunu söylüyor.

"Ormanda yaşadığım süre içinde fark ettiğim şeylerden biri de, gelecek kaygısını ve ölüm korkusunu üzerimden atmamdı. Eğer hayatından memnunsan 'diyelim ki gelecek hafta öleceğim, bu neyi değiştirir ki? Şu an buradayım ve her şey çok güzel' diye düşünüyorsun. Sanırım Jane Austin'dı, romanlarından birinde mutluluğun daima gelecekten beklenen bir şey olduğunu ve 'şu an'a a ait olamayacağını yazmıştı. Bu her zaman doğru değil. Evet, belki medeniyet içinde doğrudur, ama sistemin dışına çıkıp başka bir yaşam şekline adapte olduğunuzda, mutluluk sık sık 'şu an'da elde edeceğiniz bir şeydir."

Yetmişli yıllarda birkaç eylemlilikte bulunduğunu kabul ediyor, fakat bir zaman geliyor ki sistemle mücadele etmek için daha fazla enerji ayırmaya karar veriyor. Bu süreci şöyle açıklıyor:

"Buralarda benim en sevdiğim yer bu vadinin üçüncü jeolojik çağdan kalmış olan en geniş parçasıydı. Tam olarak düz değildi, oval bir yapısı vardı, ucuna doğru gittikçe dikine kesen kayalık uçurumlara ulaşılıyordu ve bir şelale bile vardı. Barakamdan yürüyerek 2 günlük mesafedeydi. 1983'e kadar en güzel nokta burasıydı. O yaz barakamın etrafında çok sayıda insan dolaşmaya başladı ve ben biraz dinginliğe ihtiyacım olduğunu düşünerek vadiye gittim, oraya vardığımda tam ortasından geçen bir otoyol yaptıklarını gördüm. Nasıl bir bozguna uğradığımı anlatmam mümkün değil. O andan itibaren vahşi doğa üzerine daha fazla beceri geliştirmek yerine yeniden sistemin üstüne yönelmeye karar verdim. İntikam! Bu yapacağım ilk saldırı eylemi değildi, ama o

andan itibaren bulunduğum noktada eylemlilik kaçınılmaz olmuştu benim için. Sosyal akımları, özellikle de teknolojik sorunla ilgili olanları okumaya dair bilinçli bir çabaya giriştim. Bir tek şey için; amacım toplumların nasıl değiştiğini kavramaktı, bu nedenle antropoloji, tarih, biraz da sosyoloji ve psikoloji okudum, ama çoğunlukla antropoloji ve tarih.'

Kısa süre içinde Kaczynski, sistemi "onarmaya" çağrı yapan yüzeysel reformist stratejilerin yetersiz olduğu sonucuna varır ve bilinçlerdeki kitlesel bir değişimin de teknolojik sistemin kuyusunu kazmaya yeteceğine pek az ihtimal verir.

"Bunun yapılabileceğini zannetmiyorum. Bunun bir nedeni insanların çoğunluğunun (bazı istisnalar vardır), en az direniş gerektiren yolları seçmeye meyilli olması. Her zaman kolay yolu seçerler ve arabadan, televizyon setinden, elektrikten vazgeçmek çoğu insan için seçilecek kolay bir yol değildir. Endüstriyel sistemi çökertmek için izlenebilecek kontrollü veya planlı bir yol olabileceğini düşünmüyorum. Sanırım ondan kurtulmamızın tek yolu sistemin çökmesi ve dağılması. Bu yüzden sonunda durumun Rus devrimindeki gibi veya Afganistan, Ruanda ve Balkanlar'da gördüğümüz şartlarda olabileceğini düşünüyorum. Bu sanırım şiddetsizliği savunan radikaller için bir çelişki doğuruyor, çünkü her şey yıkıldığında kaçınılmaz olarak şiddet de olacak ve bu bir soruyu akla getiriyor -bunun ahlaki bir soru olup olmadığını bilemiyorum- ama asıl konu eğer tekno-endüstriyel sistemin lağvedilmesi gerektiğini düşünüyorsanız ve onun yıkılması için çaba harcıyorsanız, sonuçta birçok insanın ölümüne sebebiyet vereceksiniz demektir. Sistem yıkıldığında sosyal karmaşa olacak, kitlesel açlıklar olacak, ziraat makinaları için ne yakıt ne de yedek parça bulunabilecek ve modern tarımın bağımlı

olduğu suni gübreler ve ziraat ilaçları da olmayacak. Yani yeterli yiyecek bulunmayacak ve açlık baş gösterecek. Peki, sonra? Ve bu öyle bir konu ki, bugüne kadar okuduklarım kadarıyla hiçbir radikalin bu soruyla yüzleştiğini göremedim.

Asıl büyük sorun şu ki insanlar bir devrimin olanaklı olduğuna inanmıyor ve tam da bu nedenle, yani insanlar olabileceğine inanmadığı için, gerçekten de bir devrimin olması kesinlikle imkânsız. Geniş ölçekte eko-anarşist hareketin iyi bir iş ortaya çıkardığını söyleyebilirim, ama yine de daha iyisini yapabileceklerini düşünüyorum. Gerçek devrimciler kendilerini reformculardan ayırmalıdır. Olabildiğince çok insanın vahşi doğayla tanıştırılması için yapılacak bilinçli bir çaba bence iyi bir yol olurdu. Sonuç olarak bence yapılması gereken, insanların çoğunluğunu haklı olduğumuza inandırmaya çalışmak değil, toplumdaki gerginlikleri her şeyin yıkılacağı noktaya dek tırmandırmaktır. İnsanların isyan etmesine yetecek kadar rahatlarının kaçtığı bir durum yaratılmalı. Asıl soru bu gerginlikleri nasıl tırmandırabiliriz? Bilemiyorum..."

Kaczynski tekno-endüstriyel sitemin her yönüyle ilgili ve dahası onu yok etmek için nasıl çalışmamız gerektiği konusunda detaylı olarak konuşmak istiyordu. Doğrudan eylem ve politik ideolojilerin sınırları gibi konular uzun süre boyunca konuşmanın merkezindeydi. Ama sohbetin en ilginç kısımları şüphesiz vahşi doğanın ve vahşi yaşamın eşsizliği üzerine konuştuklarımızdı.

Röportajın sonlarına doğru Kaczynski dağ tavşanlarıyla kurduğu yakın ilişki üzerine çarpıcı bir hikâye aktardı. *"Bu biraz özel bir konu,"* dediğinde teybi kapatmam gerekir mi diye sordum, açık kalmasının sorun olmadığını söyledi.

"Ormanda yaşarken, kendim için bir takım 'tanrılar' icat ettim. Bu tip şeylere aklımla inandığımdan değil, ama bazı duygularıma karşılık gelen düşüncelerdi bunlar. Sanırım ilk uydurduğum Tavşan Dede'ydi. Bildiğiniz gibi dağ tavşanları bütün kış boyunca benim asıl et kaynağımdı. Uzunca bir süre hareketlerini gözledim ve yollarının geçtiği yerlerde iz sürdüm, onlara ateş edebilecek kadar yaklaşmak için. Ama bazı zamanlar ne kadar iz sürersen sür izler kaybolur ve tavşanın hangi yöne kaçtığını bir türlü bulamaz, izini kaybedersin. Kendim için bir efsane yarattım: Bu, tüm diğer tavşanların varlığını devam ettirmesinden sorumlu olan Tavşan Dede'ydi. Bir anda ortadan yokolup görünmez olma yeteneğine sahipti bu tavşan, bu yüzden yakalanması ya da görülmesi olanaksızdı. Her seferinde bir dağ tavşanı yakaladığım zaman, 'teşekkürler Tavşan Dede' demeye başlamıştım. Bir süre sonra içimde dağ tavşanları çizmeye dair bir dürtü uyandı. Bir bakıma onlarla iç içe geçtim, öylesine ki düşüncelerimin büyük bölümünü dağ tavşanları oluşturuyordu. Dağ tavşanlarını içine doğradığım tahta bir kabım vardı. Ve sadece tavşanlar için, daha güzel bir kap yapmayı planlıyordum, ama bunu hayata geçiremedim hiçbir zaman. Bir başkasına ise 'Sabahın Kanatları' adını vermiştim. Dağda sabahleyin uyanıp dışarı çıktığında dur durak bilmeden yürümeye başlarsın, sanki seni ileriye doğru iten bir şey varmış gibi. Bu kendim için icat ettiğim bir başka tanrıydı."

Acaba burada oturmuş özgürlüksüz ve vahşi doğayla ilişkisiz hapis hayatıyla yüz yüzeyken ve onun için çok önemli olan bu hayattan geriye, doğaya ve bilgiye olan samimi sevgisi ve tekno-endüstriyel sistemin yıkımını çabuklaştırmaya yönelik devrimci harekete bağlılığı dışında hiçbir şey kalmamışken tanrılarının onu terkettiğini mi düşünüyordu? İçinde bulundu-

ğun koşullardan dolayı cesaretinin ve şevkinin kırılması durumunda, aklını kaybetmekten korkuyor musun diye sorduğumda, *"Hayır"* diye cevapladı.

"Benim asıl kaygılandığım şey, bir gün bulunduğum şartlara uyum sağlama, burada kendimi rahat hissetme ve olanları artık yadırgamaz hale gelme olasılığım. Ve bir gün dağlardaki ve ormandaki hatıralarımı unutmam. Beni asıl korkutan bir gün bu hatıraları unutmak ve doğayla kurduğum o iletişim tarzını kaybetmek. Ama cesaretimi kırabileceklerini sanmıyorum ve bu yüzden bundan korkmuyorum."

Ve son olarak teknolojik sisteme olan eleştirilerini paylaşan ve Dünya'yı yok etme yolundaki endüstriyel sistemin sonunu yakınlaştırmak isteyen yeşil anarşistlere şu tavsiyeyi veriyor Kaczynski.

"Hiçbir zaman umudunuzu yitirmeyin, ısrarlı ve inatçı olun, ve asla vazgeçmeyin. Tarih görünüşte mağlup olanların beklenmedik bir biçimde bir anda galip duruma gelmesinin örnekleriyle doludur, bu nedenle hiçbir zaman umudun bütünüyle kaybolduğu sonucuna varmayın."

Green Anarchist dergisinin Güz 99 sayısında yayımlanmış röportajdan çevrilmiştir.

David Kaczynski ile Söyleşi

"Unabomber" lakaplı seri katilin kardeşi olma üzerine bir söyleşi

"Unabomber" tarafından kaleme alınmış *Manifesto, Washington Post* tarafından yayımlandığında, kimse bu lakabın ardındaki kişinin Ted Kaczynski olabileceğini tahmin edemezdi. Ancak David Kaczynski *Manifesto*'yu okuduğu anda abisi Ted'den şüphelendi. Çünkü yazın stili, Ted'in mektuplarındaki üslubuyla örtüşmekteydi. David *Manifesto* hakkındaki düşüncelerini şu şekilde özetledi:

"*The Washington Post* gazetesi *Manifesto*'yu yayımlandıktan sonra, orijinalin bir kopyasına ulaşmaya çalışsam da başarılı olamadım. Gazetelere ulaşan kopya sayısı çok azdı. Bense ulaşmaya çalıştığımda çok geç kalmıştım. Ancak bir veya iki hafta sonra, *Manifesto*'nun bazı bölümleri internette yayımlanmıştı. Evimizde internet erişimi olmadığı için eşim Linda'nın görevli olduğu üniversiteye gittik. Üniversitenin kütüphanesine vardığımızda, tereddüt ettik. Kütüphane görevlisine ne söyleyecektik ki? İnternet konusunda acemiydik. Dolayısıyla yabancı birinin yardımına ihtiyacımız vardı. Ben tedirgin bir şekilde eşime 'Ne diyeceğiz görevliye? Biz Unabomber'ın yazdığı *Manifesto*'ya mı bakıyoruz diyeceğiz?' dedim. Eşimse soğukkanlı bir şekilde, 'Yani, araştırma bu, anlıyorsun, değil mi? Bir araştırma için gerekli deriz,' dedi.

Her neyse, belgeye ulaştık. İlk gün *Manifesto*'nun sadece ilk 6 sayfası yayımlanmıştı. Ben ekrana kilitlenmişken, yanımda oturan Linda'nın benim yüzüme

odaklandığını fark ettim. Yüz ifademin, ekrandaki kelimelerden daha çok şey anlatacağını anlamıştı sanırım. Ted'i çok iyi tanıyordum. Eşim ise onu benim kadar tanımıyordu. Ve inanın bana, sadece ilk sayfanın ilk paragrafını tamamlamıştım ki, şüphelerimin gerçeklik boyutunun ne kadar ciddi olduğunu gösteren ayrıntılar buldum. Eşime doğru döndüğümü hatırlıyorum. 'Bak tatlım. Gerçekten saçmalıyoruz. Biliyor musun? Daha sonra bu anı hatırlayıp çok güleceğiz,' dedim. Aslında böyle hissetmiyordum. Bazı bölümlerde, Ted'in alışılagelmiş üslubunu fark etmiştim.

6 sayfanın tamamını bitirmiştik. Unabomber denilen kişi, o anda Amerika'nın en çok arananıydı. Başına milyon dolarlık bir ödül konulmuştu. Bunları kütüphane ortamında konuşamazdık. Ancak binanın dışına çıktığımız anda Linda fısıldayarak sessizliğimizi bozdu. 'Pekala, ne düşünüyorsun David? Sence Ted bunları yazmış olabilir mi,' diye sordu. Düşünmeden cevap verdim, 'Sana karşı dürüst olacağım. Bazı bölümler Ted tarafından yazılmış gibi. Ama diğer yandan bazı bölümler bana çok yabancı. Bağlantı kuramıyorum. Birisi bana olasılık oranını sorsa, binde bir Ted yazdı derim.'

Yürümeye devam ettik. Linda bir müddet sessiz kaldıktan sonra tekrar bana doğru döndü. 'David, binde bir olasılıkla Unabomber'ın Ted olabileceğini söylüyorsun aslında. Bu küçümsenemez. Bence buna bir göz atmamız gerekebilir...'

Linda ile birlikte, *Manifesto* içerisinde cevap arıyorduk. Linda, bir üniversite profesörüydü. Ben İngilizce dili edebiyat mezunuydum. Yani dil konusunda ol-

dukça tecrübeliydik. Ve yıllar boyunca belki de Ted'in yüzlerce mektubunu okumuştum. Bazılarında teknolojiye eleştirel yaklaşımlar vardı. Tıpkı *Manifesto*'da olduğu gibi...

Belki de *Manifesto*'yu defalarca okuyarak, mektuplar arasında bir bağlantı bulacaktık. Belki de Ted'in aranan kişi olmadığı kanaatine varacaktık. Bu süreç haftalarımızı aldı diyebilirim. İşten eve geldiğimiz anda tek odak noktamız *Manifesto*'ydu. Ben evsizler için yardım derneğinde görev alıyordum. Linda ise üniversite profesörüydü. Eve gelecektik. Akşam yemek yiyecektik. Biraz sohbet edecektik. Sonrasında oturma odasına geçecektik. Yan yana kanepeye oturup, satır satır *Manifesto*'yu okuyacaktık. Birimiz *Manifesto*'yu okurken, diğeri ise mektuplardan birini elinde tutacaktı. Her satırı karşılıştıracaktık. Kendime dönüp, 'Ben ne yapıyorum,' dediğim zamanlar oldu. Çünkü olanlar tuhaftı. 'Hadi canım. Benim abim şu aranan Unabomber mı? Aklımızı mı kaçırdık? Bu imkânsız' diyorsun kendi kendine. Ama tüm olup bitenler, lunaparktaki tren gibi hızlı ve karmaşık gelişiyordu. İnişli çıkışlı. Sonra yine, 'Aman Tanrım! Bu yazılanlar ancak Ted tarafından kaleme alınmıştır,' dediğim zamanlar oldu. Anlıyor musun? Ben bir inkârcı mıyım? Gerçeklerle göz göze mi geldim? Yoksa acı verici olduğu için mi gerçekleri görmemezlikten geliyorum?

Ancak gerçek dönüm noktası içsel bir şekilde gerçekleşti. Yapmış olduğumuz araştırmalar esnasında tespitlerimiz değil. İçimde gerçekleşti. Bir sabah uyandığımda, kuşkuların dayanılmaz ağırlığını hissettim. O an sanki bir kâbustan uyanmış gibiydim. Sonra etrafım

berraklaştı. Ve gördüklerimin bir kâbus değil, gerçeğin ta kendisi olduğunu anladım: Abimin Amerika'nın 1 numaralı aranan adamı olduğu gerçeği. Üç kişinin ölümünden sorumlu bir katil...

O sabah, kahvaltı için masaya doğru ilerlediğimi hatırlıyorum. Linda çoktan uyanmıştı. Masada oturuyor, mısır gevreğini kaşıklıyordu. Saçma sapan detayları halen hatırlamak çok komik aslında. Karşısındaki sandalyeye oturdum ve çok düşünmeden kelimeler dudaklarımdan döküldü. O'na doğru baktım, 'Tatlım, biliyor musun? Bu *Manifesto*'nun Ted tarafından yazılma ihtimali %50.' Linda'nın bu tespite normal karşılık vermediğini tahmin edebilirsin..."

FBI'la çalışmak

David Kaczynski abisi Ted'in Unabomber olma olasılığının güçlendiğini anladığı an itibariyle FBI'ya şüphelerini bildirmek zorunda olduğunu biliyordu. David söyleşinin bu bölümünde, aldığı kararın zorluğundan ve FBI'la yapmış olduğu işbirliğinden bahsediyor:

"Öyle bir noktadaydık ki, alacağımız karar, yapacaklarımız veya yapmayacaklarımız doğrudan bir kişinin ölümüne sebep olabilecekti. Alacağımız karar ne olursa olsun, birinin canını yakacaktı. Eğer herhangi bir şey yapmamaya karar verecek olursak, Ted veya Unabomber her kimse, başka birini daha öldürebilecekti. Belki bir sabah uyanacaktık ve Unabomber'ın tekrar bir eylemde bulunduğunu öğrenecektik. Belki bir gün aranan kişinin gerçekten de Ted olduğunu öğrenecektik. Eğer bu şekilde öğrenecek olsaydık, ömür boyu vicdan azabı çekecektik. Çünkü biz bundan sonra

olacakların önüne geçebilecektik. Eğer bir şey yapmasaydık, ömür boyu başkalarının kanı elimize yapışmış olacaktı. Masum insanların kanı. Bunu düşünmek bile acı verici. Diğer yandan Unabomber ulusal boyutta saldırılar gerçekeştirmişti. Eğer bu kişi Ted ise, idam cezası alma olasılığı oldukça yüksekti. Oklahoma City'deki bomba saldırısının hemen sonrasıydı. Vatandaşların çoğunluğu bu tür suçların karşılığının idam cezası olduğunu savunmaktaydı. Şu soruyu sormak zorundaydım kendime: Ömrümün sonuna kadar elimde abimin kanıyla elimde yaşamak ne kadar taşınabilir bir yüktü?

Eğer ölümüne ben sebep olacaksam, bu onun için bir trajedi olurdu. Bu benim için de büyük bir trajedi olurdu. Ben ve Ted bir yana, annem için nasıl bir trajedi olurdu? Anlıyor musun? 78 yaşmda dul bir kadm. Yıllarca Ted için endişelenmiş bir kadın. Çaresizlik. Ted bizim tavsiyelerimizi dinlemezdi. Ancak annem her ne kadar endişelense de, yaşadığı hiçbir kâbus bizim yaşadığımız kâbusa benzemez. Abim bir seri katil. Şüphelerimi anneme açmak bile yıkıcı olurdu. Bu bir kalp krizine neden olabilirdi. Anlıyor musun? Söz konusu sadece abim değil, diğer yandan korumakla yükümlü olduğum annem...

Bir sabah uyanıp da, yapabileceklerimizi yapmadığımızdan ötürü birisinin daha ölümüne sebebiyet vermiş olmak çok ağır olurdu. Biz bu durumu yaratmamıştık. Biz Ted'in işlemiş olduğu suçlardan sorumlu değildik. Biz böyle bir durumda olma kararını almamıştık. Biliyor musun? Hayat bizi bu duruma itmişti. Ve şu anda karşılık verme zamanıydı. Sorumluluk

almak zorundaydık. Eğer bir ihtimalimiz varsa, insanları korumak zorundaydık...

Unabomb özel harekât timi, Linda ve benimle tanışmak için oldukça ilgiliydiler. Washington'da bir araya geldik. İlk gün oldukça ilginçti. Özel hayatıma müdahale edildiğini düşünmem çok zaman almadı. Çünkü, biliyor musun, en yakın arakadaşına anlatamayacağın şeyleri orada anlatmak zorunda kalıyorsun. Kişisel bilgiler, aile geçmişi. Buna benzer her şey. Ve biliyor musun, başka çarem yoktu. Anlıyor musun? Unabomber'ı durdurmak zorundaydık. Eğer o Ted'se, durdurulmak zorundaydı.

Tüm özel ve kişisel şeyleri anlatmak zorunda kaldım. Aile bağlarıyla igili. Çoğu Ted'in tutuklanmasından sonra, *The New York Times* gazetesinde yayımlandı. Bu acı verici. 3 kişi, bizi iki gün boyunca sorguya aldı. İkinci günün sonunda, memurlardan biri yanımda oturdu. Önümüze bir harita açtı. Montana haritası. Ve son derece sakin bir ses tonuyla, 'David, bana abinizin kulübesinin nerede olduğunu gösterir misiniz,' diye sordu.

Harita üzerinde arama yaptığımızı hatırlıyorum. Ve inan bana, ok yaydan çıkmıştı. Karar alınmıştı. Artık geri dönüş yoktu. Biz zaten geri adım atma niyetinde değildik. Ancak hâlâ içim acıyordu. Parmağımı haritanın üzerinde bir noktaya koydum, 'Burada yaşıyor,' dedim. O anda abimi ölüme gönderdiğimi hissettim. Ve bu his asla geçmedi."

Ted Kaczynski'nin ruhsal sağlığı

David söyleşinin bu bölümünde Ted'in ruh sağlığı ile ilgili endişelerinden bahsetti.

"Daha önce ruh sağlığı bozuk olan kişilerin bu ülkede yargılanıp yargılanmaması ile ilgili hiç düşünmemiştim. Mesela şizofreni ya da majör depresiyon. Sorgulama esnasında memrurlardan birinin, 'Abinin ruhsal açıdan hasta olduğunu biliyoruz,' dediğini anımsıyorum. Sanırım bu durum, onu idamdan kurtardı. Dürüst olmalıyım ki, ülkemizde böyle bir kanundan haberdar değildim. Ancak kanunların belirttiği delilikle tıp dünyasının ruhsal bozukluk tanımı arasında ciddi kopukluklar var. O yüzden, tedavi olması gereken insanlar zaman zaman idam edilmekte. Ben bu sorunu daha önceden fark etmemiştim. Yakın geçmişte Arkansas'da görülen bir davada oldu sanırım.

Başka bir fenomen ise, ruhsal sağlığı bozuk olan kişilerin bazı davalarda kendilerini savunduklarına şahit olmamız. Hangi şartla olursa olsun, mahkemede kendi kendini savunuyorsan, çok iyi bir iş çıkarma olasılığın oldukça zayıf. Biliyor musun? Eğer kendini savunuyorsan, iyi bir avukatın yok demektir. Ancak, ruh sağlığı bozuk olan bir kişinin, kendisini savunmasına izin veriliyorsa, bu durumda adaletten bahsedemeyiz. Bu kesinlike doğru değil. Bu çok ciddi bir hata. Hapisanelerde tedavi görmesi gereken onca mahkûm var. Onların yeri hapisane değil, hastanedir. Daha da vahim olanı, suçlarının farkında olmayan hasta insanları idam ediyoruz...

Eğer öğrenmemiz gereken bir şey varsa, insanların yaşadığı travmaları tedavi etmeliyiz. Ayrıca toplumsal sorumluluğumuz da var. Bu tür hastaları korumak zorundayız. Onlardan korunmamız gerekmiyor. Eğer doğru şekilde tedavi edilseler, sonuç farklı olur. Birçok aileyle bir araya geldim. Birçok kez yanıma gelip, 'Biliyor musun David, benim ablam, ya da benim abim, kardeşim, ya da annem ya da oğlum ruhsal hasta. Hikâyeni duyduğum an, inan bana senin yerine kendimi koyabildim. Yaşadıklarının ve acılarının ne boyutta olduğunu anlıyorum,' diyenler oldu.

Gerçek şu ki, bu durumda olan birçok kişi var. Ve çoğu o kadar iyi inasanlar ki. Senden benden daha iyi insanlar. Yaşadıkları olumsuzluklar hastalıkları yüzünden, kötü insan oldukları için değil.

Benim gibi böyle bir trajediden geçenler, er ya da geç sorumluluk almak zorunda kalıyor. Ve hiçbir şey hafiflemiyor. Tam tersine, yüreğindeki yük artıyor. Biliyor musun? Acı içinde kıvranmaktan vazgeçmeliyiz. Tüm olanlardan ders çıkarmalıyız. Kardeşlerimizin koruyucusu olmalıyız. Birbirimizi kollamalıyız. Kötü şeyler olduğunda, kötüyü aramaktansa, kötünün içindeki iyiliklere odaklanıp, bu sorunu nasıl çözebileceğimize odaklanmalıyız."

David Kaczynski ve eşi Linda Patrik'le Söyleşi

1995 yılında Ted Kaczynski, kardeşi David'in ihbarı üzerine yakalandığında, medya bu olayı basit bir şekilde "Abi Kardeşe Karşı" hikâyesine dönüştürdü. Ancak göz ardı edilen bir detay vardı. Kaczynski ailesi bu büyük sırrı nasıl aydınlatmıştı? Ted'in yakalanmasının ardından, federal hükümet 1 milyon dolarlık ödülü David'e verirken, eşi Linda'nın bu dram içindeki rolü göz ardı edilmişti. Unabomber'm *Manifesto*'su ilk kez yayımlandığında, Ted'le *Manifseto* arasında bir bağ olabileceğini ilk düşünen kişi Linda oldu. Linda New York'taki bir üniveristede felsefe profesörüydü. Bu söyleşide, Linda ve David, Unabomber'm gerçek yakalanma hikâyesini ilk kez anlattı.

Linda Patrik: Ted'in Unabomber olma ihtimaline dair şüphemi David'e açmam yaklaşık 1 veya 2 ayımı aldı. 1995 yazmda Paris'e gitmek durumunda kalmıştım. O yıl Paris metrosuna bomba saldırısı gerçekleşmişti. Dolayısıyla, Parisliler Unabomber olayını yakından takip ediyordu. Her gün gazetelerde onun hakkında haberler çıkıyordu. O dönemde FBI tarafından yeni bilgiler sürekli kamuoyuyla paylaşılıyordu. Örneğin ahşap mazlemeler, Unabomber'ın yaşıyor olabileceği şehirler ve bir örgüt üyesi olabileceği konusundaki bilgiler...

Arkın Gelişin: Yaşadıklarınızı düşünürsek, oldukça korkmuş olmanız lazım.

Linda: Korku her yerimi sarmıştı. Ancak şüphelerimi David'e anlatmak zorunda olduğumu biliyordum. O Paris'e geldiğinde, yorgunluğunu üzerinden attıktan

sonra onunla konuşacaktım. O ana kadar gerçekten korkularım vardı. Paranoid fanteziler kurduğumu düşünüyordum. Gazetede okuduklarımla Ted'in Unabomber olma olasılığını düşündükçe acaba saçmalıyor muyum diye pek çok kez düşündüm. David ilk başta saçmaladığımı düşündü ve beni hiç ciddiye almadı. Ancak pes etmedim. Günlerce bu şüphelerimi tartıştık.

Arkın: O dönemde şüphelerinizden hiç tereddüt ettiniz mi? Yoksa Ted'in Unabomber olduğundan emin miydiniz?

Linda: Felsefede bilginin doğruluğu daima tartışılır. Ve edindiğin her bilgiye şüpheyle yaklaşırsın. Eğer profesyonel bir felsefeci olarak cevap verecek olursam, şüphelerime kör bir şekilde inandığımı doğrulamam mümkün değil. Ancak batılı felsefecilerin savunduklarını bir kenara bırakırsak, ilk başta anlamsız gelen hisslerinizi dinlemeye ve anlamaya çalışırsınız. Ted'in aranan Unabomber olma ihtimalini bir türlü aklımdan çıkaramıyordum. Saplantı haline gelmişti. Ancak saplantımın gerçek mi yoksa hayali bir saplantı mı olduğunu söyleyemiyordum.

Arkın: David'e konuyu açma şeklini biraz daha açar mısınız? Nasıl bu hikâye içerisinde bir ikiliye dönüştünüz?

Linda: Paris'i seviyordum. David de benim ricam üzerine Paris'e geldi. Sevdiğim bu şehri ona da göstermek istiyordum. Geldikten sonra abisi hakkında konuşmaya başladık. Daha sonrasında da bir anlaşma yaptık. Evimize döndükten sonra *Manifesto*'yu okuyacaktı. O anda sorunlarımızı rafa kaldırdık ve şehrin

tadını çıkardık. Haliyle tuhaf bir tatil oldu. 2 hafta boyunca çok romantik bir tatil geçirdik. Akşamları ise kiraladığımız dairenin balkonunda oturuyor, abisinin Unabomber olabilme olasılığını tartışıyorduk. David, şüphelerimin yersiz olduğunu söylemekle yetiniyordu.

Arkın: Peki sizin düşünceleriniz nelerdi o anda David?

David Kaczynski: Birkaç sebepten ötürü, alacağımız kararlar son derece tuhaftı. Ted'in hastalığını ailece kabullenme konusunda zorluklar yaşıyorduk. Belki de görmemezlikten geliyorduk. Aslında aile yapımıza bakacak olursak, bu kabullenmeme durumu da açıklanabilir. Biz farklı olmanın yanlış bir şey olduğunu düşünmüyoruz. Ted'in de farklı olma durumu bizim için sıradandı. Ted'in başka bir dahinin gideceği yolu tercih etmemiş olması ve mesleki açıdan da bir çabasının olmaması bizleri rahatsız etmiyordu. Sanırım derinlerde bir yerde bir korku vardı. Ruhsal bozukluğun devreye girdiği anda içsel olarak yaşadığınız korkudan bahsediyorum. Ailenin tamamının tuhaf olabilme ihtimalinden korkuyorsunuz. Büyük bir utanç. Aileden olmayan Linda, tüm gerçekleri çok net bir şekilde gördü. 1991 yılında da eşim beni başka bir konuda ikna etmişti. O dönemde abimin bazı mektuplarını aile dostumuz olan bir psikiyatriste göstermemiz konusunda beni ikna etmişti. Mektupları okuyan psikiyatrist, Ted'in çok ciddi hasta olduğunu ve kendisini soyutlama çabalarının son derece sakıncalı olduğunu söylemişti. Tespitler hiç de iç açıcı değildi. Diğer yandan yasal anlamda yapılabilecekler çok kısıtlıydı. Dolayısıyla gelişmeleri oluruna bırakmaya karar verdik. Ted

desteğe ihtiyaç duyduğunda ailesine dönecekti. Olayın ciddiyetini Linda beni *Manifesto*'yu okumaya zorlayınca anladım. Sadece 1 veya 2 sayfa okuyarak herhangi bir kanaat getirmek mümkün değildi. Eşime benden beklediği güveni veremeyeceğimden korkuyordum. Ted'i en iyi tanıyan bendim. Aslında Linda, Ted'le hiç tanışmadı. O'nu benim anlattıklarımdan tanıyordu. Ancak sezgileri çok güçlüydü ve benden bir yanıt bekliyordu. Anneden daha fazla mektup temin ettikten sonra, mektupları *Manifesto*'yla karşılaştırdık. Tamamladıktan sonra %50 gibi bir olasılık olabileceğini söyledim. Linda o anda çok huzursuz olmuştu. İlk kez şüphelerinin ve korkularının gerçek olabilme ihtimalini hissetmişti. Korkularına ve endişelerine ayna olmuştum.

Arkın: O andan sonra ilişkinize ne şekilde devam etmeye karar verdiniz?

Linda: O dönemde duygusal açıdan çok yıpranmıştık. İnsan içine çıkamıyorduk. Her akşam oturup, en az 2, 3 hatta 4 saat boyunca aynı mevzuları konuşuyorduk. David abisinin bize daha önce gönderdiği tüm mektupları çıkardı. Yazın dili konusunda karşılaştırmalar yapıyorduk. Aslında *Manifesto*'yu yazan kişinin Ted olduğu apaçık ortadaydı. Ancak söylemeye dilim varmıyordu. David abisinin yazın dilini çok iyi biliyordu. Bense Ted'in saplantılı bir şekilde savunduğu ideolojisini. İkisini bir araya getirince sonuç çok net bir şekilde ortadaydı. Artık her şey daha da ürkütücü bir hal almıştı. Ted hakkında endişelerimi bu şüphelerimiz gün yüzüne çıkmadan çok daha önce David'e söylemiştim. Evimize gelmemesi konusunda sürekli David'e dil döküyordum.

David: Ted'in yıllar içersindeki dönüşümü, ailemiz için de her şeyi sıradanlaştırmıştı. Sadece, "Ted işte, ne yaparsın," diyerek kendimizi kandırıyorduk. Birinin bizi uyandırması gerekiyordu. Akrabaların haricinde birinin... Ted'le güzel anılarımızda vardı elbette. Bir rahatsızlık sebebiyle hastanede kalıyordum. Hastaneden çıktığım gün abim bana çok değer verdiği demir para koleksiyonunu hediye etmişti. Ted'i son kez gördüğümde yine benim için çok önemli sayılabilecek bir an yaşamıştık. Linda ve benim için çok önemli sayılabilecek bir an. Ted'i ziyaret etmiştim. Ona yardımcı olmak için ağaç keiyordum. Kütükleri soba yakmak için kullanıyordu. Ağacı Ted'in testerelerinden biriyle keserken, ağaç sehpası bir anda büyük bir gürültüyle devrildi. Sehpanın üzerindeki kütükler, testereyle birlikte yere yuvarlandı. Ben de dengemi kaybederek yere düştüm. Düştüğümü gören abim koşarak yanıma geldi, "İyi misin," diye sordu. "Umarım testereni kırmadım," diye cevap verdim. Ted'in ilkel yaşamını bildiğim için, onun için her türlü araç gereç önemliydi. Ancak Ted cevabıyla beni çok şaşırttı. "Testerenin canı cehenneme. Ben senin için endişelendim." Aramızda geçen bu diyaloğu akşam olunca Linda'ya anlattım. Linda ağlamaya başladı. O anda Linda'nın da bazı şeyleri anladığını fark ettim. Karşımızdaki bir canavar değil, bir insandı.

Arkın: Mahkeme heyetinin ilk başlarda idam cezasına sıcak bakması sizin için de acı bir sürpriz oldu, öyle değil mi?

Linda: Bu gerçekten de son derece yanlıştı. Daha FBI'ya başvurmadan önce, bu olasılık üzerinde birçok

tartışmamız oldu. Ekim ile Aralık ayları arasında *Manifesto*'yu bir uzmana gönderdik. Analiz neticesinde şüphelerimiz kesinleşecekti. O süreçte sürekli gündemde olan konu idam cezasıydı. Sürekli bu konuyu tartışıyorduk.

Arkın: Hükümet ile sizin aranızda geçen bir tartışma mı?

Linda: David'le benim aramda. İdam cezası söz konusu olacaksa bile, onu FBI'ya teslim etmememiz konusunda telkinlerde bulunuyordum. David ise koruma içgüdüsü ve idam cezası sebebiyle bu duruma sıcak bakmıyordu. Ama bir karar vermek durumundaydık. Sonunda idam cezası olsa dahi, onu teslim etmek durumundaydık. Biz de her şeyi göze alarak başvurduk.

David: FBI'la ilk temaslarımızı kurduğumuz an itibariyle, fikirlerim çok daha olumlu yönde gelişti. Hükümet gerçekten de bizimle işbirliği yapmaya hazırdı. Abimin ruhsal açıdan rahatsız olduğuna inanmak istiyorlardı. Bana söylenenlerin bazıları gerçekten de güven vericiydi. Ted'in mektuplarından ruhsal bozuklukları olduğu anlaşılmaktaydı. Hatta hapis hayatının onun için, şu anki yaşamından çok daha iyi olacağına inanmaktaydılar. Dolayısıyla, idam cezası söz konusu değildi. Ayrıca FBI memurları davranış bilimleri konusunda uzmandı. Onların bakış açısı diğerlerinden farklıydı. Onlar Ted'i bir insan olarak görüyorlardı. İlk temasımız itibariyle bize güven verdiler. Ted'in hasta olduğuna inanıyorlardı. İnanmak istiyorlardı. Aradan geçen süre sonunda tekrardan idam cezasının gündeme gelmesi beni gerçekten sarstı. Hükümete karşı gü-

venimi yitirmiştim. Sanırım ömrümün sonuna kadar ailem içerisindeki denge rolünü üstlenmek zorundayım. Linda olmasaydı her şey çok farklı gelişebilirdi. Tek başıma karar vermek zorunda kalsaydım, her şeyi bir çekmeceye tıkar, bir daha açmaya korkardım. Acı veriyordu bana tüm gerçekleri öğrenmek. Bu olay Linda'ya olan inancımı ve güvenimi pekiştirdi. İkimiz de bu olayın içindeydik. Linda her zaman yanımdaydı. Tüm bu süreçte. O olmasaydı, bu yolu tamamlayamazdım. Ne olursa olsun bana güvendi. Beni ve abim için duyduğum sevgiyi daima saygı ile karşıladı.

Not: Röportaj süresince, David ve Linda'nm birbirilerine olan bağlılıklarını sürekli gözlemleme fırsatı buldum. Elleri birbirinden bir kez bile ayrılmadığı gibi, yürekleri de asla ayrılmadı.

Ted Kaczynski'nin Sözleri

1. İlk olarak okuduğum bir şeyden ötürü motive olmadım. Makinaların ağaçları yerlerinden sökmesi beni çıldırtıyordu.

2. En büyük sorun, insanların devrim olasılığına inanmamaları. Olası değil, çünkü olasılığına inanmıyorlar.

3. Yıllar önce Ernest Thompson Seton'un Lives of Game Animals gibi kitaplarını okuyarak hayvan davranışları hakkında bilgi ediniyordum. Ancak bir süre sonra, ormanlarda yaşamaya başlayınca bu konuda bilimsel yayınları okumamaya karar verdim. Profesyonel biyologların vahşi yaşam hakkında söyledikleri, fikirlerimi mahvetti.

4. Beni korkutan, doğadan uzak kalmam sebebiyle, oradaki yaşamın ne olduğunu unutmak. Belki anılarım silinecek ama ruhumu kimse benden alamaz.

5. Asla umudunu kaybetme. Asla pes etme. Tarih birçok kaybedenin sonunda kazanan olarak varolduğunu yazmıştır. O yüzden asla bir yenigiyle tüm umutlarını yitirme.

Ted Kaczynski Kronolojisi

22 Mayıs 1942: Kaczynski Chicago'da doğdu. Annesi ona daima bilimsel içerikli dergiler okutuyordu. Sosis üreticisi olan babası ise Ted ve kardeşi David'e dış dünyayla ilgili eğitimler veriyordu.

İlkbahar 1958: Matematik konusundaki becerileri ve patlayıcı maddeler üzerinde yapmış olduğu deneyler neticesinde 2 sınıf birden atlayarak Evergreen Park High School'dan mezun oldu.

İlkbahar 1962: Kaczynski, Harvard Üniversitesi'nden mezun olarak, doktorasını yapmak üzere Michigan Üniversitesine geçti.

Sonbahar 1967: Kaczynski, Berkeley Üniversitesi'nde matematik profesörü olarak göreve başladı. 1969'da hiçbir mazeret sunmadan görevinden istifa etti.

1971: Kaczynski'nin Kanada vatandaşlığı müracatı reddedildi. Teknoloji karşıtı yazılar yazmaya başladı. Kaczynski kardeşler Montana dağlarında arsa satın aldılar. Daha sonra o arsa üzerine dağ kulübelerini inşa edeceklerdi.

25 Mayıs 1978: İlk Unabomber bombalaması gerçekleşti. Illinois Üniversitesi'nin otoparkında bulunan bir paket, gönderen adresi olan Northwestern Üniversitesi'ne geri döner. Paketi açan kampüs güvenlik sorumlusu Terry Marker yaralandı.

9 Mayıs 1979: Northwestern Üniversitesi'nde bir kişi yaralandı.

15 Kasım 1979: American Airlines Havayolları'na ait sefer esnasında, uçağın kargo bölümünde gerçekleşen patlama neticesinde, yolcu kabinine dolan duman sebebiyle 12 kişi zehirlendi.

10 Haziran 1980: United Airlines Havayolları Genel Müdürü Percy Wood Chicago'daki evinde ağır yaralandı.

8 Ekim 1981: Utah Üniversitesi'nin bir sınıfına bomba yerleştirildi. Kimse yara almadan kurtuldu.

5 Mayıs 1982: Vanderbilt Üniversitesi'nde meydana gelen patlamada 1 kişi ağır yaralandı.

2 Temmuz 1982: Berkeley Üniversitesi'nde bir profesör ağır yaralandı.

15 Mayıs 1985: Berkeley Üniversitesi'nin bilgisayar odasına yerleştirilen bomba neticesinde, 1 kişi ağır yaralandı.

13 Haziran 1985: Boeing Co. şirketinin deposunda bulunan şüpheli paket, kimse yara almadan imha edildi.

15 Kasım 1985: Michigan Üniversitesi'nde gerçekleşen patlamada 2 kişi ağır yaralandı.

11 Aralık 1985: Unabomber'm ilk ölümcül saldırısı: Bilgisayar şirketi sahibi Hugh Scrutton bomba saldırısı neticesinde hayatını kaybetti.

20 Şubat 1987: Unabomber ilk kez görülüyor. Salt Lake City'deki bir bilgisayar şirketi çalışanı şüpheli bir paketi bırakmak üzere olan güneş gözlüklü ve kapüşonlu bir şahıs görür. Unabomber bundan sonra 6 yıl boyunca sessiz kalır.

22 Haziran 1993: California Üniversitesi genetik uzmanı Dr. Charles Epstein evine gönderilen bombalı paket yüzünden ağır yaralanır.

24 Haziran 1993: Yale Üniversitesi bilgisayar uzmanı David Gelernter ofisine gelen bombalı paket sonucunda ağır yaralanır.

Haziran 1993: Unabomber ilk kez *The New York Times* gazetesine mektup göndererek, kamuoyuyla iletişime geçiyor.

10 Aralık 1994: Reklam müdürü Thomas Mosser evine gönderilen bomba neticesinde hayatını kaybediyor.

24 Nisan 1995: Son bomba: Timber Industry şirketi müdürü Gilbert Murray'ın ofisine gelen paketi açması neticesinde büyük bir patlama meydana gelir. Murray olay yerinde hayatını kaybediyor.

19 Eylül 1995: *The Washington Post* ve *The New York Times* gazeteleri Unabomber tarafından kaleme alınmış *Manifesto*'yu yayımlıyor.

Şubat 1996: David Kaczynski *Manifesto*'yla mektuplar arasındaki benzerlikleri tespit ettikten sonra, abisi Ted'in Unabomber olma ihtimali şüphesiyle FBI'ya başvuruyor.

3 Nisan 1996: Theodore Kaczynski Montana'daki dağ kulübesinde tutuklanıyor.

12 Kasım 1997: Jüri seçimi başlıyor.

5 Ocak 1998: Duruşma Kaczynski'nin son dakika talebi sebebiyle erteleniyor. Ted, kendisini ruh hastası olarak göstermeye çalışan avukatlarını kovuyor. Siyasi görüşünü savunacak başka bir avukat talep etse de, bu isteği reddediliyor.

17 Ocak 1998: Bureau of Prisons psikiyatristi Sally Johnson, Kaczynski'nin duruşmayı görebileceğine dair bir rapor sunuyor. Aynı zamanda kendisinin paranoyid şizofren olduğuna dair tanısını raporda sunuyor.

22 Ocak 1998: Bölge Yargıcı Garland Burrell Jr., Kaczynski'nin kendisini savunma talebini reddediyor. Kaczynski, Unabomber olduğuna dair itirafta bulunuyor.

MANİFESTO

Unabomber Manifesto

Giriş

1. Sanayi Devrimi ve sonuçları insan soyu için bir felaket oldu. Bu sonuçlar, "gelişmiş" ülkelerde yaşayan bizlerin yaşamdan beklentilerimizi oldukça artırırken toplumun dengesini bozdu, yaşamı anlamsızlaştırdı, insanları aşağılamalara maruz bıraktı, yaygın psikolojik acılara (Üçüncü Dünya'da fiziksel acılara da) yol açtı ve doğal dünyayı şiddetli zararlara uğrattı. Teknolojik ilerleyişin devamı, durumu daha da kötüleştirecek; insanları daha büyük aşağılamalara maruz bırakıp, doğal yaşamda daha fazla zarara sebep olacak; büyük olasılıkla daha fazla sosyal bozulmaya ve psikolojik acılara yol açacak; belki de "gelişmiş" ülkelerde bile fiziksel acıların artmasına neden olacak.

2. Endüstriyel-teknolojik sistem devam edebilir veya yıkılabilir. Eğer devam ederse, sonunda psikolojik ve fiziksel acılar daha düşük seviyelere inebilir; ancak uzun ve acı dolu bir alışma döneminden sonra ve insanlarla diğer pek çok yaşayan organizmayı işlenmiş birer ürün ve çark dişlilerine indirgemek pahasına. Üstelik, sistem devam ederse, sonuçları kaçınılmaz olacak. Sistemi, insanların saygınlığını ve bağımsızlığını elinden almayacak bir şekilde yenilemenin veya değiştirmenin bir yolu yok.

3. Eğer sistem çökerse, sonuçları yine çok acı verici olacak. Ancak, sistem büyüdükçe çökmesinin sonuçları da daha dehşetli olacağından, eğer çökecekse en kısa zamanda çökmesinde fayda var.

4. Biz, bu nedenle, endüstriyel sisteme karşı bir devrimi savunuyoruz. Bu devrim, şiddetli veya şiddetsiz olabilir, hemen gerçekleşebilir veya birkaç on yıla yayılarak görece daha aşamalı olabilir. Bunların hiçbirini şimdiden bilemeyiz. Ancak, biz, endüstriyel sistemden nefret edenlerin, bu çeşit bir topluma karşı bir devrimi hazırlamak için atmaları gereken adımların bir taslağını çiziyoruz. Bu, POLİTİK bir devrim olmayacaktır. Amacı ise hükümetleri değil, bugünkü toplumun ekonomik ve teknolojik temelini yıkmak olacaktır.

5. Bu makalede, endüstriyel-teknolojik sistemin doğurduğu olumsuz gelişmelerin yalnızca bazılarına değindik. Benzer diğer gelişmeleri yalnızca kısaca açıkladık veya tümüyle göz ardı ettik. Bu, diğer gelişmeleri önemsiz bulduğumuz anlamına gelmez. Ancak pratik nedenlerden dolayı tartışmamızı yalnızca toplumsal olarak yeterince ilgi çekmeyen veya yeni bir şeyler söyleyebileceğimiz alanlarla sınırlamak zorundayız. Örneğin, iyi örgütlenmiş çevreci ve vahşi doğayı savunan hareketler bulunduğundan, oldukça önemli olduğunu düşünmemize rağmen çevre kirliliği veya vahşi doğanın yıkımı hakkında çok az şey yazdık.

6. Aşağı yukarı herkes, çok sorunlu bir toplumda yaşadığımızı kabul edecektir. Dünyamızın içinde bulunduğu çılgınlığın en yaygın göstergesi solculuk olduğu için, solculuğun psikolojisi üzerine bir tartışma, günümüz toplumunun sorunları konusunda genel bir tartışmaya bir giriş görevi yapabilir.

7. Peki ama solculuk nedir? Yirminci yüzyılın ilk yarısında solculuk pratikte sosyalizmle özdeşleştirilebilirdi. Bugün ise bu hareket parçalanmıştır ve kime tam anlamıyla solcu denilebileceği açık değildir. Biz, bu makalede solcu dediğimizde, temelde sosyalistleri, kolektivistleri, "politik açıdan dürüst" tipleri, feministleri, gay ve özürlü hakları savunucularını, hayvan hakları eylemcilerini ve benzerlerini düşünüyoruz. Ancak bu hareketlerin herhangi biriyle ilgisi olan herkes solcu değildir. Bizim bu tartışmada hedeflediğimiz şey, bir hareketin ya da ideolojinin psikolojik açıdan incelenmesi ya da bağlantılı tiplerin genel olarak incelenmesidir. Neyse, "solculuk"tan neyi kastettiğimiz, solcu psikolojisi üzerine tartışmamız ilerledikçe daha açık bir hal alacaktır. (Ayrıca 227-230. paragraflara bakınız).

8. Yine de, solculuk kavramımız açık olmaktan çok uzak olsa da, bu duruma bir çare bulunamayacak gibi görünüyor. Yapmaya çalıştığımız tek şey, çağdaş solculuğun temel dürtüsünü oluşturduğuna inandığımız iki psikolojik eğilimi kabaca ve yaklaşık olarak göstermek. Hiçbir şekilde solcu psikolojisi hakkındaki TÜM gerçeği anlattığımızı iddia etmiyoruz. Ayrıca, tar-

tışmamız yalnızca çağdaş solculuğu ele almakla sınırlı. Tartışmamızın, 19. yy'daki ve 20. yy'ın başındaki solculara ne derece uyarlanabileceği sorusunu tartışmaya açık bırakıyoruz.

9. Çağdaş solculuğun temelinde yatan iki eğilime "aşağılık duygusu" ve "aşırı toplumsallaşma" adını veriyoruz. Aşağılık duygusu, çağdaş solculuğun bütününde görülen bir özellikse de, aşırı toplumsallaşma, çağdaş solculuğun yalnızca belli bir kesiminde görülen bir özelliktir; ancak bu kesim oldukça etkilidir.

Aşağılık Duygusu

10. "Aşağılık duygusu"ndan kastımız, yalnızca katı anlamda aşağılık duygusu değil, buna ilişkin özelliklerin bütün bir yelpazesidir: Kendine az değer verme, güçsüzlük duyguları, depresif eğilimler, yenilmişlik, suçluluk, kendinden nefret etme vb. Bizce, çağdaş solcular (az ya da çok bastırılmış) böyle duygulara meyillidirler ve bu duygular çağdaş solun yönünü belirlemede etkilidir.

11. Biri, kendisi (veya bağlı bulunduğu grup) hakkında söylenen her şeyi kötü anlarsa, onun aşağılık duygusuna sahip olduğuna veya kendisine az değer verdiğine kanaat getiririz. Bu eğilim, hakkını savunduğu azınlığa ait olsun ya da olmasın, azınlık hakları savunucularında görülür. Onlar, azınlıkları belirtmek için söylenen kelimeler ve azınlıklarla ilgili söylenen her şey konusunda olağanüstü hassastırlar. Afrikalılar için kullanılan "negro", Asyalılar için kullanılan "do-

ğulu", özürlüler için kullanılan "sakat" veya kadınlar için kullanılan "piliç" terimleri kökenlerinde hiçbir kötü çağırışım taşımıyorlardı. "Karı" ve "piliç", yalnızca "herif" veya "züppe"nin dişi karşılıklarıydı. Eylemciler, bu terimlere olumsuz anlamları kendileri yakıştırdılar. Bazı hayvan hakları savunucuları, "evcil hayvan" terimini reddedip, yerine "dost hayvan" denmesinde ısrar edecek kadar ileri gittiler. Solcu antropologlar, ilkel halklar üzerinde olumsuz olarak algılanabilecek herhangi bir şey söylemekten kaçınmak için büyük çaba sarf ediyorlar. "İlkel" sözcüğünün yerine "okuma yazması olmayan," sözcüğünü yerleştirmek istiyorlar. Herhangi bir ilkel kültürün bizimkinden daha aşağı olduğunu ima edebilecek herhangi bir şey konusunda neredeyse paranoyak gibi davranıyorlar. (Biz, ilkel kültürlerin bizimkinden daha aşağı OLDUĞUNU söylemek istemiyoruz. Yalnızca solcu antropologların aşırı hassasiyetine dikkat çekiyoruz.)

12. "Politik ahlaksızlık" terminolojisine karşı en hassas insanlar, gettolarda yaşayan zenciler, Asyalı göçmenler, tacize uğrayan kadınlar ya da özürlüler değil, bu "baskı gören" gruplardan birine bile ait olmayan, aksine toplumun ayrıcalıklı kesimlerinden gelen eylemci azınlıktır. "Politik dürüstlük" en çok, yüksek maaşlarıyla güvenleri, işleri olan ve çoğunluğunu üst sınıf ailelerden gelen heteroseksüel beyaz erkeklerin oluşturduğu üniversite profesörleri tarafından savunulur.

13. Çoğu solcuda, bir şekilde aşağı bir imaja sahip grupların problemleriyle yoğun bir özdeşleşme vardır: Örneğin, zayıf (kadınlar), yenilmiş (Kızılderililer), tiksindirici (homoseksüeller) imajları gibi. Solcuların ken-

dileri de bu grupların aşağı olduğunu hisseder. Bunu asla kendilerine itiraf edemeseler de, onların problemleriyle özdeşleşmeleri, kesinlikle bu grupları aşağı görmelerindendir. (Kadınların, Kızılderililerin vb. aşağı OLDUĞUNU ileri sürmek istemiyoruz; sadece solu psikolojisi hakkında bir noktaya açıklık getiriyoruz.)

14. Feministler, kadınların da erkekler kadar güçlü ve yetenekli olduğunu ispatlamak için umutsuzca hevesleniyorlar. Açıkça görülüyor ki, kadınların erkekler kadar yetenekli ve güçlü OLMAYABİLECEKLERİNDEN için için korkuyorlar.

15. Solcularda, güçlü, iyi ve başarılı imaja sahip her şeyden nefret etme eğilimi vardır. Amerika'dan nefret ederler, Batı uygarlığından nefret ederler, beyaz erkeklerden nefret ederler, akılcılıktan nefret ederler. Solcuların, Batı'dan vb. nefret etmek için öne sürdükleri nedenler, gerçek nedenleriyle aynı değildir. Batı'dan, savaşçı, emperyalist, cinsiyetçi vb. olduğu için nefret ettiklerini SÖYLERLER; ancak aynı hatalar sosyalist ülkelerde veya ilkel kültürlerde ortaya çıktığında, bir solcu onlar için bahaneler bulur veya en iyi koşulda, İSTEMEYEREK bunların varlığını kabul eder ve büyük bir ATEŞLİLİKLE bu hatalarm Batı'da da bulunduğunu belirtir (ve genelde çok abartır). Böylelikle, açıktır ki, bu hatalar, bir solcunun Amerika ve Batı'dan nefret etmek için gerçek nedenleri değildir. O, güçlü ve başarılı olduğu için Amerika ve Batı'dan nefret etmektedir.

16. "Kendinden emin olmak", "kendine güven", "öncelik", "girişim", "iyimserlik" vb. gibi kelimeler liberal ve solcu sözcük dağarcığında çok küçük yer alır. Solcu, bireycilik karşıtı, kollektivist taraftarıdır. O,

toplumun, herkesin problemini çözmesini, herkesin ihtiyaçlarını karşılamasını, onlara bakmasını ister. Kendi problemlerini çözebilme ve kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme yetisine güvenebilen biri değildir. Solcu, rekabet kavramına muhaliftir çünkü içten içe kendini yenilmiş gibi hisseder.

17. Çağdaş solcu entelektüellere çekici gelen sanat şekilleri genelde sefalet, yenilgi ve umutsuzluk üzerinde odaklanmaya meyillidir; ya da solcu sanki akılcı hesaplamalarla hiçbir şey başarma ümidi yokmuş ve yapılabilecek tek şey insanın kendisini o anki duygulara bırakmasıymış gibi bir hava takınır.

18. Çağdaş solcu düşünürler, akıl, bilim ve nesnel gerçekliği reddedip her şeyin kültürel olarak göreceli olduğunda ısrar etme eğilimindedir. Bilimsel bilginin kökenleri ve nesnel gerçekliğin nasıl tanımlanabildiği (eğer tanımlanabilirse) konusunda ciddi sorular sorulabileceği doğrudur. Ancak, çağdaş solcu düşünürlerin, bilginin kaynaklarını sistematik bir biçimde çözümleyen, soğukkanlı birer mantıkçı olmadığı da açıktır. Onlar, gerçekliğe ve doğruya yönelttikleri bu saldırıya gönülden bağlıdırlar. Bu kavramlara, kendi psikolojik ihtiyaçlarından ötürü saldırırlar. Bir kere, onların saldırıları düşmanlıklarının dışa vurumudur ve başarılı olduğu ölçüde de, güç dürtülerini tatmin eder. Daha da önemlisi solcu, bilimden ve akılcılıktan nefret eder; çünkü bunlar bazı inançları doğru (başarılı, üstün vb.) olarak, diğerlerini ise yanlış (başarısız, aşağı vb.) olarak sınıflandırır. Solcunun aşağılık duygusu o derece derindir ki, bazı şeylerin başarılı veya üstün, diğerlerinin ise başarısız veya aşağı olarak sınıflandırılmasına

tahammül edemez. Birçok solcunun akıl hastalığı kavramını ve IQ testlerinin yararını reddetmesinin temelinde bu yatar. Solcular insanların yetenek ve davranışlarının genetik açıklamalarına karşıdır; çünkü böyle açıklamalar, bazı insanları diğerlerine karşı üstün veya aşağı gösterir. Solcular bir bireyin yeteneğinin veya yeteneksizliğinin faturasını topluma çıkarmayı yeğler. Yani, eğer bir insan "aşağı" ise, o kişi iyi yetiştirilmediğindendir, bu kendi hatası değil, toplumun hatasıdır.

19. Solcu aşağılık duygusunun etkisiyle bir övüngen, egoist, palavracı, yalnızca acımasız bir rekabetçi haline gelen bir kişi değildir. Bu tip insan kendisine olan güvenini daha tamamıyla kaybetmiş değildir. Bu insanın kendi gücü ve değeri konusunda biraz şüphesi olsa da, kendini hâlâ güçlü olma yetisi olan biri olarak görür ve kendini güçlü biri yapma çabaları bu hoş olmayan davranışlarına neden olur.(1) Ancak, bir solcu bu durumun çok ötesindedir. Onun aşağılık duygusu öylesine kökleşmiştir ki, kendisinin bir birey olarak güçlü ve değerli olduğunu düşünemez bile. Sonra da solcu kolektivizmi. O, yalnızca kendisini özdeşleştirdiği büyük bir örgütlenmenin ya da kitle hareketinin bir üyesi olarak güçlü hisseder.

20. Solcu taktiklerin mazoşist eğilimlerine dikkat edin. Solcular protestolarını araçların önüne yatarak yapar ya da polisi veya ırkçıları kendilerine saldırmaları için tahrik eder. Bu taktikler çoğunlukla etkili olabilir, ama pek çok solcu bunları bir sonuca varmak için değil, mazoşist taktikleri TERCİH ETTİKLERİNDEN kullanır. Kendinden nefret etme, bir solcu özelliğidir.

21. Solcular eylemliliklerinin şefkatten veya ahlaki prensiplerden kaynaklandığını iddia edebilir; ahlaki prensipler aşırı toplumsallaşmış solcu tipinde gerçekten de bir yere sahiptir. Ancak, şefkat ve ahlaki prensipler solcu eylemliliğin temel nedenleri olamaz. Düşmanlık solcu tavırda çok önemli bir yer tutar; güç dürtüsü de öyle. Üstelik solcu tavrın önemli bir parçası, solcuların yardım etmeye çalıştıklarını iddia ettikleri insanlara yararlı olması için mantıken hesaplanmamıştır. Örneğin eğer olumlayıcı eylemin zenciler için iyi olacağı düşünülüyorsa, düşmanca veya dogmatik bir olumlayıcı eylemde ısrar etmek mantıklı mıdır? Olumlayıcı eylemin kendilerine karşı ayrımcılık yaptığını düşünen beyazlara en azından sözel ve sembolik jest anlamına gelebilecek diplomatik ve uzlaştırıcı bir yaklaşım açıkça daha verimli olacaktır. Ancak solcu eylemciler böyle bir yaklaşıma girmezler; çünkü bu onların duygusal gereksinimlerini karşılamayacaktır. Amaçları zencilere yardım etmek değil, tersine, ırklar arası sorunlar, onların kendi düşmanlıklarını ve karşılanmamış güç ihtiyaçlarını ifade etmek için bir bahane teşkil ediyor. Böyle yaparak zencilere aslında zarar veriyorlar; çünkü eylemcilerin beyaz çoğunluğa karşı takındıkları düşmanca tavır, ırklar arası nefreti yoğunlaştırıyor.

22. Eğer toplumumuzun hiçbir sorunu olmasaydı bile, solcular, yaygara koparmak için bir neden bulmak üzere sorun İCAT ETMEK zorunda kalacaktı.

23. Bu anlattıklarımızın, solcu olarak görülen herkesin kesin bir tanımı olma iddiasında bulunmadığını vurguluyoruz. Bu, yalnızca solculuğun genel eğiliminin belirtilmesidir.

24. Psikologlar, "sosyalleşme" terimini, çocukların toplumun isteklerine göre düşünme ve davranmayı öğrendikleri süreci belirtmek için kullanırlar. Bir insan, toplumunun ahlaksal törelerine inanıp uyarsa ve o toplumda onun işleyen bir parçası olarak yer alırsa, onun iyi sosyalleşmiş olduğu söylenir. Pek çok solcunun aşırı toplumsallaşmış olduğunu söylemek mantıksız gibi gelebilir; çünkü solcular birer asi olarak görülürler. Yine de bu fikir savunulabilir; pek çok solcu göründüğü kadar asi değildir.

Toplumumuzun ahlaki töreleri öyle sert ki, kimse tamamıyla ahlaklı bir biçimde düşünemiyor, hissedemiyor veya davranamıyor. Örneğin aslında hiç kimseden nefret etmememiz gerekirken, neredeyse herkes, herhangi bir zaman birinden nefret etmiştir, (bunu kendisine itiraf etmiş olsa da, olmasa da).

25. Bazı insanlar öylesine aşırı toplumsallaşmıştır ki, ahlaki bir biçimde düşünme, hissetme ve davranma girişimi onlara ağır bir yük olur. Bu insanlar da suçluluk duygusunu azaltmak için, aslında ahlaki bir temeli olmayan duygular ve hareketler için ahlaki açıklamalar bularak motivasyonları konusunda kendilerini sürekli aldatmak zorunda kalır. "Aşırı toplumsallaşmış" terimini böyle insanları tanımlamak için kullanıyoruz.(2)

26. Aşırı toplumsallaşma, kendine az değer vermeye, güçsüzlük, yenilmişlik ve suçluluk duygusuna ve benzer şeylere yol açabilir. Toplumumuzun çocukları toplumsallaştırmada kullandığı en önemli yöntemler-

den biri de, onları, toplumun beklentilerine karşı gelen bir davranış veya söz için utandırmaktır. Bu çok fazla yapılırsa, ya da çocuğun böyle duygulara karşı özel bir hassasiyeti varsa, çocuk KENDİSİNDEN nefret etmeye başlar. Üstelik aşırı toplumsallaşmış insanınkine göre, toplumun beklentileriyle daha çok sınırlanmıştır. İnsanların çoğunluğu önemli oranda uygunsuz davranışta bulunur. Yalan söylerler, önemsiz hırsızlıklar yaparlar, trafik kurallarını çiğnerler, işlerini asarlar, birinden nefret ederler, acımasız sözler söylerler ya da başka birini geçmek için sinsi hileler yaparlar. Aşırı toplumsallaşmış bir insan, kabul edilmiş ahlaka karşı gelen duygu veya düşünceleri suçluluk duymadan yaşayamaz bile; "temiz olmayan" düşünceleri düşünemez. Toplumsallaşma yalnızca bir ahlak meselesi değildir; ahlak başlığı altında toplanamayacak pek çok davranış normuna da uymak üzere sosyalleşiriz. Böylece aşırı toplumsallaşan insan psikolojik bir tasma ile bağlanır ve yaşamını, toplumun onun için döşediği raylar üzerinde koşarak geçirir. Bu, aşırı toplumsallaşmış pek çok insanda, ciddi bir sıkıntı haline gelebilecek çekince ve güçsüzlük duygusuna yol açar. Bizde, aşırı toplumsallaşma insanlığın, bireye yaptığı en büyük zulümdür.

27. Biz çağdaş solun önemli ve etkili bir bölümünün aşırı toplumsallaşmış olduğunu ve bu durumun çağdaş solculuğun yönünü belirlemede çok önemli olduğunu iddia ediyoruz. Aşırı toplumsallaşmış tipte solcular genelde entellektüeller veya orta sınıfın üst tabakalarının üyeleri arasından çıkar. Üniversite entelektüellerinin(3) toplumumuzun en aşırı toplumsallaşmış bölümünü ve ayrıca sol kanat bölümünü oluşturduğuna dikkat edin.

28. Aşırı toplumsallaşmış tipte bir solcu, isyan ederek, psikolojik tasmasını çıkarmaya ve bağımsızlığını ilan etmeye çalışır. Ancak, genelde toplumun en temel değerlerine isyan edecek denli güçlü değildir. Genel olarak konuşursak, bugünün solcularının amaçları, kabul edilen ahlakla çatışma içinde DEĞİLDİR. Tam tersine, sol, kabul edilmiş ahlaki bir prensibi alarak kendisininmiş gibi benimser ve sonra da toplumu bu prensibe uymamakla suçlar. Örnekler: Irklar arası eşitlik, cinslerin eşitliği, fakirlere yardım etmek, savaşa karşı barış, genel olarak şiddet karşıtlığı, ifade özgürlüğü, hayvanlara iyi davranmak. Daha da temelde, bireyin topluma hizmet etme göreviyle toplumun bireye bakma görevi. Tüm bunlar, uzun zamandır toplumumuzun (ya da en azından orta ve üst sınıfların)(4) kökleşmiş değerleridir. Bu değerler iletişimsel medya ile eğitim sistemi tarafından bize sunulan materyallerin çoğunda, açıkça veya ima edilerek ifade edilmişti veya koşul olarak öne sürülmüştü. Solcular, özellikle de aşırı toplumsallaşmış tiptekiler, bu prensiplere başkaldırmaz, ancak topluma karşı düşmanlıklarını, (bir derece haklılık payıyla) toplumun bu ilkelere göre yaşamadığını iddia ederek haklı çıkarır.

29. Aşırı toplumsallaşmış bir solcunun topluma başkaldırdığını iddia ederken, onun geleneksel tavırlarına nasıl da bağlı olduğunu gösteren bir örnek verelim: Pek çok solcu, olumlayıcı eylem için uğraşır; zencileri iyi okullara sokmak için, zenci okullarında daha gelişmiş bir eğitim ve böyle okullara daha fazla para verilmesi için; zencilerin "alt sınıf"larının yaşamını yüz karası olarak görür. Onlar, zencileri sistemin içine sokmak; orta sınıfın üst tabakalarındaki beyazlar gibi

birer iş adamı, avukat, bilim adamı yapmak istiyor. Solcuların buna cevabı, yapmak istedikleri en son şeyin zencileri beyazların kopyası haline getirmek olduğudur; aksine, Afro-Amerikan kültürü korumak istiyorlardır. Ancak, bunun neresi Afro-Amerikan kültürünü korumakla uyumlu? Zenci yemekleri yemek, zenci tarzı müzikleri dinlemek, zenci tarzı giyinmek ve zenci tarzı bir kilise veya camiye gitmekten daha fazlasını bulabilmeniz çok zordur. Yani, kendisini yalnızca yapay yollarla ifade edebilir. Tüm ESAS konularda, aşırı toplumsallaşmış solcuların çoğu, bir zencinin orta sınıftan beyazlara uymasını ister. Onu teknik konularda çalıştırmak; onu bir yönetici veya bilim adamı yapmak; zencilerin de beyazlar kadar iyi olduğunu göstersin diye, yaşamını statü merdivenlerinde harcatmak istiyorlar. Zenci babaları "sorumlu" hale getirmek istiyorlar, zenci çetelerin şiddet kullanmamasını istiyorlar vb. Ancak bunlar, kesinlikle endüstriyel teknolojik sistemin değerleridir. Bir insan; okula gittiği, saygın bir işte çalıştığı, statü merdivenini tırmandığı, "sorumlu" bir ebeveyn olduğu ve şiddet kullanmadığı vb. sürece, sistem, onun hangi müziği dinlediği, neler giydiği veya hangi dine inandığıyla zerre kadar ilgilenmez. Yani, aşırı toplumsallaşmış bir solcu, ne kadar reddederse etsin, aslında, zencileri sisteme sokmak ve onlara bu sistemin değerlerini kabul ettirtmek istemektedir.

30. Elbette ki, aşırı toplumsallaşmış tipte bile olsa, solcuların, toplumun temel değerlerine ASLA başkaldırmadığını iddia etmiyoruz, tabii ki bazen başkaldırıyor. Bazı aşırı toplumsallaşmış solcular, fiziksel şiddet kullanarak, toplumun en önemli değerlerinden birine başkaldıracak kadar ileri bile gittiler. Kendi ifadelerine

göre, şiddet onlar için bir "kurtuluş" çeşidi. Yani, şiddete başvurarak, içlerine yerleştirilen psikolojik baskılardan kurtulabiliyorlar. Aşırı toplumsallaşmış olduklarından, bu sınırlamalar onlar için diğer insanlardan daha hapsedici olmuştur, bu yüzden de onlardan kurtulmak isterler. Ama genelde isyanlarını orta yolun değerleriyle haklı çıkarırlar. Eğer şiddete başvurulursa, ırkçılığa karşı savaştıklarını falan söylerler.

31. Yukarıda, solculuk psikolojisine dair ortaya koyduğumuz temel ilkelere pek çok itirazın yükselebileceğinin farkındayız. Gerçek durum karmaşık ve bunun ayrıntılı açıklaması, tüm gerekli veriler elde olsaydı bile, birkaç cilt gerektirirdi. Bizim iddiamız, yalnızca çağdaş solculuğun psikolojisindeki en önemli iki eğilimi kabaca göstermiş olduğumuzdur.

32. Solcuların problemleri, toplumumuzun bir bütün olarak sahip olduğu problemleri de gösterir. Kendine az değer verme, depresif eğilimler ve yenilmişlik duygusu yalnızca solla sınırlı değil. Solda özellikle göze çarpıyor olsa da, bu sorunlar toplumumuzda oldukça yaygın. Ve bugünün toplumu da, bizi, önceki bütün toplumlardan daha fazla toplumsallaştırmaya çalışıyor. Nasıl yiyeceğimizi, nasıl spor yapacağımızı, nasıl sevişeceğimizi, çocuklarımızı nasıl yetiştireceğimizi vb. bile uzmanlardan öğrenir hale geldik.

Güç Süreci

33. İnsanlar, bizim "güç süreci" adını verdiğimiz bir ihtiyaç içindedir (büyük olasılıkla biyolojiye bağlı olarak). Bu, güç ihtiyacıyla yakından ilgiliyse de, tam

olarak aynı şey değildir. Güç sürecinin dört öğesi vardır. Bunların en açık olan üçüne Amaç, Çaba ve Amaca Ulaşma adlarını veriyoruz. (Herkesin, ulaşmak için çaba gerektiren amaçlara ve en azından amaçlarının bazılarına ulaşma başarısına ihtiyacı vardır). Dördüncü öğeyi ise tanımlamak biraz zor; bu öğe herkeste bulunmayabilir de. Buna Bağımsızlık diyoruz ve bunu daha sonra anlatacağız. (42-44. paragraflar)

34. Şimdi, istediği her şeye, yalnızca bir dilekle sahip olan birinin durumunu düşünelim. Böyle bir insan güce sahiptir ama ciddi psikolojik sorunlarla karşılaşacaktır. Bu kişi, önceleri çok eğlenecektir, ancak zamanla kesinlikle sıkılacak ve morali bozulacaktır. Sonunda, klinik bir bunak haline bile gelebilir. Tarih, hali vakti yerinde aristokratların düşkün olma eğiliminde olduklarını gösteriyor. Bu, egemenliklerini yerleştirmek için mücadele vermek zorunda olan savaşçı aristokrasiler için doğru değildir. Ancak, yorulmasına gerek kalmayan, durumu iyi olan ve güvenlikteki aristokratlar, güçleri olmasına rağmen, genelde sıkılırlar, hazcı olurlar ve moralleri bozulur. Bu da, gücün yeterli olmadığını gösteriyor. Bir insanın uğrunda gücünü deneyeceği amaçları olmalı.

35. Herkesin amaçları vardır; en azından yaşamak için gereken fiziksel ihtiyaçları karşılamak gibi: Yiyecek, su ve iklimin gerektirdiği giyim ile barınak. Ancak, hali vakti yerinde bir aristokrat tüm bunları, çaba harcamadan elde eder. Sonra da sıkıntı ve moral bozukluğu başlar.

36. Önemli amaçların elde edilmemesi, amaçlar, fiziksel ihtiyaçlar olduğu takdirde, ölümle sonuçlanabi-

lir ve elde edilemese de yaşamın devam edebileceği amaçların elde edilmemesi de hayal kırıklığına yol açar. Amaçların, yaşam boyunca sürekli olarak elde edilememesi yenilmişlik, bunalım ve kendini değersiz görmeyle sonuçlanır.

37. Yani, ciddi psikolojik problemlere yakalanmamak için, bir insan, uğruna çaba harcaması gereken amaçlara gerek duyar ve bu amaçlara ulaşmada en azından makul bir oranda başarıya sahip olmalıdır.

Yapay Etkinlikler

38. Ancak, tüm hali vakti yerinde aristokratlar sıkılıp ahlaklarını bozmaz. Örneğin, imparator Hirohito, yozlaşmış bir düşkünlüğe dalacağına, kendisini deniz biyolojisine adadı ve bu alanda hatırı sayılır kişilerden biri oldu. İnsanlar, fiziksel gereksinimlerini karşılamak için çabalamak zorunda kalmadıklarında, kendilerine yapay amaçlar bulur. Çoğu durumda da, bu amaçlar için, fiziksel gereksinimler için sarf edecekleri kadar çaba gösterirler. Nitekim Roma İmparatorluğu'ndaki aristokratlar edebiyat alanında gösteriş yapıyorlardı; birkaç yüzyıl önce pek çok Avrupalı aristokrat, ete ihtiyaç duymadığı halde, avlanmak için muazzam zaman ve enerji harcıyordu; diğer aristokratlar statü uğruna, özenle hazırlanmış zenginlik teşhirleri yaparak mücadele ediyorlardı; ve Hirohito gibi birkaç aristokrat da kendini bilime adıyordu.

39. "Yapay etkinlikler" sözcüğünü, şu tür bir etkinliği anlatmak için kullanıyoruz: İnsanların, yalnızca elde etmek yolunda çaba göstermek için veya yalnızca

amaca ulaşmaya çalışmaktan edindikleri "tatmin" için kendilerine buldukları yapay amaca yönelik bir faaliyet. Bu, yapay etkinlikleri ayırt etmek için temel kuraldır. X amacına ulaşmak için çok zamanını ve enerjisini adayan bir kişiyi düşünerek, kendinize şu soruyu sorun: Eğer bu kişi, zamanının ve enerjisinin çoğunu biyolojik gereksinimlerini karşılamaya harcamak zorunda kalsaydı ve bu çaba da onun fiziksel ve zihinsel yeteneklerini değişik ve ilginç bir biçimde kullanmasını gerektirseydi, bu kişi X amacına ulaşmadığı için kendini bir şeyden yoksun hisseder miydi? Eğer cevap hayırsa bu kişinin X amacına ulaşmaya çabalaması bir yapay etkinliktir. Hirohito'nun deniz biyolojisi konusundaki çalışmaları açıkça bir yapay etkinlikti; çünkü, Hirohito, yaşamsal gereklilikleri elde etmek için zamanını bilim dışı ilginç işlere harcamak zorunda kalsaydı, deniz hayvanlarının anatomileri ve yaşam döngüleri üstüne her şeyi bilmediği için kendisini bundan yoksun hissetmezdi; bu açık. Ancak, aşk ve cinsellik arayışı bir yapay etkinlik değildir, çünkü çoğu kişi, yaşamı diğer yönlerden tatmin edici olsa bile, karşı cinsin bir üyesiyle hiçbir ilişkiye giremediğinde bunun eksikliğini hisseder. (Ancak aşırı, yani kişinin gereksinim duyduğundan daha fazla cinsellik arayışı yapay bir etkinlik olabilir.)

40. Çağdaş endüstriyel toplumda, kişinin fiziksel gereksinimini gidermesi için asgari bir çaba yeterlidir. Önemsiz bir beceri edinmek için asgari bir çaba yeterlidir. Önemsiz bir beceri edinmek üzere bir eğitim programından geçmek, sonra da işe zamanında gelip, işin gerektirdiği son derece mütevazı çabayı göstermek yeter. Tüm gereken, makul bir oranda akıl ve en çok da

İTAAT. Kişi bunlara sahipse, toplum ona beşikten mezara dek bakar. (Evet, fiziksel gereksinimlerine karşılanmış gözüyle bakamayan bir alt sınıf var ama biz burada orta sınıftan bahsediyoruz). Bu yüzden, çağdaş toplumun yapay etkinliklerle dolu olması şaşırtıcı değil. Bilimsel çalışmalar; atletik başarılar; hayırsever işler; sanatsal ve edebi yaratılar; kariyer basamaklarında tırmanma; artık fiziksel tatmin veremeyecek kadar çok para ve mal mülk edinimi ve beyaz olmayan azınlıklar için çalışan beyaz eylemcilerin durumunda olduğu gibi, eylemciyi kişisel olarak ilgilendirmeyen konulardaki eylemler; bunların hepsi yapay etkinliklere girer. Onlar her zaman YALNIZCA yapay etkinlik değildir; çünkü, çoğu insan, bir amaç sahibi olmaktan başka nedenlerle de kısmen motive olabilir. Ancak, bunları yapan insanların birçoğu için, bu eylemler büyük oranda yapay etkinliklerdir. Örneğin, bilim adamlarının çoğu, yaptıkları işten edindikleri "tatmin"in, kazandıkları prestij ve paradan daha önemli olduğunu kabul edeceklerdir.

41. Çoğu insan için, yapay etkinlikler, gerçek amaçlara ulaşmaya çalışmaktan daha az tatmin edicidir. (Gerçek amaçlar, yani, insanların, güç süreçleri tamamlandığı takdirde ulaşmak isteyecekleri amaçlar.) Bunun göstergelerinden biri de, yapay etkinliklerle çok yakından ilgilenen insanların asla tatmin olmamaları, huzur bulmamalarıdır. Böylece, paragöz sürekli daha fazla servet için can atar. Bilim adamı, bir problemi bitirir bitirmez diğerine geçer. Uzun mesafe koşucusu kendisini sürekli daha hızlı ve daha fazla koşmaya zorlar. Yapay etkinlikler peşindeki birçok insan, bu etkinliklerin kendilerine biyolojik ihtiyaçlarını gider-

mek gibi "fani" bir işten daha fazla tatmin getirdiğini söylese de bunun nedeni, toplumumuzda biyolojik ihtiyaçları karşılama işinin saçmalığa indirgenmiş olmasıdır. Daha da önemlisi, toplumumuzda insanlar biyolojik ihtiyaçlarını BAĞIMSIZ OLARAK değil, toplumsal bir makinenin parçaları olarak karşılar. Ama tam aksine, yapay etkinliklerde bulunurken büyük oranda bağımsızdırlar.

Bağımsızlık

42. Bağımsızlık, güç sürecinin bir parçası olarak her bireye gerekmeyebilir. Ancak, çoğu insan, amaçları için çabalarken az çok, bağımsızlığa ihtiyaç duyar. Çabaları kendi inisiyatiflerine bağlı ve kendi denetimleri altında olmalıdır. Ancak çoğu insan bu inisiyatif ve denetimi tek başına kullanmak zorunda değildir; KÜÇÜK bir grubun üyesi olmak yeterlidir. Yani, yarım düzine insan, kendi aralarında bir amaç belirleyip o amaca ulaşmak için başarılı bir çaba gösterirse, bu onların güç sürecine olan ihtiyaçlarını doyuracaktır. Ancak, eğer insanlar, bağımsız inisiyatif ve kararlarına hiç yer bırakılmayan katı emirlerin yukarıdan dayatıldığı bir durumda çalışırsa, güç sürecine olan ihtiyaçları doyurulmayacaktır. Aynı şey, kolektif kararlar alan bir grubun, gruptaki bireylerin kararları etkilemeyeceği kadar kalabalık olması durumunda da geçerlidir.(5)

43. Bazı bireylerin bağımsızlığa pek az ihtiyaç duyuyormuş gibi gözüktüğü doğrudur. Ya güç dürtüleri zayıftır ya da o dürtüyü kendilerinin ait oldukları güçlü bir örgütle özdeşleştirerek tatmin ederler. Bir de

tümüyle fiziksel bir güç anlayışıyla tatmin olmuş gözüken, düşünmeyen hayvan tipi insanlar vardır. (Üstlerine körü körüne itaat ederek, kullanmaktan oldukça mutlu olduğu dövüş hünerlerini geliştirerek güç duygusu kazanan iyi, savaşçı asker.)

44. Çoğu insan için, kendine değer verme, özgüven ve güç duygusunu kazanma, güç süreci –bir amaca sahip olma, BAĞIMSIZ bir çaba gösterme ve amaca ulaşma– yoluyla olur. Bir kişinin güç sürecinden geçmek için yeterli fırsatı olmazsa, bunun sonuçları (bireye ve güç sürecinin nasıl bozulduğuna bağlı olarak) sıkıntı, ahlaki çöküntü, kendine az değer verme, aşağılık duygusu, yenilmişlik, depresyon, endişe, suçluluk, hüsran, düşmanlık, eşe ya da çocuğa yönelik taciz, doymak bilmeyen bir düşkünlük, anormal cinsel davranışlar, uyuma bozuklukları, yeme bozuklukları vs.dir.

Toplumsal Sorunların Kaynağı

45. Yukarıda anlatılan belirtilerin herhangi biri herhangi bir toplumda ortaya çıkabilir, ancak, çağdaş endüstriyel toplumda bunlar büyük oranda bulunmaktadır. Bugün dünyanın deliriyor gibi göründüğünü ilk söyleyen biz değiliz. Böyle bir şey, insan toplulukları için normal değil. İlkel insanın daha az stres ve hayal kırıklığı çektiği ve çağdaş insana oranla yaşam tarzından daha memnun olduğuna inanmak için pek çok sebep var. İlkel toplumlarda yaşamın toz pembe olduğu doğru değil tabii. Avustralya yerlileri arasında kadınların taciz edilmesi oldukça yaygındı, Amerikan Kızılderili kabilelerinin bazılarında da transseksüellik oldukça yaygındı. An-

cak, GENEL OLARAK KONUŞURSAK, önceki paragrafta bahsettiğimiz sorunlar, ilkel halklar arasında, çağdaş toplumlarda olduğundan çok daha az yaygındı.

46. Biz, çağdaş toplumun sosyal ve psikolojik sorunlarını şu gerçeğe bağlıyoruz: Toplum insanların, insan soyunun evrimleştiği koşullardan tamamıyla farklı koşullarda yaşamasını ve daha önceki koşullarda geliştirdikleriyle çatışan davranış kalıplarına göre davranmasını gerektiriyor. Şimdiye kadar yazdıklarımızdan anlaşılıyor ki, modern toplumun insanları maruz bıraktığı en önemli anormal koşul, bizim güç sürecini doğru dürüst yaşama şansımızın olmamasıdır. Ancak bu tek anormal durum değildir. Ama toplumsal sorunların kaynağı olarak, güç sürecinin bozulmasına değinmeden önce başka bazı kaynakları anlatacağız.

47. Çağdaş endüstriyel toplumda varolan anormal koşullar arasında şunlar var: Aşırı nüfus yoğunluğu; insanın doğadan soyutlanması; toplumsal değişimin aşırı hızı ve aile gibi, kabile gibi doğal, küçük-ölçekli toplulukların yıkılması.

48. Kalabalığın stres ve saldırganlığı artırdığı çok iyi bilinir. Bugün varolan kalabalıklaşma derecesi ve insanın doğadan soyutlanması, teknolojik ilerlemenin sonuçlarıdır. Endüstri öncesi tüm toplumlar ağırlıklı olarak tarımsal toplumlardı. Endüstri toplumu şehirleri ve şehirlerde yaşayan nüfus oranını büyük oranda artırdı; modern tarımsal teknoloji de dünyanın daha önce besleyemediği yoğunlukta bir nüfusun beslenmesini olanaklı kıldı. (Bir de, teknoloji kalabalıklaşmanın etkilerini kötüleştiriyor; çünkü, insanların ellerine gittikçe artan ölçüde bölücü bir güç vermekte. Örneğin,

çeşitli gürültü yapıcı araçlar: Elektrikli çim biçicileri, radyolar, motosikletler vb. Eğer bu araçların kullanımı sınırlanmazsa, huzur ve sessizlik isteyen insanlar, gürültü yüzünden hayal kırıklığına uğrar. Eğer bunların kullanımı sınırlanırsa da, onları kullanan insanlar, düzenlemelerden dolayı hayal kırıklığına uğrar. Ama eğer bu makineler hiç icat edilmemiş olsaydı, hiçbir çatışma ve hiçbir hayal kırıklığı olmayacaktı.)

49. İlkel toplumlarda, (genellikle yavaş değişen) doğal dünya, istikrarlı bir çerçeve ve bu nedenle de, bir güvenlik duygusu sağlıyordu. Modern dünyada ise, tam tersine, insan toplumu doğaya egemendir ve çağdaş toplum da, teknolojik değişim sayesinde büyük bir hızla değişiyor. Yani, istikrarlı bir çerçeve yok.

50. Muhafazakârlar aptaldır: Bir yandan geleneksel değerlerin yıkılmasından dolayı sızlanırken, diğer yandan da teknolojik ilerleme ve ekonomik gelişmeyi içtenlikle destekler. Görünen o ki, bir toplumun tüm diğer yapıları değişmediği sürece, o toplumun ekonomi ve teknolojisinin değişmeyeceğini ve böyle hızlı değişikliklerin de geleneksel değerleri kaçınılmaz olarak yıkacağını anlamıyorlar.

51. Geleneksel değerlerin çöküşü, bir dereceye kadar küçük çaplı sosyal grupları bir arada tutan bağların da yıkılışını gösteriyor. Küçük çaplı sosyal grupların dağılışı, aynı zamanda, çağdaş koşulların bireyi yeni yerlere taşınıp, topluluğundan ayrılmaya itmesi gerçeğiyle de körüklenmektedir. Bunun da ötesinde, teknolojik bir toplum, eğer etkili bir biçimde işleyecekse, aile bağlarını ve yerel toplulukları zayıflatmak zorundadır. Çağdaş toplumda, bireyin bağlılığı önce sisteme ancak ondan

sonra küçük ölçekli topluluğa olabilir. Çünkü eğer küçük ölçekli topluluğun içindeki bağlar, sisteme bağlılıktan daha güçlü olsaydı, bu tip topluluklar, sistem pahasına, kendi çıkarlarını savunurdu.

52. Bir iş için, işe en uygun kişi yerine, kuzeni, arkadaşı veya dindaşını atayan bir kamu görevlisi veya şirket yetkilisini düşünün. Bu kişi, kişisel bağlılığının, sisteme olan bağlılığının önüne geçmesine izin vermiştir ve bu, "akraba kayırma" veya "ayrımcılık"tır ki bunların ikisi de çağdaş toplumda korkunç günahlardır. Kişisel ve yerel bağlılıkları, sisteme olan bağlılığa göre ikincil hale getirmeyi başaramamış müstakbel endüstriyel toplumlar bu konuda son derece etkisizdir. (Latin Amerika'ya bakınız). Yani, ilerlemiş bir endüstriyel toplum, ancak, güçten düşürülmüş, ehlileştirilmiş ve sistemin maşası haline getirilmiş küçük ölçekli topluluklara tahammül edebilir.

53. Kalabalıklaşma, hızlı değişim ve toplulukların yıkımı, büyük oranda toplumsal sorunların kaynağı olarak görülmüştür. Ancak, biz, bunların bugün görülen sorunların tümü için sebep oluşturacağına inanmıyoruz.

54. Endüstri öncesi birkaç şehir de çok büyük ve kalabalıktı; ancak oralarda yaşayanların, günümüz insanı kadar psikolojik sorunları varmış gibi görünüyor. Bugün Amerika'da, kalabalık olmayan kırsal alanlar da vardır. Ancak görüyoruz ki, orada da şehirdekilerle benzer sorunlar var; ancak kırsal kesimde sorunlar daha az katı. Yani, kalabalıklaşma belirleyici bir etkene benzemiyor.

55. 19. yy'da, Amerika'nın genişleyen sınır uçlarında nüfusun hareketliliği, büyük aileleri ve küçük çaplı grupları en az bugünkü kadar yıkmıştır. Aslında birçok çekirdek aile, böyle bir izolasyon içinde, birkaç mil boyunca hiçbir komşusu olmadan ve hiçbir topluluğa ait olmadan yaşamayı seçmişti, ancak göründüğü kadarıyla, bunun doğurduğu sorunlar yoktu.

56. Dahası, Amerikan sınır boyu toplumunda değişiklikler çok hızlı ve derindi. Bir insan, kütüklerden oluşmuş bir kulübede doğabilir, kanun ve düzenden uzak yaşayıp daha çok çiğ etle beslenebilirdi; ancak, aynı insan yaşlandığında düzenli bir işte çalışıp, etkin kanuni uygulamaların bulunduğu düzenli bir toplumda yaşıyor olabilirdi. Bu, çağdaş bireyin yaşamındaki tipik değişmelerden daha derin bir değişiklikse de, psikolojik sorunlara yol açmış gibi görünmüyor. Aslında, 19. yy Amerikan toplumunun, bugünkü toplumdan farklı olarak, iyimser ve kendinden emin bir havası vardı.(8)

57. Bize göre, aradaki fark şudur: Çağdaş insan, (haklı olarak) değişikliğin ona DAYATILDIĞINI hissederken, 19. yy sınır öncüsü ise (yine haklı olarak) değişikliği kendi seçimiyle kendinsinin yarattığını hissetmiştir. Yani bir öncü, kendi seçtiği toprağa yerleşti ve kendi çabalarıyla bu toprağı çiftlik haline getirdi. O günlerde vilayetler, çağdaş vilayetlerden çok daha bağımsız ve izole edilmişti; tüm bir vilayetin içinde yalnızca birkaç yüz kişi yaşıyor olabilirdi. Yani, bir çiftçi yeni ve düzenli bir toplumun oluşmasında görece küçük bir grubun üyesi olarak yer alıyordu. Bu toplumun oluşumunun bir gelişim olup olmadığı tartışmaya açıksa da, bu oluşum şu ya da bu şekilde çiftçinin güç sürecine olan ihtiyacını tatmin ediyordu.

58. Bugünün endüstri toplumlarında görülen kitlesel davranış sapkınlıkları olmadan hızlı değişime uğramış ve/veya yakın ilişkilerin olmadığı toplumlardan başka örnekler de vermek mümkün. Biz, çağdaş toplumdaki sosyal ve psikolojik problemlerin en önemli nedeninin, insanların, güç sürecinden normal bir şekilde geçmek için yeterli olanaklarının olmaması olduğunu iddia ediyoruz. Çağdaş toplumun, güç sürecinin bozulduğu tek toplum olduğunu söylemek istemiyoruz. Büyük olasılıkla, uygar toplumların hepsi değilse de çoğu güç sürecine az ya da çok müdahale etmiştir. Ancak çağdaş endüstriyel toplumda bu sorun özellikle ciddi bir hal almıştır. Solculuk, en azından onun son zamanlardaki (20. yy'ın ortasından sonuna dek) hali, biraz da güç süreciyle ilintili olarak mahrumiyetin bir belirtisidir.

Çağdaş Toplumda Güç Sürecinin Bozulması

59. İnsan dürtülerini üç gruba ayırıyoruz: 1) Minimal düzeyde çabayla tatmin edilenler, 2) Ancak ciddi bir çabayla tatmin edilebilen dürtüler, 3) Kişi ne kadar çaba gösterirse göstersin yeterince tatmin edilemeyenler. Güç süreci, 2. gruptaki dürtüleri tatmin etme sürecidir. 3. gruptaki dürtüler ne kadar çok olursa, o kadar çok hayal kırıklığı, kızgınlık ve sonuçta da yenilmişlik, depresyon vb. olur.

60. Çağdaş endüstriyel toplumda, insan doğal olarak daha çok 1. ve 3. gruplara girmeye meyillidir, 2. grup ise gittikçe daha çok yapay olarak yaratılmış dürtülerden oluşmaya meyillidir.

61. İlkel toplumlarda, fiziksel gereklilikler genelde 2. gruba girer: Elde edilebilirler, ama ancak ciddi bir çaba pahasına. Ancak, çağdaş toplum, herkese fiziksel ihtiyaçlarını yalnızca minimal bir çaba(9) karşılığında garantilendiğinden, fiziksel ihtiyaçlar grup 1'e sokulmuştur. (Bir iş sahibi olmak için gereken çabanın "minimal" olduğu konusunda karşı çıkışlar olabilir, ancak, genelde alt ile orta düzeydeki işlerde gereken tüm çaba yalnızca İTAATTİR. Size oturmanız ya da ayakta durmanı söylenen yerde oturur veya ayakta durursunuz ve size söylenenleri, size söylenen şekilde yaparsınız. Çok seyrek olarak ciddi bir biçimde çaba göstermek zorunda kalırsınız ve her şekilde, işinizde çok az bağımsızlığa sahipsinizdir, böylece güç sürecine olan ihtiyaca yeterince hizmet edilmez.)

62. Çağdaş toplumda cinsellik, aşk ve statü gibi sosyal ihtiyaçlar, bireyin konumuna bağlı olarak, genelde 2. gruptadırlar(10). Ancak, statü için oldukça güçlü bir dürtüye sahip kişiler hariç, sosyal dürtüleri gidermek, güç sürecine olan ihtiyacı yeterince tatmin etmek için yetersizdir.

63. Böylece, 2. gruba giren bazı yapay ihtiyaçlar yaratıldı ve bu ihtiyaçlar şimdi de güç sürecine olan ihtiyaca hizmet ediyor. Birçok insana, büyükanne ve büyükbabalarının asla istemedikleri hatta hayal bile etmedikleri şeylere ihtiyaç duyduğunu düşündürmek için reklam ve pazarlama teknikleri geliştirildi. Bu yapay ihtiyaçları tatmin etmek ciddi bir çaba gerektirdiğinden, bunlar 2. gruba giriyorlar. (Ancak 80-82. paragraflara bakınız.) Çağdaş insan, güç sürecine olan ihtiyacını büyük oranda reklamcılık ve pazarlama en-

düstrisi tarafından(11) yaratılan yapay gereksinimlerin peşinden koşmakla ve yapay etkinlikler yoluyla tatmin etmek zorunda kalıyor.

64. Öyle görünüyor ki, güç sürecinin yapay şekilleri birçok insan için, belki de çoğunluk için yeterli değil. 20. yy'ın ikinci yarısının sosyal eleştirmenlerinin yazılarında tekrar tekrar görünen bir konu da, çağdaş toplumda, birçok insana acı veren bir amaçsızlık duygusudur. (bu amaçsızlık "anomic" veya "orta sınıf boşluğu" gibi başka adlarla da anılır.) Bizce, "kişilik bunalımı" aslında bir amaç duygusu arayışıdır, çoğunlukla da uygun bir yapay etkinliğe bağlanma arayışıdır. Varoluşçuluk da, büyük oranda, çağdaş toplumun amaçsızlığına bir tepkidir.(12) Çağdaş toplumda, "tatmin" arayışı çok yaygındır. Ancak, bizce, insanların çoğunluğu için, temel amacı tatmin olan bir etkinlik (yani, yapay bir etkinlik) bütünüyle tatmin getirmez. Yani, güç sürecine olan ihtiyacı bütünüyle tatmin etmez. (bkz. 41. paragraf) Bu ihtiyaç, yalnızca fiziksel ihtiyaçlar; cinsellik, aşk, statü, intikam vb. gibi dış amaçlara yönelik etkinliklerle tatmin edilir.

65. Üstelik, amaçlara para kazanmak, statü merdiveninde tırmanmak veya başka bir biçimde sistemin bir parçası olarak görev yapmak yoluyla ulaşılmaya çalışıldığında, çoğu insan amacına BAĞIMSIZ bir biçimde ulaşmaya çalışacak bir konumda olmuyor. Çoğu işçi bir başkasının emrinde çalışır ve 61. paragrafta belirttiğimiz gibi, günlerini, kendilerine söylenen şekilde hareket ederek harcamak zorundadır. Kendi işinde çalışan insanlar bile çok az bağımsızdır. Küçük iş sahibi kişilerin ve girişimcilerin kronik bir kifayeti

de, gereğinden fazla yasal düzenlemenin ellerini kollarını bağladığıdır. Bu düzenlemelerden bazıları kuşkusuz gereksiz, ancak genelde bu düzenlemeler gerekli ve aşırı karmaşık toplumumuzun kaçınılmaz birer parçasıdır. Bugün, küçük çaplı işletmelerin çoğu özel pazarlama sistemiyle çalışıyor. Birkaç yıl önce, *Wall Street Journal*'da, bu yöntemle çalışan şirketlerin, özel pazarlamacılık için başvuran kişilerden, yaratıcılık ve girişkenlik sahibi olanları ELEMEK üzere düzenlenmiş bir kişilik testinden geçmesini istediğini yazıyordu; bunun nedeni ise, bu tür kişilerin özel pazarlama sistemine itaatkâr bir şekilde boyun eğecek kadar uysal olmamalarıydı. Bu da, küçük çaplı işlerden, bağımsızlığa en çok ihtiyacı olan kişilerin çoğunu dışlıyor.

66. Bugün, insanlar kendileri için yaptıklarına göre değil, sistemin ONLAR İÇİN veya ONLARA yaptıklarına göre yaşıyor. Ve kendileri için yaptıklarını da, her geçen gün daha çok sistemin ortaya koyduğu kanallar aracılığıyla yapıyorlar. Eğer bir başarı şansı olacaksa, fırsatlar sistemin sağladıkları olmalı, bunlardan kurallar ve düzenlemelere(13) uygun olarak yararlanılmalı ve uzmanların öğütlediği tekniklere uyulmalıdır.

67. Böylece, toplumumuzda, gerçek amaçların ve bu amaçlara ulaşmaya çalışırken olması gereken bağımsızlığın eksikliği nedeniyle güç süreci bozulmaktadır. Bu süreç bir de 3. gruba giren insan dürtüleri yüzünden bozulmaktadır: Kişi ne kadar çaba gösterirse göstersin yeterince tatmin edilemeyen dürtüler. Bu dürtülerden biri de güvenlik ihtiyacıdır. Yaşamlarımız başka insanların verdiği kararlara bağlı; bu kararlar üzerinde hiçbir kontrolümüz olmadığı gibi genelde

kararları veren kişileri bile tanımıyoruz. ("Göreceli olarak az sayıda kişinin –belki 50 ya da 100- önemli kararları verdiği bir dünyada yaşıyoruz" – Philip B. Heymann, Harward Hukuk Fakültesi, alıntı yapan Anthony Lewis, *New York Times*, 21 Nisan). Yaşamlarımız, bir nükleer santraldeki güvenlik önlemlerinin doğru bir biçimde düzenlenip düzenlenmediğine, yiyeceğimize ne kadar kimyasal madde veya havamıza ne kadar kirlilik karıştırılmasına izin verildiğine, doktorumuzun ne kadar becerikli (veya beceriksiz) olduğuna bağlı; işimizi kaybedip kaybetmememiz devlet ekonomistlerinin veya şirket yöneticilerinin verdiği kararlara bağlı vb. Bireylerin çoğu, kendisini bu tehditlere karşı, çok sınırlı bir düzeyin üstünde savunabilecek konumda değil. Bu yüzden, bireyin güvenlik arayışı hayal kırıklığıyla sonuçlanır, bu da bir güçsüzlük duygusuna yol açar.

68. İlkel insanın, fiziksel açıdan çağdaş insana oranla daha az güvenlikte olduğu, bunun ömrünün daha kısa olmasından da belli olduğu, yani çağdaş insanın, insanlar için normal olandan daha fazla değil, daha az güvenliksizlik duygusundan mustarip olduğu söylenebilir. Ancak psikolojik güvenlik, fiziksel güvenlikle bütünüyle örtüşmez. Bizi güvenlikte HİSSETTİREN şey, kendimize bakma yetimize olan güvenimiz kadar nesnel bir güvenlik değildir. Vahşi bir hayvan ya da açlık tarafından tehdit edilen ilkel insan, kendini korumak için dövüşebilir veya yiyecek aramak için yola düşebilir. Bu çabaları gösterirken başarılı olacağından emin değildir. Çağdaş insan ise, aksine, karşısında savunmasız kaldığı birçok şey tarafından tehdit edilmektedir: Nükleer kazalar, yiyeceklerdeki kanserojen

maddeler, çevre kirliliği, savaş, artan vergiler, özel yaşamın büyük kuruluşlar tarafından istila edilmesi, yaşam şeklini bozabilecek ülke çapındaki toplumsal veya ekonomik olgular.

69. İlkel insanın kendisini tehdit eden bazı şeylere karşı güçsüz olduğu doğrudur; örneğin, hastalık. Ancak, o, hastalık riskini metince kabul edebilir. Bu, eşyanın doğasının bir parçasıdır, hayali, gerçek dışı bir iblisin suçu olmadığı sürece kimsenin suçu değildir. Ancak çağdaş insana yönelen tehditler genelde İNSAN YAPIMIDIR. Bunlar, talihin birer sonucu değildir, ancak insana, bir birey olarak kararlarını etkilemeyeceği kişiler tarafından DAYATILIR. Sonuç olarak, bu kişi de kendini hayal kırıklığına uğramış, aşağılanmış ve kızgın hisseder.

70. Yani, ilkel insanın güvenliği büyük oranda kendi ellerindeyken (ya birey olarak ya da KÜÇÜK bir grubun bir üyesi olarak) çağdaş insanın güvenliği, kişisel olarak etkileyemeyeceği kadar uzak ya da büyük kişilerin veya kuruluşların ellerindedir. Böylece, çağdaş insanın güvenlik dürtüsü 1. ve 3. gruplara giriyor; bazı alanlarda (yiyecek, barmak vb.) güvenliği yalnızca önemsiz bir çabayla sağlanırken diğer alanlarda güvenlik SAĞLANAMIYOR. (Yukarıda anlatılanlar gerçek durumu çok basitleştirse de, çağdaş insanın koşullarının ilkel insanınkilerden nasıl ayrıldığını kabaca, genel olarak gösteriyor.)

71. İnsanların, çağdaş yaşamda karşılanamayan, bu nedenle de 3. gruba giren birçok geçici dürtü veya güdüleri vardır. İnsan kızabilir ancak çağdaş toplum dövüşmeye izin veremez. Çoğu durumda sözlü saldırıya

bile izin vermez. Bir yere giderken kişinin acelesi olabilir ya da canı yavaş gitmek isteyebilir ancak trafik akışına uygun olarak gitmekten ve trafik işaretlerine uymaktan başka seçeneği genelde yoktur. Bir kişi, işini farklı bir biçimde yapmak isteyebilir ama çoğunlukla yalnızca patronunun koyduğu kurallara göre çalışabilir. Başka birçok şekilde de, çağdaş insanın eli kolu, dürtülerinin çoğunu engelleyen, böylece de güç sürecine müdahale eden bir kurallar ve düzenlemeler ağıyla (açıkça ya da gizlice) bağlanmıştır. Bu düzenlemelerin çoğundan vazgeçilemez, çünkü bunlar endüstriyel toplumun işlemesi için gereklidir.

72. Çağdaş toplum bazı açılardan çok serbesttir. Sistemin işleyişiyle ilgisi olmayan konularda genelde istediğimizi yapabiliriz. İstediğimiz dine inanabiliriz (bu din sistemi tehdit edecek davranışları cesaretlendirmediği sürece). İstediğimiz kişiyle yatabiliriz, "güvenli seks" yaptığımız sürece, ÖNEMSİZ olduğu sürece istediğimiz her şeyi yapabiliriz. Ama tüm ÖNEMLİ konularda sistem davranışlarımızı düzenlemeye gittikçe daha fazla dikkat ediyor.

73. Davranışlar yalnızca açık kurallarla ve devlet tarafından düzenlenmez. Kontrol sık sık dolaylı baskı veya psikolojik baskı ya da manipülasyon yoluyla ve devletin dışındaki kuruluşlar tarafından veya bütün olarak sistem tarafından uygulanır. Büyük kuruluşların çoğu toplumsal tavır veya davranışları manipüle etmek için bir çeşit propaganda(14) kullanır. Propaganda yalnızca reklamlarla sınırlı değildir; bazen de onu yapan insanlar tarafından bile bilinçli olarak yapılmaz. Örneğin, bir eğlence programının içeriği, güçlü bir

propaganda biçimidir. Dolaylı baskıya bir örnek: Bize her gün işe gitmek ve patronumuzun emirlerine uymak zorunda olduğumuzu söyleyen bir yasa yoktur. Yasal olarak, ilkel insanlar gibi gidip ormanda yaşamamızı veya kendi işimizi kurmamızı engelleyen hiçbir şey yoktur. Ama pratikte, çok az vahşi orman kaldı ve ekonomide de küçük çaplı işlere çok sınırlı bir yer var. Bundan dolayı, çoğumuz ancak başka birinin yanında çalışarak yaşayabiliriz.

74. Bizce, çağdaş insanın uzun ömürlülük ve ileri yaşlara dek fiziki dinçliği ve cinsel çekiciliği koruma takıntıları, güç süreciyle ilintili olarak bir mahrumiyetten kaynaklanan bir tatminsizlik belirtisidir. "Orta yaş krizi" de böyle bir belirtidir. Aynı şekilde, çağdaş toplumda oldukça yaygın olan ancak ilkel toplumlarda hiç duyulmamış olan çocuk sahibi olmaya karşı ilgisizlik de.

75. İlkel toplumlarda yaşam bir evreler zinciridir. Bir evrenin ihtiyaçları ve amaçları tamamlandığında, diğer evreye geçmek için bir isteksizlik görülmez. Genç bir erkek, güç sürecinden bir avcı olarak geçer, spor olsun veya uğraş olsun diye değil; yemek için gerekli olan eti elde etmek için avlanır. (Genç kadınlarda bu süreç daha karmaşıktır, toplumsal güce daha büyük önem verilir, bunu burada tartışmayacağız). Bu evre başarıyla tamamlandığında, genç adam bir aile kurmanın sorumluluklarına geçmek için isteksizlik göstermez. (Çağdaş insanların bazıları ise, tam tersine, bir tür tatmin aradıklarından çocuk sahibi olmayı açıkça erteler. Bizce, onların ihtiyacı olan tatmin güç süreciyle ilgili yeterince deneyim – yapay etkinliklerin yapay amaçları yerine gerçek amaçları olan bir deneyim).

Yine, çocuklarını başarıyla yetiştirip, onların fiziksel gereksinimlerini gidererek güç sürecinden geçen ilkel insan, görevini yerine getirdiğini hisseder ve yaşlılığı (eğer o kadar yaşarsa) ve ölümü karşılamaya hazırlanır. Çağdaş insanların birçoğu ise, fiziksel kondisyonlarını, görünümlerini ve sağlıklarını korumak için harcadıkları çabadan da belli olduğu üzere, fiziksel bozulma ve ölüm olasılığından rahatsız oluyor. Biz, bunun, bu insanların fiziksel güçlerini hiçbir zaman pratik olarak kullanmadıkları ve güç sürecinden vücutlarını ciddi bir şekilde kullanarak geçmedikleri gerçeğinden kaynaklanan tatminsizliğe bağlı olduğunu iddia ediyoruz. Yaşın getirdiği bozulmadan korkan, vücudunu günlük, pratik amaçlar için kullanan ilkel insan değil, arabasından evine yürümenin ötesinde pratikte hiç kullanmayan çağdaş insandır. Yaşamı boyunca güç sürecine olan gereksinimi tatmin edilen kişi, o yaşamın sonunu kabullenmeye en iyi hazırlanmış kişidir.

76. Bu bölümdeki tartışmaya cevap olarak biri, "Toplum insanlara güç sürecinden geçmeleri için fırsat vermenin bir yolunu bulmalıdır," diyecektir. Oysa insanlar için fırsatın değeri, bu fırsatı toplumun onlara verdiği gerçeğiyle zaten biter. Onların ihtiyacı olan, kendi fırsatlarını yaratmaktır. Sistem onlara fırsatlarını VERDİĞİ sürece, onları tasmayla bağlı tutar. Bağımsızlıklarını elde etmek için bu tasmadan kurtulmalıdırlar.

Bazı İnsanlar Nasıl Uyum Sağlar

77. Endüstriyel-teknolojik toplumdaki herkes psikolojik problemlerden mustarip değildir. Hatta bazı insanlar, toplumun mevcut yapısından gayet memnun

olduklarını iddia eder. Şimdi de, insanların çağdaş topluma olan tepkileri konusunda neden bu derece farklı olduğunu tartışacağız.

78. Öncelikle, güç dürtüsünün oranında tartışmasız farklılıklar var. Zayıf bir güç dürtüsü olan bireyler, güç sürecinden geçmeye veya güç sürecindeki bağımsızlığa görece daha az ihtiyaç duyabilir. Bunlar, eski Güney'de, plantasyon zencileri olmaktan mutluluk duyabilecek uysal tiplerdir. (Eski Güney'in "plantasyon zencileri"ni küçümsemiyoruz. Kölelerin çoğu, kölelikten memnun DEĞİLDİ. Köleliklerinden memnun OLANLARI ise gerçekten küçümsüyoruz.)

79. Bazı insanların bazı istisnai dürtüleri olabilir ve bunları doyurmaya çalışarak güç sürecine olan gereksinimlerini tatmin edebilirler. Örneğin, sosyal statü için olağandışı güçlü bir dürtüsü olanlar, hiç sıkılmadan, tüm yaşamlarını statü merdivenini tırmanarak geçirebilir.

80. İnsanlar, reklam ve pazarlama tekniklerine karşı değişik hassasiyetlere sahiptir. Bazıları öyle hassastır ki, çok fazla para kazansalar bile pazarlama endüstrisinin onlarm gözünün önünde salladığı parlak, yeni oyuncaklara duydukları şiddetli arzularını doyuramaz. Bu yüzden, gelirleri büyük olsa da kendilerini para açısından hep darda ve arzuları engellenmiş hissederler.

81. Bazı insanlar reklam ve pazarlama tekniklerine karşı çok az hassastır. Bunlar parayla ilgilenmeyen insanlardır. Maddi kazanımlar onların güç sürecine olan ihtiyaçlarına hizmet etmez.

82. Reklam ve pazarlama tekniklerine karşı ortalama hassasiyeti olanlar mal ve hizmetlere olan arzularını doyurabilecek yeterince para kazanabilir ama ancak ciddi bir çaba pahasına (fazla mesai yaparak, ikinci bir işte çalışarak, terfi ederek vb.). böylece maddi kazanımlar, onların güç sürecine olan ihtiyaçlarına hizmet eder. Ancak bu, ihtiyaçları bütünüyle doyuruluyor anlamına gelmez. Güç süreci boyunca pek az bir bağımsızlıkları olabilir (işleri emirlere uymaktan oluşabilir) ve bazı dürtüleri engellenebilir. Örneğin; güvenlik, saldırganlık (80-82. paragraflarda aşırı basitleştirmekten dolayı hatalıyız, çünkü maddi kazanım isteğinin yalnızca reklamcılık ve pazarlama endüstrisin bir yaratısı olduğunu var saydık. Tabii ki bu kadar basit değil.(11))

83. Bazı kişiler, güç ihtiyaçlarını kısmen, kendilerini güçlü bir örgütlenmeyle veya kitle hareketleriyle özdeşleştirerek tatmin eder. Amaç ve güç yoksunu bir birey, bir harekete veya organizasyona katılır, onun amaçlarını kendi amaçları olarak benimser ve bu amaçlar uğruna çalışır. Bu amaçların bazılarına ulaşıldığında, kendi kişisel çabaları bu amaçlara ulaşılmasında önemsiz bir rol oynasa da, güç sürecinden geçmiş gibi hisseder (hareket veya organizasyonla olan özdeşleşmesi sayesinde). Bu olgu faşistler, Naziler ve komünistler tarafından sömürülmüştür. Bizim toplumumuz da, daha kabaca olmakla birlikte, bunu kullanır. Örnek: Manuel Noriega ABD'yi tahrik ediyordu. (Amaç: Noriega'yı cezalandırmak). ABD Panama'yı işgal etti (Çaba) ve Noriega'yı cezalandırdı (Amaca ulaşma). Böylece ABD güç sürecinden geçti; böylece birçok Amerikalı da, ABD'yle olan özdeşleşmelerinden ötürü vekâleten bu süreçten geçmiş oldu. İşte Panama işgali-

nin toplum tarafından gördüğü onay; insanlara bir güç duygusu verdi.(15) Aynı olguyu ordularda, şirketlerde, politik partilerde, insancıl kuruluşlarda, dini veya ideolojik hareketlerde de görüyoruz. Özellikle, solcu hareketler, güç ihtiyaçlarını tatmin etme yolu arayan kişileri çekmeye çalışır. Ancak çoğu kişi için büyük bir örgütlenme veya kitle hareketiyle özdeşleşme güç ihtiyacını tümüyle tatmin etmez.

84. İnsanların güç sürecine olan ihtiyaçlarını tatmin ettikleri bir diğer yol da yapay etkinliklerdir. 38.-40. paragraflarda da anlattığımız gibi, yapay etkinlik, bireyin amaca ulaşma ihtiyacından değil de, amaca ulaşmaya çalışırken edindiği tatmin için çaba sarf ettiği şeydir. Örneğin, devasa kaslar geliştirmenin, küçük bir topu bir deliğe sokmanın ya da bir sürü seri pul edinmenin hiçbir pratik motivasyonu yoktur. Yine de toplumumuzdaki pek çok insan kendilerini tutkuyla vücut geliştirmeye, golf veya pul koleksiyonculuğuna adar. Bazı insanlar diğerinden daha dışa dönüktür; bu yüzden de yapay bir etkinliğe, çevresindeki insanlar önem verdiği için ya da toplum onlara önemli olduğunu söylediği için hemen önem atfeder. Bu yüzden, bazı insanlar spor, briç veya satranç, garip bilimsel işler gibi önemsiz etkinlikler konusunda çok ciddiyken, daha iyi görebilen diğerleriyse bunları, gerçekten oldukları gibi yapay birer etkinlik olarak görür ve güç sürecine olan ihtiyaçlarını bu şekilde tatmin etmek için bunlara önem vermez. Geriye bir tek, pek çok koşulda, insanın yaşamak için para kazanmasının da bir yapay etkinlik olduğunu söylemek kalıyor. BÜTÜNÜYLE bir yapay etkinlik değil, çünkü bu eylemin bir bölümü fiziksel gereksinimleri karşılamak ve (bazıları için) sosyal statü kazanmak ve reklam-

ların onlara istettiği lüks şeyleri elde etmek amacıyla yapılır. Ancak birçok insan, ihtiyaç duydukları para ve statü için gerekenden daha fazla çaba harcar ve bu fazladan çaba da bir yapay etkinliği oluşturur. Bu fazladan çaba, kendisine eşlik eden duygusal ilgiyle birlikte sistemin sürekli gelişimi ve mükemmelleşmesine hizmet eden potansiyel güçlerden biridir ve bireysel özgürlük açısından olumsuz sonuçları vardır (bkz. 131. paragraf). Özellikle, yaratıcı bilim adamların ve mühendislerin çoğu için, iş, büyük oranda bir yapay etkinlik gibidir. Bu konu öyle önemli ki, biraz yer ayıracağımız ayrı bir tartışmayı hak ediyor (bkz. 87-92. paragraflar)

85. Bu bölümde, çağdaş toplumda ne kadar insanın güç sürecine olan ihtiyaçlarını az ya da çok tatmin ettiklerini anlattık. Ancak, biz, insanların çoğu için güç sürecine olan ihtiyacın bütünüyle tatmin edilmediğini düşünüyoruz. Öncelikle, statü için doymak bilmeyen bir dürtüsü olanlar veya yapay bir etkinliğe sımsıkı "müptela" olanlar ya da güç ihtiyaçları açısından kendilerini bir hareket veya organizasyonla yeterince özdeşleştirenler birer istisnadır. Diğerleri, yapay etkinliklerle ya da bir organizasyonla özdeşleşmekle bütünüyle tatmin olamaz (bkz. 41-64. paragraflar). İkinci olarak, sistem tarafından, açık kurallar ya da toplumsallaşma yoluyla çok fazla kontrol uygulanıyor; bu da bazı amaçlara ulaşamamaya ve çok fazla güdüyü engelleme gerekliliğine bağlı olarak bir bağımsızlık eksikliği ve hayal kırıklığına yol açıyor.

86. Ancak insanların çoğu, endüstriyel-teknolojik toplumdan çok memnun olsaydı bile, biz (*FC*), hâlâ bu tür bir topluma karşı çıkardık, çünkü (diğer nedenlerle

birlikte) böyle bir toplumu, insanların gerçek amaçlar için uğraşmak yerine, güç süreci ihtiyaçlarını yapay etkinlikler veya bir organizasyonla özdeşleşmek yoluyla tatmin etmek zorunda kaldıkları bir toplum olarak görüyoruz.

Bilim Adamlarının Motivasyonu

87. Bilim ve teknoloji, yapay etkinliklerin en önemli örneklerini oluşturur. Bazı bilim adamları "merak" ya da "insanlığa faydalı" olma isteğiyle motive olduklarını iddia eder. Ancak bunların, bilim adamlarının çoğu için temel motivasyonlar olmadığını anlamak kolaydır. "Merak"a gelince, bu kavram açıkça absürddür. Çoğu bilim adamı, normal herhangi bir merak konusu olamayacak, son derece uzmanlık isteyen sorunlar üzerinde çalışır. Örneğin, bir astronom, bir matematikçi ya da bir böcekbilimci, İzopropytrimethylmetan'ın kimyasal özelliklerini merak eder mi? Tabii ki hayır. Böyle bir konuyu ancak bir kimyager merak eder, onun bunu merak etmesinin tek nedeniyse kimyanın onun yapay etkinliği olmasıdır. Kimyager yeni bir böcek türünün uygun sınıflandırılmasını merak eder mi? Hayır. Bu sorun yalnızca bir böcekbilimciyi ilgilendirir, o da bununla yalnızca, böcekbilim kendi yapay etkinliği olduğundan ilgilenir. Eğer kimyager ve böcekbilimci fiziksel gereksinimlerini karşılamak için ciddi çabalar göstermek zorunda kalsaydı ve eğer bu çaba onların yeteneklerini ilginç ancak bilimsel olmayan bir şekilde kullanmalarına izin verseydi, o zaman, onlar İzopropytrimethymetan'ı ve böceklerin sınıflandırılmasını umursamayacak-

lardı. Mezuniyet sonrası eğitim fonlarının darlığının kimyageri bir sigorta komisyoncusu olmaya zorladığın varsayalım. Bu durumda o, sigortayla ilgili konularla çok ilgili olacak ancak İzopropytrimethymetan'la ilgilenmeyecekti. Bilim adamlarının işlerine harcadıkları zaman ve çabaların yalnızca meraka harcanması hiçbir koşulda normal değildir. Bilim adamlarının motivasyonu için "merak" açıklaması hiç tutmuyor.

88. "İnsanlığın yararı" açıklaması da diğerinden daha iyi değil. Bazı bilimsel çalışmaların, insanlığın iyiliğiyle akla yakın hiçbir ilgisi yoktur. Örneğin, arkeoloji ve karşılaştırmalı dilbilim çalışmalarının çoğu böyledir. Bilimin diğer kimi alanlarıysa tehlikeli bazı ihtimaller taşır. Yine de, bu alanlardaki bilim adamları da, aşıyı bulan veya hava kirliliğini araştıranlar kadar hırslıdır. Nükleer terminaller yapmaya açıkça duygusal olarak bağlanan Dr. Edward Teller'ın durumunu düşünün. Bu bağ, insanlığın yararına hizmet etme isteğinden mi kaynaklanıyor? Eğer öyleyse, Dr. Teller neden diğer "insancıl" konularda da bu kadar duyarlı olmadı? Eğer insancıl biri ise, neden hidrojen bombasının yapılmasına yardım etti? Diğer pek çok bilimsel ilerlemeyle birlikte nükleer santrallerin insanlığın gerçekten yararına olup olmadığı tartışmaya açıktır. Ucuz elektrik, zararı, kaza riskini karşılar mı? Dr. Teller, sorunun yalnızca bir yanını gördü. Onun nükleer güçle olan bağı açıkça "insanlığa hizmet" isteğinden değil, ancak işinden ve onu pratik olarak işlerken görmekten edindiği kişisel tatminden kaynaklanıyordu.

89. Aynı şey, bilim adamlarının geneli için geçerlidir. Bazı istisnaların mümkün olmasıyla birlikte genel ola-

rak, motivasyonu ne merak ne de insanlığa hizmettir, fakat güç sürecinden geçmeye olan ihtiyaçlarıdır: Amaç sahibi olma (çözülecek bir bilimsel problem), çabalamak (araştırma) ve amaca ulaşma (sorunun çözülmesi). Bilim, yapay bir etkinliktir, çünkü bilim adamları temelde çalışmalarından edindikleri tatmin için çalışır.

90. Tabii bu kadar basit değil. Birçok bilim adamı için diğer motivasyonlar da rol oynuyor. Para ve statü gibi. Bazı bilim adamları, statülerden doymak bilmeyen tipte kişiler olabilir (bkz. 79. Paragraf) ve bu da, çalışmaları için motivasyonun önemli bir bölümünü oluşturur. Hiç kuşkusuz, bilim adamlarının çoğunluğu, toplumun geneli gibi reklam ve pazarlamacılık tekniklerine karşı az ya da çok hassastır ve mal ve hizmetlere olan arzularını giderme ihtiyacı duyar. Yani, bilim BÜTÜNÜYLE bir yapay etkinlik değildir. Ama büyük oranda yapay bir etkinliktir.

91. Ayrıca bilim ve teknoloji güçlü bir kitle hareketi oluşturur ve pek çok bilim adamı, güç ihtiyaçlarını bu kitle hareketiyle özdeşleşerek giderir (bkz. 83. paragraf).

92. Böylece bilim, insan soyunun gerçek iyiliğine ya da diğer tüm standartlara aldırmadan, yalnızca bilim adamlarının ve araştırma için fonları sağlayan hükümet görevlilerinin ve şirket yetkililerinin psikolojik ihtiyaçlarına hizmet ederek körü körüne ilerliyor.

Özgürlüğün Doğası

93. Endüstriyel-teknolojik toplumun, bireyin özgürlük alanını sürekli daraltmayacak bir biçimde yeniden düzenlenemeyeceğini anlatacağız. Ancak, "özgürlük"

pek çok şekilde anlaşılabileceği için, önce ne tür bir özgürlükten bahsettiğimizi anlatmalıyız.

94. "Özgürlük"le şunu kastediyoruz: Güç sürecini, yapay etkinliklerin yapay hedefleriyle değil, gerçek amaçlarla ve hiç kimsenin, özellikle de hiçbir büyük kuruluşun müdahalesi, manipülasyonu veya denetlemesi olmadan yaşayabilme fırsatı. Özgürlük, kişinin (ya birey olarak ya da KÜÇÜK bir grubun üyesi olarak) ölüm kalım meselelerini kontrol edebilmesidir; yiyecek, giyecek, barınak ve çevresinden gelebilecek her türlü tehlikeye karşı savunma. Özgürlük, güç sahibi olmak demektir; diğer insanları kontrol etmek için değil, ancak kendi yaşamının koşullarını kontrol etmeye yarayan güç. Biri (özellikle de büyük bir kuruluş) kişinin üzerinde bir güce sahipse, bu güç ne kadar iyi niyetli, hoşgörülü ve müsaadeci olursa olsun kişi özgür değildir. Özgürlüğü, tam bir kabullenişle karıştırmamak önemlidir. (bkz. 72. paragraf)

95. Anayasa tarafından garanti altına alınan bazı haklarımız olduğu için özgür bir toplumda yaşadığımız söyleniyor. Ancak, bu haklar göründükleri kadar önemli değildir. Bir toplumda varolan kişisel özgürlüğün derecesi, o toplumdaki kanunlar veya yönetim biçiminden çok, toplumun ekonomik ve teknolojik yapısına bağlıdır.(16) New England'daki Kızılderililerin çoğu monarşiyle yönetiliyordu ve İtalyan Rönesans'ı sırasındaki şehirlerin çoğu da diktatörlerin kontrolü altındaydı. Ancak, bu toplumların tarihini okurken insan, onlarda bizim toplumumuzdakinden daha fazla kişisel özgürlüğe izin verildiği izlenimini ediniyor. Bu, kısmen yöneticinin iradesini dayatacak etkin meka-

nizmaların yokluğundan kaynaklanıyor: Çağdaş, iyi örgütlenmiş polis güçleri; hızlı, uzun mesafeli iletişimleri, denetleme kameraları, sıradan vatandaşların yaşamları hakkında bilgi dosyaları yoktu. Bu nedenle de, kontrolden kaçmak görece daha kolaydı.

96. Anayasal haklarımıza gelince; örneğin, basın özgürlüğünü düşünün. Elbette bu hakka çatmak istemiyoruz; bu, politik gücün yoğunlaşmasını kısıtlamak ve politik gücü olanları, yanlışlarını halka teşhir etmek yoluyla yola getirmek için önemli bir araç. Ancak, basın özgürlüğü, sıradan vatandaşın birey olarak çok az işine yarar. Medya, çoğunlukla sistemle bütünleşmiş büyük kuruluşların kontrolündedir. Birazcık parası olan herkes bir şey bastırabilir veya bunu internette veya başka bir yolla dağıtabilir, ama onun söyleyecekleri medyanın büyük miktardaki materyallerinin arasında kaybolacak, bu nedenle de hiçbir etkisi olmayacaktır. Bu yüzden toplumda kelimelerle bir etki yaratmak, çoğu birey veya küçük gruplar için olanaksızdır. Örneğin bizi (*FC*) ele alın. Eğer hiçbir şiddet eyleminde bulunmasaydık ve bu yazılarımızı bir yayıncıya teslim etmiş olsaydık, büyük olasılıkla kabul edilmeyecekti. Eğer kabul edilmiş ve yayımlanmış dahi olsa, büyük olasılıkla fazla okuyucu çekmeyecekti, çünkü medyanın koyduğu eğlence programlarını seyretmek, ciddi bir makale okumaktan daha eğlencelidir. Bu yazılar çok okuyucu bulsaydı bile, bu okuyucuların çoğu okuduklarını hemen unutacaklardı, çünkü akıllarını medyanın onları maruz bıraktığı yığınlarca materyal doldurulacaktı. Mesajımızı toplumda kalıcı bir etki bırakacak şekilde sunabilmek için insanları öldürmek zorunda kaldık.

97. Anayasal haklar bir dereceye kadar yararlı olsa da, burjuva özgürlük anlayışı olarak tabir edilebilecek şeyi garantilemekten pek fazlasına hizmet etmez. Burjuva anlayışına göre, "özgür" bir insan, sosyal bir makinenin önemli bir parçasıdır ve yalnızca tembihlenmiş ve sınırlanmış bir dizi özgürlüğe sahiptir; bu özgürlükler bireyin ihtiyaçlarından çok sosyal makinenin ihtiyaçlarına hizmet etmek üzere tasarlanmıştır. Bu yüzden, burjuvazinin tanımladığı "özgür" insan ekonomik özgürlüğe sahiptir, çünkü bu büyüme ve ilerlemeyi teşvik eder; basın özgürlüğüne sahiptir, çünkü toplumsal eleştiri politik liderlerin yanlış davranışlarını engeller; adil bir mahkemeye hakkı vardır, çünkü güçlülerin kaprislerine bağlı mahkûmiyetler sistem için kötü olur. Bu açıkça Simon Bolivar'ın tavrıydı. Ona göre, insanlar özgürlüğü yalnızca ilerlemeyi (burjuvazinin düşündüğü ilerlemeyi) kolaylaştırmak için kullandıkları sürece hak ederdi. Diğer burjuva düşünürler de, özgürlüğü benzer bir açıdan, yalnızca kolektif sonuçlara ulaşan bir araç olarak gördüler. Chester C. Tan, *20. yy'da Politik Düşünce*, syf. 202'de Komüntang lideri Hu Hanmin'in felsefesini şöyle açıklıyor: "Bir kişiye haklar verilir, çünkü o, toplumun bir üyesidir ve topluluk yaşamı böyle haklar gerektirir. Hu, topluluktan tüm halkı kastediyordu." Syf. 259'da da Tan, Carsum Chang'a göre (Chang Chun-mai, Çin Devlet Sosyalist Partisi lideri) özgürlüğün, kullanılması gerektiğini belirtir. Ancak başkalarının tembihlediği şekilde kullanacaksa kişinin ne biçim bir özgürlüğü vardır? *FC*'nin özgürlük anlayışı Bolivar, Hu, Chang ve diğer burjuva teorisyenlerinkiyle aynı değildir. Bu tür teorisyenlerin sorunu, gelişmeyi ve sosyal teorilerin uygulanmasını yapay etkinlikleri haline

getirmiş olmalarıdır. Sonuç olarak, bu teoriler, dayatıldıkları toplumda yaşayan şanssız insanların ihtiyaçlarına hizmet etmekten çok, teorisyenlerin ihtiyaçlarına hizmet etmek için tasarlanmıştır.

98. Bu bölümle ilgili değinilecek bir nokta daha kaldı: Bir insan sırf yeterince özgür olduğunu SÖYLÜYOR diye, onun yeterince özgür olduğu sanılmamalı. Özgürlük kısmen insanların farkında olmadığı psikolojik kontrollerle sınırlanır; üstelik insanların özgürlükten ne anladıklarını oluşturan düşünceler, kişilerin kendi ihtiyaçlarından çok, toplumsal yasalar tarafından yönlendirilir. Örneğin, aşırı toplumsallaşmış türden birçok solcu, büyük olasılıkla kendileri de dâhil çoğu insanın fazla değil, fakat az toplumsallaşmış olduğunu söyleyecektir; buna rağmen, aşırı toplumsallaşmış bir solcu bu yüksek düzeydeki toplumsallaşması yüzünden ağır bir psikolojik bedel öder.

Tarihin Bazı İlkeleri

99. Tarihin iki bileşenden oluşan bir toplam olduğunu düşünün: Sezilebilir bir yolda ilerlemeyen, önceden sezilemeyen olaylardan oluşan düzensiz bir bileşen ve uzun vadeli tarihi bir akıştan oluşan düzenli bir bileşen. Biz burada uzun erimli akımlarla ilgileneceğiz.

100. Birinci İlke: Eğer uzun vadeli bir tarihi akışta KÜÇÜK bir değişiklik yapılırsa, o değişikliğin etkisi neredeyse her zaman geçici olacaktır. Akış, orijinal durumuna dönecektir. (Örnek: Bir toplumdaki politik çöküntünün temizlenmesi için düzenlenen bir reform

hareketi genelde kısa vadelidir; er geç reformcular rahatlar ve çöküntü yine topluma sızar. Söz konusu toplumdaki politik çöküntü genelde sabit kalır veya toplumun evrilişine bağlı olarak yavaşça değişir. Normalde, politik bir temizleme ancak yaygın sosyal değişimlere eşlik ettiğinde kalıcı olacaktır; toplumda KÜÇÜK bir değişim yeterli olmayacaktır). Eğer, uzun vadeli bir tarihi akışta küçük bir değişiklik kalıcı gibi görünüyorsa, bunun nedeni değişikliğin, akışın zaten içinde bulunduğu yönde etki etmesidir, yani akış değişmemiş yalnızca bir adım ilerlemiştir.

101. İlk ilke neredeyse aynı şeyin farklı kelimelerle tekrarlanışıydı. Eğer bir akış küçük değişikliklere göre istikrarlı olmasaydı, belirli bir yön izlemek yerine rasgele bir yönde ilerlerdi; yani, uzun vadeli bir akış bile olmazdı.

102. İkinci İlke: Eğer uzun vadeli bir tarihi akışı etkileyebilecek denli büyük bir değişikli yapılırsa, bu tüm toplumu değiştirir. Başka bir deyişle, bir toplum tüm parçaların birbiriyle bağıntılı olduğu bir sistemdir ve bunun önemli hiçbir parçasını diğer parçalarını da değiştirmeden değiştiremezsiniz.

103. Üçüncü İlke: Uzun vadeli tarihi bir akışı kalıcı olarak değiştirebilecek derecede büyük bir değişiklik yapılırsa, bunun, toplum açısından bir bütün olarak ileride getireceği sonuçlar önceden bilinemez. (Çeşitli başka toplumlar da aynı değişiklikten geçmediği ve aynı sonuçları yaşamadığı sürece; eğer böyle bir şey olmuşsa, kişi, aynı değişiklikten geçen diğer bir toplumun da benzer sonuçlara varabilme olasılığının bulunduğunu, ampirik bir temele dayanarak öngörebilir.)

104. Dördüncü İlke: Yeni bir toplum kâğıt üstünde tasarlanamaz. Yani, ilerideki bir toplumu önceden planlayıp, o toplumun tasarladığınız gibi işlemesini bekleyemezsiniz.

105. Üçüncü ve dördüncü ilkeler insan toplumlarının karmaşıklığından kaynaklanır. İnsan davranışındaki bir değişiklik toplumun ekonomisini ve fiziksel çevresini etkiler; ekonomi çevreyi etkiler veya bunun tersi olur, ekonomi ve çevredeki değişiklikler de insan davranışını karmaşık ve tahmin edilemez şekillerde etkiler vb. Etki-tepki ağı açıklanmak ve anlaşılmak için çok fazla karmaşıktır.

106. Beşinci İlke: İnsanlar, toplumlarının şeklini bilinçli ve akılcı olarak seçmezler. Toplumlar, akılcı insan kontrolü altında olmayan sosyal evrim süreçleri yoluyla gelişir.

107. Beşinci ilke, diğer dördünün bir sonucudur.

108. Açıklamak gerekirse: Birinci örneğe göre, genel olarak konuşursak, bir sosyal reform girişimi ya toplumun zaten geliştiği yolda etki eder (böylece de, sadece her koşulda olacak bir değişikliği hızlandırır) ya da yalnızca geçici bir etki gösterir, böylece de toplum kısa sürede eski haline döner. Toplumun herhangi önemli bir niteliğinin gelişiminde kalıcı bir değişim gerçekleştirmek için reform yetersizdir, devrim gereklidir. (Bir devrim, ille de silahlı bir başkaldırıyı veya bir devletin yıkılmasını içermez.) İkinci kurala göre, bir devrim asla toplumun yalnızca bir yönünü değiştirmez, tüm toplumu değiştirir; üçüncü ilkeye göreyse, devrimcilerin asla beklemediği veya istemediği değişiklikler ortaya çıkar. Dördüncü ilkeye göre, devrimciler veya ütopyacılar yeni bir toplum türü oluştururlarsa, bu asla planlanan şekilde işlemez.

109. Amerikan Devrimi aykırı bir örnek değildir. Amerikan "Devrimi" bizim kelimeden anladığımız anlamda bir devrim değildi, ancak oldukça uzun erimli politik reformların izlediği bir bağımsızlık savaşıydı. Kurucular, Amerikan toplumunun gelişme yönünü değiştirmediler, zaten böyle bir niyetleri de yoktu. Onlar yalnızca, Amerikan toplumunu, gelişimini geciktiren İngiliz yönetiminden kurtardı. Onların politik reformu hiçbir temel akışı değiştirmedi, yalnızca Amerikan politik kültürünü, doğal gelişim yönüne itti. Amerikan toplumunun da bir dalı olduğu İngiliz toplumu, uzun süredir temsili demokrasi yolunda ilerliyordu. Bağımsızlık Savaşı'ndan önce de Amerikalılar, koloni meclislerinde önemli bir düzeyde temsili demokrasi uyguluyordu. Anayasa tarafından oluşturulan politik sistem, İngiliz sistemi ve koloni meclislerine dayanıyordu. Büyük değişikliklerle tabii. Kurucuların çok önemli bir adım attığı şüphe götürmez bir gerçek. Ancak, bu İngilizce konuşanların zaten gittiği yolda atılmış bir adımdı. Bunun kanıtı da şu ki, İngiltere ve halkını çoğunlukla İngiliz kökenlilerin oluşturduğu kolonileri, özellikle ABD'ninkine benzeyen temsili demokrasi sistemine ulaştılar. Eğer kurucular cesaretlerini kaybedip *Bağımsızlık Bildirgesi*'ni imzalamayı reddetseydi, bugünkü yaşam tarzımız çok da farklı olmayacaktı. Belki İngiltere'yle daha sıkı bağlarımız olacaktı ve belki de bir kongre ve başkan yerine bir parlamento ve başbakanımız olacaktı. Çok büyük bir fark değil bu. Bu nedenle, Amerikan Devrimi, bizim ilkelerimize aykırı bir örnek değil, aksine ilkelerimize iyi bir örnek oluşturuyor.

110. Yine de, bu ilkeleri uygularken kişi sağduyusunu kullanmalı. Bu ilkeler, yorum serbestliğine izin vere-

bilecek, kesin olmayan bir dille anlatılmıştır ve bunların istisnaları da bulunabilir. Bu yüzden, bu ilkeleri çiğnenemez yasalar olarak değil, birer tasarı ya da düşünmek için birer rehber, toplumun geleceği hakkında safça düşüncelere karşı kısmi birer çözüm olarak sunuyoruz. İlkeler sürekli olarak akılda tutulmalı ve kişi, onlarla çatışan bir sonuca vardığında, düşünme tarzını tekrar gözden geçirmelidir ve ancak çok iyi, somut nedenleri olduğunda vardığı sonucu elinde tutmalıdır.

Endüstriyel-Teknolojik Toplum Reforme Edilemez

111. Yukarıda anlatılan ilkeler, endüstriyel sistemi, sürekli özgürlük alanımızı daraltmasını engelleyecek bir biçimde reforme etmenin ne kadar umutsuzca ve zor olduğunu göstermeye yeter. En azından Endüstri Devrimi'nden beri, teknolojinin, bireysel özgürlük ve bağımsızlık pahasına gittikçe güçlenme yolunda bir eğilimi vardır. Bundan dolayı, özgürlüğü teknolojiden korumak üzere tasarlanan herhangi bir değişiklik, toplumumuzun gelişimindeki ana yöne aykırı olur. Bunun sonucu olarak, böyle bir değişiklik geçici olurdu –kısa zamanda tarihin akışı içinde silinirdi–, ya da kalıcı olacak kadar büyük olursa tüm toplumumuzun doğasını değiştirirdi. Bu, birinci ve ikinci ilkelere göre ortaya çıkıyor. Dahası, toplum önceden tahmin edilmeyecek bir şekilde değişeceğinden (üçüncü ilke) büyük bir risk olacaktı. Özgürlük lehine kalıcı farklılıklar yapacak kadar büyük değişikliklere kalkışılamazdı, çünkü kısa bir zamanda bunların sistemi çökerteceği anlaşılırdı. Bu yüzden, reform yolundaki bir girişim etkili

olamayacak kadar ürkek olurdu. Kalıcı bir farklılık yaratabilecek değişikliklere başlansaydı bile, yıkıcı etkileri anlaşıldığı zaman, bu değişiklikler ancak tüm sistemde kökten, tehlikeli ve tahmin edilemeyen bir değişikliğe hazırlıklı kişiler tarafından yapılabilir. Yani reformistler tarafından değil, devrimciler tarafından.

112. Teknolojinin varsayılan yararlarını feda etmeden özgürlüklerini kurtarmak derdinde olan insanlar, özgürlükle teknolojiyi uzlaştıracak yeni bir toplum türü için safça planlar önerecektir. Bu tür önerilerde bulunan insanların, bu yeni tür toplumun nasıl kurulacağına dair pratik hiçbir öneri sunmamaları gerçeği bir yana, dördüncü ilkeden de anlaşılacağı gibi bu yeni toplum kurulabilse bile, ya çökerdi ya da beklenenden çok farklı sonuçlar verirdi.

113. Yani, son derece genel anlamda bile, toplumu, modern teknolojiyle özgürlüğü bağdaştıracak bir biçimde değiştirecek bir yolun bulunması olanaksız görünüyor. Önümüzdeki birkaç bölümde özgürlükle teknolojik ilerlemenin uzlaşmaz olduğu sonucuna varmamızın nedenlerini daha ayrıntılı olarak açıklayacağız.

Endüstriyel Toplumda Özgürlüğün Kısıtlanması Kaçınılmazdır

114. 65-67, 70-73. paragraflarda anlatıldığı gibi çağdaş insanın eli kolu bir kurallar ve düzenlemeler ağıyla bağlanmıştır ve kaderi de kararlarını etkileyemeyeceği kadar uzak kişilerin eylemlerine bağlıdır. Bu ne bir tesadüftür ne de mağrur bürokratların keyfine kalmış bir sonuçtur. Bu durum, teknolojik açıdan ilerlemiş toplum-

larda gerekli ve kaçınılmazdır. Sistem, işleyebilmek için insan davranışlarını sıkı sıkıya düzenlemek ZORUNDADIR. Alt düzey bürokratlara herhangi ciddi bir takdir hakkı verildiğinde, bu hem sistemi çökertecek hem de bürokratların bu takdir hakkını kullanmada gösterdikleri bireysel farklılıklardan ötürü haksızlık suçlamalarına yol açacaktır. Özgürlüğümüz üzerindeki sınırlamaların bir bölümünün kalkabileceği doğrudur ama GENELDE endüstriyel-teknolojik toplumun işlemesi için yaşamlarımızın büyük kuruluşlar tarafından denetlenmesi gereklidir. Sonuç olarak, ortalama insanda bir güçsüzlük duygusu oluşuyor. Ancak, yasal düzenlemelerin yerini, gittikçe artan oranlarda, sistemin bizden yapmamızı talep ettiklerini bize istetecek psikolojik araçlar alabilir. (Propaganda,(14) eğitim teknikleri, "akıl sağlığı" programları vb.)

115. Sistem, insanları, insan davranış kalıplarına çok uzak bir biçimde davranmaya zorlamaktadır. Örneğin, sistemin bilim adamlarına, matematikçilere ve mühendislere ihtiyacı vardır. Onlarsız işleyemez. Bu yüzden, çocuklara bu alanda yükselmeleri için ağır baskılar uygulanıyor. Bir yetişkin insanın zamanının büyük bir bölümünü kendi işine vermiş olarak bir masa başında oturarak geçirmesi doğal değildir. Normal bir yetişkin, zamanını gerçek dünyayla etkin bir ilişki kurarak geçirmek ister. İlkel insanlar arasmda çocukların yapmak üzere eğitildikleri şeyler, doğal insan güdüleriyle bir uyum içindedir. Örneğin, Amerikan yerlilerinde, erkek çocuklar, etkin dış uğraşlar için eğitiliyordu. Ama toplumumuzda, çocuklar teknik konuları öğrenmeye itiliyor ve çoğu bunu gönülsüzce yapıyor.

116. İnsan davranışlarını kontrol etmek amacıyla sistemin daimi baskısı hâkim. Toplumun gereklerine uyum edemeyen ya da etmek istemeyen insanların sayısında kademeli bir artış var: Refah sülükleri, genç çete üyeleri, tarikatçılar, hükümet karşıtı isyancılar, radikal çevreci sabotajcılar ve çeşitli direnişçiler.

117. Teknolojik açıdan gelişmiş tüm toplumlarda, bireyin kaderi, kişisel olarak çok fazla etkileyemediği kararlara bağlı OLMALIDIR. Teknolojik bir toplum küçük, bağımsız topluluklara bölünemez; çünkü üretim çok sayıda insanın işbirliğine dayanır. Bir karar, diyelim ki 1.000.000 insanı etkiliyorsa, o zaman bu etkilenen 1.000.000 insanın her birinin bu kararda sadece 1/1.000.000 kadar bir payı vardır. Pratikte gerçekleşen şey ise, genelde, kararların kamu görevlileri veya şirket yöneticileri ya da teknik uzmanlar tarafından verilmesidir; ancak, tüm toplum oy verdiğinde bile oy veren insan sayısı, bireyin önemli olması için çok fazladır.(17) Bu yüzden bireylerin çoğu hayatlarını etkileyen önemli kararları etkilemekten acizdir. Bunu, teknolojik açıdan gelişmiş bir toplumda çözmek için uygun bir yol yoktur. Sistem, bu sorunu, insanların kendileri için hazırlanmış kararları İSTEMESİNİ sağlayacak propagandayı yaparak "çözmeye" çalışıyor ama bu "çözüm" insanları daha iyi hissettirseydi bile alçaltıcı olacaktı.

118. Muhafazakârlar ve diğerleri daha fazla "yerel bağımsızlık" taraftarıdır. Yerel topluluklar bir zamanlar gerçekten bağımsızdılar ancak böyle bir bağımsızlık, yerel topluluklar tuzağa düşüp, kamu hizmetleri, bilgisayar ağları, karayolları, medya ve çağdaş sağlık sistemi gibi geniş çaplı sistemlere bağlandığında olanaksızlaştı.

Diğer yandan bağımsızlığa karşı işleyen diğer bir gerçek ise, bir yerde uygulanan teknolojinin çok uzak yerleri de etkileyebilmesidir. Yani, bir nehir kolunda bir kimyasal maddenin kullanımı yüzlerce mil ötedeki suyu da kirletir ve sera etkisi tüm dünyayı etkiler.

119. Sistem, insani ihtiyaçları doyurmak için varolmaz ve varolamaz. Aksine, sistemin ihtiyaçlarına uymak üzere düzenlenmesi gereken, insan davranışıdır. Bunun sistemi yönetiyor gibi gözüken politik ya da sosyal ideolojiyle hiçbir ilgisi yoktur. Bu teknolojinin suçudur çünkü sistem, ideoloji tarafından değil teknik gereklilikler tarafından yönlendirilir.(18) Elbette sistem birçok insani ihtiyacı karşılıyor, ancak bunu genelde kendi yararına olduğu sürece yapıyor. Asıl önemli olan insanın ihtiyaçları değil, sistemin ihtiyaçlarıdır. Örneğin, sistem insanlara gıda sağlıyor, çünkü herkes açlıktan ölseydi sistem işleyemezdi; insanların psikolojik ihtiyaçlarıyla ilgilenmek, GEREKLİ olduğu zaman ilgileniyor çünkü çok sayıda melankolik ya da asi olursa sistem işleyemez. Ancak sistem, gayet iyi, somut ve pratik nedenlerden ötürü davranışlarını sistemin ihtiyaçlarına göre düzenlemeleri için insanlara sürekli bir baskı uygulamak zorundadır. Çok fazla atık mı birikiyor? Hükümet, medya, eğitim sistemi, çevreciler, herkes bizi atıkların doğaya dönüşümü üzerine bir yığın propagandaya boğar. Daha fazla teknik personele mi ihtiyaç var? Çocuklara, koro halinde bilim üzerine eğitim görmeleri tembihlenir. Hiç kimse durup da, yetişkinleri, zamanının çoğunu genelde çoğunun nefret ettiği konularda çalışmaya zorlamanın insanlık dışı olup olmadığını sormuyor. Kalifiye işçiler, teknik ilerlemeler nedeniyle işten çıkarılıp "yeniden eğitim"den geçirilin-

ce, kimse böyle itilip kakılmaların onlar için aşağılayıcı olup olmadığını sormaz. Herkesin, teknik gerekliliklere boyun eğmek zorunda olduğuna kesin gözüyle bakılıyor, bunun da iyi bir nedeni var: Eğer insani ihtiyaçlar, teknik gerekliliklerden daha öncelikli bir hale getirilseydi, ekonomik sorunlar, işsizlik, kıtlık ve daha da kötü şeyler ortaya çıkabilirdi. Toplumumuzda "akıl sağlığı" kavramı büyük oranda bireyin sistemin ihtiyaçlarına uygun olarak davranma ve bunu stres belirtileri göstermeden yapma düzeyine göre tanımlanır.

120. Sistem içinde bir amaç duygusu ve bağımsızlık için yer açma çabaları bir şakadan daha ileri gitmez. Örneğin, bir şirkette, tüm çalışanlara bir kataloğun bir bölümünü oluşturma görevi yerine, her bir çalışana tüm bir katalog oluşturma görevi verildi; bunun da çalışanlara bir amaç ve başarı hissi vermesi bekleniyordu. Bazı şirketler de çalışanlarına daha fazla bağımsızlık vermeyi denediler ama pratik nedenlerden ötürü bu ancak çok sınırlı bir oranda gerçekleştirilebilir ve hiçbir koşulda çalışanlara asıl amaçlara yönelik bağımsızlıklar verilemez. Çalışanların "bağımsız" çabaları, asla kişisel olarak seçtikleri amaçlara yönelik olamaz, ancak işverenin amaçlarına yönelik olabilir, şirketin devamı ve büyümesi gibi. Çalışanların aksi şekilde davranmasına izin veren herhangi bir şirket batardı. Benzer şekilde, sosyalist sistemdeki herhangi bir girişimde, işçiler çabalarını girişimin amaçlarına yöneltmelidir, yoksa girişim, sistemin bir parçası olma amacına hizmet edemeyecektir. Yine, tamamıyla teknik nedenlerden ötürü, bireylerin çoğunun veya küçük grupların, endüstriyel toplumda fazla bağımsızlık sahibi olabilmeleri mümkün değildir. Küçük çaplı iş sa-

hipleri bile genelde yalnızca sınırlı bağımsızlığa sahiptir. Kanunların yanı sıra, ekonomik sisteme uymak ve onun gerekliliklerine alışmak zorunda olması küçük iş sahibini sınırlar. Örneğin, biri yeni bir teknoloji geliştirdiği zaman, küçük iş sahibi onu, rekabete katılabilmek için, istese de istemese de kullanmak zorundadır.

Teknolojinin "Kötü" Tarafları "İyi" Taraflarından Ayrılmaz

121. Endüstriyel toplumun özgürlük lehine yeniden düzenlenmesinin olanaksızlığının diğer bir nedeni ise, çağdaş teknolojinin, tüm parçaların diğerine bağlı olduğu bir bütünlüklü sistem olmasıdır. Teknolojinin "kötü" taraflarını atıp sadece "iyi" taraflarını bırakamazsınız. Örneğin, çağdaş tıbbı ele alalım. Tıp bilimindeki ilerlemeler, kimya, fizik, biyoloji, bilgisayar bilimi ve diğer alanlardaki ilerlemelere bağlıdır. İleri düzey tıbbi tedaviler, yalnızca teknolojik açıdan gelişkin, ekonomik açıdan zengin bir toplumda bulunabilen pahalı ve ileri teknoloji ürünü bir donanım gerektirir. Şurası açık ki, tüm teknolojik sistem ve ona uygun her şey olmaksızın tıpta pek bir ilerleme kaydedilemez.

122. Tıpta ilerleme, teknolojik sistemin diğer parçaları olmadan da sağlanabilseydi bile, bir takım kötülükleri de beraberinde getirecekti. Örneğin, şeker hastalığının tedavisinin bulunduğunu varsayalım. O zaman, şeker hastalığına genetik bir eğilimi olan insanlar da diğerleri gibi yaşayabilecek ve üreyebilecekti. Şeker hastalığına karşı doğal seçim azalacak ve bu tür genler tüm topluma yayılacaktı. (Bu şu anda bile olabilir, çünkü şeker hastalığı

tedavi edilemese de insülin kullanımıyla kontrol altında tutulabiliyor.) Toplumun genetik yapısının bozulmasıyla başka bazı hastalıklara karşı hassasiyet de değişecektir. Tek çözüm bir tür öjenik programı (Öjenik, insan ırkının soya çekim yoluyla ıslahına çalışan bilim dalıdır. ç.n.) veya yaygın genetik mühendisliği olacaktır, böylece insan artık doğanın veya şansın ya da tanrının (dini veya felsefi görüşlerinize bağlı olarak) bir yaratısı değil, işlenmiş bir ürün olacaktır.

123. Eğer büyük devlet babanın hayatınıza ŞU ANDA fazla karıştığını düşünüyorsanız, yanılıyorsunuz; siz asıl devlet, çocuklarınızın genetik yapısını düzenlemeye başladığında görün olacakları. Bu tür bir düzenleme, kaçınılmaz olarak genetik mühendisliğinin başlangıcını getirir, çünkü kontrolsüz genetik mühendisliğinin sonuçları bir felaket olabilir.(19)

124. Bu tür endişelere verilen genel yanıt, "tıbbi ahlak" üzerine konuşmaktır. Ancak bir ahlak kuralı, özgürlüğü tıbbi ilerleme karşısında korumaya yaramaz; ancak işleri daha da beter duruma sokar. Genetik mühendisliğinde uygulanan bir ahlak kuralı, insanların genetik yapılarının düzenlenmesi için bir araç olurdu. Birileri (büyük olasılıkla da çoğunlukla orta sınıfın üst katmanı) şu ve bu genetik mühendisliği uygulamalarının "ahlaki" olduğuna ve diğerlerinin de olmadığına karar verir; böylece, kendi değerlerini nüfusun büyük bölümünün genetik yapılarına empoze eder. Eğer bir ahlak kuralı tümüyle demokratik bir düzeyde seçilmiş olsaydı bile, bu sefer de çoğunluk, genetik mühendisliğinin "ahlaki" kullanımı konusunda belki de farklı fikirleri olan azınlıklara kendi değerlerini dayatıyor

olurdu. Özgürlüğü gerçekten koruyacak tek ahlak kuralı, TÜM genetik mühendisliğini yasaklayan bir ahlak kuralı olabilirdi ve bu tür bir kuralın, teknolojik bir toplumda asla uygulanmayacağından emin olabilirsiniz. Genetik mühendisliğine küçük bir rol biçen hiçbir kural uzun süre kalamazdı çünkü biyoteknolojinin yoğun gücü karşı konulamaz olurdu; özellikle de uygulamaların birçoğu toplumun büyük bölümüne kesinlikle iyi görüneceği için. Fiziksel ve akli hastalıkları ortadan kaldırmak insanlara bugünün dünyasında geçinip gidebilmek için gerekli becerileri kazandırmak için genetik mühendisliği, kaçınılmaz olarak, yaygın biçimde kullanılacak, ama yalnızca endüstriyel-teknolojik sistemin ihtiyaçlarına uyan biçimlerde.(20)

Teknoloji, Özgürlük Özleminden Daha Etkin Bir Sosyal Güçtür

125. Teknolojiyle özgürlük arasında KALICI bir uzlaşma olması olanaksızdır, çünkü teknoloji, çok daha etkin bir güçtür ve TEKRAR TEKRAR varılan uzlaşmalar yoluyla sürekli özgürlüğe geri adım attırır. Başlangıçta aynı miktarda toprağa sahip olan, ancak biri diğerinden daha güçlü olan iki komşunun durumunu düşünelim. Güçlü olan, diğerinin toprağından bir parça ister. Zayıf olan reddeder. Güçlü olan, "Tamam, hadi uzlaşalım. Bana istediğim toprağın yarısını ver," der. Zayıf olanın teslim olmaktan başka pek çaresi yoktur. Bir süre sonra güçlü komşu, diğer bir toprak parçası ister, tekrar bir uzlaşma olur ve bu böyle devam eder. Uzun bir uzlaşmalar zincirinden sonra, güçlü olan zayıf olanın toprağını alır. Teknoloji ile özgürlük arasındaki çatışmada da bu böyle olur.

126. Teknolojinin neden olduğu özgürlük özleminden daha etkin bir sosyal güç olduğunu açıklayalım.

127. Özgürlüğü tehdit etmiyor gözüken teknolojik bir ilerleme, sıklıkla, özgürlüğü sonradan çok ciddi olarak tehdit eder. Örneğin motorize ulaşımı düşünün. Yürüyen bir insan daha önce istediği yere, trafik düzenlemelerine takılmadan istediği hızla gidebilirdi ve teknolojik destek sistemlerine de bağlı değildi. Motorlu araçlar ortaya çıktığında insanın özgürlüğünü artırıyor gibi görünüyordu. Yürüyen insanın özgürlüğünü elinden almıyorlardı, kimse istemediği halde araba almak zorunda değildi ve araba almayı seçen bir insan, yürüyen bir insandan çok daha hızlı ve çok daha uzun mesafede yol alabiliyordu. Ancak, motorize ulaşım kısa sürede toplumu öyle bir değiştirdi ki insanın hareket özgürlüğü büyük oranda kısıtlandı. Araba sayısı arttıkça, kullanımını yaygın bir biçimde denetlemek gerekli oldu. Kişi, nüfusun yoğun olduğu alanlarda, arabasıyla istediği yere istediği hızda gidemiyor, hareketleri trafik akışı ve çeşitli trafik kurallarına göre düzenleniyor. Kişi çeşitli zorunluluklarla bağlanmış durumda: Ehliyet için gerekli şeyler, sürücü testi, kayıt yenileme, sigorta, güvenlik için gerekli donanımlar, aylık taksitler. Üstelik motorlu ulaşımın kullanımı artık seçime bağlı değil. Motorlu ulaşımın ortaya çıkışı, şehirlerimizin düzenini öyle değiştirdi ki, insanların büyük çoğunluğu, işyerlerine, alışveriş merkezlerine ve eğlence yerlerine yürüyebilecekleri uzaklıkta yaşamıyorlar, bu yüzden de ulaşım için arabalarına bağlı olmak ZORUNDADIRLAR. Ya da toplu taşıma araçlarını kullanmak zorundadırlar ki bu durumda da hareketlerini, araba sürerken olduğundan daha az kontrol ede-

biliyorlar. Günümüzde bir yayanın özgürlüğü bile büyük oranda sınırlıdır. Bir yaya, şehirde, temelde oto trafiğine hizmet eden trafik ışıklarını beklemek için sürekli durup beklemek zorundadır. Kırsal kesimde ise, motorlu araç trafiği, kara yolunda yürümeyi tehlikeli ve zevksiz bir hale getiriyor. (Motorlu ulaşım konusunda dile getirdiğimiz noktanın önemine dikkat edin: Yeni bir teknolojik araç bireyin kendi seçimine göre ister kabul edeceği, ister etmeyeceği bir seçenek olarak sunulduğunda bu, o aracın hep bir seçenek olarak KALACAĞI anlamına gelmez. Çoğu durumda, yeni teknoloji toplumu öyle bir değiştirir ki, insanlar sonunda kendilerini bu yeni aracı kullanmak ZORUNDA kalmış olarak bulurlar.)

128. Teknolojik ilerleme BİR BÜTÜN OLARAK sürekli özgürlük alanımızı kısıtlarken, her yeni teknik ilerleme TEK BAŞINA istenebilir gibi görünür. Elektrik, ev içi su tesisatı, hızlı ve uzun mesafeli iletişim... Bunların herhangi birine ya da çağdaş toplumda kaydedilen sayısız diğer teknik gelişmelere nasıl karşı çıkılabilir? Telefonun ortaya çıkışına karşı koymak saçma olurdu örneğin. Telefonun çok yararı vardı ve hiç zararı yoktu. Ancak, 59-76. paragraflarda anlattığımız gibi, tüm bu teknik ilerlemeler, hep birlikte, ortalama insanın kaderinin, kendi elinde ya da komşularının veya arkadaşların elinde değil; artık kendisinin birey olarak etkilemeye gücünün yetmeyeceği politikacıların, şirket yetkililerinin ve uzak, adı bilinmeyen teknisyen ve bürokratların elinde olduğu bir dünya yarattı.(21) Aynı süreç, gelecekte de sürecek. Örneğin, genetik mühendisliğini ele alalım. Kalıtımsal bir hastalığı ortadan kaldıran bir genetik tekniğinin ortaya çıkışına çok az

insan karşı koyar. Bu, görünüşte hiçbir zarar vermez, hatta birçok acıyı da engeller. Yine de, hep birlikte çok sayıdaki genetik ilerleme, insanı, şansın (ya da tanrının, ya da dini inançlarımıza bağlı olarak her neyinse) özgür bir yaratısı olmaktan çıkarıp, fabrikasyon bir ürün haline getirecektir.

129. Teknolojinin böylesine güçlü bir sosyal güç olmasının diğer bir nedeni ise, teknolojik ilerlemenin, bir toplumda daima aynı yönde ilerlemesidir; bu ilerleme tersine çevrilemez. Teknik bir yenilik bir kere ortaya çıktı mı, insanlar genelde ona bağımlı hale gelirler, yani, daha gelişmiş bir yenilik onun yerini alıncaya kadar, bir daha asla onsuz olamazlar. Yeni bir teknolojik araca yalnızca bireyler bağlanmaz, dahası sistem de tümüyle bağlanır. (Bilgisayarların ortadan kaldırılması durumunda sistemin ne hale geleceğini düşünün bir.) Böyle bir sistem de yalnızca bir yönde ilerler; daha fazla teknolojikleşme yönünde. Teknoloji tekrar tekrar özgürlüğü bir adım gerilemeye zorlar ama kendisi asla geri adım atamaz, tüm teknolojik sistem yıkılmadıkça.

130. Teknoloji, büyük bir hızla ilerlerken, aynı zamanda, özgürlüğü de pek çok açıdan tehdit ediyor. (Nüfusun yoğunlaşması, kurallar ve düzenlemeler, bireylerin büyük kuruluşlara gittikçe artan bağımlılığı, propaganda ve diğer psikolojik teknikler, genetik mühendisliği, gözetleme aletleri ve bilgisayar yoluyla özel yaşamın istila edilmesi vb.) Özgürlüğe yönelen bu tehditlerden herhangi BİRİNİN bile geri alınması uzun ve zor bir sosyal mücadele gerektirir. Özgürlüğü korumak isteyenler, yeni saldırılarla ve bu saldırıların geliştirilmesindeki hızla boğulur, bu nedenle de kayıt-

sızlaşıp karşı koymaya son verir. Bu tehditlerin her biriyle ayrı ayrı savaşmak boşuna olur. Başarı ancak tüm teknolojik sistemle bir bütün olarak savaşarak umulabilir ama bu, reform değil, devrimdir.

131. Teknisyenler (Bu terimi, eğitim gerektiren bir uzmanlık işi yapan herkesi kastedecek biçimde geniş anlamıyla kullanıyoruz) işleriyle (yapay etkinlikleri) öyle çok ilgilenir ki, işleriyle özgürlükleri çatışınca, neredeyse hep işleri lehine karar verir. Bu, bilim adamlarında açıkça görülse de başka yerlerde de gözlenebilir: Eğitimciler, hümanist gruplar, koruma grupları, onları bu övgüye değer sona ulaştıracak propagandayı ve diğer psikolojik araçları kullanmaktan çekinmez. Kanun uygulayıcılar, genelde, şüphelilerin, çoğunlukla da tümüyle masum kişilerin, anayasal hakları yüzünden zor duruma düşer ve bu hakları kısıtlamak ve ihlal etmek için yasal (bazen de yasa dışı) yoldan yapabildikleri ne varsa yapar. Eğitimcilerin, devlet görevlilerinin ve hukukçuların çoğu özgürlük, özel yaşam ve anayasal haklara inansa da, bunlar işleriyle çatıştığında, genelde, işlerinin daha önemli olduğunu hisseder.

132. İnsanların, bir ödüle ulaşmak için çalıştıklarında, bir cezayı veya olumsuz bir sonucu engellemeye uğraştıkları zamankinden daha iyi çalıştıkları bilinir. Bilim adamları ve diğer teknisyenler genelde işlerinden kazandıkları ödülle motive olurlar. Özgürlüğün, teknoloji tarafından işgal edilmesine karşı çıkanlar ise, olumsuz bir sonucu engellemeye çalışıyor, sonuç olarak bu cesaret kırıcı işi sürekli ve iyi yapan çok az insan var. Reformistler, özgürlüğün teknoloji tarafından işgaline somut bir engel oluşturabilecek gibi gözüken, parlak bir

başarı kazansaydı, çoğu rahatlayıp ilgilerini daha kabul gören alanlara yöneltme eğilimi taşıyacaktı. Ancak bilim adamları laboratuarlarında çalışmaya devam ediyor ve teknoloji de, tüm engellere rağmen bireyleri gittikçe daha çok kontrol etmenin ve onları sisteme gittikçe daha bağımlı kılmanın yollarını bulacaktır.

133. Ne kanunlar, kurumlar, gelenekler ne de ahlaki kurallar, hiçbir toplumsal düzenleme teknolojiye karşı kalıcı bir koruma oluşturmaz. Tarih, tüm toplumsal düzenlemelerin geçici olduğunu gösteriyor; hepsi ya değişiyor ya da sonunda yok olup gidiyor. Ama teknolojik ilerlemeler bir toplum içinde kalıcıdır. Örneğin, genetik mühendisliğinin insanlara uygulanmasını ya da özgürlük ve insan onurunu tehdit edebilecek bir şekilde kullanılmasını engelleyebilecek sosyal düzenlemelere varmanın mümkün olduğunu var sayalım. Yine de, teknoloji bekliyor olacaktı. Er ya da geç bu düzenleme yok olacaktı. Toplumumuzdaki değişim hızını düşünürsek, büyük olasılıkla da kısa zamanda. O zaman, genetik mühendisliği bizim özgürlük alanımızı işgal etmeye başlayacak ve bu işgal de geri dönülemez olacaktı (teknolojik uygarlığın yıkılması durumu hariç). Toplumsal düzenlemeler yoluyla kalıcı bir şey elde etmek yanılgısı, şu andaki çevre düzenlemelerinin durumuna bakarak giderilebilir. Birkaç yıl önce, çevre kirliliğinin en kötü türlerinin en azından BİRAZINI engelleyen sağlam enerjiler var gibi görünüyordu. Politika rüzgârındaki bir değişimle bu engeller de yıkılmaya başladı.

134. Yukarıdaki nedenlerden ötürü, teknoloji, özgürlük özleminden daha etkin bir sosyal güçtür. Ancak bu tespit, önemli bir sınırlama gerektiriyor. Öyle görü-

nüyor ki, önümüzdeki birkaç on yılda endüstriyel-teknolojik sistem, ekonomik ve çevresel sorunlar, özellikle de insan davranışına (yabancılaşma, başkaldırı, düşmanlık, çeşitli sosyal ve psikolojik engeller) bağlı olarak şiddetli zorluklar yaşayacak. Umarız sistemin yaşayacağı bu zorluklar onun yıkılmasına ya da en azından güçsüz düşmesine neden olur ki sisteme karşı bir devrim mümkün olabilsin. Böyle bir devrim ortaya çıkar ve başarılı olursa, o zaman özgürlük özleminin teknolojiden daha güçlü olduğu kanıtlanmış olacak.

135. 125. paragrafta, bir dizi uzlaşma zoruyla elinden tüm toprağını alan güçlü bir komşunun aç bıraktığı güçsüz bir komşu örneğini kullanmıştık. Ancak şimdi güçlü komşunun hasta olduğunu, böylece de kendisini savunamayacak duruma düştüğünü varsayalım. Güçsüz komşu, güçlüyü kendisinden aldığı toprağı geri vermeye zorlayabilir ya da onu öldürebilir. Eğer onun yaşamasına izin verip, yalnızca kendisinden aldığı toprağı geri vermeye zorlarsa aptallık etmiş olur; çünkü güçlü olan iyileşince yine tüm toprağı alacaktır. Güçsüz olan adam için tek akıllıca seçenek, şansı varken güçlüyü öldürmektir. Aynı şekilde, biz de endüstriyel sistem güçsüzken onu yok etmeliyiz. Eğer onunla uzlaşıp, güçsüzlüğünden sıyrılmasına izin verirsek, o, sonunda tüm özgürlüğümüzü silip süpürecektir.

Daha Basit Toplumsal Sorunların Bile Çözülemez Olduğu Görüldü

136. Eğer biri hâlâ sistemi, özgürlüğü teknolojiden koruyacak şekilde düzeltmenin mümkün olduğunu düşünüyorsa, ona toplumumuzun çok daha basit ve

kolay sorunları çözmede bile nasıl beceriksiz ve çoğunlukla da başarısız olduğunu hatırlamasını tavsiye ederiz. Her şey bir yana, sistem çevre kirliliği ve politik yozlaşmayı, uyuşturucu ticaretini ya da aile içi şiddeti durdurmakta bile başarısız olmuştur.

137. Çevre sorunlarımızı ele alın örneğin. Burada değerlerin çatıştığı açıktır: Ekonomik tedbirlere karşılık torunlarımız için doğal kaynaklarımızın bir kısmının korunması.(22) Ancak bu konuda güç sahibi kişilerden duyduğumuz tek şey sadece şaşırtıcı ve saçma sapan konuşmalar oluyor. Açık, istikrarlı bir hareket planına benzer bir şey yok. Biz de, torunlarımızın yaşamak zorunda kalacağı çevre sorunlarını üst üste yığmaya devam ediyoruz. Çevre sorunlarını çözüme ulaştırma çabaları zaman zaman üstünlüğün el değiştirdiği farklı gruplar arasındaki mücadeleler ve ödünlerden oluşur. Mücadele çizgisi, toplumdaki akımlarla beraber değişir. Bu tutum akla uygun ya da problemin çözülmesinde başarılı ve doğru zamanda bir sonuca ulaşacak gibi değildir. Büyük sosyal problemler, zaten eğer "çözülürse" nadiren mantıklı, kapsamlı bir plan sayesinde çözülebilir. Bu sorunlar, genelde kısa vadeli çıkar peşinde koşan,(23) rekabet halindeki çeşitli grupların geçici bir uzlaşmaya vardığı (genelde şans eseri olarak) bir süreç içinde kendi kendilerine çözüme ulaşır. Aslında, 100-106. paragraflarda formüle ettiğimiz ilkeler mantıklı, uzun vadeli bir sosyal planlamanın ASLA başarılı olmayacağına dair kanıt göstermektedir.

138. Bu nedenle şurası açıktır ki, insan ırkı en iyi halde bile nispeten kolay sosyal problemleri çözmekte bile çok kısıtlı bir kapasiteye sahiptir. Öyleyse daha zor

ve karışık olan özgürlüğü teknoloji ile uzlaştırma problemini nasıl çözecektir? Teknoloji belli maddi avantajlar sunar, özgürlük ise farklı insanlara farklı şeyler çağrıştıran soyut bir kavramdır ve eksikliği kolayca propaganda ve etkileyici bir konuşma ile gizlenir.

139. Şu önemli farka dikkat edin: Çevre problemlerimizin (örneğin) bir gün mantıklı, kapsamlı bir plan doğrulusunda çözümlenmesi olasıdır; ama bu gerçekleşirse, bunun nedeni sadece sistem için bu problemleri çözmenin uzun vadede çıkar sağlamasıdır. Ama özgürlüğü ya da küçük özerk toplulukları korumak sistemin çıkarına DEĞİLDİR. Tam tersine insan davranışlarını mümkün olan en geniş ölçüde kontrol altına almak sistemin çıkarınadır.(24) Bu nedenle uygulamalar, en sonunda sistemi çevre sorunlarına mantıklı ve ihtiyatlı yaklaşmaya zorlarken; aynı zamanda, insan davranışlarını daha da sıkı düzenlenmesini sağlar. (Tercihen özgürlüğe saldırısını gizleyecek dolaylı yöntemlerle.) Bu sadece bizim fikrimiz değildir. Ünlü sosyal bilimciler (Örn. James Q. Wilson) insanları "sosyalleştirmenin" önemini daha etkin bir biçimde belirtmiştir.

Devrim Reformdan Daha Kolaydır

140. Umarız sistem içinde özgürlüğü teknolojiyle uzlaştıracak bir reform yapılamayacağına okuyucuyu inandırmışızdır. Tek yol endüstriyel-teknolojik sistemi tamamen yıkmaktır. Bu da devrim anlamına gelir, ille de silahlı bir ayaklanma değil, ama toplumun doğasında kesinlikle radikal ve esaslı bir değişim demektir.

141. Bir devrim, reformun getirdiğinden çok daha fazla değişiklik içerdiğinden, insanlar devrimi gerçek-

leştirmenin daha zor olduğunu düşünme eğilimindedir. Aslında, belli koşullar altında devrim, reformdan çok daha kolaydır. Bunun nedeni de devrimci bir hareketin, bir reform hareketinin sağlayamayacağı güçlü bir esin kaynağı olmasıdır. Bir reform hareketi sadece belli bir sosyal problemi çözmeyi vaat eder. Devrimci bir hareket bir defada tüm problemleri çözmeyi ve tamamen yeni bir dünya yaratmayı hedefler; insanların uğruna büyük risklere gireceği ve fedakârlıklar yapacağı türden bir ideal sağlar. Bu nedenlerden dolayı, teknolojinin herhangi bir dalının (örneğin, genetik mühendisliği) ilerlemesine ya da uygulanmasına etkili ve kalıcı kısıtlamalar koymak yerine, tüm teknolojik sistemi yıkmak çok daha kolay olacaktır. Az sayıda insan kendisini samimi bir istekle genetik mühendisliğine kısıtlamalar koymaya adar, ama uygun koşullar altında pek çok kişi endüstriyel-teknolojik sisteme karşı olacak bir devrime kendini istekle adayabilir. Paragraf 132'de belirttiğimiz gibi teknolojinin belli bazı yönlerini kısıtlamaya çalışan reformcular olumsuz bir akıbeti önlemek için çalışıyor olur. Ama devrimciler, kudretli bir ödül için (devrimci amaçların gerçekleşmesi) ve böylece reformculardan daha çok ve daha azimli çalışır.

142. Reform, daima, değişikliklerin çok ileri gitmesi durumunda, kötü sonuçlar doğuracağı korkusuyla sınırlanır. Ama devrimci ateş toplumu bir kere sardı mı insanlar artık devrimleri için sonsuz zorluğa katlanmaya razı olur. Bu, Fransız ve Rus devrimlerinde açıkça görülmüştür. Bu durumlarda nüfusun sadece azınlığı devrime gerçekten bağlı olabilir, ama bu azınlık toplumda etkin bir güç haline gelmeye yetecek sayıda ve aktiftir. 180-205. paragraflarda devrim konusuna daha fazla değineceğiz.

143. Uygarlığın başından beri, örgütlü toplumlar, sosyal organizmanın işlemesi için insanlara baskı uygulamak zorunda kalmıştır. Baskı çeşitleri toplumdan topluma büyük değişiklik gösterir. Baskıların bazıları fizikseldir (kötü beslenme, fazla çalışma, çevre kirliliği), bazıları psikolojiktir (gürültü, kalabalık, insan davranışlarını toplumun ihtiyaç duyduğu biçime girmeye zorlamak). Geçmişte, insan doğası hemen hemen sabitti, ya da belli sınırlar içerisinde değişiklik göstermişti. Sonuç olarak, toplumlar insanları sadece belli sınırlara kadar zorlayabildi. İnsanın tahammül sınırı aşıldığında, işler kötüye gitmeye başladı: İsyan ya da suç veya yozlaşma ya da işten kaçma veya depresyon ve diğer zihinsel problemler veya artan bir ölüm oranı veya doğum oranının düşmesi veya başka bir şey; öyle ki ya toplum parçalandı ya da işleyişi etkisiz hale geldi ve sonuçta onun yerine başka bir etkili toplum çeşidi geldi (çabuk ya da yavaş; fetih, yıpratma ya da evrim yoluyla).

144. Bu nedenle insan doğası, geçmişte toplumların gelişmesine belli sınırlar koymuştur. İnsanlar ancak belli bir noktaya kadar zorlanabilirdi. Ama bugün bu durum değişiyor olabilir, çünkü modern teknoloji insanları değiştirebilmenin yollarını geliştiriyor.

145. İnsanları korkunç derecede mutsuz edecek koşullara maruz bırakan, sonra da bu mutsuzluklarını gidermek için onlara uyuşturucu veren bir toplum düşünün. Bu bir bilimkurgu mu? Mevcut toplumumuz içinde bu belli bir dereceye kadar zaten yapılmaktadır. Klinik depresyon vakalarının son 10-20 yılda büyük

hızla arttığı bilinen bir gerçektir. 59. ve 76. paragraflarda açıklandığı gibi bu durumun, güç sürecinin bozulması yüzünden olduğuna inanıyoruz. Yanılıyor olsak bile artan depresyon oranı kesinlikle bugün toplumumuzda var olan BAZI koşulların sonucudur. İnsanları depresyona iten koşulları kaldırmak yerine, modern toplum onlara anti-depresan (uyuşturucu) ilaçlar vermektedir. Aslında, anti-depresanlar, bireyin iç dünyasını normalde tahammül etmeyeceği sosyal koşulları kabullenmesini sağlayacak biçimde değiştiren araçlardır. (Evet, depresyonun çoğunlukla genetik bir sebepten kaynaklandığını biliyoruz; ancak, burada çevrenin baskın rol oynadığı vakaları kastediyoruz.)

146. Aklı etkileyen (uyuşturucu) ilaçlar modern toplumun insan davranışını kontrol etmek için geliştirdiği yeni yöntemlerden sadece biridir. Diğer bazı yöntemlere göz atalım.

147. En başından, gözetim teknikleri bulunur. Pek çok mağazada ve başka birçok yerde gizli kameralar kullanılmaktadır, bilgisayarlar bireyler hakkında çok miktarda bilgi toplamakta ve bunları işleme tabi tutmakta kullanılmaktadır. Bu kadar fazla bilgi fiziksel baskının etkisini artırır. (Mesela, yasal zorlama)(26) Ayrıca kitle iletişiminde medyanın etkili araçlar sağladığı propaganda metotları vardır. Seçimleri kazanmak, ürünleri satmak ve halkın düşüncelerini etkilemek için etkili teknikler geliştirilmiştir. Eğlence endüstrisi sistemin önemli bir psikolojik aracı olarak hizmet verir, hatta fazla seks ve şiddeti cezalandırırken bile. Eğlence modern insana önemli bir kaçış aracı sağlar. İnsan, televizyona, videoya vs. gömülmüşken; stresi, endişe-

yi, hayal kırıklığını, tatminsizlik duygusunu unutabilir. Pek çok ilkel kişi, çalışmak zorunda olmadığında, hiçbir şey yapmadan saatlerce oturmaktan oldukça memnun kalır, çünkü kendisi ve dünyasıyla barışıktır. Ama çoğu modern insan sürekli olarak meşgul kalmalı ya da eğlenmelidir, yoksa "sıkılır". Örneğin, huzursuz ve asabi olur.

148. Diğer metotlar üsttekilerden daha etkilidir. Eğitim artık bir çocuğa derslerini bilemediği zaman tokat atmak ve de bildiği zaman başını okşamaktan oluşan basit bir olay değildir. Çocuğun gelişimini kontrol eden bilimsel bir teknik haline gelmektedir. Örneğin, Slyvan Öğrenme Merkezleri çocukları çalışmaya teşvik etmekte büyük başarı göstermiştir. Sıradan okulların birçoğunda da psikoloji teknikleri az çok başarı ile uygulanmaktadır. Ebeveynlere öğretilen "ebeveynleşme" teknikleri; çocukların sistemin temel değerlerini kabul etmesini ve sistemin arzu ettiği şekilde davranmasını sağlamayı amaçlar. "Akıl sağlığı" programları, "müdahale" teknikleri, psikoterapi vs. görünüşte bireylerin çıkarı için düzenlenmiştir, ama gerçekte bireylerin sistemin ihtiyaç duyduğu gibi düşünmesi ve hareket etmesini sağlayan metotlardır. (Burada bir çelişki yoktur; tutumu ve davranışlarıyla sistemle çelişkiye düşen bir birey kendi gücüne oranla yenmesi ya da kaçması çok zor olan bir güç ile karşı karşıyadır, bu sebeple stres, hayal kırıklığı ve yenilgi duygularına kapılmaya eğilimlidir. Sistemin istediği gibi düşünmek ve davranmak onun için çok kolay olur. Bu anlamda sistem bireyin beynini yıkayıp onu uygun biri yapmakla bireyin menfaati doğrultusunda hareket etmektedir.) Açık ve yoğun şekillerde çocuğun

taciz edilmesi, hiçbir kültürde onaylanmaz. Bir çocuğa saçma bir sebepten ya da sebepsiz yere zarar vermek herkesi dehşete düşürecek bir şeydir. Ama birçok psikolog taciz kavramını daha geniş anlamda yorumlamaktadır. Mantıklı ve uygun bir disiplin sistemi içinde tokatlama, sonuçta, bireyin toplumda var olan sisteme ayak uydurmasını sağlayıp sağlamadığına bağlıdır. Gerçekte "taciz" sözcüğü sisteme göre uygunsuz davranışlar doğuran herhangi bir çocuk yetiştirme metodunu kapsayacak denli yorumlanmaya yatkın bir sözcüktür. Bu nedenle "çocukların taciz edilmesini" engellemek için yapılan programlar göze batan, anlamsız şiddeti önledikten sonra sistem adma insan davranışını kontrol etmeye yönelir.

149. İnsan davranışını kontrol edecek psikolojik tekniklerin etkinliğini artırmak için yapılan araştırmalar muhtemelen devam edecektir. Ama insanları teknolojinin yarattığı türden bir topluma uydurmak için sadece psikolojik tekniklerin yeterli olmayacağını düşünüyoruz. Muhtemelen biyolojik metotlar da kullanılmak zorunda olacaktır. Bu bağlamda (uyuşturucu) ilaçların kullanımından zaten bahsetmiştik. Nöroloji, insan aklını değiştirecek başka yollar bulabilir. İnsan genetik mühendisliği, zaten "gen terapisi" şeklinde oluşmaya başladı ve bu metotların, sonunda, vücutta aklm çalışmasını etkileyen kısımları değiştirmek için kullanılacağını düşünmemek için bir sebep yok.

150. 134. paragrafta değindiğimiz gibi endüstriyel sistemin, kısmen insan davranışındaki problemler, kısmen de ekonomik ve çevresel problemler yüzünden yoğun bir sıkıntılı döneme girdiği görülmektedir. Sis-

temin ekonomik ve çevresel sorunlarının önemli bir bölümünün sebebi insanların davranış şeklidir. Yabancılaşma, kendine güvensizlik, depresyon, düşmanlık, ayaklanma, çalışmayan çocuklar, gençlik çeteleri, yasa dışı ilaç kullanımı, tecavüz, çocukların taciz edilmesi, diğer suçlar, güvensiz seks, genç yaşta hamilelik, nüfus artışı, politik yozlaşma, ırk düşmanlığı, etnik çatışma, ideolojik mücadele, politik aşırılık, terörizm, sabotaj, hükümet dışı gruplar, nefret grupları... Tüm bunlar sistemi tehdit eder. Bu nedenle sistem insan davranışlarını kontrol etmek için her türlü pratik metodu kullanmak ZORUNDA kalacaktır.

151. Bugün tanık olduğumuz sosyal bozulma kesinlikle sadece bir şans eseri değildir. Yalnızca sistemin insanlara zorla uyguladığı koşullar yüzünden olabilir. (Bu koşulların en önemlisinin güç sürecinin bozulması olduğunu tartışmıştık.) Eğer sistem kendisini ayakta tutmak için insan davranışı üzerinde yeterli kontrol uygulamayı başarırsa, insanlık tarihinde yeni bir dönüm noktasına gelinecektir. Önceden insanın tahammül sınırının toplumların gelişmesini kısıtlaması gibi (bunu 143-144. paragraflarda da açıklamıştık) endüstriyel-teknolojik toplum da ya psikolojik ya biyolojik ya da her iki metot sayesinde insanoğlunu değiştirerek bu kısıtlama gücüne sahip olacaktır. Gelecekte toplumsal sistemler, insanların ihtiyaçlarına göre düzenlenmeyecektir. Bunun yerine, insanlar sistemin ihtiyaçlarına uydurulacaktır.(27)

152. Genel olarak, insan davranışı üzerindeki teknolojik kontrol, büyük ihtimalle totaliter bir niyet ya da insan özgürlüğünü kısıtlayacak bilinçli bir istek(28) içermeyecektir. İnsan aklını kontrol altına alacak her

yeni adım toplumun karşı karşıya olduğu bir probleme mantıklı bir çözüm olarak ele alınacaktır; alkolizmi tedavi etmek, suç oranını düşürmek ya da genç insanları bilim ve mühendislik öğrenmeye teşvik etmek gibi. Birçok durumda insancıl bir gerekçe de olacaktır. Örneğin, bir psikiyatrist depresyondaki bir hastasına bir anti-depresan yazarsa ona bir iyilik etmiş olur. İhtiyacı olan birine ilaç vermemek insanlık dışıdır. Aileler çocuklarını derslerinde azimli olmaya yönelsinler diye Slyvan Öğrenme Merkezi'ne gönderirken, bunu çocukların iyiliğini düşündüğünden yapar. Bazı aileler iş sahibi olmak için uzmanlık eğitimi gerekmemesini ve çocuklarının bir bilgisayar uzmanı olmak üzere beyninin yıkanmamasını diliyor olabilir. Ama ne yapabilirler? Toplumu değiştiremezler ve eğer çocukları belli bazı özelliklere sahip olmazsa ileride işsiz kalabilir. Böylece onu Slyvan'a gönderirler.

153. Bu nedenle insan davranışı üzerinde kontrol, otoritenin kararıyla değil, sosyal evrim süreciyle başlayacaktır. (Ancak, bu oldukça HIZLI bir evrim olacaktır.) Bu, karşısında direnilemeyecek bir süreç olacaktır, çünkü her aşama, tek başına ele alındığında yararlı görülecektir, ya da en azından ilerleme esnasındaki kötülük yararlı görünecektir, ya da en azından ilerlemenin yapılmadığı bir durumda doğacak sonuçtan daha az zararlı görünecektir (bkz. Paragraf 127). Örneğin propaganda çocuklara yönelik taciz ya da ırk düşmanlığını azaltmak gibi birçok iyi amaç için kullanılmaktadır(14). Cinsel eğitim elbette çok yararlıdır, ne var ki, cinsel eğitimin etkisi (başarılı olduğu ölçüde) cinsel davranışların biçimlenişini aileden alıp okul sistemi tarafından temsil edilen devletin eline bırakacaktır.

154. Bir çocuğun büyüyünce suçlu olma olasılığını artıran bir biyolojik özelliğin keşfedildiğini ve bir gen terapisinin de bu özelliği yok edebileceğini farz edin.(29) Elbette ki çocukları bu özelliğe sahip olan pek çok aile onlara bu terapiyi uygulatacaktır. Aksine davranmak insanlık dışı olur, çünkü eğer çocuk büyüdüğünde bir suçlu olacaksa büyük olasılıkla kötü bir yaşamı olacaktır. Ama çoğu ilkel toplumda, çocuk yetiştirmede yüksek teknolojik metotları yahut sert cezalandırma sistemleri olmamasına rağmen, bizim toplumumuza oranla düşük bir suç oranı vardır. Modern insanın, ilkel insandan doğuştan daha yırtıcı olduğunu düşünmemiz için bir sebep olmadığına göre, toplumumuzdaki yüksek suç oranının nedeni, pek çok kişinin adapte olamadığı ya da olmayacağı modern koşulların insanlar üzerinde yaptığı baskı olmalıdır. Bu yüzden potansiyel suç eğilimlerini yok etmek için yapılan bir tedavi, bir bakıma insanların sisteme uyum sağlaması için yeniden oluşturulması demektir.

155. Toplumumuz sisteme uygun olmayan herhangi bir düşünce ya da davranış biçimine "hastalık" olarak bakma eğilimindedir ve bu akla yatkın bir tutumdur, çünkü birey sisteme uyum sağlayamazsa bu durum sisteme olduğu kadar bireye de sorun çıkarır. Bu nedenle bireyin sisteme uyumunu sağlamak bir "hastalığa çare" bulmak gibi görülür.

156. 127. paragrafta belirttiğimiz gibi teknolojik bir buluşun kullanımı BAŞLANGIÇTA isteğe bağlı olsa da, bu mutlaka isteğe bağlı KALACAK demek değildir, çünkü yeni teknoloji, toplumu öyle değiştirir ki birey için o teknolojiyi kullanmadan hareket etmek zor

ya da imkânsız hale gelir. Bu insan davranışı teknolojisi için de geçerlidir. Birçok çocuğun çalışmaya sevk edilmesi için programlara kayıt edildiği bir dünyada, bir ebeveyn çocuğunu böyle bir programa sokmaya neredeyse zorunludur, çünkü aksi takdirde çocuğu büyüyünce kara cahil ve dolayısıyla işsiz kalabilir. Ya da hiçbir yan etkisi olmadan, toplumumuzdaki çoğu insanın mustarip olduğu psikolojik stresi büyük ölçüde azaltacak bir biyolojik tedavinin bulunduğunu farz edin. Eğer çok sayıda insan bu tedaviyi görmeyi tercih ederse, toplumdaki genel stres seviyesi düşecektir, böylece stres yaratan baskıları çoğaltmak sistem için mümkün olacaktır. Aslında, buna benzer bir şey zaten gerçekleşmiştir; insanların streslerini azaltmalarını (ya da en azından geçici olarak stresten kaçmalarını) sağlayan, toplumumuzun en önemli psikolojik araçlarından biri sayesinde, yani kitle eğlencesi ile (bkz. Paragraf 147). Kitle eğlence aracını kullanmamız "isteğimize bağlıdır". Hiçbir yasa bizi televizyon izlemeye, radyo dinlemeye, dergi okumaya zorlamaz; yine de kitle eğlencesi, çoğumuzun bağımlı hale geldiği bir kaçış ve stres atma aracıdır. Herkes televizyonun kötülüğünden bahseder, ama yine hemen hemen herkes izlemeye devam eder. Birkaç kişi televizyon alışkanlığına sahip değildir, ama kitle eğlencesinin HİÇBİR şeklini kullanmadan yaşayan biri nadir bulunur. (Aslında insanlık tarihinde kısa zaman öncesine kadar çoğu kişi yerel topluluğun yarattığı eğlencenin dışında bir şeye ihtiyaç duymadan gayet iyi idare etmiştir.) Eğer eğlence endüstrisi olmasaydı, sistem şu anda bize uyguladığı stres-üreten baskıyı asla uygulayamazdı.

157. Endüstri toplumunun süreceğini düşünürsek, teknolojinin en sonunda insan davranışı üzerinde tam bir kontrole benzer bir şey elde edeceği muhtemeldir. Hiç şüphe yok ki, insanın düşünüşü ve davranışı çoğunlukla biyolojik bir temele dayanır. Deney yapan kişilerce gösterildiği gibi açlık, memnuniyet, kızgınlık ve öfke gibi duygular, beynin uygun kısımlarının elektriksel uyarılmasıyla açılıp kapanabilir. Anılar, beynin belli kısımlarının tahrip edilmesiyle yok edilebilir ya da elektriksel uyarmayla öne çıkarılabilir. İlaçlarla halüsinasyonlar yaratılabilir ya da ruh halleri değiştirilebilir. Cisimsiz bir insan ruhu olabilir ya da olmayabilir, ama eğer varsa insan davranışının biyolojik mekanizmalarından daha güçsüz olduğu kesindir. Durum böyle olmasaydı, araştırmacılar insan duygu ve davranışını ilaç ve elektrikli akımlarla bu kadar kolay yönlendiremezdi.

158. Herkesin yetkililerce kontrol edilebilmesi için kafalarına elektrot yerleştirilmesinin herhalde imkânı yoktur. Ama insan düşünce ve duyguların biyolojik müdahaleye böylesine açık olduğu gerçeği gösteriyor ki insan davranışını kontrol etme problemi aslında teknik bir problemdir, bir nöron (sinir hücresi), hormon ve kompleks molekül problemi; bilimsel saldırıya açık türden bir problem. Toplumumuzun teknik problemleri çözmedeki başarısına bakarsak, insan davranışını kontrol etmede büyük ilerlemeler yapılacağı pek muhtemeldir.

159. Halkın direnişi, insan davranışı üzerinde teknolojik kontrolün başlamasını önleyebilir mi? Böylesi bir kontrolü birden bire başlatmak için bir atılım yapılırsa, elbette önler. Ama bu teknolojik kontrol uzun bir

küçük ilerlemeler dizisi şeklinde olacağından, mantıklı ve etkili bir halk direnişi olmayacaktır. (bkz. 127, 132, 153. paragraflar)

160. Tüm bunların bir bilimkurgu olduğunu düşünenlere, dünün bilimkurgusunun bugünün gerçeği olduğunu hatırlatırız. Sanayi Devrimi, insanın çevresinde ve yaşam biçiminde köklü değişikliklere yol açmıştır ve teknolojinin insan aklıyla bedenine giderek daha çok uygulandığı düşünülürse, insanın kendisinin de çevresi ve yaşam biçimi kadar köklü bir değişikliğe uğraması muhtemeldir.

İnsan Soyu Dönüm Noktasında

161. Ancak hikâyemizi bir yana bırakalım. İnsan davranışını kontrol etmek üzere laboratuarda psikolojik ya da biyolojik teknikler geliştirmek başkadır, bu teknikleri birleştirip işleyen bir sosyal sisteme entegre etmek daha başkadır. İkincisini başarmak daha zordur. Örneğin, eğitim psikolojisi teknikleri geliştirildikleri "laboratuar okullarda" gayet iyi sonuç vermektedir, ancak bu demek değildir ki bizim eğitim sistemimize de onları aynı başarıyla uygulamak kolay olacaktır. Çoğu okulumuzun birbirine benzediğini hepimiz biliriz. Öğretmenler, çocukların elinden bıçak ve silahları almakla o kadar meşguller ki onları bilgisayar uzmanı yapmak için son tekniklere maruz bırakmaya hiç zamanları yok. Bu yüzden, insan davranışlarıyla ilgili tüm bilimsel ilerlemeye rağmen, sistem şimdiye dek insanları kontrol etmekte önemli ölçüde başarılı olamamıştır. Davranışları tamamen sistemin kontrolü

altında olan insanlar "burjuva" denilen kesimdendir. Ancak şu ya da bu şekilde gittikçe artan bir sayıda sisteme başkaldıran bir insan topluluğu vardır: Gençlik çeteleri, mezhep üyeleri, şeytana tapanlar, Naziler, radikal çevreciler, çeşitli milis kuvvetleri vs.

162. Sistem sık sık varlığını tehdit eden belli başlı bazı problemlerle umutsuz bir mücadeleye girişir; bunların içinde insan davranış problemleri en önemlisidir. Eğer sistem insan davranışı üzerinden kısa zamanda yeterli bir kontrol sağlarsa, büyük olasılıkla varlığını sürdürür. Aksi takdirde yok olur. Kanımızca bu konu gelecek 40 ile 100 yıl içinde çözüme ulaşacaktır.

163. Farz edin ki sistem gelecek 40 ile 100 yıl içinde doğacak olan krizi atlattı. O zamana kadar, bu sorunların çözülmesi ya da en azından kontrol altına alınması gerekecektir, özellikle başı çeken problem de insanları "toplumsallaştırmak"tır, yani atalarından miras kalmış davranışları sistemi tehdit edemeyecek duruma gelene dek insanları uysallaştırmak. Bu başarıldıktan sonra, teknolojinin ilerlemesine karşı başka bir engel çıkmayacak gibidir ve büyük olasılıkla mantıksal sonuna doğru ilerleyecektir, bu da insanların ve tüm hayatın önemli bir ölçüde kontrolü anlamına gelmektedir. Sistem tek ve bölünmez bir kuruluş haline gelebilir ya da az çok bölünerek, tıpkı bugün devletin, kurumların ve diğer büyük kuruluşların birbiriyle rekabet ve işbirliği ettikleri gibi hem rekabet hem de işbirliği içinde bir arada varolan kuruluşlardan meydana gelebilir. İnsan özgürlüğü büyük ölçüde yok olmuş olacaktır, çünkü gözetleme ve fiziksel baskı araçlarının yanı sıra, insanları yönetmek için gelişmiş bir psikolojik ve biyolojik

araçlar silsilesi ve süper-teknolojiyle silahlanmış büyük kuruluşlar karşısında bireyler ve küçük gruplar aciz kalacaktır. Sadece az sayıda insan gerçek güce sahip olacaktır, ancak bu insanların özgürlüğü bile çok kısıtlı olacaktır, çünkü onların da davranışları düzenlenecektir; tıpkı bugün politikacılarımızın ve şirket yöneticilerinin, belli dar sınırlar içinde davrandıkları sürece güçlerini koruyabildikleri gibi.

164. Sistemin krizi atlattıktan sonra insanları ve doğayı kontrol etmek için yeni yeni teknikler geliştirmeyi bırakacağını ve sistemin ayakta kalması için daha fazla kontrolün artık gerekli olmayacağını düşünmeyin. Tam tersine, zor zamanlar bir kere atlatıldıktan sonra sistem insanlar ve doğa üzerindeki kontrolünü daha da hızla artıracaktır, çünkü şu anda varolan türden engellerle artık karşılaşmayacaktır. Varlığını sürdürmek, kontrolü genişletmek için tek esas, neden değildir. 87. ve 90. paragraflarda açıkladığımız gibi teknisyenler ve bilim adamları çoğunlukla yapay bir faaliyet içinde çalışacaklardır; yani güce olan ihtiyaçlarını teknik problemler çözerek tatmin edeceklerdir. Ve bunu hiç azalmayan bir coşkuyla yapmaya devam edeceklerdir, çözecekleri en ilginç ve zor problemler de insan vücudunu ve aklını anlamakla ve gelişimine müdahale etmekle ilgili olanlar olacaktır, "insanlığın iyiliği" için elbette.

165. Ancak diğer taraftan, gelecek yılların stresinin sisteme fazla geleceğini farz edelim. Eğer sistem yıkılırsa bir "kaos dönemi," tarihin geçmişte çeşitli devirlerde kaydettiği türden bir "sorunlar dönemi" yaşanabilir. Böyle bir sorunlar döneminden nelerin doğacağını tahmin etmek imkânsızdır, ama ne olursa olsun insan ırkına

yeni bir şans verilmiş olur. En büyük tehlike yıkımdan bir iki yıl sonra endüstri toplumunun kendini toparlamaya başlaması olurdu. Öyle bir dönemde mutlaka birçok kişi (özellikle de güce aç tipler) fabrikaların yeniden çalışmasını isteyecektir.

166. Böylece, endüstriyel sistemden nefret edenler için iki önemli görev vardır. İlk olarak, bir devrimin mümkün olabilmesi için sistemin yıkılması ya da yeterince zayıflaması olasılığını artırmak üzere sistem içindeki sosyal sıkıntıları çoğaltmak için çalışmalıyız. İkinci olarak, sistem yeterince güçten düştüğünde teknolojiye ve endüstri sistemine karşı bir ideoloji geliştirmek ve onu yaymak gerekmektedir. Böyle bir ideoloji, endüstriyel sistem yıkıldığı zaman kalıntılarının tamir edilemez ölçüde hasar göreceğini ve böylece sistemin bir daha yapılanamayacağını güvenceye almaya yardım edecektir. Fabrikalar yıkılmalı, bilimsel kitaplar yakılmalıdır, vs.

167. Endüstriyel toplum, bütünüyle devrimci bir eylem sonucu yıkılmayacaktır. Zaten, kendi içindeki gelişme sorunları çok ciddi zorluklara yol açmadan devrimci bir saldırıya açık da olmayacak. Yani eğer sistem yıkılırsa bu ya kendiliğinden olacak ya da devrimcilerin yardımcı olacağı yarı spontane bir süreç yoluyla olacak. Eğer yıkım ani olursa, çok insan ölecek, çünkü dünyanın nüfusu öylesine arttı ki, bu nüfusun ileri teknoloji olmadan beslenmesi olanaksız. Yıkım yavaş yavaş olsa ve böylece nüfus, doğum oranının azalması ve ölüm oranının artması yoluyla azalsa bile endüstrisizleşme süreci pek çok acıya neden olacak. Teknolojinin, yumuşak, düzenli bir şekilde yok edileceğini düşünmek özel-

likle de teknoloji severler her adımda inatla karşı koyacağından, saflık olur. Tüm bunlardan ötürü, sistemin yıkılması için çalışmak acımasızlık mıdır? Belki evet, belki hayır. İlk olarak, devrimciler sistemi zaten sonunda kendi kendine yıkılabilecek kadar sorunlu hale gelmedikçe yıkamayacak; ve sistem büyüdükçe çöküşünün sonuçları da o denli felaket olacak; bu yüzden devrimciler çöküşün başlangıcını çabuklaştırarak bu felaketin derecesini azaltmış olacaktır.

168. İkinci olarak, kişi özgürlüğün ve onurun kaybıyla, mücadele ve ölümü dengelemelidir. Çoğumuz için, özgürlük ve onur, uzun bir yaşamdan ya da fiziksel acıların engellenmesinden daha önemlidir. Üstelik hepimiz bir gün öleceğiz ve yaşam ya da başka bir neden için ölmek, uzun ama boş ve amaçsız bir yaşamdan daha iyi olabilir.

169. Üçüncü olarak, sistemin devamının, çöküşünden daha az acıya neden olacağı hiç de kesin değildir. Sistem çoktan tüm dünyada yoğun acılara neden oldu; hâlâ da neden olmaya devam ediyor. Yüzlerce yıldır insanlara birbirleriyle ve çevreleriyle doyurucu bir ilişki sağlayan eski kültürler, endüstriyel toplumla ilişkileri sonucu yok oldu; sonuç ise, koca bir ekonomik, çevresel, sosyal ve psikolojik sorunlar bütünü oldu. Endüstriyel toplumun devreye girmesinin etkilerinden biri de, dünyanın çoğunda, geleneksel nüfus kontrolünün devreden çıkması oldu. İşte tüm yönleriyle nüfus patlaması ortadadır. Bir de, talihli olduğu varsayılan Batı ülkelerindeki psikolojik acılar var (bkz. 44-45. paragraflar). Kimse, ozon tabakasındaki deliğin, sera etkisinin ve henüz bilinemeyen diğer çevre sorun-

larının sonunda ne olacağını bilmiyor. Ve nükleer kullanımının artışından da görüleceği gibi, yeni teknoloji diktatörlerin veya sorumsuz Üçüncü Dünya ülkelerinin elinden kurtarılamıyor. Irak ya da Kuzey Kore'nin genetik mühendisliğiyle neler yapabileceğini tartışmak ister misiniz?

170. "Aaaa!" diyecek teknoloji severler, "bilim hepsini halledecek! Kıtlığı yenecek, psikolojik sorunları ortadan kaldıracağız, herkesi mutlu ve sağlıklı yapacağız!" Tabii, ne demezsiniz. Bunu 200 sene önce de söylüyorlardı. Endüstri Devrimi güya fakirliği yok edecek, herkesi mutlu edecekti vb. Sonuç, gerçekte çok farklı oldu. Teknoloji severler, toplumsal sorunları anlamada umutsuzca saflar (ya da kendilerini kandırıyorlar). Büyük bir değişiklik (yararlı gözükenler bile) bir topluma girdiğinde, çoğu tahmin edilemeyecek, uzun bir değişiklikler zincirine yol açar (103. paragraf); bu gerçeğin farkında değiller (ya da göz ardı etmeyi tercih ediyorlar). Sonuç, toplumun yıkılışıdır. Bu yüzden, teknoloji severlerin, fakirlik ve hastalığa bir son vermek, sağlıklı ve mutlu insanlar yaratmak vb. yolundaki çabalarının, şu andakinden bile daha sorunlu toplumsal düzenler yaratması olası. Örneğin, bilim adamları teknik olarak düzenlenmiş, yeni gıdalar üreterek kıtlığı durduracaklarını söyleyip övünüyor. Oysa, bu insan nüfusunun sürekli artmasına neden olacak ve kalabalığın da stres ve saldırganlığı artırdığı gayet iyi bilinen bir şey. Bu, TAHMİN EDİLEBİLİR sonuçlardan yalnızca biri. Geçmişteki deneyimlerin de gösterdiği gibi, teknik ilerlemenin tahmin EDİLMEZ yeni sorunlara yol açacağını vurguluyoruz (103. paragraf). Aslında, Endüstri Devrimi'nden bu yana teknoloji, eski sorunları

çözdüğünden daha hızlı bir biçimde yeni sorunlar üretiyor. Yani, teknoloji severlerin Parlak Yeni Dünya'larını kusurlardan arındırmaları, uzun bir hata ve sorgulama süreci gerektirecek. Bu arada da büyük acılar çekilecek. Bu yüzden, endüstriyel toplumun devamının, yıkılışından daha az acıya yol açacağı kesin değildir. Teknoloji, insanları dönüşü olmayan bir yola sokmuştur.

Gelecek

171. Şimdi, endüstriyel toplumun önümüzdeki birkaç on yıl için devam ettiğini ve kusurlarından arındırıldığını, kusursuz işlediğini düşünelim. Bu nasıl bir sistem olacaktır? Çeşitli olasılıkları göz önüne alalım.

172. Öncelikle bilgisayar bilimcilerinin, her şeyi insanlardan daha iyi başaran akıllı makineler yapmayı başardıklarını varsayalım. Bu durumda bütün işler iyi organize edilmiş, büyük makine sistemleri tarafından gerçekleştirilecek ve insan gücü gerekli olmayacaktır. Makinelerin, tüm kararları insan gözetimi olmadan almasına izin verilecektir ya da insanların makine üzerindeki kontrolü ellerinde tutmaları mümkün olabilecektir.

173. Eğer tüm karar yetkisi makinelere verilirse, bunun sonuçları hakkında tahminde bulunamayız, çünkü bu tür makinelerin nasıl davranacağını tahmin etmek olanaksız. Biz yalnızca insan ırkının kaderinin, makinelerin elinde olacağına işaret ediyoruz. İnsan ırkının tüm gücü makinelere devredecek kadar aptal olmayacağı iddia edilebilir. Ancak biz ne insan ırkının gönüllü olarak gücü makinelere devredeceğini ne de makinelerin kendi istekleriyle gücü ellerine alacaklarını iddia ediyoruz. Bizim iddia ettiğimiz şey şudur:

İnsan ırkı kolayca kendini makinelere bağlılığa sürüklenmiş halde bulabilir ve makinelerin kararlarını kabul etmekten başka hiçbir pratik seçimi kalmayabilir. Toplum ve onun karşılaştığı sorunlar karmaşıklaştıkça ve makineler gitgide akıllandıkça insanlar onlara daha fazla karar verme yetkisi verirler, çünkü makinelerin kararları, insanlarınkinden daha iyi sonuçlar getirir. Sonunda, sistemi işletebilmek için gerekli olan kararlar öyle karmaşıklaşabilir ki, insanlar onları gereğince yapacak kapasitede olmayabilir. Bu aşamada makineler etkin bir kontrol sahibi olacaktır. İnsanlar makineleri pat diye kapatmayacaktır, çünkü onlara öyle bağımlı hale geleceklerdir ki, makineleri kapatmak intihar anlamına gelebilecektir.

174. Diğer yandan, makineler üzerindeki insan kontrolünün elde tutulması da mümkündür. Bu durumda, ortalama insan kendine ait arabası ya da kişisel bilgisayarı gibi bazı makineleri kontrol edebilir, ancak geniş sistemlerin üstündeki kontrol seçkin bir azınlığın elinde olacaktır. Bugün de olduğu gibi. Ama iki farkla: Gelişmiş tekniklere bağlı olarak seçkin kesim kitleler üzerinde daha fazla kontrol sahibi olacaktır ve insan emeği artık gerekli olmayacağından, kitleler sistem üzerinde gereksiz bir yük olacaktır. Seçkin kesim acımasız olursa kitleleri yok etme kararı da alabilir; eğer insancılsa, insan neslinin, dünyayı seçkinlere bırakmak üzere tükenmesine dek doğum oranının düşürülmesine yönelik propaganda veya diğer psikolojik veya biyolojik teknikler kullanabilir. Ya da, seçkin kesim yumuşak kalpli liberallerden oluşuyorsa, insan ırkının geri kalanına karşı iyi çobanlar rolünü oynamaya karar verebilir. Herkesin fiziksel ihtiyaçlarının karşılanması-

nı, tüm çocukların psikolojik olarak sağlıklı koşullarda yetişmesini, herkesin kendisini meşgul edecek yararlı birer hobisinin olmasını ve tatmin olmayanların "sorun"larını çözmek üzere "tedavi" görmesini sağlayabilirler. Elbette yaşam öylesine amaçsız olacaktır ki, insanlar, ya güç süreçlerini ortadan kaldırmak ya da güç dürtülerini zararsız bir hobiye "yöneltmek" üzere biyolojik veya psikolojik olarak yeniden üretilmek zorunda kalacaktır. Böylesi fabrika ürünü insanlar bu tür bir toplumda mutlu olabilir, ama çok açık ki özgür olmayacaktır. Evcil hayvanlar seviyesine indirgenmiş olacaklardır.

175. Ama şimdi de bilgisayar uzmanlarının yapay zekâ geliştirmeyi başaramadığını, insan gücünün gerekli olduğunu varsayalım. O zaman bile makineler basit işleri gittikçe daha çok ele geçirecek; böylece işsizler ordusu gittikçe büyüyecektir. (Bunu bugün bile görüyoruz. Entelektüel ve psikolojik nedenlerden ötürü, bugün iş bulabilmek için gerekli eğitimden geçemeyen ve iş bulması zor ya da olanaksız olan çok insan vardır.) İş bulanlardan ise, gittikçe daha çok şey talep edilecektir: Gittikçe daha fazla eğitime ihtiyaçları olacak, daha fazla yetenekli, daha güvenilir, sağlıklı ve itaatkâr olmaları gerekecektir; çünkü gittikçe daha büyük, dev bir organizmanın hücreleri haline geleceklerdir. İşleri gittikçe daha fazla uzmanlık işi olacak, böylece de bir anlamda gerçek dünyayla kopuk, gerçeğin yalnızca küçücük bir bölümüne yoğunlaşmış olacaklardır. Sistem, insanları sağlıklı, sistemin gerektirdiği yeteneklere sahip ve güç dürtüsünü, uzmanlık isteyen bir işe "yönlendiren" bir hale getirmek için gerek psikolojik gerek de biyolojik tüm araçları kullanacaktır.

Ancak böyle insanlardan oluşan bir toplumun sağlıklı olacağı düşüncesi tartışma götürür. Sistem, rekabeti, kendi ihtiyaçlarına hizmet edecek kanallara yönlendirildiği sürece yararlı bulabilir. Prestij ve güç için bitmez tükenmez bir rekabetin olduğu bir gelecek toplumu hayal edebiliriz. Ancak çok az insan, gerçek gücün bulunduğu zirveye ulaşabilecektir. (bkz. 163. paragraf) İnsanların, diğerlerini yolundan itip geçerek ve böylece ONLARIN güç şanslarını ellerinden alarak kendi güç gereksinimlerini giderdikleri bir toplum çok iğrençtir.

176. Tartıştığımız olasılıkların birden fazlasını bir araya getiren başka senaryolar da üretilebilir. Örneğin, makineler gerçek, pratik anlamı olan tüm işleri alabilir; insanlar da nispeten önemli işler verilerek oyalanabilir. Örneğin, hizmet endüstrisinin gelişmesinin insanlara önemli düzeyde iş sağlayacağı öne sürülmüştür. Yani, insanlar birbirlerinin masalarına bakarak vb. zaman harcayacaklardır. Bu bize insan soyunun sonu açısından son derece rezil görünüyor; ayrıca pek çok insanın böylesine amaçsız işleri tatmin edici bulmayacağını düşünüyoruz. İnsanlar, bu tür bir yaşama uymak için biyolojik ve psikolojik olarak düzenlemedikleri sürece, başka, tehlikeli dışavurum yolları (uyuşturucu, suç, "kültler", nefret grupları) arayacaktır.

177. Yukarıda özetlenen senaryoların tüm olasılıkları sergilemediğini söylemeye gerek yok. Bunlar yalnızca bize en olası gelenler. Ama söylediklerimizden daha hoş hiçbir mantıklı senaryo aklımıza gelmiyor. Çok büyük olasılıkla, endüstriyel-teknolojik sistem önümüzdeki 40 ila 100 yıl içinde ayakta kalabilirse, o zamana dek bazı özelliklere sahip olacaktır: Bireyler

(özellikle de "burjuva" türü insanlar, yani sistemle bütünleşmiş ve onu işleten, bu yüzden de tüm güce sahip kişiler), büyük kuruluşlara her zamankinden daha fazla bağımlı hale geleceklerdir; her zamankinden daha "toplumsallaşmış" olacaklardır ve onların fiziksel ve zihinsel özellikleri de şansın (ya da tanrısal iradenin ya da her neyinse) sonuçları değil, büyük oranda onlara verilmiş özellikler olacaktır. Vahşi doğadan geriye kalan her şey de bilimsel çalışma için saklanan ve bilim adamlarının denetim ve yönetimi altında tutulan kalıntılara indirgenecektir (bundan ötürü, artık gerçek anlamda vahşi olmayacaktır). Uzun vadede (diyelim ki, bundan birkaç yüzyıl sonra), ne insan ırkı ne de diğer önemli organizmalar, bizim bugün onları bildiğimiz biçimde var olmayacaktır. Çünkü organizmaları, genetik mühendisliği yoluyla değiştirmeye başlandı mı, herhangi bir noktada durmak için hiçbir şey yok, bu yüzden de bu değişimler büyük olasılıkla insanlar ve diğer organizmalar bütünüyle farklılaşıncaya kadar devam edecektir.

178. Konu ne olursa olsun, teknolojinin insanlara, doğal seçimin insan ırkını fiziksel ve psikolojik açıdan hazırladığı koşullardan tamamıyla farklı bir fiziksel ve sosyal ortam yarattığı kesin. Eğer insan bu koşullara yapay bir şekilde üretilmiş olarak uyum sağlamazsa; o zaman ona uzun ve acılı bir doğal seçim yoluyla adapte olacaktır. İlk olasılık ikincisinden daha kuvvetlidir.

179. Tüm bu kokuşmuş sistemi yıkıp sonuçlarına katlanmak çok daha iyidir.

180. Teknoloji severler, hepimizi bilinmeyene doğru tam anlamıyla çılgın bir maceraya sürüklüyor. Çoğu insan teknolojik ilerlemenin bize neler yaptığını kısmen anlıyor ama bunun kaçınılmaz olduğunu düşündüğü için buna karşı pasif bir tavır alıyor. Ama biz (*FC*) bunun kaçınılmaz olduğunu düşünmüyoruz. Bizce bu durdurulabilir ve bunu durdurmanın bazı yollarını göstereceğiz.

181. 166. paragrafta da belirttiğimiz gibi, şu anda iki önemli görev var: Endüstriyel toplumdaki toplumsal gerilimi ve istikrarsızlığı artırmak ve teknoloji ile endüstriyel sisteme karşı bir ideoloji yaymak. Sistem yeterince istikrarsız ve gerilimli olduğunda, teknolojiye karşı bir devrim mümkün olabilir. Buradaki yöntem, Fransız ve Rus devrimlerindeki yöntemlere benzeyecektir. Fransız ve Rus toplumlarında, devrimden önceki birkaç on yıl da gittikçe artan zayıflama ve bunalım belirtileri olarak görülüyordu. Bu arada, çok farklı bir dünya vadeden ideolojiler geliştiriliyordu. Rus Devrimi örneğinde, devrimciler eski düzenin kuyusunu kazmaya çalışıyorlardı. Daha sonra, eski düzen yeterince bunalıma girdiğinde (Fransa'da mali kriz, Rusya'da askeri bozgun), bir devrimle yıkıldı. Bizim önerdiğimiz de aynı çizgide bir şey.

182. Fransız ve Rus devrimlerinin başarısız olduğu yolunda bir itiraz yükselebilir. Ancak çoğu devrimin iki amacı vardır. Birinci amaç, toplumun eski yapısını yıkmak; ikincisi ise, devrimciler tarafından öngörülen

yeni bir toplum kurmaktır. Fransız ve Rus devrimleri yeni bir toplum kurmayı (iyi ki!) başaramadı, ancak eski toplumu yıkma konusunda oldukça başarılıydılar. Bizim, yeni, ideal bir toplum kurmanın olasılığı gibi yanılsamalarımız yok. Bizim tek amacımız, var olan toplum yapısını yıkmak.

183. Ancak, coşkun bir destek alabilmesi için, bir ideoloji olumsuz bir idealin yanı sıra, olumlu bir ideale de sahip olmalıdır: Bir şeye KARŞI olduğu kadar, bir şeyden de yana olmalıdır. Bizim önerdiğimiz olumlu ideal Doğa'dır. Yani, Vahşi Doğa: Yeryüzünün, insan yönetiminden, denetiminden ve müdahalesinden bağımsız olarak canlılarıyla birlikte varlığını sürdürmesi ideali. Vahşi doğaya insan doğasını da dâhil ediyoruz, yani bireyin organize toplumun düzenlemelerine tabi olmayan ama şahsın, özgür iradenin ya da tanrının (dini ya da felsefi görüşlerinize bağlı) bir yaratısı olan işlevlerini.

184. Doğa birçok nedenden ötürü tam anlamıyla mükemmel bir teknoloji karşıtı idealdir. (Sistemin gücü dışında kalan) Doğa, (sürekli sistemin gücünü arttırmaya çalışan) teknolojinin tam karşıtıdır. Çoğu insan doğanın güzel olduğunda hemfikirdir; doğanın kesinlikle büyük bir çekiciliği vardır. Radikal çevreciler, daha ŞİMDİDEN doğayı öven ve teknolojiye karşı çıkan bir ideolojiye sahiptir.(30) Doğanın yararı için birtakım hayali ütopyalar veya yeni toplumsal düzenler ortaya atmanın gereği yok. Doğa kendi başının çaresine bakar: O, tüm insan toplumlarından çok daha önce ortaya çıkan kendiliğinden bir yaratıydı ve sayılamayacak kadar çok yüzyıl boyunca insanla birlikte yaşadı. Ancak Endüstri Devrimi'nden sonra, insan toplumu-

nun doğa üzerindeki etkisi yıkıcı olmaya başladı. Doğa üzerindeki baskıyı kaldırmak için özel bir sosyal sistem yaratmak gerekli değil, yalnızca endüstriyel toplumdan kurtulmak gerekir. Tabii ki, bu tüm sorunları çözmeyecek. Endüstriyel toplum doğaya çoktan büyük zarar verdi ve yaraların sarılması zaman alacak. Bunun yanı sıra, endüstri-öncesi toplumlar da doğaya önemli zararlar vermiş olabilir. Yine de, endüstriyel toplumun yok edilmesi büyük oranda bir başarı olacak. Bu, yaralarını sarabilmesi için, doğanın üzerindeki en kötü baskıyı ortadan kaldıracak; organize toplumun doğa üzerindeki kontrolünü (insan doğası dâhil) giderecek. Endüstriyel sistemin çözülüşünden sonraki toplumun biçimi ne olursa olsun, insanların doğaya yakın yaşayacağı kesin; çünkü ileri teknoloji olmadığında insanların YAŞAYABİLMELERİNİN başka yolu yoktur. Beslenmek için çiftçi veya sığırtmaç veya balıkçı veya avcı vb. olmak zorundadırlar. Ve genelde yerel bağımsızlık artma eğilimi göstermeli, çünkü ileri teknoloji ve hızlı iletişimin yokluğu devletlerin ve diğer büyük kuruluşların yerel toplulukları kontrol etme yetisini sınırlayacaktır.

185. Endüstriyel toplumun ortadan kaldırılmasının olumsuz sonuçlarına gelince: Pastayı hem yiyip hem saklayamazsınız. Bir şeyi elde etmek için diğerlerini feda etmelisiniz.

186. İnsanların çoğu psikolojik çatışmadan nefret eder. Bu nedenle zor toplumsal konuları ciddiyetle düşünmekten kaçınıp, onlara basit, siyah beyaz terimlerle sunulan konuları severler: BU bütünüyle iyi ve ŞU bütünüyle kötü. Bu nedenle devrimci düşünceler iki düzeyde geliştirilmelidir.

187. Daha olgun bir düzeyde, ideoloji akıllı, düşünceli ve mantıklı kişilere hitap etmelidir. Amaç, endüstriyel sisteme akılcı, düşünülmüş bir temelde, ilgili sorunların ve belirsizliklerin ve sistemi yok etmenin bedelinin farkında olarak karşı çıkan bir insan topluluğu oluşturmaktır. Bu tür insanları çekmek özellikle önemlidir, çünkü bu insanlar akıllıdır ve diğerlerini etkilemekte yararlı olabilir. Bu insanlara olabildiğince akılcı bir düzlemde hitap edilmelidir. Gerçekler asla kasten çarpıtılmamalı ve ölçüsüz bir dilden kaçınılmalıdır. Bu, duygulara hiç hitap edilmeyeceği anlamına gelmez ama böylesi bir seslenişte bulunurken, gerçeklerin çarpıtılmamasına ya da ideolojinin entelektüel saygınlığına zarar verecek hiçbir şeyin yapılmamasına çok dikkat edilmelidir.

188. Daha alt düzeyde, ideoloji düşünmeyen çoğunluğun teknolojiyle doğa arasındaki çatışmayı anlayabileceği kesin terimler içeren, basitleştirilmiş bir şekilde yayılmalıdır. Ancak bu düzeyde bile, ideoloji insanları düşünceli ve akılcı olmaya yabancılaştırabilecek, bayağı, özensiz veya mantık dışı bir dille ifade edilmemelidir. Ucuz, özensiz propaganda bazen kısa vadeli kazanımlara yol açsa da, uzun vadede daha iyi propaganda yapan birilerini görür görmez fikrini değiştirecek, düşünmeyen bir kuru kalabalığın tutkusunu uyandırmak yerine, az sayıda, kendini davasına akıllıca adamış insanlara sahip olmak daha iyidir. Ancak, ayak takımına hitap etmek, sistem çöküşün eşiğine geldiği ve rakip ideolojiler arasındaki son bir çatışma sonucu belirleyeceği zaman gerekli olabilir.

189. Nihai mücadelenin öncesine kadar, devrimciler çoğunluğu yanlarına çekmeyi ummamalıdır. Tarih, genelde ne istediğini bile tam olarak bilmeyen çoğunluklar tarafından değil, kararlı ve etkin azınlıklar tarafından yazılır. Devrim için son çatışma anı gelinceye dek(31) devrimcilerin görevi, çoğunluğun sığ desteğinden çok, fedakâr insanlardan oluşan küçük bir ana grup ortaya çıkarmaktır. Çoğunluğa gelince, onları yeni bir ideolojinin varlığından haberdar etmek ve bunu sık sık anımsatmak yeterlidir; ama tabii ki, gerçekten adanmış insan grubunu zayıflatmadan yapılabildiği takdirde, çoğunluğun desteğini çekmek de yararlıdır.

190. Her tür çatışma, sistemi istikrarsızlaştırır ama kişi hangi çatışmaları körüklediğine dikkat etmelidir. Çatışma çizgisi, halk kitleleriyle, endüstriyel toplumun gücünü elinde tutan seçkin kesimler (politikacılar, bilim adamları, üst düzey iş yöneticileri, devlet yetkilileri vb.) arasında çizilmelidir. Çizgi, devrimcilerle halk kitleleri arasında ÇİZİLMEMELİDİR. Örneğin, devrimcilerin tüketim alışkanlıklarından dolayı Amerikalıları suçlaması kötü bir stratejidir. Aksine, ortalama bir Amerikalı, ihtiyaç duymadığı bir sürü saçmalık satın alması için kendisini aldatan reklamcılık ve pazarlama endüstrisinin bir kurbanı olarak gösterilmelidir. Ve tüm aldığı malların, onun için özgürlüğünün kaybı karşısında çok zayıf bir teselli olduğu belirtilebilir. Her iki yaklaşım da gerçeklere uygundur. Halkı sömürdüğü için reklamcılık endüstrisini suçlamanız ya da kendisini sömürmelerine izin verdiği için halka kızmanız yalnızca bir tavır sorunudur. Stratejik açıdan genelde toplumu suçlamaktan kaçınılmalıdır.

191. Kişiler, seçkinler (teknolojiyi elinde tutanlar) ile genel halk (teknolojik olarak gücün dayatıldığı) arasındaki çatışma dışındaki diğer toplumsal çatışmaları teşvik etmeden önce iki kez düşünmelidir. Bir kere, diğer çatışmalar ilgiyi önemli çatışmalardan (güçlü seçkinlerle sıradan halk arasındaki, teknoloji ile doğa arasındaki) saptırır; öte yandan, diğer çatışmalar teknolojikleşmeyi teşvik eder, çünkü iki taraf da rakibine karşı avantajlı olmak için teknolojik güç kullanmak ister. Bu, ülkeler arsındaki rekabetlerde açıkça görülür. Örneğin, Amerika'daki birçok zenci lideri, Afrikalı-Amerikalıları teknolojiyi elinde tutan güçlü seçkin kesimin yerine geçirerek güç kazanmaya çalışıyor. Her yerde zenci devlet memurlarının, bilim adamlarının, şirket yöneticilerinin vb. olmasını istiyorlar. Bu şekilde Afro-Amerikan kültürünün teknolojik sistem tarafından yutulmasına yardım ediyorlar. Genel olarak kişiler, yalnızca güçlü seçkinlerle sıradan insanların ve teknolojiyle doğanın çatışması çerçevesindeki çatışmaları desteklemelidir.

192. Ancak, etnik çatışmalara karşı çıkmanın yolu, azınlık haklarının militanca savunulması değildir. (21-29. paragraflara bakınız) Aksine, devrimciler şunu vurgulamalıdır: Azınlıklar gerçekten daha fazla dezavantaja sahipse de, bu dezavantaj yalnızca yüzeysel bir öneme sahiptir. Gerçek düşmanımız endüstriyel-teknolojik sistemdir ve sisteme karşı mücadelede etnik farklılıkların bir önemi yoktur.

193. Kafamızdaki devrim ille de devlete karşı silahlı bir ayaklanma gerektirmiyor. Fiziki şiddet içerebilir veya içermeyebilir, ancak POLİTİK bir devrim olmaya-

caktır. Odak noktası, teknoloji ve ekonomi olacaktır, politika değil.(32)

194. Endüstriyel sistem tehlike noktasına gelinceye ve insanların çoğunun gözünde başarısız oluncaya dek, devrimciler yasal ya da yasa dışı yollarla gücü ellerine geçirmekten KAÇINMALIDIR. Bir "yeşiller" partisinin, ABD Senatosu'nda yapılan bir seçimle yönetimi eline aldığını varsayalım. İdeolojilerine ihanet etmekten veya ideolojilerini sulandırmaktan kaçınmak için, ekonomik büyümeyi, ekonomik küçülmeye çevirmek yolunda şiddetli önlemler alacaklardır. Bunun ortalama insan üzerindeki etkileri facia olacaktır: Yaygın bir işsizlik, kıtlık vb. daha büyük olumsuz etkiler önlenebilse bile, insanlar bağımlısı oldukları lüks alışkanlıklarından vazgeçmek zorunda kalacaktır. Tatminsizlik büyüyecek ve "yeşiller" partisi kongreden atılacak ve devrimciler, şiddetli bir geri çekilme yaşayacaktır. Bu yüzden, her türlü başarısızlığın devrimcilerin politikalarından değil de endüstriyel sistemin kendisinden kaynaklandığı görülünceye dek devrimciler politik güç kazanmaya çalışmamalıdır. Teknolojiye karşı bir devrim, sistemin üstündekiler tarafından değil, altındaki ve dışındakiler tarafından yapılan bir devrim olacaktır.

195. Devrim, uluslararası ve dünya çapında olmalıdır. Ülkeden ülkeye yayılma temelinde yürütülemez. Örneğin, ne zaman ABD'de teknolojik ilerlemenin ya da ekonomik büyümenin biraz kısıtlanması öne sürülse, insanlar histeri krizlerine tutulup, teknolojide geri kalırsak Japonların bizi geçeceğini söylüyor. Kutsal robotlar! Japonlar bizden daha çok araba satarsa, dün-

ya yörüngesinden fırlar! (Milliyetçilik, teknolojinin en önemli destekçilerindendir.) Daha da mantıklısı, görece demokratik uluslar geri kalırken Çin, Vietnam ve Kuzey Kore gibi diktatörlükle yönetilen uluslar ilerlerse, sonunda diktatörlerin dünyaya hâkim olacağı iddia edilebilir. Bu da endüstriyel sisteme mümkün olduğunca her yerde ve aynı zamanda saldırılması gerektiğinin bir nedenidir. Doğru, endüstriyel sistemin her yerde aynı zamanda yıkılacağının bir garantisi yok ve sistemi yıkma girişiminin diktatörlerin egemenliğine yol açması bile mümkün. Ama bu, göze alınması gereken bir risk. Göze alınması gerekir, çünkü "demokratik" bir endüstriyel sistemle, diktatörlerin yönettiği endüstriyel sistem arasında, endüstriyel olan ve olmayan sistemler arasında olduğundan çok daha az bir fark vardır.(33) Diktatörlerin yönettiği sistemler genelde başarısız olduğundan, böyle bir endüstriyel sistemin tercih edilebilir olduğu bile iddia edilebilir, çünkü yıkılma olasılıkları daha fazla olacaktır. Küba'ya bakın.

196. Devrimciler, dünya ekonomisini birbirine bağlayan anlaşmaları desteklemeyi düşünmelidir. NAFTA veya GATT gibi serbest ticaret anlaşmaları kısa vadede doğaya zarar verebilir, ancak ülkelerarası ekonomik bağımlılığı güçlendirdiğinden uzun vadede yararlı olabilir. Güçlü bir ulusun yıkılmasının tüm endüstriyel ulusların yıkılmasına yol açacağı denli birleşik bir dünya ekonomisi oluşursa, sistemi dünya çapmda yıkmak daha kolay olur.

197. Bazı kişiler, modern insanın çok fazla gücü olduğunu, doğa üzerindeki kontrolünün çok fazla olduğunu iddia ediyor ve daha pasif bir tutumu savunuyor.

Bu kişiler en iyi ihtimalle kendilerini iyi ifade edemiyor olmalı, çünkü BÜYÜK KURULUŞLAR için olan güç ile BİREYLER ve KÜÇÜK GRUPLAR için olan gücü birbirinden ayırt edemiyor. Güçsüzlüğü ve pasifliği savunmak hatadır, çünkü insanların GÜCE ihtiyaçları vardır. Ortak bir vücut olarak insanın –yani, endüstri sisteminin– doğa üzerinde sonsuz bir gücü var ve biz (*FC*) bunun zararlı olduğuna inanıyoruz. Ama modern BİREYLER ve BİREYLERİN KÜÇÜK GRUPLARI ilkel adamın sahip olduğundan çok daha az güce sahiptir. Genel olarak, "modern insanın" doğa üzerindeki muazzam gücü bireyler ya da küçük gruplar tarafından değil, büyük kuruluşlar tarafından kullanılmaktadır. Ortalama modern BİREY teknolojiden bir dereceye kadar yararlanabilir. Sadece sistemin denetimi ve kontrolü altında ve ancak dar sınırlar içinde bu hak ona verilir. (Her şey için izin gereklidir ve bu izin beraberinde kural ve düzenlemeleri getirir.) Birey sadece sistemin ona vermeyi uygun gördüğü bazı teknolojik güçlere sahiptir. Doğa üzerindeki KİŞİSEL gücü önemsizdir.

198. İlkel BİREYLERİN ve KÜÇÜK GRUPLARIN aslında doğa üzerinde epeyce bir gücü vardır: Belki de doğa İÇİNDE dememiz daha doğru olur. İlkel adam yemeğe ihtiyacı olduğunda nasıl yenilebilir kökler bulup hazırlayacağını ve nasıl av izi sürüp el yapımı silahlarla avını yakalayacağını biliyordu. Kendini sıcaktan, soğuktan, yağmurdan, tehlikeli hayvanlardan vs. korumayı biliyordu. Ama ilkel adam doğaya daha az zarar vermiştir; çünkü ilkel toplumun ORTAKLAŞA (KOLLEKTİF) gücü, endüstri toplumunun ORTAKLAŞA gücüyle kıyaslandığında önemsiz kalır.

199. Güçsüzlük ve pasifliği savunmak yerine, ENDÜSTRİYEL SİSTEMİN gücünün kaldırılması gerektiğini ve böylece BİREYLERİN ve KÜÇÜK GRUPLARIN güç ve özgürlüğünün büyük ölçüde ARTACAĞINI savunmak gereklidir.

200. Endüstri sistemi tamamen yıkılana dek, bu sistemin imhası devrimcilerin TEK amacı olmalıdır. Başka amaçlar, asıl hedefe olan enerji ve dikkati dağıtacaktır. Daha da önemlisi, eğer devrimciler teknolojinin yok edilmesinden başka bir amaca yönelirse, bu amaca ulaşmak için teknolojiyi araç olarak kullanmak isteyecektir. Eğer bu isteklerine boyun eğerlerse, yeniden teknoloji tuzağının içine düşerler, çünkü modern teknoloji birleşik ve sıkı örgütlenmiş bir sistemdir, yani insan teknolojinin BİRAZINI elinde tutmak isterse, kendisini pek ÇOK teknolojiyi muhafaza etmek zorunda kalmış bulur, bu nedenle sonunda sadece biraz teknolojiyi gözden çıkarmış olur.

201. Örneğin, devrimcilerin "sosyal adalet"i bir hedef olarak aldığını farz edin. İnsan doğasının yapısı itibariyle, sosyal adalet kendiliğinden oluşmayacaktır; zor kullanılması gerekir. Sosyal adaletin zor kullanarak getirilmesi için, devrimcilerin merkezi örgütlenmeyi ve kontrolü elinde tutması lazımdır. Bunun için, hızlı, uzun mesafeli nakliyat ve iletişime ve böylece de taşıma ve işletim sistemlerine yarayacak tüm teknolojiye ihtiyaçları olacaktır. Yoksul insanları doyurmak ve giydirmek için ziraat ve üretim teknolojilerini kullanmaları gerekecektir vs. Böylece sosyal adaleti sağlama teşebbüsü, onları teknolojik sistemin epey bir bölümünü korumaya zorlayacaktır. Sosyal adalete karşı değiliz, ama onun teknolojik sistemden kurtulma çabasını engellemesine izin verilmemelidir.

202. Devrimcilerin sisteme belli oranda, modern teknolojiyi kullanmadan saldırmaya çalışmasının bir yararı olmaz. En azından mesajlarını yaymak için iletişim medyasını kullanmalıdırlar. Ama modern teknolojiyi sadece bir tek amaç için kullanmalıdırlar: Teknolojik sisteme saldırmak.

203. Yanında bir fıçı şarapla oturan bir alkolik düşünün. Onun kendi kendine şunları söylediğini farz edin: "Aşırıya kaçılmadan içilirse şarabın zararı yoktur. Hatta dediklerine göre az miktarda şarap faydalıdır bile! Eğer sadece ufak bir kadeh içersem bana bir zararı dokunmaz." Daha sonra ne olacağını hepiniz biliyorsunuz. Teknolojik toplumun aynen bir fıçı şarabın yanı başındaki bu alkoliğe benzediğini asla unutmayın!

204. Devrimciler mümkün olduğunca çok çocuk sahibi olmalıdır. Sosyal tutumların önemli bir ölçüde kalıtsal olduğuna dair güçlü bilimsel kanıtlar vardır. Kimse, sosyal bir tutumun direkt olarak insanının kalıtımsal yapısının bir sonucu olduğunu ileri sürmüyor, ama anlaşıldığı kadarıyla kişisel özellikler kısmen kalıtsaldır (soydan gelir) ve bu belli kişisel özellikler, toplumumuz içerisinde, kişinin şu ya da bu sosyal tutumu benimsemesinde etkili olmaktadır. Bu bulgulara itiraz edenler olmuştur, ama bu itirazlar zayıftır ve ideolojik nedenlerden dolayı edilmiş gibi görünmektedir. Ne olursa olsun, hiç kimse çocukların genelde ailelerininkine benzer sosyal tutumları benimseme eğilimi olduğunu inkâr etmiyor. Bize göre bu tutumların soydan mı geçtiği ya da çocuk eğitiminde mi edinildiği pek önemli değil. Her iki durumda da yeni kuşağa YANSIYORLAR.

205. Sorun şu ki, endüstri sistemine karşı çıkma eğilimindeki pek çok insan aynı zamanda nüfus problemiyle de ilgili, bu nedenle muhtemelen az sayıda çocukları var ya da hiç çocuk yapmıyorlar. Bu şekilde, dünyayı, endüstri sistemini destekleyen ya da en azından kabul eden insanlara devrediyor olabilirler. Devrimcilerin gelecek nesildeki gücünü sağlama almak için fazla sayıda üremeleri gerekir. Bunu yaparak, nüfus problemini sadece biraz daha kötüleştirmiş olacaklar. Asıl önemli sorun endüstri sisteminden kurtulmaktır; çünkü endüstri sistemi çöktüğü zaman, dünya nüfusu mutlaka azalacaktır. (bkz. 167. paragraf); hâlbuki endüstri sistemi, yaşadığı takdirde, dünya nüfusunun neredeyse sınırsız şekilde artmaya devam etmesini mümkün kılacak yeni yemek üretim teknikleri geliştirmeye devam edecektir.

206. Devrimci stratejiyle ilgili olarak, üzerinde ısrarla durduğumuz tek husus modern teknolojinin yok edilmesinin tek ezici amaç olması gerektiğidir, başka bir amaca bu kadar önem verilmemelidir. Geri kalanlar için, devrimcilerin deneyimsel bir yaklaşımda bulunmaları gerekir. Eğer yukarıdaki paragrafta geçen tavsiyelerden bazıları iyi sonuçlar vermezse, o zaman bu tavsiyelerden vazgeçilmelidir.

Teknolojinin İki Türü

207. Önerdiğimiz devrime karşı; ortaya çıkacak muhtemel bir tartışma da onun başarısız olmaya mahkûm olduğudur, çünkü (iddia edildiğine göre) tarih boyunca teknoloji her zaman ilerleme göstermiştir, asla gerilememiştir, bu nedenle teknolojik gerileme olanaksızdır. Ama bu iddia yanlıştır.

208. Teknolojiyi, küçük ölçekli teknoloji ve entegre teknoloji olarak iki kategoriye ayırıyoruz. Küçük ölçekli teknoloji, dışarıdan yardım almadan küçük ölçekli topluluklar tarafından kullanılabilir. Entegre teknoloji, büyük ölçekli sosyal örgütlenmelere dayalı teknolojidir. Küçük ölçekli teknolojide hiçbir önemli gerileme vakası olmadığının bilincindeyiz. Ama entegre teknoloji, destek aldığı toplumsal örgütlenme yıkıldığı zaman GERİLER. Örneğin: Roma İmparatorluğu yıkıldığı zaman, Romalıların küçük ölçekli teknolojisi canlı kalabildi, çünkü herhangi bir köylü zanaatkar, sözgelimi, bir su çarkı yapabilirdi, yetenekli bir demirci Roma metotlarını kullanarak bıçak yapabilirdi vs. Ama Romalıların entegre teknolojileri GERİLEDİ. Su kemerleri harap oldu ve yeniden yapılamadı. Yol yapım teknikleri kayboldu. Roma şehri sağlık hizmetleri sistemi unutuldu. O yüzden, yakın zamana kadar Avrupa şehirlerinin sağlık hizmetleri antik Romalılarınkine eşit seviyede değildi.

209. Teknolojinin her zaman bir ilerleme içindeymiş gibi gözükmesi, Endüstri Devrimi'nden belki bir ya da iki yüzyıl öncesine kadar çoğu teknolojinin küçük ölçekli teknoloji olmasından kaynaklanır. Ama Endüstri Devrimi'nden beri gelişen teknolojinin çoğu, entegre teknoloji olmuştur. Buzdolabını ele alalım örneğin, fabrika yapımı parçalar ya da endüstri sonrası bir makine atölyesi olmadan bir avuç dolusu ustanın bir buzdolabı yapması hemen hemen imkânsız olacaktır. Eğer bir mucize eseri bir tane yapmayı başarırlarsa, bir elektrikli güç kaynağı olmadan onu çalıştıramazlar. Böylece bir baraj ve bir jeneratör yapmaları gerekecektir. Jeneratörler için büyük miktarda bakır tele ihtiyaç var-

dır. Bu tellerin modern aletler olmadan yapılmaya çalışıldığını düşünün. Ayrıca buzdolabı için uygun gazı nereden bulacaklar? Buzdolabının icadından önce olduğu gibi bir buz evi yapmak ya da yiyeceği kurutarak veya temizleyerek korumak çok daha kolay olacaktır.

210. Yani, endüstri sistemi bir kere tamamen yıkıldı mı, buzdolabı teknolojisinin de çabucak yok olacağı aşikârdır. Bu diğer entegre teknolojiler için de geçerlidir. Ve bir kez bir kuşak bu teknolojiyi kaybederse, ilk seferinde de olduğu gibi, onu yeniden yaratmak yüzyıllar alacaktır. Yıkımdan geriye kalan teknik kitapların sayısı tek tük olacaktır. Bir endüstri toplumu, dıştan yardım almadan en baştan kurulacaksa, bu ancak bir dizi aşama yoluyla olabilir: Alet yapmak için bir alete, o bir aleti yapmak için yine bir alete, onu yapmak için yine alete ihtiyacımız vardır. Uzun bir ekonomik kalkınma süreci ve sosyal örgütlenmede ilerleme gerekir. Ayrıca, ortada teknolojiye karşı çıkan bir ideoloji olmasa bile, kimsenin endüstri toplumunu yeniden kurmakla ilgileneceğini sanmıyoruz. "İlerleme" isteği, modern topluma özgü bir kavramdır ve 17. yy'dan önce ortaya çıkmışa benzemiyor.

211. Ortaçağın sonlarında, "İlerleme"de başı çeken dört ana uygarlık vardı: Avrupa, İslam Dünyası, Hindistan ve Uzak Doğu (Çin, Japonya, Kore). Bu uygarlıklardan üçü az çok durağan kaldı ve sadece Avrupa hareket kazandı. Kimse Avrupa'nın o zaman neden hareket kazandığını bilmiyor; tarihçilerin bu konuda çeşitli teorileri var ama bunlar sadece birer tahmin. Yine de teknolojik bir topluma doğru hızla gelişimin ancak özel koşullar altında gerçekleştiği kesindir. Bu

yüzden, uzun süreli bir teknolojik gerilemenin olamayacağını düşünmek için bir neden yoktur.

212. Toplum, YENİDEN endüstriyel-teknolojik bir yapıya doğru ilerler mi? Belki, ama 500 ya da 1000 yıl sonrasının olaylarını tahmin veya kontrol edemeyeceğimize göre, bunun için endişelenmenin bir faydası yoktur. Bu sorunlar o dönemde yaşayacak insanlar tarafından çözümlenmelidir.

Solculuk Tehlikesi

213. İsyana ve bir harekete üye olma ihtiyaçlarından dolayı solcular ya da benzer psikolojiye sahip insanlar genelde başta solcu olmayan bir hedefe ve üyelere sahip isyancı ve eylemci hareketlerle ilgilenmezler. Solcu tiplerin oraya akması sonucu solcu olmayan bir hareket kolaylıkla solcu bir harekete dönüşebilir, öyle ki solcu hedefler hareketin önceki amaçlarının yerine geçer ya da onu değiştirir.

214. Bunu önlemek için, doğayı yüceleştiren ve teknolojiye karşı çıkan bir hareket kararlı bir şekilde solculuk karşıtı bir tavır almalıdır. Uzun dönemde solculuk, vahşi doğa, insan özgürlüğü ve modern teknolojinin imhasına ters düşer. Solculuk kollektivisttir; tüm dünyayı birleşmiş bir bütün olarak sarmak ister (hem doğayı hem de insan soyunu). Ama bu örgütlenmiş toplumun doğayı ve insan hayatını yönetmesi demektir ve bu yüksek düzeyde bir teknolojiyi gerektirir. Hızlı taşıma ve iletişim olmadan birleşik bir dünyaya sahip olamazsınız, denenmiş psikolojik teknikler olmadan herkesin birbirini sevmesini sağlayamazsınız,

gerekli teknolojik temel olmadan "planlanmış bir toplum"a sahip olamazsınız. Hepsinden önemlisi, solculuk güce olan ihtiyaçla beslenir ve solcular bir kitle hareketi ya da bir örgütle özdeşleşerek, kolektif bir temele dayanarak güç ararlar. Solculuk teknolojiden vazgeçecek gibi değildir, çünkü teknoloji kolektif gücün çok değerli bir kaynağıdır.

215. Anarşist(34) de güç ister ama bireysel ya da küçük grup temelinde güç ister; bireylerin ve küçük grupların hayatlarının akışını kendilerinin kontrol edebilmesini arzular. Teknolojiye karşı çıkar, çünkü teknoloji küçük grupları büyük örgütlere tabi kılar.

216. Bazı solcular teknolojiye karşı gibi gözükebilir ama bu karşı çıkışlar, ancak grubun dışında kaldıkları ve teknolojik sistem solcu olmayanlar tarafından kontrol edildiği sürece devam eder. Şayet solculuk toplumda egemen olursa ve böylece teknolojik sistem solcuların elinde bir araç haline gelirse, onu hevesle kullanacak ve gelişmesine yardım edeceklerdir. Bunu yaparken solculuğun geçmişte hep gösterdiği bir örneği tekrar etmiş olacaklardır. Bolşevikler Rusya'da zayıf durumda iken, sansüre ve gizli polise şiddetle karşı çıkıyor, yenik azınlıkların hür iradesini destekliyorlardı; ama kendileri iktidara gelir gelmez, daha sert bir sansür uyguladılar, çarların döneminde olduğundan daha acımasız bir gizli polis teşkilatı kurdular ve etnik azınlıklara en az çarlar kadar zulmettiler. Amerika'da, 10-20 yıl kadar önce, solcular üniversitelerimizde azınlıktayken solcu profesörler akademik özgürlüğün ateşli birer savunucusuydu; ama bugün solcular, hâkim oldukları üniversitelerimizde kendilerinden başka her-

kesin akademik özgürlüğünü elinden alarak kendilerini belli etmiş oldu (bu "siyasal dürüstlük"tür). Solcuların teknolojiyle ilişkilerinde de aynı durum yaşanacaktır: Şayet kendi kontrolleri altına alabilirlerse teknolojiyi diğer herkese zulmetmek için kullanacaklardır.

217. Daha önceki devrimlerde güce daha aç tipte solcular başlarda birçok kez daha liberal eğilimleri olan solcularla olduğu kadar, solcu olmayan devrimcilerle de iş birliği yaptılar; ancak, daha sonra, iktidarı zapt etmek için iki tarafa da ihanet ettiler. Robespierre, Fransız Devrimi'nde, Bolşevikler Rus Devrimi'nde, Komünistler 1938'de İspanya'da ve Castro ve taraftarları Küba'da aynı şeyi yaptılar. Solcuların tarihine bakılırsa, solcu olmayan devrimcilerin solcularla işbirliği yapması tamamen aptallık olur.

218. Çeşitli düşünürler, solculuğun bir tür din olduğunu belirtmiştir. Solculuk, tam anlamıyla bir din değildir, çünkü sol öğretisi herhangi bir doğaüstü varlığı ön gerçek olarak kabul etmez. Ama solcu için, solculuk; bazı insanlar için dinin oynadığı psikolojik rolü oynar. Solcunun, solculuğa inanmaya İHTİYACI vardır; psikolojik tutumunda bu önemli bir rol oynar. İnançları, mantık ya da gerçeklerden kolaylıkla etkilenip azalmaz. Solculuğun ahlaken büyük harf D ile doğru olduğuna ve solcu ahlakı herkese zorla kabul ettirmenin sadece hakkı değil, ayrıca görevi de olduğuna dair derin bir inanç vardır. (Ancak "solcu" diye kastettiğimiz insanların çoğu kendilerini solcu olarak görmez ve inanç sistemlerini solculuk olarak tanımlamaz. Biz "solculuk" tabirini kullanıyoruz, çünkü feminizm, eşcinsel hakları, politik dürüstlük, vs. hareketle-

rini içeren ilgili inançları adlandıracak daha iyi bir sözcük bilmiyoruz, çünkü bu hareketlerin eski sol ile güçlü bir benzerliği var. (bkz. 227-23. paragraflar)

219. Solculuk, totaliter bir güçtür. Sol ne zaman güçlü bir duruma gelirse hemen her özel köşeye zorla girmek ve her düşünceyi zorla sol bir kalıba sokmak ister. Bunun nedeni kısmen solculuğun yarı-dini karakterinden meydana gelir; Solcu görüşlere ters düşen her şey günah yerine geçer. Daha da önemlisi, solculuk, solcuların güce duydukları şevk yüzünden totaliter bir güçtür. Solcu sosyal bir hareketle özdeşleşerek güce olan ihtiyacını doyurmaya ve hareketin amaçlarına ulaşmasına yardım ederek güç sürecine katılmaya çalışır. (bkz. 83. paragraf) Ama hareket amaçlarına ulaşmada ne kadar ileriye giderse gitsin, solcu asla tatmin olmaz, çünkü eylemciliği yapay bir etkinliktir. (bkz. 41. paragraf) Yani, solcunun asıl amacı solun görünen amaçlarına ulaşmak değildir, gerçekte mücadele etmekten ve daha sonra sosyal bir hedefe ulaşmaktan elde ettiği güç anlayışıyla hareket eder.(35) Sonuç olarak, solcu ulaştığı hedeflerle asla tatmin olmaz; güç sürecine olan ihtiyacı, onu her zaman başka yeni bir amacın peşinden koşmaya sürükler. Solcu, azınlıklar için eşit fırsatlar ister. Bu elde edildiğinde, azınlıklar için istatistiğe dayalı bir başarı eşitliği hususunda ısrar eder. Eğer herhangi biri bir azınlığa karşı olumsuz düşünceler besliyorsa, solcunun onu yeniden eğitmesi gerekir. Etnik azınlıklar da yeterli değildir, hiç kimsenin, homoseksüel, sakat, şişman, yaşlı, çirkin vs. insanlara karşı olumsuz bir tutum sergilemesine izin verilemez. Halkın sigaranın zararlarına karşı uyarılması yeterli değildir; her sigara paketinin üstüne bir uyarı

damgalanmalıdır. Sonra, sigara reklamları eğer yasaklanmamışsa kısıtlanmalıdır. Eylemciler, tütün yasaklanana kadar asla yetinmeyecek ve sonra sırayı alkol, sığır eti vs. alacaktır. Eylemciler, çocuklara yönelik tacizle tokatlamalara son vermek istiyor. Bunu yaptıklarında zararlı buldukları başka bir şeyi daha yasaklamak isteyecekler ve bu böyle devam edecek. Tüm çocuk yetiştirme uygulamaları üstünde tam bir kontrole sahip olana kadar asla tatmin olmayacaklar. Daha sonra da başka bir olayla ilgileneceklerdir.

220. Farz edin ki solculardan toplumda yanlış olan HER şeyin bir listesini yapmalarını istediniz ve sonra farz edin ki istedikleri TÜM sosyal değişiklikleri gerçekleştirdiniz. Şu, rahatlıkla söylenebilir ki birkaç yıl içinde solcuların çoğu şikâyet edecek yeni bir şey bulacaktır, düzeltilmesi gereken yeni bir sosyal "felaket". Çünkü solcu bir kez daha toplumdaki yanlışlıklardan duyduğu üzüntüden çok, topluma çözümlerini kabul ettirerek güce olan açlığını tatmin etme ihtiyacıyla hareket etmektedir.

221. Yüksek düzeyde toplumsallaşmanın düşünce ve davranışlarına getirdiği kısıtlamalar yüzünden aşırı toplumsallaşmış çoğu solcu, gücü diğer insanların yollarını kullanarak kovalayamaz. Onlar için güç isteğinin kabul edilebilir tek bir ahlaki yolu vardır, o da erdemlerini herkese kabul ettirme mücadelesinde yatar.

222. Solcular, özellikle aşırı toplumsallaşmış olanlar, Eric Hoffer'ın kitabı *Gerçek İnanan*'a göre, gerçek inanandır. Ama gerçek inananların hepsi solcularla aynı psikolojik yapıda değildir. Örneğin, gerçekten inançlı bir Nazi, psikolojik olarak gerçekten inançlı bir solcudan herhalde çok farklıdır. Bir davaya körü körü-

ne bağlanabilme yetenekleri yüzünden Gerçek İnananlar, herhangi bir devrimci hareketin yararlı, belki de gerekli bir parçasıdır. Bu durum nasıl başa çıkacağımızı bilmediğimiz (kabul etmemiz gereken) bir sorunu da beraberinde getiriyor. Teknolojiye karşı olan devrimde Gerçek İnanan'ın enerjisini nasıl kullanması gerektiğinden emin değiliz. Şimdilik söyleyebileceğimiz tek şey, hiçbir Gerçek İnanan, kendini sadece teknolojinin imhasına adamadıkça, devrim için iyi bir asker olmayacaktır. Eğer başka bir ideali varsa, bu ideale ulaşmak için teknolojiyi bir araç olarak kullanmak isteyebilir. (bkz. 220-221. paragraflar)

223. Bazı okurlar "Solculukla ilgili tüm bu laflar birer saçmalık. Solcu olan John ve Jane'i tanıyorum ve onlarda bu totaliter eğilimlerden hiçbiri yok," diyebilir. Pek çok solcunun hatta belki sayıca çoğunluğunun diğer insanların değerlerine hoşgörü göstermeye (bir dereceye kadar) samimi olarak inanan dürüst insanlar oldukları ve sosyal amaçlarına ulaşmak için zorba metotları kullanmak istemeyecekleri doğrudur. Solculukla ilgili yorumlarımız tek tek her solcu için geçerli değildir, solculuğun bir hareket olarak genel karakterini tanımlamak için yapılmıştır. Bir hareketin genel karakterini ille de bu harekete katılan çeşitli insanların sayıca oranları belirlemez.

224. Solcu hareketlerde güçlü mevkilere yükselen kişiler genelde güce en aç olan solculardır, çünkü güce aç insanlar güçlü mevkilere gelmek için en fazla uğraşandır. Bunlar hareketin kontrolünü ele geçirdiğinde, daha yumuşak tabiatlı pek çok solcu içten içe liderlerinin hareketlerini onaylamaz, ama itiraz etmeyi kendilerine yediremezler. Harekete güvenmeye İHTİYAÇLARI vardır,

liderleri ile paylaştıkları bu inançtan vazgeçemezler. Doğrudur, BAZI solcuların ortaya çıkan totaliter eğilimlere itiraz edecek cesareti vardır, ama genelde kaybederler, çünkü güce aç olanlar daha iyi örgütlenmiş, daha acımasız, daha Makyavelisttir ve kendilerine sıkı bir güç temeli kurmuşlardır.

225. Bu olgu, Rusya ve solcuların iktidara geldiği diğer ülkelerde açıkça belli olmuştur. Benzer şekilde, SSCB'de sosyalizmin çöküşünden önce, Batı'daki solcular bu ülkeyi çok az eleştirirdi. Eğer SSCB'nin pek çok yanlış yaptığını kabul etmek zorunda kalırlarsa, hemen sosyalistler için mazeretler bulmaya ve Batı'nın hatalarından bahsetmeye başlarlardı. Batı'nın sosyalistlerin saldırganlığına askeri yollarla direnmesine hep karşı çıktılar. Dünyadaki tüm solcular, Amerika'nın Vietnam'da yaptığı askeri harekâtı ateşli bir şekilde protesto etti; ama SSCB, Afganistan'ı işgal ettiğinde hiçbir şey yapmadılar. Sovyetler'i onayladıklarından değil, solcu inançlarından dolayı, sosyalizme karşı çıkmayı kendilerine yediremediler. Bugün, "siyasi dürsütlüğün" egemen olduğu üniversitelerimizde, akademik özgürlüğün kısıtlanmasını içten içe onaylamayan, ama yine de sesini çıkarmayan muhtemelen pek çok solcu vardır.

226. Bu yüzden pek çok solcunun kişisel olarak yumuşak başlı ve oldukça hoşgörülü insanlar olması hiçbir zaman solun bir bütün olarak totaliter bir eğilimi olmasını engelleyemez.

227. Solculukla ilgili olan tartışmamızda ciddi bir zayıflık vardır. Hâlâ "solcu" sözüyle neyi kastettiğimiz açık değildir. Bu konuda yapabileceğimiz fazla bir şey yok gibi gözüküyor. Bugün solculuk tüm eylemci ha-

reketlere bölünmüştür. Yine de tüm eylemci hareketler solcu değildir ve bazı eylemci hareketler (Örn: Radikal Çevrecilik) hem solcu kişilikleri hem solcularla işbirliği içinde olmaması gereken, hiç solcu olmayan kişilikleri içinde barındırır. Çeşitli solcular yavaş yavaş kimlik değiştiriyor ve biz kimin solcu olup olmadığına karar vermekte sık sık zorlanıyoruz. Açıklandığı kadarıyla, solculuk anlayışımız bu makalede sunduğumuz tartışmayla tanımlanmıştır ve okuyucuya sadece kimin solcu olduğunu ayırt etmede kendi kararını vermesini tavsiye edebiliriz.

228. Ama solculuğu teşhis etmek için bir takım kriterleri sıralamak yardımcı olacaktır. Bu kriterler kesin bir şekilde uygulanamaz. Bazı kişiler solcu olmadan da verilen kritere uyabilir, bazı solcular da uymayabilir. Bu konudaki kararı yine sadece kendimiz vermemiz gerekir.

229. Solcu büyük ölçekli kolektivizme doğru yönlendirilir, bireyin topluma hizmet etme ve toplumun da bireyle ilgilenme görevini vurgular. Bireyciliğe karşı olumsuz bir tutumu vardır. Genelde ahlaki bir tavır içindedir. Silah kontrolünü, cinsel eğitimi ve diğer psikolojik açıdan "aydınlanmış" eğitim metotlarını, sosyal planlamayı, olumlayıcı hareketleri, çok kültürlülüğü destekleme eğilimindedir. Kendini kurbanlarla özdeşleştirme eğilimindedir. Rekabet ve şiddete karşı gibidir ama şiddet uygulatan solcular için durmadan bahaneler bulur. Solda yaygın olan "ırkçılık", "cinsiyetçilik", homofobi", "kapitalizm", "emperyalizm", "yeni sömürgecilik", "soykırım", "sosyal değişim", "sosyal sorumluluk" gibi kavramları kullanmaktan hoşlanır.

Solcunun belki de en teşhis edici özelliği şu hareketin tarafını tutmasıdır: Feminizm, eşcinsel hakları, etnik haklar, özürlü hakları, hayvan hakları, siyasal dürüstlük. Tüm bu hareketleri destekleyen herkes kesinlikle birer solcudur.(36)

230. En tehlikeli solcular, yani güce aç olanlar, genelde kibirleriyle ya da ideolojiye dogmatik yaklaşımlarıyla belli olur. Ancak, sinir bozucu şiddet gösterilerinden ve solculuklarını insanların gözüne sokmaktan kaçınan, aşırı toplumsallaşmış tipte bazı solcular vardır ki bunlar en tehlikelisidir ve sessiz sedasız, kollektivist değerleri, çocukların toplumsallaşması için "aydınlanmış" psikolojik teknikleri, bireyin sisteme bağımlılığını desteklemeye çalışır. Bu gizli solcular (onlara bu adı veriyoruz) uygulamada bazı burjuvalara benzer, ama psikoloji, ideoloji ve motivasyonda onlardan farklılık gösterirler. Tipik bir burjuva, yaşam stilini korumak için ya da sadece tutumu alelade olduğu için insanları sistemin kontrolü altında tutmak ister. Gizli solcu insanları sistemin kontrolü altında tutmak ister, çünkü kollektivist ideolojinin gerçek bir inananıdır. Gizli solcu, isyan dürtüsü daha zayıf olduğundan ve daha sıkı sosyalleşmiş olduğundan aşırı toplumsallaşmış ortalama bir solcudan farklılık gösterir. Kendisinde onu bir davaya adamaya ve bir kolektivizme katılmaya zorlayan derin bir eksiklik olduğu için iyi toplumsallaşmış sıradan bir burjuvadan da farklılık gösterir. Belki de (iyice yüceltilmiş) güç arzusu sıradan bir burjuvanınkinden daha güçlüdür.

Sonuç

231. Bu manifesto boyunca, her türlü nitelendirme ve kuşkuya açık olabilecek bir takım belirsiz açıklamalarda bulunduk; hatta bazı açıklamalarımız düpedüz yanlış da olabilir. Elimizde yeterli bilginin bulunmayışı ve yazımızın kısa tutulması gerekliliği, iddialarımızı daha belirgin bir şekilde formüle etmemizi ve gerekli tanımları eklememizi imkânsız hale getirdi. Elbette bu türden bir tartışmada kişinin güçlü bir biçimde sezgisel yargılara güvenmesi gerekir ki bunlar da bazen yanlış olabiliyor. Dolayısıyla, bu manifestonun, gerçeğin kabaca tahmin edilmesinden daha fazla bir şey ifade ettiği iddiasında değiliz.

232. Aynı şekilde, burada çizdiğimiz tablonun genel hatlarıyla doğru olduğundan makul bir şekilde eminiz. Yalnızca zayıf bir noktanın belirtilmesi gerekiyor. Solculuğu, günümüze özgün bir kavram olarak modern biçimiyle ve güç sürecinin bozulmasının bir belirtisi olarak gösterdik. Ancak bu konuda muhtemelen yanılıyor olabiliriz. Kendi ahlaklarını herkese empoze ederek güç gereksinimlerini tatmin etmeye çalışan aşırı toplumsallaşmış tipler kuşkusuz uzun zamandan beridir ortalıktalar. Fakat, aşağılık duygusunun, kendini değersiz görmenin, güçsüzlüğün, kendileri kurban olmayan insanların kurbanlarla özdeşleşmesinin modern solculuğun bir özelliği olduğunu SANIYORUZ. Kendileri kurban olmayan insanların, kendilerini kurbanlarla özdeşleştirmesi 19. yy solculuğunda ve eski Hıristiyanlıkta belli oranlarda görülebilir,

ancak saptayabildiğimiz kadarıyla, kendini değersiz görme vb. belirtiler bu hareketlerde veya tüm diğer hareketlerde, modern solculukta olduğundan daha açık seçik değildi. Fakat modern solculuktan önce benzer hareketlerin var olmadığını, kendimizden emin bir şekilde iddia edecek bir konumda değiliz. Bu, tarihçilerin ilgi göstermesi gereken temel bir sorundur.

Notlar

1. (Paragraf 19) TÜM zorba ve acımasız rekabetçilerin, ya da en azından çoğunun, aşağılık duygusundan mustarip olduğunu ileri sürüyoruz.

2. (Paragraf 25) Viktorya dönemi boyunca, birçok aşırı toplumsallaşmış kişinin cinsel duygularını bastırmaktan ya da bastırmaya çalışmaktan dolayı ciddi psikolojik problemleri vardı. Anlaşılan Freud, teorisini bu gibi insanları esas alarak kurmuştur. Bugün toplumsallaşmanın merkezi cinsellikten saldırganlığa kaymıştır.

3. (Paragraf 27) İlle de mühendislikteki ya da diğer "ciddi" bilimlerdeki uzmanları kastetmiyoruz.

4. (Paragraf 28) Orta ve üst sınıftan bu değerlerin bazılarına karşı direnen çok insan vardır, ama bunlar üstü kapalı direnmelerdir. Bu tür direnme, kitle haberleşme araçlarında çok az yer alır. Toplumumuzda propagandanın asıl hamlesi belirli değerler lehinedir. Bu değerlerin, toplumumuzda adeta resmi değerler haline gelmesinin nedeni endüstriyel sisteme yararlı olmalarıdır. Şiddete engel olunmak istenir, çünkü etnik ça-

tışmalar da sistemi bozar ve ayrımcılık sisteme yararlı olabilecek azınlık olan grup üyelerinin yeteneklerini harcar. Yoksulluk, "tedavi edilmelidir" çünkü alt sınıf, sistem için sorunlara yol açar ve alt sınıfla ilişki diğer sınıfların moralini bozar. Kadınlar, kariyer sahibi olmaya teşvik edilir çünkü yetenekleri sistem için yararlıdır ve daha önemlisi düzenli iş sahibi olmakla kadınlar sistemle daha iyi bütünleşir ve ona ailelerine olduğundan daha çok bağlanır. Bu durum, aile dayanışmasını zayıflatır. (Sistemin liderleri aileyi güçlendirmek istediklerini söylerler ama asıl kastettikleri, çocukların sistemin ihtiyaçları doğrultusunda toplumsallaşmalarında ailenin etkili bir alet olmasını istemeleridir.) Paragraf 51 ve 52'de belirttiğimiz gibi sistem ailenin ya da diğer küçük çaplı sosyal grupların güçlenmesini ya da özerkleşmesini göze alamaz.

5. (Paragraf 42) İnsanların çoğunluğunun, kararlarını kendilerinin vermek istemedikleri ama liderlerden onların adına düşünmelerini istedikleri ileri sürülebilir. Bu görüşte doğruluk payı vardır. İnsanlar, sıradan konularda kendi kararlarını vermekten hoşlanır, ama zor ve önemli sorunlarda karar vermek psikolojik çatışmayı göze almayı gerektirir ve çoğu insan psikolojik çatışmadan nefret eder. Bu nedenle zor kararlar söz konusu olduğunda başkalarına güvenme eğiliminde olurlar. Ama bu demek değildir ki, kendilerine kararı etkileme fırsatı verilmeden onlara kabul ettirilmesinden hoşlanır. İnsanların çoğu izleyicidir, lider olmasalar da liderleriyle doğrudan ilişkileri olmasını ister, liderlerini etkileyebilmek ve zor kararları vermede bir dereceye kadar katılımda bulunmak isterler. En azından bu derecede, özerkliğe ihtiyaçları vardır.

6. (Paragraf 44) Burada sıralanan belirtilerden bazıları kafesteki hayvanlarda görülenlere benzer. Nasıl ortaya çıktığını, güç sürecine bağlı olarak anlatmak gerekirse: İnsan doğasını anlamada, sağduyu bize gösterir ki ulaşılması çaba gerektiren hedeflerin eksikliği sıkıntıya yol açar ve uzun süreli olduğunda sıkıntı sonunda depresyona dönüşür. Hedeflere ulaşmadaki başarısızlık hayal kırıklığına, kişinin kendisine olan saygısının azalmasına neden olur. Hayal kırıklığı öfkeye, öfke saldırganlığa, genelde eşin ya da çocuğun taciz edilmesine dönüşür. Uzun süreli hayal kırıklığı genelde depresyona yol açtığı ve depresyonun da suçluluk duygusu, düzensiz uyku, yeme bozukluğu ve kişinin kendini kötü hissetmesine neden olduğu kanıtlanmıştır. Depresyona eğilimi olanlar çare olarak eğlence ararlar: Bu nedenle yeni eğlentiler vaat eden sapkınlıklarla birlikte doyumsuz bir hedonizm ve aşırı seks de beraberinde gelir. Sıkıntı da aşırı eğlence arayışına sebep olabilir çünkü diğer açılardan yoksun insanlar genelde eğlenceyi bir amaç haline getirir. Konuyla ilgili şemaya bakınız. Yukarıda konudan basitçe bahsedilmiştir, gerçek ise daha karmaşıktır ve tabii ki güç süreciyle ilgili olarak yoksunluk tanımlaması belirtilen TEK sebep değildir. Bu arada, depresyondan bahsederken mutlaka bir psikiyatristin tedavisini gerektirecek kadar ciddi bir depresyonu kastetmiyoruz. Genelde sadece hafif depresyonları kastediyoruz. Amaçlardan bahsederken değinmek istediğimiz ille de uzun bir dönem için planlanmış amaçlar değildir. Tarih boyunca pek çok insan için günü gününe yaşamak (kendisinin ve ailesinin yalnızca günlük yiyeceğini karşılamak) yeterli olmuştur.

7. (Paragraf 52) Amish (Özellikle Amerika'nın bazı bölgelerinde etkin olan, içine kapalı dini bir cemaat, ç.n.) gibi, toplum üzerinde az etkisi olan bir iki pasif, içe dönük gruplar için kısmi bir istisna yapılabilir. Bunların dışında günümüzde Amerika'da bazı saf, küçük ölçekli topluluklar varlıklarını sürdürmektedir. Örneğin gençlik çeteleri ve "mezhepler". Herkes onların tehlikeli olduğunu düşünür ve öyledirler de. Çünkü bu grubun üyeleri öncelikle sistemden ziyade birbirine sadıktır, bu nedenle sistem onları kontrol edemez; ya da örneğin çingeneler, genelde hırsızlık ve sahtekârlıktan dolayı tutuklanmaktan kurtulurlar, çünkü sadakat duyguları o denli gelişmiştir ki, her zaman için masumiyetlerini kanıtlamak için ifade verecek başka çingeneler bulabilirler. Açıkça görüldüğü gibi, eğer çok sayıda insan bu tür gruplara katılsaydı, sistem ciddi bir sorunla karşılaşırdı. 20. yy'ın başlarında, Çin'in modernleşmesiyle ilgilenen bazı Çinli düşünce adamları aile gibi küçük çaplı sosyal grupları dağıtmanın gerekliğini anlamışlardı: (Sun Yatsen'e göre) Çin'de milliyetçiliğin gelişmesi isteniyorsa, başta aileninki olmak üzere tüm geleneksel bağların kaldırılması gerekiyordu. (Chester C. Tun *20. yy'da Çin'de Politik Düşünce* syf. 125, syf 297)

8. (Paragraf 56) Evet, 19. yy'da Amerika'nın ciddi problemleri olduğunu biliyoruz, ama anlatımda özü korumak için basit ifadeler kullanmak durumundayız.

9. (Paragraf 61) "Alt sınıfa" değinmiyoruz. Ana görüşten bahsediyoruz.

10. (Paragraf 62) Bazı sosyal bilimciler, eğitmenler, "akıl sağlığı" profesyonelleri ve benzerleri herkesin tatmin edici soysal hayatı olması için uğraşarak sosyal dürtüleri 1. gruba sokmak için ellerinden geleni yapıyor.

11. (Paragraf 63, 82) Sonu gelemeyen bir sahip olma dürtüsü, gerçekten de reklam ve pazar endüstrisinin yapay bir buluşu mudur? Elbette ki mal, mülk edinmek için insanın doğuştan gelen bir dürtüsü yoktur. İnsanların, temel fiziksel ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli olanlar dışında, çok az maddi zenginliği talep ettiği toplumsal kültürler olmuştur. (Avustralya yerli halkı, geleneksel Meksika köylü kültürü, bazı Afrika kültürleri). Diğer yandan, maddi sahiplenmenin önemli sayıldığı pek çok endüstri öncesi kültürler de var olmuştur. Öyleyse bugünkü mal, mülk edinmeye yönelik kültürün sadece reklam ve pazar endüstrisinin bir buluşu olduğunu iddia edemeyiz. Ama bu kültürün yaratılmasında reklam ve pazar endüstrisinin büyük rol oynadığı da bir gerçektir. Reklama milyonlar ayıran büyük kurumlar artan satışlarla karşılaşacaklarını bilmese bu kadar para harcıyor olamazdı. Bir iki yıl önce *FC*'nin bir üyesi şunları açıkça söyleyen bir satış müdürüne rastlamıştı: "İşimiz, insanların istemedikleri ve ihtiyaç duymadıkları şeyleri almalarını sağlamaktır." Satış müdürü, ayrıca, neden eğitilmemiş bir acemi insanlara bir malla ilgili gerçekleri anlattığı halde, hiç satış yapamazken; eğitilmiş ve deneyimli, profesyonel bir satıcının aynı insanlara pek çok satış yapabildiğini anlatmıştı. Bu gösteriyor ki insanlar aslında istemedikleri şeyleri almaya yönlendiriliyor.

12. (Paragraf 64) Amaçsızlık sorunu yaklaşık son 15 yılda önemini yitirmiş gibi gözüküyor, çünkü şimdi insanlar kendilerini fiziksel ve ekonomik açıdan önceden olduğundan daha az güvende hissediyor ve güvenlik ihtiyacı onlara bir amaç vermiş oluyor. Ama güvence edinmenin zorluğu, amaçsızlığın yerini hayal kırıklığına

bırakmıştır. Amaçsızlık sorunu üzerinde duruyoruz, çünkü liberaller ve solcular, toplumun herkesin güvenliğini temin etmesi yoluyla sosyal sorunlarımızı çözmek istiyor; ama bu başarılsaydı bile, sadece "amaçsızlık" sorununu geri getirmiş olurdu. Asıl konu toplumun, insanların güvenliğini gerektiği gibi sağlayıp sağlamaması değildir; sorun, insanların güvenlikleri için kendilerine değil de, sisteme tabi olmalarıdır. Bu bazı insanların neden silah taşıma hakkını sevinçle karşıladığını göstermektedir, bir silaha sahip olmak, güvenliklerinin bu yönünü insanların kendi eline bırakıyor.

13. (Paragraf 66) Devlet düzenlemelerinin sayısını azaltmaya yönelik muhafazakâr çabaların sokaktaki adam için bir yararı yoktur. Bir kere, sadece önemsiz bazı düzenlemeler kaldırılabilir, çünkü çoğu düzenleme gereklidir. Ayrıca kanunların çoğu, ortalama insandan ziyade iş meselelerini etkiler, yani asıl etkisi devletten aldığı yetkiyi özel kurumlara vermektir. Bunun sokaktaki adam için anlamı yaşamındaki devlet müdahalesinin yerini, örneğin kansere yol açacak kimyasal maddelerin su kaynağına boşaltılmasına izin verebilecek olan büyük kurumların müdahalesinin almasıdır. Muhafazakârlar, sokaktaki adamın Büyük Devlete olan kızgınlığını Dev Firma'nın güçlenmesi için sömürerek, onu bir enayi yerine koymaktadır.

14. (Paragraf 73) Birisi, belli bir durumda propaganda kullanma amacını onaylarsa, ona genelde "eğitim" der ya da benzer bir paravan kullanır. Ama propaganda, kullanılma amacı ne olursa olsun propagandadır.

15. (Paragraf 83) Panama'nın istilası için lehte ya da aleyhte bir yorum yapmıyoruz. Bunu sadece bir noktayı aydınlatmak için örnek olarak kullandık.

16. (Paragraf 95) Amerikan kolonileri, İngiliz egemenliği altındayken, özgürlüğün, Amerikan Anayasası'nın yürürlüğe girmesinden sonra olduğundan daha az sayıda ve daha az etkili bir yasal teminatı vardı. Yine de endüstri öncesi Amerika'sında, Bağımsızlık Savaşı'nın hem öncesinde hem de sonrasında, bu ülkede Endüstri Devrimi'nin yaşanmasından sonra olduğundan daha fazla kişisel özgürlük vardı. Hugh Davis Graham ve Ted Robert Gurr tarafından yayına hazırlanmış Roger Lane'in *Amerika'da Şiddetin Tarihi ve Karşılaştırmalı Perspektifler* kitabının bölüm 12, 476-478. sayfalarından alıntı yapıyoruz: "Uygunluğun gittikçe artan standartları ve bunlarla beraber resmi kanun uygulamalarına gittikçe artan itimat (19. yy Amerika'sında) ... Tüm toplumda oldukça yaygındı... Sosyal davranışlardaki değişim öyle uzun vadede gerçekleşmiş ve öyle yaygındır ki onunla çağdaş sosyal sürecin esas temeli olan endüstriyel kentleşme arasında bir bağ olduğunu ileri sürmek mümkün değildir. 1835'te Massachusetts'in nüfusu yaklaşık 660.940 idi, %81'i kırsal kesimdeydi ve bu kırsal kesimdeki nüfusun ezici çoğunluğu endüstrileşmemiş ve yerliydi. Vatandaşlara önemli kişisel özgürlükler tanınmaktaydı. İster yol arabacısı ister çiftçi ya da esnaf olsun, hepsi kendi planlarını yapmaya alışkındı, işlerinin yapısı onları fiziksel olarak birbirlerinden bağımsız kılıyordu. Bireysel sorunlar, günahlar ve hatta inançlar geniş bir toplumsal ilgiye maruz kalmıyordu. Ancak, 1835'te güç toplayan şehir ve fabrika, 19. yüzyıl boyunca, hatta

20.yüzyılda da insan davranışlarında sürekli artan bir etkiye sahip olmuştur. Fabrika düzenli davranışlar istiyordu, ustabaşının ve müdürün isteklerine, saat ve çalışma ritimlerine itaat edecek bir hayat istiyordu. Şehir ya da kasabada önceden itiraz edilmeyen pek çok hareket, birbirine yakın çevrede yaşayanların ihtiyaçları yüzünden engellendi. Daha büyük kuruluşlardaki hem mavi yakalıların hem de beyaz yakalıların karşılıklı olarak meslektaşlarına ihtiyaçları vardı; birinin işi diğerininkine bağlı olduğu için, kimsenin artık kendine ait bir işi yoktu." Bu yeni hayat ve örgütlenmesinin sonuçları, 1900'de Massachusetts'in 2.805.346 kişilik nüfusunun %76'lık bir kısmına şehirli denmeye başlanmasıyla belli oldu. Kayıtsız, özgür bir toplumda izin verilen pek çok şiddetli ve usulsüz davranışlar bir sonraki dönemin daha resmi ve işbirliğine dayalı ortamında artık kabul görmüyordu. Kısacası şehir yaşamına geçişle, atalarımızdan daha uysal, daha sosyalleşmiş ve de uygarlaşmış bir kuşak yaratılmıştır.

17. (Paragraf 117) Sistem savunucuları, bir ya da iki oyla karara varılan seçimler gibi olaylardan bahsetmekten hoşlanırlar ama bu tür olaylara fazla rastlanmaz.

18. (Paragraf 119) "Bugün, teknolojik açıdan ilerlemiş topraklarda, insanlar coğrafi, dini ve politik farklılıklara rağmen birbirlerine çok benzer hayat sürerler. Chicago'daki Hıristiyan bir banka memurunun, Tokyo'daki Budist bir banka memurunun ve Moskova'daki komünist bir banka memurunun hayatları birbirlerine, binlerce yıl önce yaşamış basit bir adamın hayatından çok daha benzerdir. Bu benzerlikler, ortak teknolojinin sonucudur..." L. Sprague de Camp, *Eski*

Mühendisler (The Ancient Engineers) Ballantine baskısı, syf. 17. bu üç banka memurunun hayatları AYNI değildir. İdeolojinin biraz etkisi vardır. Ama tüm teknolojik toplumların, canlı kalmak için YAKLAŞIK olarak aynı yörünge üzerinde gelişmeleri gerekir.

19. (Paragraf 123) Sorumsuz bir genetik mühendisinin birçok terörist yarattığını bir düşünsenize.

20. (Paragraf 124) Tıbbi ilerlemenin arzu edilmeyen sonuçlarına bir başka örnek olarak, kanseri önleyen bir çare bulunduğunu farz edin. Eğer tedavi sadece elit tabakanın karşılayabileceği gibi pahalı olursa, bu durum onların kanserojen maddelerin çevreye karışmasını önleme isteklerini büyük ölçüde azaltacaktır.

21. (Paragraf 128) Çoğu insan birçok şeyin kötü bir şeyle sonuçlanacağını mantığa aykırı bulabileceğinden, biz bunu bir kıyasla örnekliyoruz. Farz edin ki Bay A, Bay B'yle satranç oynuyor. Üstat Bay C de, Bay A'nın omzunun üstünden oyunu izliyor. Bay A elbette oyunu kazanmak ister, yani Bay C ona iyi bir hamle gösterirse, Bay A'ya bir iyilik yapmış olur. Ama şimdi farz edin ki Bay C, Bay A'ya TÜM hamlelerini nasıl yapacağını söylüyor. Her defasında, Bay A'ya en iyi hamleyi göstererek bir iyilik yapmış olur, ama onun adına TÜM hamleleri yapmakla aslında oyunu bozmuş olur, çünkü eğer onun hamlelerini hep başka birisi yapacaksa, Bay A'nın oyunu oynamasının hiçbir anlamı kalmaz. Modern insanın durumu Bay A'nınkine benzer. Sistem, bireyin hayatını pek çok yönden kolaylaştırır, ama bunla birlikte onu kendi kaderini kontrol etmekten yoksun bırakır.

22. (Paragraf 137) Biz burada sadece ana görüş içindeki zıt değerlerle ilgileniyoruz. Sadeliği korumak için vahşi doğanın, insanın ekonomik refahından daha önemli olduğu şeklindeki "yabancı" görüşleri konu dışı bırakıyoruz.

23. (Paragraf 137) Kişisel çıkar, ille de MADDİ kişisel çıkar anlamına gelmez. Bazı psikolojik ihtiyaçların yerine getirilmesiyle de ilgilidir. Kişinin ideolojisinin ya da dininin gelişmesine yardım etmesi gibi.

24. (Paragraf 139) Bir ön şart: Bazı bölgelerde salık verilen belirli bir dereceye kadar özgürlüğe izin vermek sistemin yararınadır. Örneğin, ekonomik özgürlüğün (belirli sınırlamalar ve kısıtlamalarla) ekonomik büyümeyi olumlu yönde etkilediği ortaya çıkmıştır. Ama sadece planlanmış ve sınırları çizilmiş bir özgürlük sistemin yararınadır. Birey her zaman bir tasmayla bağlanmalıdır, bazen bu tasma uzun bırakılsa da... (bkz. 94-97. paragraflar).

25. (Paragraf 143) Bir toplumun ayakta kalabilmesi için gerekli güç ya da potansiyelin her zaman için o toplumun insanlara uyguladığı baskı ya da verdiği sıkıntı ile ters orantılı olduğunu söylemek istemiyoruz. Durum kesinlikle böyle değildir. Pek çok ilkel toplumun insanlara Avrupa toplumlarının uyguladığından daha az baskı uyguladığına dair yeterli kanıt vardır, ama Avrupa toplumları, herhangi bir ilkel toplumdan çok daha etkili olmuştur ve bu tür toplumlarda olan mücadelelerden, teknolojinin sağladığı avantajlar sayesinde, her zaman başarıyla çıkmıştır.

26. (Paragraf 147) Eğer, suçları bastırdığı için daha etkili bir yasak uygulamanın iyi olduğunu düşünüyor-

sanız, unutmayın ki sistemin suç olarak tanımladığı bir şeyi biz mutlaka suç olarak görmeyebiliriz. Bugün esrar içmek bir "suç"tur ve Amerika'nın bazı bölgelerinde ruhsatsız ateşli silah bulundurmak da suçtur. Yarın, ruhsatlı ya da ruhsatsız herhangi bir ateşli silaha sahip olmak bir suç sayılabilir ve aynı şey tokat atmak gibi çocuk yetiştirmede onaylanmayan metotların başına gelebilir. Bazı ülkelerde, muhalif politik fikirlerin ifade edilmesi bir suçtur ve hiçbir anaysa ya da politik sistem sonsuza dek sürmediğine göre, gelecekte ABD'de de bunun olmayacağına dair bir garanti yoktur. Eğer bir toplumun geniş, güçlü bir yasal uygulama kurumuna ihtiyacı varsa, bu o toplumda ciddi bir yanlışlığın olduğunu gösterir; eğer insanların çoğu kurallara uymayı reddediyor, ya da sadece zorunlu olduklarından uyuyorsa, toplum insanlar üzerinde şiddetli bir baskı uyguluyor demektir. Geçmişte pek çok toplum, az bir yasal uygulamayla, hatta hiçbir yasa uygulaması olmaksızın varlıklarını sürdürmüştür.

27. (Paragraf 151) Elbette geçmiş toplumların insan davranışını etkileyecek imkânları vardı, ama bunlar günümüzde geliştirilen teknolojik imkânlarla karşılaştırıldığında çok ilkel ve etkisiz kalmaktadır.

28. (Paragraf 152) Ancak, bazı psikologlar insan özgürlüğünü küçümsediklerini ifade etti. Matematikçi Claude Shannon Omni de (Ağustos 1987) şunları söylüyordu: "Köpekler insanlar için ne ise, bizim de robotlar için öyle olacağımız bir zamanı gözümün önüne getiriyorum ve makineleri destekliyorum."

29. (Paragraf 154) Bu bir bilim-kurgu değildir. 154. paragrafı yazdıktan sonra Scientific American'da bilim

adamlarının, potansiyel suçluları teşhis edebilmek ve biyolojik ve psikolojik etkenlerin bir birleşimiyle onları tedavi edebilmek için teknikler geliştirmekte olduklarını anlatan bir makaleye rastladık. Bazı bilim adamları yakın gelecekte geçerli hale gelebilecek bu tedavinin zorla uygulanmasını destekliyor. (bkz. "Suçlu Öğeyi Ararken", W. Wayt Gibbs, *Scientific American*, Mart 1995) Belki bu tedavinin sadece canilere uygulanacağını düşünerek sorun olmadığını düşünebilirsiniz. Ama elbette bu kadarıyla kalmayacaktır. Daha sonra sarhoş sürücü olması muhtemel kişilere (onlar da insan hayatı için tehlikelidir), belki sonra çocuklarını tokatlayan kişilere, ağaç kesme makinelerine sabotaj düzenleyen çevrecilere ve sonunda sistem için sakıncalı davranan herkese bir tedavi uygulanacaktır.

30. (Paragraf 184) Teknolojiye bir karşı görüş olarak doğanın başka bir avantajı da pek çok insan için doğanın, dini çağrıştıran bir saygınlık taşımasıdır. Böylece doğa belki de dini bir esasa dayandırılarak yüceleştirilebilir. Pek çok toplumda, dinin kurulu düzen için bir destek ve mazeret görevi gördüğü doğrudur, ama dinin isyan için bir temel oluşturduğu da doğrudur. Günümüzde din, ya basiretsiz bir bencillik için (bazı muhafazakârlar bu şekilde kullanıyorlar) kullanılmakta, ya kolay para kazanmak için sömürülmekte (pek çok İncil vaizi tarafından), ya kaba bir irrasyonalizme sürüklenmekte (aşırı tutucu Protestan tarikatları, "mezhepler") ya da sadece varlığını sürdürmektedir (Katolik, orta yol Protestanlık). Teknolojiye karşı olan isyana dini bir öğe katmak yararlı olabilir; günümüzde Batı toplumunun güçlü bir dini temeli olmadığı da düşünülürse. Batı'nın son zamanlarda tanık olduğu, güçlü, yaygın, dinamik

bir dine en yakın şey solculuğun sözde diniydi, ama bugün sol dağılmıştır ve kesin, ortak, etkileyici bir hedefi yoktur. Bu nedenle toplumumuzda teknoloji karşıtı, doğa temeline dayalı bir dinle doldurulabilecek bir dini boşluk vardır. Ama bu rolü üstlenecek suni bir din uydurmaya çalışmak bir hata olur. Böylesi uydurulmuş bir din büyük olasılıkla başarısızlıkla sonuçlanır. Örneğin "Gaia" dinini ele alalım. Üyeleri GERÇEKTEN inançlı mı yoksa sadece numara mı yapıyorlar? Eğer numara ise, dinleri fiyaskoyla sonuçlanır. Eğer o dine GERÇEKTEN inanmıyorsanız ve diğer insanlar üzerinde derin, güçlü, hakiki bir etkisi olmadığını görüyorsanız, belki de en iyisi onu doğa ile teknolojinin arasındaki mücadeleye karıştırmamaktır.

31. (Paragraf 189) Böyle bir son teşebbüsün edildiğini farz edelim. Muhtemelen, endüstri sistemi az çok aşamalı bir biçimde ya da azar azar yok edilebilir. (bkz. 4-167. paragraflar ve not 4).

32. (Paragraf 193) Devrimin, endüstri sisteminin bir dereceye kadar aşamalı ve acısız parçalanmasıyla sonuçlanabilecek, teknolojiye karşı etkili değişim hareketlerinden oluşması bile mümkündür, (zayıf bir olasılık) ama bu gerçekleşirse çok şanslı sayılırız. Teknolojik olmayan bir topluma geçişin çok zor, güçlükler ve felaketlerle dolu olacağı bellidir.

33. (Paragraf 195) Sokaktaki adamın nasıl yaşayacağını belirlemede, bir toplumun ekonomik ve teknolojik yapısı politik yapısından çok daha önemlidir. (bkz. 95-119. paragraflar ve not 16, 18).

34. (Paragraf 215) Bu açıklama bizim özel anarşizm anlayışımız ile ilgilidir. Çok çeşitli sosyal davranışlara "anarşist" denilmiştir ve kendilerinin anarşist olduğunu düşünen birçok kimse, paragraf 215'teki açıklamamızı kabul etmeyebilir. Bu arada, şiddete başvurmayan bir anarşist hareket de vardır ve üyeleri büyük olasılıkla *FC*'yi anarşist olarak kabul etmez ve *FC*'nin şiddet içeren metotlarını onaylamaz.

35. (Paragraf 219) Birçok solcuyu duydukları kin harekete geçirir, ama bu kin muhtemelen, güç için duyulan, tatmin olmayan bir ihtiyaca dönüşür.

36. (Paragraf 229) Toplumumuzda, (bugünkü halleri ile) bu HAREKETLERDEN yana olan birini kastettiğimizi anlamak önemlidir. Kadınların, eşcinsellerin, vs. eşit haklara sahip olması gerektiğine inanan bir kişinin mutlaka solcu olması gerekmez. Toplumumuzda var olan feminizm, eşcinsel hakları, vb. hareketler solculuğa özgü bir ideolojik ton taşır ve eğer biri örneğin kadınların eşit haklara sahip olması gerektiğini savunuyorsa, bu mutlaka o kişinin feminizm hareketinin de bir savunucusu olması gerektiğini göstermez.

Ahmaklar Gemisi

Ted Kaczynski "Ahmaklar Gemisi" isimli öyküsünde çok entersan bir şekilde dünyadaki düzene yönelik eleştirilerini dile getiriyor. Öyküde anlattığı gemi bugünkü dünyaya çok benzer. Ortada "asıl" sorun dururken gemideki insanlar "başka" sorunlarla uğraşır ve hak ararlar. Kaptan -yani iktidar- onlara bir takım haklar vererek isyanlarını bastırır, ama tam anlamıyla bir hak kazanımı olmaz. İnsanlar bu haklar peşinde koşup dururken "asıl mevzu"yu es geçer ve sistemin oyuncağı olurlar. Oysa sistemi yıksalar, istediklerini alacaklardır. Asıl mevzuya başkaldırmadıkları için de kötü son kaçınılmaz olur.

Ahmaklar Gemisi

Ted Kaczynski

Bir zamanlar, bir geminin kaptan ve zabitleri kendi denizciliklerini çok beğenir ve kendilerine çılgınca hayran olurdu. Gemiyi kuzeye çevirdiler ve tehlikeli buzullarla karşılaşana dek yol aldılar. Yalnızca bir gösteriş uğruna, denizcilikteki ne de mahir olduklarını göstermek için kuzeye doğru çok daha tehlikeli sularda yol almaya devam ettiler.

Gemi daha yüksek enlemlere ulaştıkça, yolcular ve mürettebat giderek rahatsız olmaya, birbiriyle tartışmaya ve hallerinden şikâyet etmeye başladı.

"Titriyorum" dedi usta gemici, "Daha önce hiç böylesi kötü bir yolculukta bulunmamıştım. Güverte buzla kaplı; gözetleme yerinde dururken, rüzgâr ceketimi bıçak gibi kesiyor; ön yelkene camadana vururken neredeyse parmaklarım donuyor ve tüm bunlar için ayda 5 şilin alıyorum."

"Bunun kötü olduğunu mu düşünüyorsun!" dedi kadın yolcu. "Soğuktan geceleri uyuyamıyorum. Bu gemideki kadınlar erkekler kadar battaniye alamıyor. Bu adil değil!"

Meksikalı gemici sözü kesip konuşmaya katıldı: "Chingado! Ben, İngiliz gemicinin aldığı maaşın sadece yarısını alıyorum. Bu iklimde kendimizi sıcak tutmak için bol yiyeceğe ihtiyacımız var ve İngilizler daha çok alıyor. En kötüsü, zabitler sürekli emirlerini İspanyolca yerine İngilizce olarak veriyor."

"Herkesten daha çok şikâyet edecek nedenim var," dedi Amerikan Yerlisi gemici. "Eğer soluk benizliler atalarımın topraklarını yağmalamasaydı, bu gemide, buzdağlarının ve kutup rüzgârlarının arasında olmayacaktım. Hoş, sakin bir gölde kanoyla gezinecektim. Tazminatı hak ediyorum. En azından, kaptan bana barbut oynatmam için izin vermeli ki biraz para kazanabileyim."

Lostromo söz aldı: "Dün, birinci zabit bana 'ibne' dedi. İsimlere takılmadan eşcinsel ilişkiye girme hakkım var."

Bu gemide kötü davranılan sadece siz insanlar değilsiniz," diyerek yolcuların arasındaki hayvansever araya girdi. Sesi öfkeyle titriyordu. "Geçen hafta ikinci zabiti geminin köpeğini iki kere tekmelerken gördüm!"

Yolculardan biri üniversite profesörüydü. Ellerini ovuşturarak hiddetle söylendi, "Bunların hepsi korkunç! Ahlaksız! Irkçılık, seksizm, türcülük, homofobi, işçi sınıfının sömürülmesi! Ayrımcılık! Toplumsal adalete sahip olmalıyız: Meksikalı gemici için eşit maaş, bütün gemiciler için yüksek maaş, Amerikan Yerlisi için tazminat, kadınlar için eşit battaniye, eşcinsel ilişki hakkı ve köpeği daha fazla tekmelemek yok!"

Yolcular "Evet, evet!" diye bağırdı. Mürettebat "Hay hay!" diye bağırdı. "Ayrımcılık! Haklarımızı talep etmeliyiz!"

Kamarot boğazını temizledi.

"Hepinizin şikâyet etmek için iyi nedenleri var. Fakat bana göre gerçekten yapmamız gereken şey gemiyi döndürmemiz ve güneye doğru gitmemiz, çünkü eğer kuzeye gitmeye devam edersek er geç batacağız. Sonra maaş-

larınızın, battaniyelerinizin, eşcinsel ilişki haklarınızın size yararı olmayacak, çünkü hepimiz boğulacağız."

Fakat kimse onu dinlemedi, çünkü o sadece bir kamarottu.

Kaptan ve zabitler, kıç güvertedeki makamlarından tartışmayı izliyor ve dinliyordu.

Birbirlerine gülümsediler ve göz kırptılar. Kaptanın el hareketiyle üçüncü zabit kıç güverteden indi. Yolcular ve mürettebatın toplandığı yere ağır adımlarla yürüdü ve onların arasında durdu. Çok ciddi bir ifade takınarak konuştu:

"Biz kaptanlar kabul etmeliyiz ki bu gemide mazur görülemez şeyler olmakta. Şikâyetlerinizi duyana kadar bu kadar kötü bir durum olduğunu anlayamadık. Bizler iyi niyetli insanlarız ve sizler için en iyisini yapmak istiyoruz. Ancak kaptan oldukça eski kafalı ve kendi bildiği yolda ilerler. Somut değişiklikler yapmadan önce biraz kışkırtılması gerekebilir. Benim şahsi fikrim, eğer gayretle protesto ederseniz – fakat her zaman barışçıl ve geminin kurallarını ihlâl etmeden – kaptanın ataletini sarsar ve gayet haklı olarak şikâyet ettiğiniz problemlere çözüm getirmeye zorlarsınız.

Bunu söyledikten sonra üçüncü zabit kıç güverteye doğru yol aldı. Gider gitmez yolcular ve mürettebat arkasından, "Orta yolcu! Reformcu! Liberal! Kaptanın yardakçısı!" diye bağırdı. Fakat yine de söylediği gibi yaptılar. Kıç güvertenin önünde buluştular. Kaptanlara hakaretler savurdular ve haklarını talep ettiler: Usta gemici "Daha yüksek maaş ve daha iyi çalışma koşulları istiyorum," diye haykırdı. Kadın yolcu "Kadınlar için

eşit battaniye," diye haykırdı. Meksikalı gemici "Emirleri İspanyolca olarak almak istiyorum," diye haykırdı. Amerikan Yerlisi gemici "Barbut oynatma hakkı istiyorum," diye haykırdı. Lostromo "İbne olarak adlandırılmak istemiyorum," diye haykırdı. Hayvansever "Köpeğin daha fazla tekmelenmesine hayır," diye haykırdı. Profesör "Devrim, hemen şimdi," diye haykırdı.

Kaptan ve zabitler aceleyle bir araya toplandı ve birkaç dakika görüştü. Bütün bu süre boyunca birbirlerine göz kırptılar, gülümsediler ve birbirlerini doğrularcasına kafalarını öne eğdiler. Daha sonra kaptan kıç güvertenin önünde durdu ve büyük bir cömertlik göstererek, usta gemicinin maaşının ayda 6 şiline yükseltileceğini; Meksikalı gemicinin maaşının İngiliz gemicinin üçte ikisi kadar olacağım, ve ön yelkene camadana vurma emrinin İspanyolca verileceğini; kadın yolcuların bir battaniye daha alacağını; Amerikan Yerlisi gemicinin Cumartesi akşamları barbut oynatabileceğini; lostromonun gizlice eşcinsel ilişkiye girdiği sürece ibne olarak anılmayacağını ve mutfaktan yemek çalmak gibi gerçekten ahlaksız şeyler yapmadığı sürece köpeğin tekmelenmeyeceğini duyurdu.

Yolcular ve mürettebat bu imtiyazları büyük bir zafer olarak kutladı. Fakat ertesi sabah, tekrardan memnuniyetsizlik hissettiler.

Usta gemici, "Ayda altı şilin çok düşük bir ücret ve hâlâ ön yelkene camadana vururken parmaklarım donuyor," diyerek homurdandı. Meksikalı gemici, "Hâlâ İngilizlerle aynı maaşı veya bu iklim için yeterli yiyeceği alamıyorum," dedi. Kadın yolcu, "Biz kadınlar hâlâ kendimizi sıcak tutacak kadar battaniyeye sahip

değiliz," dedi. Diğer yolcular ve mürettebat da benzer şikâyetlerde bulundu. Profesör onları kışkırttı.

Konuşmalarını bitirdiklerinde, kamarot, bu sefer diğerlerinin duymamazlıktan gelemeyeceği kadar yüksek bir sesle konuştu:

"Köpeğin mutfaktan bir parça ekmek çaldığı için tekmelenmesi, kadınların eşit battaniyeye sahip olmaması, usta gemicinin parmaklarının donması gerçekten korkunç; ve lostromonun istediği halde neden erkeklerle ilişkiye giremediğini anlamıyorum. Fakat buzulların şu an nasıl kalın olduklarına ve rüzgârın nasıl daha fazla sert estiğine bakın! Bu gemiyi geriye, güneye doğru çevirmemiz gerekiyor. Eğer kuzeye gitmeye devam edersek, buzullara çarpacak ve batacağız."

"Ah, evet," dedi lostromo, "Kuzeye doğru gitmeye devam etmemiz gerçekten korkunç bir şey. Fakat neden tuvalette sevişmek zorundayım? Neden ibne olarak anılmam gerekiyor? Diğer herkes gibi iyi biri değil miyim?"

"Kuzeye doğru ilerlemek korkunç," dedi kadın yolcu. "Fakat görmüyor musun? Tam da bu nedenle kadınların kendilerini sıcak tutmak için daha çok battaniyeye ihtiyacı var. Hemen şimdi kadınlar için eşit battaniye talep ediyorum!"

"Tamamen doğru," dedi profesör, "Kuzeye doğru yol almak hepimiz için büyük sıkıntılar yaratıyor. Fakat yönümüzü güneye doğru çevirmek gerçekçi olmaz. Zamanı geri çeviremezsin. Durumumuzun üstesinden gelmek için iyi hazırlanmış bir yol bulmalıyız."

"Bak," dedi kamarot, "kıç güvertedeki bu dört kaçık adamın yollarına devam etmesine izin verirsek, hepimiz batacağız. Eğer gemiyi tehlikeden uzaklaştırırsak, daha sonra çalışma koşulları, kadınlar için battaniye ve eşcinsel ilişki hakkı için endişelenebiliriz. Ama önce bu gemiyi çevirmemiz gerekiyor. Eğer bir kısmımız birlik olur, bir plan yapar ve biraz cesaret gösterirsek, kendimizi kurtarabiliriz. Çok fazla insana gerek yok. yedi veya sekizimiz yeterli. Kıç güverteye saldırabilir, bu delileri gemiden atabilir ve gemiyi güneye çevirebiliriz."

Profesör sesini yükseltti ve sert bir şekilde, "Şiddete inanmıyorum. Ahlaksızca." dedi.

Lostromo, "Şiddet kullanmak etik değil," dedi.

Kadın yolcu, "Şiddetten çok korkuyorum," dedi.

Kaptan ve zabitler herşeyi izliyor ve dinliyordu. Kaptanın bir işaretiyle üçüncü zabit ana güverteye indi. Yolcuların ve mürettebatın arasına kadar geldi ve gemide hâlâ bir takım sıkıntılar olduğunu söyledi.

"Epey ilerleme kaydettik," dedi. "Fakat daha fazlası gerçekleşmeyi bekliyor. Usta gemicinin çalışma koşulları hâlâ sert, Meksikalı hâlâ İngiliz ile aynı maaşı alamıyor, kadınların hâlâ erkekler kadar battaniyesi yok, Amerikan Yerlisi'nin Cumartesi geceleri oynattığı barbut ellerinden alınan toprakları için değersiz bir karşılık, lostromonun eşcinsel ilişkiye tuvalette girmesi adil değil ve köpek hâlâ kimi zaman tekmeleniyor.

"Bence kaptanın yeniden harekete geçirilmeye ihtiyacı var. Eğer hep birlikte başka bir protesto gerçekleştirirseniz işe yarayacaktır, şiddetsiz olduğu sürece."

Üçüncü zabit geminin kıç tarafına doğru ilerlerken, yolcular ve mürettebat arkasından hakaretler yağdırdı. Ama yine de ne dediyse yaptılar ve başka bir protesto için geminin kıç güvertesi önünde toplandılar. Çılgınca bağırıp çağırdılar, yumruklarını savurdular ve hâttâ kaptana çürük yumurta attılar, (ustalıkla yana çekildi).

Kaptan ve zabitler şikâyetleri dinledikten sonra aceleyle bir araya toplandı. Konuşmaları süresince birbirlerine göz kırptılar ve sırıttılar. Daha sonra kaptan kıç güvertenin önüne geldi ve usta gemiciye parmaklarını sıcak tutsun diye bir eldiven verileceğini, Meksikalı gemicinin İngiliz gemicinin dörtte üç maaşı kadar maaş alacağını, kadınlara bir battaniye daha verileceğini, Amerikan Yerlisi gemicinin Cumartesi ve Pazar geceleri barbut oynatabileceğini, lostromonun karanlıktan sonra alenen eşcinsel ilişkiye girebileceğini ve kimsenin kaptanın özel izni olmadan köpeği tekmeleyemeyeceğini söyledi.

Yolcular ve mürettebat bu büyük devrimci zafer karşısında çok mutluydu. Fakat ertesi günle birlikte tekrardan memnuniyetsizlik hissettiler ve aynı eski sıkıntılar hakkında söylenmeye başladılar.

Kamarot bu sefer sinirleniyordu.

"Sizi ahmaklar!" diye bağırdı. "Kaptanın ve zabitlerin neler yaptıklarını görmüyor musunuz? Bu gemiyle ilgili yanlışın ne olduğunu düşünemeyesiniz diye battaniyeler, maaşlar ve köpeğin tekmelenmesi hakkındaki saçma şikâyetlerinizle sizleri meşgul etmeyi sürdürüyorlar, gemi kuzeye doğru daha da ilerliyor ve hepimiz boğulmuş olacağız. Eğer sadece bir kaçınız aklını başına toplar, bir araya gelir ve kıç güverteyi

basarsak, bu gemiyi çevirebilir ve kendimizi kurtarabiliriz. Fakat tüm yaptığınız, çalışma koşulları, barbut oynatma ve eşcinsel ilişki hakkı gibi önemsiz küçük konular hakkında ağlaşmak."

Yolcular ve mürettebat öfkelendi.

"Önemsiz!!" diye ağladı Meksikalı, "İngiliz gemicinin sadece dörtte üçü kadar maaş almam sence adil mi? Önemsiz mi?"

"Benim sıkıntıma nasıl saçma diyebiliyorsun?" diye bağırdı lostromo. "İbne olarak anılmanın küçük düşürücü olduğunu bilmiyor musun?"

"Köpeği tekmelemek, 'önemsiz küçük bir konu,' değil!" diye haykırdı hayvansever. "Zalimce, insafsızca, vahşice!"

Kamarot, "Pekâlâ" dedi. "Bu konular önemsiz ve saçma değil. Köpeği tekmelemek insafsız ve vahşice. İbne olarak anılmak küçük düşürücü. Fakat gerçek sorunumuzla karşılaştırıldığında –geminin hâlâ kuzeye gidiyor olduğu gerçeğiyle karşılaştırıldığında– sizin şikâyetleriniz önemsiz ve saçma, çünkü eğer bu gemiyi derhal çeviremezsek hepimiz boğulacağız.

"Faşist!" diye haykırdı profesör.

"Karşı devrimci!" dedi kadın yolcu. Tüm yolcular ve mürettebat birbirlerinin ardından konuşmaya katıldı. Kamarotu faşist ve karşı devrimci olarak suçladılar. Onu bir kenara itip maaşlar, kadınlar için battaniye, eşcinsel hakları ve köpeğe nasıl davranılması gerektiği hakkında söylenmeye devam ettiler.

Gemi kuzeye doğru yol almaya devam etti. Bir süre sonra iki buzdağı arasında parçalandı ve herkes boğuldu.

Theodore Kaczynski'nin Psikolojik Değerlendirmesi

Açıklama: Bu bölümün çevirisi ile ilgili bana desteklerini sunan Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Psikoloji bölümü öğrencileri Emrah SAATÇI ve Mehmet Talha ÖZÜDOĞRU'ya teşekkürlerimi sunarım.

Dr. Sally C. Johnson'ın psikolojik raporunda Theodore Kaczynski'yi (Unabomber olarak da bilinir,) şöyle tanımlar: "Hayatı paranoid şizofreni yüzünden mahvolmuş parlak bir adam."

Dr. Johnson değerlendirmesini hazırlarken Kaczynski'nin yanı sıra ailesiyle ve onu tanıyanlarla da görüşmeler yapmış, psikolojik testler uygulamış ve "Unabomber"ın 40 yıllık hayatını belgeleyen günlükleri üzerinde çalışmalar yapmıştır.

Onun hastalığını örneklendirirken şu ifadelere yer vermiştir: "Sosyal ilişkilerinin neredeyse hiç olmaması" ve "Modern teknoloji tarafından kontrol edildiğini de içeren kuruntu dolu düşünceler."

Kaczynski yaşı ilerledikçe gitgide toplumdan uzaklaşmış ve günlüklerinden de anlaşıldığı üzere topluma yabancılaşma, şüphe ve tanımlamakta zorlandığı öfke hisleri içinde idi. Rapora göre insanları öldürmek istediğini günlüğüne yazması onu motive eden şeylerden biriydi ve insanların kendisini akıl hastası olarak görmesini istemiyordu.

San Francisco 9. Temyiz Mahkemesi Unabomber'ı öldürmeye teşvik eden sebeplerin daha iyi anlaşılabilmesi için psikiyatrik raporunu kamuya açmıştır.

ADLİ DEĞERLENDİRME ADI: KACZYNSKI, Theodore John

DOSYA NUMARASI: CR S-96-259 GEB

DOĞUM TARİHİ: 05/22/42

RAPOR TARİHİ: 01/16/98

TANIMLAYICI BİLGİLER: Theodore John Kaczynski 55 yaşında beyaz bekâr erkek, şu anda California Sacramento Şehir Hapishanesi'nde ön duruşma için beklemekte. Yakın zamanda Montana Lincoln'de bulundu. 01/09/97 tarihinde Birleşik Devletler Doğu California Eyaleti Bölge Mahkemesi Hâkimi Garland D. Burrell, Kaczynski'nin Bureau of Prisons (Amerika Birleşik Devleterindeki tüm hapishanelerin bağlı buğlunduğu kurum) hekimleri tarafından muayenesine ve yetkilendirilmiş diğer hekimler tarafından duruşma için zihinsel yeterliğe sahip olup olmadığının incelenmesine karar vermiştir. İncelemeyi gerçekleştiren hekimlere psikolojik testler dâhil olmak üzere psikiyatrik ve medikal kayıtlar ve bunlarla alakalı bütün ek bilgilere ulaşma yetkisi verilmiştir. İnceleme 01/12/98 tarihinde başlatılmıştır. Aynı tarihte Hâkim Burrell ek bir talimatla sanığın Sacramento Şehir Hapishanesi'ndeki incelenmesine rehberlik etmesi için Dr. Sally Johnson'ı görevlendirmiştir. Karar özeti; Dr. Johnson Birleşik Devletler Kanunu'nun 18. Madde, bölüm 4247 (b) ve (c) uyarmca inceleme raporu hazırlamalıdır. Rapor şunları içerecektir: Sanığın önceki ve şimdiki hastalıkları; uygulanan testlerin dökümü ve sonuçları; inceleyicinin bulguları; ve inceleyicinin tanı hakkındaki fikirleri, öngörüsü, ve sanığın zihinsel bir bozukluktan

mustarip olup olmadığı veya yargılamanın aleyhine olacak mahiyetini ve sonuçlarını ya da savunmasını yapmasını zihinsel olarak yetersiz hale getirip getirmediği. Raporun kopyalarının mahkemeye, sanığın vekiline ve hükümete de sunulmasına, 19:00, 01/16/98. Hâkim Burrell 01/13/98 tarihinde duruşma savcısına ek bir hüküm ile mahkemeye teslim edilen belgelerin her birinin kopyasının ve kamera kayıtlarının tek taraflı konuşmalarının nüshasının Dr. Johnson'a ulaştırılmasına.

Bu değerlendirmedeki psikolojik testler Dr. Johnson tarafından idare edildi. Testlerin puanlaması ve yorumlaması ise FCI Butner psikoloji kadrosuyla birlikte tamamlandı.

Değerlendirmenin en başında ve devamında değerlendirmenin amacı ve edinilen bilginin mahremiyet sınırları Bay Kaczynski ile görüşülmüştür. Hâkime ve aynı zamanda savcıya sunulacak raporun tamamlanması için gereken bilgi ve gözlemler konusunda bilgilendirilmiştir. Kamera materyallerinin mahremiyetinin korunması hususunda olan karar da kendisine bildirilmiştir. Bu konuları anlama yeterliliğine sahip olduğunu göstermiştir.

GEREKLİ BİLGİLER: Bu bölümde özetlenen bilgiler Bay Kaczynski ile yapılan görüşmeler ile ek bilgilerin incelenmesi ile elde edilen ve yukarıda belirtilen kişilerle yapılan görüşmelerin bileşiminden oluşmaktadır. Edinilen bilginin büyük kısmından anlaşıldığı üzere Bay Kaczynski'ye görece güvenilir bir tarihçi yakıştırması yapılabilir. Avukatlarının tavsiyesiyle yakın zamanda işlenen suçlarla ilgili fiilleri hakkında daha sınırlı bilgi vermiştir. Bay Kaczynski geçmişinden

bahsederken bazı kısımlarını vurgulama bazılarını da minimize eğiliminde idi ve birçok olayı yazılarında kullandığı diliyle ezbere anlatıyordu. Teşvik edilmesiyle birlikte kendisinden daha sonra bu kısımlar hakkında detaylı bilgi alınabilmiştir. Bay Kaczynski'den edinilen bilgiler diğer kaynaklardan edinilenlerle genel olarak tutarlılık gösteriyordu.

Theodore John Kaczynski 22 Mayıs 1942'de Chicago, Illinois'de doğdu. Theodore Richard Kaczynski ve Teresa (Wanda) Dombeck Kaczynski çiftinin en büyük oğluydu. Kendisinden 7 yaş küçük bir erkek kardeşi vardı: David Kaczynski. Babası 2 Ekim 1990'da ateş alan bir silah sebebiyle başında oluşan yaralanmadan vefat etmiştir. Vefatından kısa bir süre önce kendisine omurgasına yayılan akciğer kanseri teşhisi konmuştur. Annesi 80 yaşındadır ve Schenectady, New York'ta David ile karısı Linda'nın yanında kalmaktadır.

Bay Kaczynski'nin babası önceleri yıllarca sosis imalatında çalıştı. Çalışma hayatı benzer işlerde devam etti, akabinde bir gıda üretim şirketinde ve Chicago bölgesinde çeşitli köpük kesim firmalarında çalıştı. Sonraki işinde Iowa'ya geçti ve oradan tekrar Illinois'e döndü. Söylenene göre ailesinin maddi ihtiyaçlarını layıkıyla yerine getirmiştir. Bariz bir psikiyatrik öyküsü olmamasına rağmen kötü öngörüsü ve kanser teşhisiyle ilgili duyduğu ızdırap sebebiyle intihar teşebbüsünde bulunduğu da söylenenler arasındadır. Suç ve madde kullanımıyla ilgili bir öyküsü bulunmamaktadır. Wanda Kaczynski öncesinde yüksekokulun yaklaşık iki yılını tamamlamış olduğu halde hayatının çoğunu evde çalışarak geçirmiştir. Daha sonra aile

Iowa'ya taşındığında öğretmenlik lisansını tamamlamış ve akabinde birkaç yıl öğretmenlik yapmıştır. En son memuriyette bulunmuştur. Zihinsel hastalık öyküsü bulunmamaktadır.

Ulaşılabilen kayıtlar gösteriyor ki; Bay Kaczynski'nin anne karnında olduğu dönem boyunca belirgin bir problem bulunmamaktadır. Küçük bir çocuk olarak dik oturmak, yürümek, konuşmak gibi gelişimsel aşamalara normal ölçüler içerisinde ulaşmıştır. Yaklaşık dokuz aylıkken alerjik bir reaksiyon sonucu birkaç gün hastaneye yatırılmıştır. Hastane süreci olaysız geçmiş ve bilinen tıbbi sekeller olmaksızın taburcu edilmiştir. Hastaneye yatırılmanın ciddiyeti hususundaki belgeler çelişkilidir. Bay Kaczynski'nin bebeklik defteri bu hastaneye yatırılma sonrası problemler hakkında çok fazla bilgi sunmamaktadır. Buna rağmen Wanda Kaczynski'den edinilen bilgiye göre kendisi bu süreci ciddi ve oğlu için travmatik bir olay olarak algılamış, çünkü oğlu annesinden ayrılmıştır. (Rutin tıbbi uygulamalar sebebiyle.)

Hastaneye yatırılma sonrası değiştiğini; çekingenleştiğini, daha isteksiz olduğunu, annesinden ayrılmaya karşı daha hassas hale geldiğini söylemiştir. Bay Kaczynski kabakulak ve suçiçeği gibi yaygın çocukluk hastalıkları geçirmiş, 6 yaşında bademcik ameliyatı olmuş, 12-13 yaşlarında da üst çenesinden doğuştan gelen bir kist alınmıştır.

Yine diğer bir çelişkili kayıt da erken sosyal gelişimi hakkındadır. Parlak bir çocuk olarak görülmüş, annesi tarafından insanlardan ve binalardan çekindiği, diğer çocukların yanında pek rahat olmadığı ve onlarla

birlikte oynamak yerine onların yanında oyun oynadığını ifade edilmiştir. Onun oğlu hakkındaki kaygıları oğlunu Bruno Betleheim'm otistik çocuklar üzerine sürdürdüğü çalışmasına kaydetme hususunda düşündürmüştür. Bu konu hakkında detaylı bilgi olmamasına rağmen Wanda Kaczynski bu olanağı kullanmamış, onun yerine oğlunu büyütürken Dr. Spock'm tavsiyelerine uymuştur.

Bay Kaczynski erken çocukluğunun sekiz-dokuz yaşına kadar görece sakin geçtiğini ifade etmiştir. Küçükken diğer çocuklarla olan oyunlarından, bir şekilde de insanlara karşı olan çekingenliğinden bahsetmiş, kendisini içine kapanık olarak tanımlamıştır. Yukarıda bahsedilen hastaneye yatırılma süreci hakkında hatırladığı birkaç şeyden, kaynar suyla haşlanmasından ve düşüp dilini kestiğinden de bahsetmiştir. Ailesi tarafından fiziksel istismara maruz bırakılmadığını, arada dayak yediğini ama bunların aşırı ve gaddarca olmadığını söylemiştir. Yetiştirilmesinde sözel ve duygusal olarak istismar edildiğini özellikle belirtmiş ama bunun 20'li yaşlara kadar bir sorun olarak görmediğini ifade etmiştir.

Aile ilk olarak Chicago'da işçi kesiminin bulunduğu bir çevrede yaşamıştır ve Bay Kaczynski ailesinin orta sınıf bir aile olduğunu fakat kenar mahallelerinden bir derece iyi yaşadıklarını söylemiştir. Annesinin onun lehçesi üzerinde durduğunu ve sokaktaki çocuklar gibi konuşmamaya teşvik ettiğini, bu sebepten evde başka sokakta başka türlü konuştuğunu hatırlıyor.

Sekiz-dokuz yaşlarında hem çevresinde hem de okuldaki akranları arasında kabul görmediğini söyle-

miştir. Mahalledeki çocukların kendi deyimiyle "suçla sınırlı" aktivitelerine katılmaya istekli ve ilgili değildi. Ailesi barınma şartlarını iyileştirmek için defalarca taşınmış, nihayet Evergreen Park, Illionis'e yaklaşık on yaşındayken taşınmışlardır. Burayı Chicago'nun orta sınıf bir banliyösü olarak tarif etmiştir.

Bay Kaczynski anasınıfına ve ardından birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar Chicago'daki Sherman İlkokulu'nda gitmiştir. Beşinci sınıftan sekize kadar Evergreen Park Merkez Okulu'nda devam etmiştir. Beşinci sınıfta yapılan testin sonucunda altıncı sınıfı atlayıp doğrudan yedinci smıfa geçebileceği söylenmiştir. Çeşitli raporlara göre yüksek IQ puanına, 160-170 aralığı, sahip olduğu, bu sebeple ailesinin onun için üstün zekâlı dediği belirtilmiştir. Bay Kaczynski sınıf atlamasını hayatının önemli hadiselerinden biri olarak görmüştür. Eski sınıfındaki çocuklara uyum sağlayamadığını ve onların sözlü sataşmalarına ve takılmalarına maruz kaldığını söylemiştir. Bu zaman içerisinde herhangi bir yakın arkadaşlıktan bahsetmemiştir.

Liseye Evergreen Park Community Lisesi'nde devam etmiştir. Akademik açıdan bakıldığında başarılı olduğu, yalnız ikinci sınıfta matematikte biraz problem yaşadığı görülmüştür. Akabinde daha gelişmiş bir matematik sınıfına yerleşmiş ve üstesinden gelmiştir. Sonra 11. Sınıfı atlamış ve sonuç olarak lise eğitimini iki yıl erken tamamlamıştır. Erken bitirmesi İngilizce dersi için yaz okuluna kalmasını gerektirmiştir. Lisenin son sınıfında Harvard'a başvurması teşvik edilmiş, akabinde kabul edilmiş ve 1958 güz döneminde, 16 yaşında üniversiteye başlamıştır.

Bay Kaczynski Matematik lisans eğitimini Haziran 1962'de 20 yaşındayken bitirmiştir. Yüksek lisansın çalışmasının ilk yılına Ann Arbor'da Michigan Üniversitesi'nde, 1962 güz döneminde başlamıştır. Yüksek lisanslarını ve doktorasını 25 yaşında tamamlamıştır. Mezuniyetinin ardından yardımcı doçent olarak Berkeley'de California Üniversitesi Matematik bölümüne kabul edilmiş, Eylül 1967'den Haziran 1969'a kadar burada devam etmişltir.

Lise yılları sırasında Bay Kaczynski pek bir etkinliğe katılmamış. Trombon çalmış ve tanınmış bir trombon hocasından aldığı derslerden gururla bahsetmiştir. Spor ve grup aktivitelerine katılmayı reddetmiştir. Üniversiteye başladıktan bir süre sonra hastaneye yatırıldı ve kendisine enfeksiyöz mononükleoz (beze humması) teşhisi kondu. Belirgin sekeller olmadan iyileşti.

Bay Kaczynski erkek kardeşinin doğumundan mutluluk duyduğunu ifade etmiştir ve ailesi Bay Kaczynski'nin okul yılları boyunca çocukları arasında nispeten (yaş farkı dikkate alındığında) güçlü bir ilişki olduğunu bildirmiştir.

Bay Kaczynski'nin iş hayatı biraz sınırlıdır ve kısa süreli çeşitli mesleklerden ibarettir. Üniversiteye başlamadan önceki yaz yerel bir ilkokulda bakım ve onarım işinde kısmi zamanlı çalıştı. Üniversitenin ilk yılından sonraki yaz bir baharat paketleme tesisinde çalıştı. Michigan'da okurken beş yılın yaklaşık üçünde öğretim üyeliği yaptı. Sonrasında Berkeley'de Matematik Bölümü'ne yardımcı doçent olarak kabul edildi. Bu görevinden ayrıldıktan sonra Lombard, Illionis'e ailesinin yanına döndü ve kendine daha izole bir hayat

kurmak için arazi aramaya başladı. 1969'da arazi ararken bazı depolarda ve fabrikalarda geçici işlerde çalıştı. 1971'den yakalanmasına kadar çoğu zaman işsizdi ve ailesinden küçük bir maddi destekle gıdasını tarladan temin ederek yaşadı. Ara ara ihtiyaç duyduğu parayı elde etmek için 1972 güzü ile 1973 baharında duvarcılık ve bekçilik yaptı. 1978 ve 1979 yıllarında babasının ve kardeşinin de çalıştığı Lombard, Illionis'te bir köpük kesme firmasında birkaç ay süreyle çalıştı. Kadın yöneticiye karşı uygunsuz davranışlarda bulunduğu için buradan kovuldu ve sonrasında Prince Castle Restaurant & Equipment Company'de çalıştı.

Bay Kaczynski herhangi bir dönemde askerlik hizmetinde bulunmadı. Önce öğrenciliği, daha sonra da öğretmenliği sebebiyle tecil edildi.

Sabıkasına göre bir suç kaydı veya hapsi bulunmuyor. Yaklaşık 25 yıl önce duran bir okul otobüsünü geçtiği için trafik cezası almıştır.

Bunun karara bağlanması için sulh mahkemesine çıkması gerekmiştir. Avukat tutmamış, suçunu kabul etmiş ve 30$ para cezası ödemiştir. Başka herhangi bir sebep için avukat tutmamıştır. Herhangi bir davada davacı ya da jüri üyesi olarak bulunmamıştır.

Bay Kaczynski alkol ve nikotin de dâhil olmak üzere herhangi belirgin bir madde kullanımı olmadığı söylemiş ve bu ilave bilgi kaynaklarından doğrulanmıştır.

Bay Kaczynski herhangi bir dini yakınlıktan söz etmemiştir. Tek başına yaşadığından beri herhangi bir dini ilişkisi bulunmamaktadır.

Bay Kaczynski'nin herhangi bir yatılı psikiyatri tedavisi öyküsü veya devam eden bir tedavisi bulunmamaktadır. Ruh sağlığı üzerine gönüllü destek veren bir kurum ile kısa bir irtibatı, akademik meseleler sebebiyle ortaokul ve lisede rehberlik danışanlarıyla etkileşimde bulunduysa da herhangi bir danışmanlık hizmeti almamıştır. Daha önce de bahsedildiği üzere beşinci sınıfta akranlarından akademik olarak ileride olduğuna karar verilen bir teste tabi tutulmuştur. Harvard'a girdikten sonra genç erkeklerden oluşan bir psikolojik araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. Bazı psikolojik testler uygulanmış ve bir otobiyografi hazırlanmıştır. Bu çalışmanın sonuçları raporun psikolojik testler bölümünde tartışılacaktır.

Michigan Üniversitesi'ndeyken beşinci yılında bir sebeple psikiyatrik bağlantılar araştırmıştır. Birkaç hafta süren yoğun ve sürekli, kadın olma fantezileri de içeren cinsel uyarılmalar yaşamaya başlamıştır. Bu süreçte cinsiyet değiştirme ameliyatı olacağına kendini ikna etmiş, sonrasında bunun psikiyatrik yönlendirme gerektirdiğini düşünmüş ve bu meseleyi görüşmek üzere üniversitenin sağlık merkezinde bir görüşme ayarlamıştır. Bekleme odasında bulunduğu sırada bununla ilgili doktorla konuşurken kendisinin endişeli ve küçük düşmüş olacağını düşündüğünden bahsetmiştir. Görüştüğünde ise bu endişelerinden değil de bunun yerine öğrenciler ve öğretmenler için tecilin kalkacağını ve askere çağrılma ihtimaliyle karşılaşacağı sebebiyle bazı depresyon ve kaygı duyguları hissettiğini anlamıştır. Psikiyatristin ondaki kaygı ve depresyonun alışılmışın dışında görmediğine işaret etmiştir. Bay Kaczynski ofisten ayrılışını ve bu değerlendirmeye

kalkıştığı için öfke, utanma, küçük düşme hissettiğini söylemiştir. Bunun aynı zamanda hayatının bir dönüm noktası olduğunu eklemiştir.

1988 baharı başlarında Bay Kaczynski kadınlarla ilişki kurma sorunları sebebiyle ruh sağlığı hizmetleriyle birkaç irtibat kurmuştur. 1988'de uykusuzluk sorunu olduğunu ve bir kadınla ilişki kurmak için tavsiye ve manevi destek alma konusuna yeniden ilgi duyduğunu söylemiştir. Telefon defterinden bir psikoloğun ismini seçtiğini ve ona bu hususta bir mektup yazdığını ifade etmiştir. Böyle bir danışmanlık hizmeti almaya, rüyasında genç bir kadını görmesiyle karar verdiğini belirtmiştir. Uyandıktan sonra 45 yaşının ilişki kurmak için belki çok da geç olmadığını ve bu sebeple Montana'daki izole hayatını terk etmeyi ve kendisine bir iş ve bir eş bulmayı düşünmüştür. Bahsedildiği üzere terapistine bir mektup göndermiş ve onunla bir kez görüşmüştür. Bu seanstan memnun kalmış ve görüşmelere devam etmeye karar vermiştir. Seans sırasında terapist Elizabeth Gilbertson'ın onunla diğer bazı kadın danışanları arasmda görüşme ayarlaması düşüncesinden bahsettiğini söylemiştir. Akabinde ona bunu hatırlatmak ümidiyle bir mektup yazmış ama o Bay Kaczynski'nin kastettiği şeyi anlamamıştır. Bay Kaczynski aynı zamanda bir ziyaret daha gerçekleştirmesiyle terapisti düzenli olarak görmeyi maddi açıdan karşılayamayacağını da fark etmiştir. Bu seansın akabinde Helena'daki Ruhsal Sağlık Merkezi'nden kendisine e-posta yoluyla görüşebileceği bir terapist atamalarını talep etmiştir.

Bay Kaczynski bu talebinin işe yaramadığını ve sonraki birkaç ay bunalımda kaldığını belirtmiştir. Nihayetinde depresyonun hafiflediğini fakat 1994 yılına kadar bir derecede bulunduğunu söylemiştir.

1991'de Bay Kaczynski Lincoln'de insomnia (uykusuzluk) üzerine yerel bir pratisyen hekimle, Dr. Glen Wielenga, irtibata geçti. Doktor kendisinde depresyon olduğundan şüphelenmiş fakat bir sebeple Bay Kaczynski onun değerlendirmesinden memnun kalmamıştır. Dr. Wielenga kendisine yatmadan önce 50 mg. Trazadone isimli ilaçtan alması için bir reçete yazmıştır. Bay Kaczynski ilacı 3 gün kullanmıştır. İlaç uyumasmı sağlıyordu fakat gündüzleri uyuklama ve gaz sorunlarına sebep oluyordu. Bu sebepten almayı bırakmıştır. Sonrasında Great Falls Ruh Sağlığı Merkezi ile irtibata geçerek kendisine bir psikiyatrist bulmak için öneri istedi ama işi takibi bıraktı ve tedavi olmadan insomnia iyileşti.

Kayıtlar yukarıda bahsedilen, Bay Kaczynski'nin Dr. Gilbertson ile görüştüğünü gösteriyor. Missouri'de bir psikiyatrsit olan Dr. Melnick ile de mektup yoluyla iletişime geçmiş fakat sonrasında ücretini karşılayamamıştır.

Aynı zaman diliminde, 1991 baharında, Missoula, Montana'da, Uzman Doktor Carolyn Goren ile bir görüşme yapmış, afakan ve stres semptomları için kendisinden değerlendirme ve tedavi almıştır. Randevu öncesi Dr. Goren'a sorunları hakkında kısa bilgiler veren bir mektup yazmıştır. 04/29/91 tarihinde görüşmeye gitmiş ve birkaç ay sonra tekrar gitmiştir. İlk görüşmesinden sonra Bay Kaczynski normal sınırlar içerisinde olan kan basmcını devamlı olarak ölçtürmüş ve birkaç yıl boyun-

ca sonuçlarını altı aylık dönemler halinde Dr. Goren'a ulaştırmıştır. Bu değerlendirme sürecinde belirgin bir kalp rahatsızlığına rastlanmamıştır. İlave bilgilendirmeden Bay Kaczynski'nin the Golden Triangle Halk Ruh Sağlığı Merkezi müdürüne yazdığı mektupta uykusuzluk sorunundan bahsetmiş ve indirimli olarak danışabileceği uygun bir psikiyatristi nerede bulabileceğini sormuştur. Bunun devamında bir görüşme olmamıştır. Bay Kaczynski yakalanmasına kadar başka herhangi bir ruh sağlığı danışmanlığı almamıştır.

Dr. Goren'ı ziyareti sonrası ve belki onunla bir ilişki yürütebilme olasılığına olan inancıyla daha iyi bir kariyer yapma kararı almıştır. Gazetecilik diploması almak için lisans eğitimine başladı. Montana Üniversitesi'yle yazışmalarda bulundu ve sonrasında yüksek lisans kayıt sınavına girmesi gerekti. Dr. Goren ile gerçek bir ilişki olasılığı olmadığını anladı, fakat yine de sınava girdi ve oldukça iyi bir puan aldı. Üniversiteye kayıt yaptırmadı.

Bay Kaczynski'nin hayatı hakkında inceleme yaparken kendisinin yazmış olduğu iki adet ayrıntılı otobiyografi oldukça faydalıydı. Harvard'a gittiği zaman öğrenciler üzerinde yapılan psikoloji araştırmasına katıldığında kendisinden ilk otobiyografisini yazması istendi. Bunu 1959 yılında bir-iki günde tamamladı. Yirmi yıl sonra, hazırlaması birkaç ayı bulan 216 sayfalık bir otobiyografi yazdı.

1959'daki ilk otobiyografide Bay Kaczynski sakin bir ilk çocukluk döneminden bahseder ve kendisine oldukça hoşgörülü davranan ailesine karşı asi/inatçı olduğunu söyler. Ailesiyle ilişkisinin oldukça sevgi

dolu olduğunu ve suç davranışlarında bulunmadığını belirtir. Beşinci sınıfta olan testi ve altıncı sınıfı atlamasının hayatına etkilerinden söz eder. Buna rağmen ortaokulda birkaç arkadaşlık kurabilmiştir.

Okulun grubunda trombon çalarken bahşiş de toplamıştır. Ortaokulda ve lisede flört etmediğini belirtmiştir. Harvard'a girdikten sonra diğer bütün öğrencilerden daha zeki olmadığının farkına varmıştır. Yine de ortalamanın üzerinde çaba harcamış, matematiğini mükemmelleştirmiştir. Sonra, son birkaç yılda ailesiyle arasının bozulduğunu ve sık sık tartıştıklarını da eklemiştir. Annesini sanatçı ruhlu olarak görmüş ve ona babasından daha çok hürmet etmiştir. Babası hakkında konuşurken onun dışadönük olduğunu ve bazı dayanışma gruplarına üye olduğunu söylemiştir. Otobiyografinin sonuna, "eklemeyi unuttuklarım," listesi yapmıştır. Bir diğer önemli şey ise, kardeşiyle çok atıştıklarını ama genel olarak iyi bir ilişkileri olduğunu söylemiş, kendisini ondan daha akıllı ve iradesi güçlü olarak görmüştür. Tahta bloklardan binalar yapmaktan ve kimya setiyle oynamaktan keyif aldığını da söylemiştir. Bir arkadaşı olduğundan bahsetmiş, onu, "oldukça durgun, orta düzey zekâya sahip ve çok da ilginç olmayan biri," şeklinde tarif etmiştir. Kendisini, "çekingen, çalışkan bir öğrenci," olarak bilinen biri olarak görmektedir.

Bay Kaczynski'nin kendi hayatına bakışını çok daha ayrıntılı bir şekilde belgeleyen otobiyografik notları 1979 yılında tamamlanmıştır. Notları; 0-9 yaş arası, 10-15 yaş arası, 16-20 yaş arası, 20-24 yaş arası, 24-27 yaş arası ve 27'den sonrası (37'ye kadar) şeklinde parçalara ayırmıştır. Orijinal nüshası el yazısı ile yazılmıştır.

Bir diğer önemli husus, Berkeley'deki California Üniversitesi'ndeki işini bıraktıktan sonra Bay Kaczynski toplumdan uzakta yaşayabileceği ıssız bir arazi bulmak için yaklaşık iki yıl harcamıştır. 1971'de Lincoln, Montana'da kardeşiyle ortaklaşa aldığı araziye küçük bir kulübe yapmıştır. 1971'den 04/03/96 tarihinde tutuklanmasına kadar Bay Kaczynski'nin asıl meskeni HCR 30, Box 27, Lincoln, Montana 59630 adresindedir. Kulübe bir yola yakın mesafede konumlandırılmış ama yaklaşık bir buçuk akrelik arazi ona tenhalığı ve yabana ulaşımı sağlıyordu. Civarında komşuları olmasına rağmen onlarla iletişimi minimum düzeyde tutabilmiştir. Bu zaman dilimi içerisinde, birkaç yıldan fazla doğada yaşamak için çaba harcamış; yenilebilir bitkileri tanıma, bahçecilik, yiyeceklerin saklanıp korunması, avlanma ve av etinin korunmasında ustalaşmış; araç-gereç yapımı ve dikiş gibi bazı gerekli şeyleri öğrenmiştir. Kulübesinde su tesisatı yoktu ve su kaynağı olarak kulübenin yakınlarındaki bir dereyi kullanıyordu. Yakınlarda hat olmasına rağmen elektriği de yoktu. Buradaki ilk yıllarında bir arabası vardı, akabinde ise kısa bir süre bir kamyonet edinmişti. Bundan sonraki sürede toplu taşımaya ulaşmak için kasabaya bisikletle veya yaya olarak gitmiştir. Kulübe Lincoln'ün yaklaşık dört mil dışında bulunuyordu. Biraz para kazanmak için ayrıldığı kısa süreler dışında Bay Kaczynski burada ikamet etmiştir. Bu zaman içinde geçimini ailesinden küçük miktarda yardım ve ilk başta Berkeley'de kazandığı ile kısa süreli işlerde kazandığı paralarla sağlıyordu. Düzenini kurduktan sonra yılda yaklaşık 400$ masrafı olduğunu tahmin etmiştir.

Haziran 1969'da Berkeley'deki işini bıraktıktan sonra ailesiyle birlikte kalmak üzere Bay Kaczynski Lombard, Illinois'e taşınmıştır. O yaz Bay Kaczynski kendisine ıssız bir arazi satın almak için David ile birlikte Kanada'ya gitmişlerdir. British Columbia'da arazi ruhsatı için başvurmuştur. Bu arada David, Columbia Üniversitesi'ne kayıt olmuştur. 1970 yılında mezun olunca Great Falls, Montana'ya taşınmıştır. Bay Kaczynski 1970'in yaz mevsimi boyunca Alaska'da arazi aramaya devam etmiş, akabinde Kanada'daki arazi ruhsatı başvurusunun kabul edilmediğini öğrenmiştir.

1970'in sonunda Elmherst, Illinois'de bulunan Abbot Consultants'da birkaç ay çalıştı. 1971 yazında kardeşinin en minimum düzeyde yardım alarak kulübesini yaptığı Lincoln'deki arazisini satın aldı. 1972 sonundan 1973 Aralık'a kadar Chicago ve Salt Lake City, Utah'da çeşitli işlerde çalıştı. Haziran 1973'de Montana'daki kulübesine geri döndü. Eylül 1974'de iki-üç hafta Montana'da bir benzinlikte çalışarak birkaç yüz dolar kazandı. Haziran 1975'de Oakland, California'ya seyahat etti ve mart ayında kulübesine döndü. Mayıs 1978'de iş bulmak için Chicago'ya döndü ve babasıyla kardeşinin çalıştığı köpük kesme firmasma girdi. Burada yaklaşık bir ay çalıştı, sonra kovuldu. Akabinde Eylül 1978'den Mart 1979'a kadar Prince Castle'da çalıştı. Buradan çıkınca Lombard, Illinois'de ailesinin yanında kaldı ve 1979 yazının başında Montana'daki kulübesine döndü. 1980 ortalarına kadar burada kaldı. Sonra arazi aramak için tekrar Kanada'ya gitti. Bulamayıp geri döndü ve şimdiki suçları sebebiyle tutuklanmasına kadar buraya yerleşti.

Kulübesinde ikamet ederken, düzenli olarak şehre bazı ihtiyaçlarını almak için geliyordu. Postaneye ve kütüphaneye de gidiyordu. Ara ara Licoln'den öteye de geçiyordu. Genellikle otobüs kullanıyordu.

1980'lerde bir ara İspanyolca öğrenmeye karar verdi. Eski bir Berlitz İspanyolca ders kitabı bulup birkaç dolara satın aldı ve çalışmasında temel kaynak olarak bunu kullandı. Yazılarından İspanyolca çalışırken pratik yapmak için çeviri yaptığı ve bir İspanyol ile yazıştığı görülmektedir. Kulübesinin incelenmesinden edinilen bilgiye göre önemli gördüğü metinleri İspanyolcaya çevirip günlüğüne yazmıştır.

1969'dan tutuklanmasına kadar geçen süreçte Bay Kaczynski düşüncelerini, fikirlerini ve yaptıklarını kayda geçirmiş ve bu kayıtları kulübesinde tutmuştur. Bununla birlikte ailesiyle de birkaç yıl boyunca yazışmaya devam etmiş ve bu yazışmalardan çoğunu saklamıştır. Bu ayrıntılı yazışmaların incelenmesi kendi yaşamı ve davranışları hakkında düşünceleri ile birlikte bir hikâye oluşturmayı sağlamıştır.

Bundan sonraki bilgiler Bay Kaczynski'nin ayrıntılı yazılarının incelenmesinden oluşmaktadır. Yazılarından ve konuşmalarından beşinci sınıftan yedinci sınıfa geçişine önem verdiği görülmüştür. O bunu, hâlâ kendisinde bulunan bir problem olarak gördüğü sosyal becerilerinin gelişmemesine bağlamıştır. Yedinci ve on ikinci sınıf arasında diğer çocuklardan, "yüzleşmek zorunda kaldığı, kademeli olarak artan bir düşmanlık," algılamıştır. Liseyi bitirdiğinde öğrencilerin büyük bir kısmı tarafından, "kaçık," olarak hatırlandığını belirtmiştir. Ortaokul ve lise yılları sırasında birkaç kazadan

bahsetmiştir. Bunlardan biri de kimya dersinde yaptığı ve adının çıkmasına sebep olan, "boru bombası,"dır. Sınıftaki bazı davranışları sebebiyle alaycı ve kara mizah yapılması yüzünden okula, ailesine ve öğrencilere karşı bir dargınlık hissettiğini belirtmiştir.

"Kendisiyle yaşanması zor bir genç," olduğunu itiraf etmiş ve ailesinin kendisine karşı cömert olduğunu ve bencilce davranmadıklarını söylemiştir. Bir ahlak sistemi geliştirmeye çalıştığını, fakat sonrasında, "bir türlü uygulamaya geçmeyen yapay bir yapı,"ya dönüştüğünü ifade etmiştir. Bu sistemden kimseye bahsetmediğini, çünkü kendisini ciddiye almayacaklarını bildiğini söylemiştir. Aynı zamanda, "nefret edilen insanlar,"m haklarını kazanması için de bir çözüm aradığını eklemiştir. Yazılarında bazen kadınlarla yaşadığı ya da potansiyel olarak gördüğü ilişkiler üzerinde –aşırı miktarda detayla- çok fazla durmuştur.

10 yaşında, 16 yaşında, 17 yaşında, 32 yaşında, okuldan mezun olduğunda, "Bayan Z."ile olan ve 36 yaşında olan ilişkileri bu durumu örneklendirmiştir.

Bay Kaczynski Harvard'da bulunduğu zamanda çok izole bir hayat sürdüğünü ve diğer öğrencilerle çok az münasebeti olduğunu yazmıştır. Yalnız ikinci yılında bazı arkadaşlıklar kurmuş, fakat şartlar sebebiyle sürdürememiştir. İkinci yılında Professor Murray tarafından yapılan Harvard'daki genç erkeklerin psikolojik işleyişlerini inceleyen bir çalışmaya katılmıştır.

Bay Kaczynski yazılarında, üniversite yıllarında ilkel bir hayat yaşamak ve kendisini serseri takımını devrimci şiddet için tahrik eden biri olarak gördüğü

fantezilerinden bahsetmiştir. Bu zaman diliminde toplumdan uzaklaşmayı düşünmeye başlamıştır. Üniversiteye başladığında herhangi bir belirtinin ciddi bir şey olabileceği korkusuyla sağlığı için endişelenmeye başladığını ifade etmiştir. Aynı zamanda lisede ve üniversitede sık sık çok ciddi şekilde sinirlendiğini, çünkü öfkesini ve kinini açıkça gösteremediğini de belirtmiş, "Bu nedenle intikam fantezilerinden zevk alıyordum. Fakat bu fantezilerimi hiçbir zaman uygulamaya geçiremedim, çünkü otoriteye muhalefet etmemeye karşı güçlü bir şekilde şartlandırılmıştım. Daha açık olmak gerekirse, yakalanma ve cezalandırılma korkusu yüzünden bir intikam suçu, hatta küçük bir suç bile işleyemedim," demiştir. Bu sebepten intikam fantezilerinin biraz yatıştığını ifade etmiştir. Harvard'ın son sınıfındayken çok net hatırladığı bir kâbusundan bahsetmiş, rüyasında trombon hocasını odasında yaşlı, soylu bir adam gibi durduğunu, sonra bir sis gördüğünü ve melekleri duyduğunu, sonra da sisin kaybolduğunu ve hocasının beli bükülmüş, yaşlı bir ihtiyara dönüştüğünü söylemiştir. Kendi boyunun kadınlar tarafından cazip bulunup bulunmadığını bilmediğini ve 15 yaşındayken bir aile dostunun kendisinin oldukça çekici olduğuna inandıran bir sözünden bahsetmiştir.

Harvard'dan ayrıldığı sırada yenilebilir yabani bitiler hakkında araştırma yapmaya başladı. Aynı zamanda askere çağrılmaktan korkmaya da. Zamanının bir kısmını yürüyüş yapma ve doğayı öğrenmeye ayırdı.

Harvard'daki işini bitirdiğinde Bay Kaczynski Michigan Üniversitesi'ne gitmeyi seçti, çünkü burası öğretim görevlisi olmak için gereken eğitimi alabilece-

ği üç yüksekokuldan biriydi. Öğretim tecrübesini zor buldu ve eğitim kalitesini pek beğenmedi. Bazı araştırmalara başladı ve matematik teorileri ve problem çözme üzerine makaleleri yayımlandı. Michigan'daki çalışmasının hocalar tarafından çok iyi bulunduğunu ifade etmiştir. Yine de burada sosyal hayatının olmadığını belirtmiştir.

Bu zaman zarfında bir yüksek lisans öğrencisinin işlettiği bir pansiyonda kalmıştır. Diğer odalardan gelen gürültüden, özellikle diğer kiracıların cinsel aktivitelerinden kaynaklanan gürültüden, rahatsız olmuştur. Bay ...'e karşı alınacak bir hareket beklentisiyle duyduğu rahatsızlığı üniversite yönetimine bildirmiştir. Ev sahibinin kendisi hakkında olumsuz olan ve akabinde iyi sonuçlanmayacak sözlerine üç defa kulak misafiri olduğunu ifade etmiştir.

"Michigan'daki yıllarım sırasmda periyodik olarak yıllarca süren rüyalar gördüm. Rüyamda toplanmış insanlar beni suçluyorlardı ya da zihnimi ele geçirip beni psikolojik olarak bağlıyorlardı. Psikologlar beni "hasta" olduğuma ikna etmeye ya da psikolojik tekniklerle zihnimi kontrol etmeye çalışıyorlardı. Psikologtan kaçmaya çalışıyordum ama sinirlenmeye başlıyordum ve sonunda psikolog ve arkadaşlarına fiziksel şiddet uyguluyordum. Psikoloğu ya da her neyse öldürdüğümde müthiş bir rahatlama ve özgürlük hissediyordum. Maalesef öldürdüklerim çabucak hayata geri dönüyorlardı. Ölü olarak kalmıyorlardı. Çok hoş bir özgürlük duygusuyla uyanıyordum, fakat biraz da hayal kırıklığıyla. Çünkü öldürdüklerim, ölü olarak kalmıyordu. Buna rağmen bazı rüyalarımda uykuda

kalmak için büyük çaba sarf ederek kurbanlarımın ölü olarak kalmasını sağlayabiliyordum," demiştir. Aynı zaman diliminde moral bozukluğu hissediyordu.

Dördüncü yılın yazında birkaç hafta boyunca neredeyse zamanının tamamında cinsel olarak uyarılmış hissetti ve kendisini kadın olarak hayal etti ve cinsel rahatlamaya ulaşamadı. Cinsiyet değiştirme operasyonu yaptırmaya karar verdi. Michigan Üniversitesi'ne döndüğünde cinsiyet değişiminin kendisi için iyi olup olmayacağını belirlemek üzere bir psikiyatristle görüşme ayarladı. Amacı sadece erotik olursa psikiyatristi kandırabileceğini düşündü. Bekleme odasında otururken fikrini tamamen değiştirdi ve böylece doktoru gördüğünde askere çağırılma ihtimali sebebiyle depresif hissettiğini söyledi. Devamını şöyle anlatıyor: "Binadan ayrıldığımda bu kontrol edemediğim cinsel arzularımın beni getirdiği durumdan iğrendim ve kendimi aşağılık hissettim. Psikiyatristten öldüresiye nefret ettim ama sonra bu durum hayatımın dönüm noktalarından biri oldu. Anka kuşu gibi, ümitsizlik küllerimden parlak, yeni bir umuda doğdum. Sanırım psikiyatristi öldürmek istememin sebebi geleceğimin bana tamamen boş görünmesiydi. Ölsem bile umrumda olmazdı. Sonra kendime psikiyatristi veya nefret ettiğim başka birini niye gerçekten öldürmediğimi sordum. Önemli olan zihnimi kemiren düşünceler değil, onlar hakkında hissettiklerim miydi? Ne oldu da gerçekten birini öldürebileceğimi hissettim. Umutsuzluğum beni özgürleştirmişti, çünkü artık ölümü önemsemiyordum.

Sonuçları umursamıyordum ve kendime, 'hayata olan kızgınlığını ortaya çıkar ve cesurca şeyler yap,' dedim, sorumsuz ya da canice." Nefret ettiği birini öldürmeyi ve ardından kendini öldürmeyi düşündüğünü, sonra kendi haklarından o kadar çabuk feragat etmemeye karar verdiğini ifade etmiştir. Bu noktada şöyle bir karar almış: "Öldüreceğim fakat yakalanmamak için az da olsa çaba sarf edeceğim, böylece tekrar öldürebilirim." Her zaman yapmak istediği şeyi yapmaya karar verdi. Başını alıp Kanada'ya gitmek ve ormanda bir tüfekle şehirden uzak yaşamaya çalışmak. "Eğer yapamazsam da açlıktan ölmeden insanların arasına dönebilirsem o zaman buraya geri geleceğim ve nefret ettiğim birini öldüreceğim. Yazdıklarında 11 kez, bildiği şeyin artık, "sorumsuzca davranma cesaretine sahip bulunduğu," gerçeği olduğunu vurgulamıştır.

Bay Kaczynski yazılarında ve görüşmesinde bu düşüncelerin bir engelle karşılaştığında zihnini yokladığını ifade etmiştir. Bu fikir hayatının bundan sonrasında tekrarlamıştır. Lisansını tamamlayıp iki yıl çalışmayı planlamıştı ve böylece doğada yaşamasına yetecek kadar para biriktirebilirdi. Daha önceden belirtildiği gibi bu plan Berkeley'de iki yıl çalışmak ve ardından Montana'da kulübesini inşa etmek suretiyle gerçekleşmiş oldu. Bu zaman diliminde arada bir olmanın dışında gazete okumama konusunda dizginlemek zorunda olduğunu yazmıştır. Çünkü "Eğer düzenli okursam politikacılara, diktatörlere, işadamlarına, bilim insanlarına, komünistler ile bana zarar veren ya da dünyayı beni sinirlendirecek bir yer haline getiren diğer herkese karşı içimde öfke birikir."

1970'lerin başında Bay Kaczynski bazı fikirlerini içeren bir makale yazdı ve onu yaymak için çalıştı. Bir dönüş alamadı. Esasmda bu makale Jacques Ellul isimli profesörün yazdığı, "Teknolojik Toplum (The Technological Society)," isimli kitaba cevaben yazılmıştır. Profesör Ellul ile yazışmalarda, kitabı en az altı defa okuduğunu ifade etmiştir. Bu fikirleri de ele almış ve bunları daha sonra, "Devrimin Otopsisi (Autopsy for Revolution)," adlı kitaba koymuştur.

Bay Kaczynski makalesinde, devam eden bilimsel ve teknik ilerlemenin kaçınılmaz sonucu olarak bireysel özgürlüğün yok olacağını ileri sürmüştür. Toplumun bireyi kontrol etme gücünün çok hızlı bir şekilde genişlediğini ve bunun propaganda, çocukların duygusal gelişiminin eğitimle yönlendirilmesi, edimsel koşullama, duyguların elektrot ve "kemitrotlar" ile doğrudan fiziksel kontrolü, biyogeribildirim eğitimi, hafıza hapları ile diğer ilaçlar, genetik mühendisliği, insandan öte entelektüel kapasiteli süper bilgisayarların gelişimi ve takip için elektronik cihazlar gibi, "sorun"lara yol açtığını ifade etmiştir. Onun önerisi ise, "toplum gücünün kesintisiz genişlemesi"nin sonucu olarak, kaçınılmaz sonuçlara sebep olabilecek bilimsel araştırmalara yapılan federal yardımı durduracak bir organizasyon kurulmasıdır.

Günlüğünde örgütlü topluma uyum göstermediğini ve göstermek de istemediğini, ondan kaçacak delik aradığını yazmıştır. 1970'lerin başında yazdıklarında, "Doğru, topluma ayak uyduramıyorum ama bu tahammül edilemez bir şey değil. Bir durumu tahammül edilemez yapan, her şeyin mümkünlüğü, iğrendiğim

değerler, yakın zamanda bilim sayesinde başarılabilecek olan, dünyaya ve içindekilere tamamen hâkim olmak, kıymet verdiğim her şeyin yok oluşuyla beraber. Süper insan bilgisayarları ve zihin kontrolü yüzünden asi bir insanın saklanacak yeri olmayacak, benim gibi insanlar yeryüzünden sonsuza dek kaybolacak. Benim topluma uymayıp asi olmama sebep olan şey sadece bu değil, aynı zamanda toplumun bilim sayesinde bana merhametsizce bunu dayatabildiğini görmek de."

1979'da yazdığı otobiyografinin sonlarmda, Bay Kaczynski onu yazmaya iten şeylerden bahsediyor, insanları öldürmeye başlamaya niyetlenmesi ve yakalandığında insanların kendisini bir sapık olarak algılayacak olması bunlardan bazıları. Onun yazmak için bu kadar çaba sarf etmesi, psikolojisinin yanlış anlaşılmaması içindir. Bununla birlikte yazarak cinsel dürtülerinde ve bazı konularda kendini rahatlamış hissetmiştir. Sosyal olarak kabul edilmemesi ve nefretinin kaynağının da örgütlü toplumun onun çok önem verdiği fiziksel özgürlük ve kişisel özerklik kavramları olduğunu ifade etmiştir. Başka kaynaklardan edindiği öfkeyi de örgütlü topluma yönlendirdiğini de eklemiştir.

Bay Kaczynski'nin geçmişi ve gelişimi hakkındaki diğer bilgi kaynağı, ailesiyle yaptığı detaylı yazışmalarıdır. Onun ezikliğinin ve sıkıntısının temel sebebi ailesinin psikolojik istismarıdır, yazışmalarından anlaşıldığı üzere çok değişken bir ruh hali vardı. Bunlar sık sık küçük düşürülme, kontrol edilme gibi geniş bir çeşitlilik gösteriyordu ve yıllarca devam etmişti. Ailesinden kendisine yaptıkları için devamlı özür beklemiş fakat onu tatmin edecek bir özür gelmemiştir. Karde-

şiyle ilişkisi de açıkça özetlenmiştir. Yazışmaları arasında yer yer çeşitli yerlerden ve milletlerden olan temsilciliklerin mektupları da bulunmuş, bu mektuplarda radyasyon, parazit enfeksiyonları ve ses patlaması gibi konular hakkında bilgi talep etmiştir.

Bay Kaczynski'nin annesi Wanda ve kardei David değerlendirme için yapılan görüşmeye birlikte alınmışlardır. Kendilerine Bay Kaczynski'nin tutuklanmadan önceki hayatı hakkında geçerli olduklarını düşündükleri bilgileri sağlamak için geniş zaman tanınmıştır. David'in abisinin yakalanmasına yardım etmeye mecbur bırakılmasının kendisinde suçluluk duygusuna sebep olduğu aşikârdır. Wanda Kaczynski oğlunun yıllar içinde nasıl bu hale geldiğinin anlaşılması için uğraşırken duyduğu üzüntü açıkça görülüyordu. Annesi Bay Kaczynski'nin birdenbire aşırı öfke gösterdiği görece önemsiz olayları ve kendisinin şaşkınlığını lüzumsuz detaylarına varıncaya kadar anlatmıştır. Verdiği örnekte çocukken iki oğluna da kirli çoraplarını çamaşır sepetine atmaları gerektiği konusunda bağırdığını, yirmi yıl sonra oğlundan bir mektup aldığını ve oğlunun kendisini ergenlerin odalarının dağınık olmasının normal olduğu konusunda azarladığı ve küçük düşürücü ifadeler kullandığını belirtmiştir. Wanda ve David'in ikisi de Bay Kaczynski'nin şiddetli içine kapanmalarını anlatmışlardır. İlk hadise uçakta, Bay Kaczynski ve babası Harvard'ı ziyaretlerinden dönerken olmuştur. Sinirli görünüyormuş, içine kapanmış ve konuşmamış. İkincisi, David ve Bay Kaczynski ormanda yürüyüş yaparken, Bay Kaczynski bir kütüğün üzerine oturmuş ve David'in ifadesine göre saatlerce cevap vermemiş, bu zaman diliminden sonra normal hayatına devam ettiği

görülmüştür. Üçüncüsü, annesi ve babası Montana'da David'in evinde ziyarete geldikleri sırada olmuş, oturma odasındayken Bay Kaczynski akşamüzeri ve akşam saatlerinde tepkisiz kalmıştır. Ailenin bunu bilhassa tuhaf algılamaması ve meseleyi çözmeden herkesin uyumaya gitmesi göze çarpan bir durumdur. Onlarla görüştüğüm sırada olanları anlama konusunda muazzam bir ilgilerinin olduğu aşikârdı. Yine de Bay Kaczynski'nin günlüklerine yazdığı ve görüşmede anlattığı olaylar için ilave detayları sağladılar.

İlave bilgiler Bay Kaczynski'nin bazı vandallık ve şiddet içeren çeşitli olaylara karıştığını iddia etmektedir. Bu olaylarm açıklaması otobiyografisine ve günlüklerine iltifat etmektedir. Kulübesindne alınan yazıları olduğu iddia edilen olaylar hakkında detaylı bilgi içermekteydi. Materyaller çok verimli, düzenli ve bir kısmı da İspanyolca hatta Bay Kaczynski tarafından geliştirildiği söylenen bir teknikle şifreliydi. 1966 güzünde fikirlerini oturttuktan sonra hayatını ve davranışlarını kendi inanç sistemi ekseninde düzenledi. Çevredeki şahıslara aletlerini bozarak, eşyalarını çalarak ve tuzaklar kurmak suretiyle zarar vererek tepkisini göstermeye başladı. Yazılarında 1971 yılında bir bilim insanı öldürmeyi ciddi biçimde düşündüğünü ve planladığı görülmüştür. 1970'lerin sonunda şahısları öldürecek patlayıcı aletler üretmek için deneyler yapmaya başladı. İnsanlara zarar vermenin kendisini aşağılık hissettirdiğini de ilave etmiştir. İlave bilgilerden ya da görüşmelerden edinilen belli bilgilerde kendisiyle romantik bir ilişki sürdürmeye ilgisiz olması sebebiyle kendisini küçük düşmüş hissetmesine sebep olan .....'nin yüzünü tahrip etmeyi planladığı da görülmüştür.

Yazıları Mayıs 1978'de Illionis Ünivertsitesi'ne konulan ve kısmen patlayan bombayla ilişkili olduğunu göstermektedir. Mayıs 1979'da sigara kutusuna koyduğu bomba Northwestern Üniversitesi öğrencisi John Harris tarafından açıldığında patlamıştır. Kasım 1979'da Chicago'dan havalanan American Airlines Flight 444 uçağına koyduğu bomba yolculuk esnasında patlamış ve acil inişe sebep olmuştur. Haziran 1980'de Percy Wood'a postayla gönderdiği bomba yaralanmaya sebep olmuştur. Ekim 1981'de Salt Lake City'deki Utah Üniversitesi'ne koyduğu bomba hiçbir yaralanmaya sebep olmadan patlamıştır. Mayıs 1982'de Vanderbilt'de Prof. Patrick C. Fischer'a gönderdiği bomba sekreteri Janet Smith tarafındna açılmış ve ciddi yaralanmalara sebep olmuştur. Temmuz 1982'de Berkeley'deki California Üniversitesi'ne koyduğu bomba Prof. Diogenes Angelakos tarafından hareket ettirildiğinde patlamıştır. Aynı yere Mayıs 1985'te koyduğu bomba John Hauser'in ciddi biçimde yaralanmasına sebep olmuştur. Haziran 1985'te Boeing'e postayla bir bomba göndermiş ve yaralanma olmadan patlatılmıştır. Kasım 1985'te Dr. James McConnell'a Salt Lake City'den postayla bir bomba göndermiş ve asistanı yaralanmıştır. Şubat 1987'de Salt Lake City'deki CAAMS şirketinde "yol tehlikesi" işaretine sakladığı bomba bir işçiyi yaralamıştır. Aralık 1994'te San Francisco'dan postaladığı bomba patladı ve North Caldwell, New Jersey'de yaşayan Thomas Mosser öldü. Şahıslara ve gazetelere olayların FC (Freedom Club – Özgürlük Kulübü) adlı anarşist bir grup tarafından işlendiğini açıklayan mektuplar gönderdi. Bazı şahıslara ve gazetelere Industrial Society and Its Future (En-

düstriyel Toplum ve Onun Geleceği) adlı belgenin yayımlanmasını talep eden mektuplar gönderdi.

Şu anki suçları; Rentech adlı bilgisayar şirketine 12/11/85 tarihinde postayla gönderdiği ve patlayıp Hugh Scrutton'ın ölmesine sebep olma suçundan cezalandırıldı. California Üniversitesi'nde genetikçi Charles Epstein'ın, Yale Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri bölümünde Prof. David Gelernter'ın bombayla ciddi biçimde yaralanmasına sebep olan 06/22/93 ve 06/24/93 tarihli suçlardan cezalandırıldı. Sacramento, California'ya postayla gönderilen bombanın patlaması sonucu Gilbert B. Murray'in ölümü sebebiyle cezalandırılmıştır. Bombaların özellikleri ve kullanılma sebepleri hakkında kapsamlı bilgi Bay Kaczynski'nin yazılarında mevcuttur.

Bay Kaczynski 04/03/96 tarihinde Montana'daki kulübesinde tutuklandı. Kulübesinin arandığı sırada alıkonulmuş ve akabinde Montana'daki cezaevine gönderilmiştir. Daha sonra California'daki Sacramento Şehir Hapishanesi'ne nakledilmiştir.

Değerlendirmeden önce, klinisyenler Bay Kaczynski ile görüşme yapıp yazılarını incelediler ve bazı testler uygulayıp görüşlerini bildirdiler. Nöropsikolojik testler David Watkins, Karen Froming ve Ruben Gur tarafından yürütüldü. Daha sonra Dr. Raquel Gur ile görüştü. Dr Gur'ın izlenimleri Bay Kaczynski'nin şizofreni kriterlerini karşılayacak belirtileri olmasıydı ve bu görüşü test sonuçlarıyla çelişmiyordu. Fikirlerini Bay Kaczynski ile paylaştıktan sonra bir daha konuşmayı reddetti.

Dr. Froming de Şubat 1997'de Bay Kaczynski ile görüşmüş ve ilave nöropsikolojik testler yapmıştır. Bunun yanında Harvard'a girdikten sonra yapılan testi de incelemiştir. Bu sürede telefon görüşmelerinden Bay Kaczynski'ye TAT (tematik algı testi) de yapıldığı görülmüş fakat puanlandırılmamıştır. Dr. Froming bu testi puanlamış, Bay Kaczynski'nin cevaplarının hiçbiri kişisel etkileşim içermemiş ve kartlarda tamamen birbiriyle bağlantısız cevaplar vermiştir. Dr. Froming'in fikri Bay Kaczynski'nin paranoid şizofreniden mustarip olduğudur. Bu fikrini kendisiyle paylaştığında bir daha konuşmayı reddetmiştir.

David Foster Bay Kaczynski'yi 1997 sonunda değerlendirmiş, psikiyatristler tarafından değerlendirilmekten rahatsız olduğunu ve paranoid şizofreniden mustarip olduğunu beyan etmiştir. Ve yine bu fikri kendisiyle paylaştığında bir daha konuşmayı reddetmiştir.

Xavier Amador'un beyanı da incelenmiş, kendisi Bay Kaczynski'yi görmemesine rağmen onun şizofren olduğunu, psikiyatrik değerlendirme ve tedaviye isteksiz olmanın şizofreninin karakterize özelliklerinden olduğunu iddia etmiştir. Phillip Resnick ve Park Dietz Bay Kaczynski ile görüşememişler fakat görüşmeleri incelemişler ve bunun sonucunda Bay Kaczynski'nin devlet psikiyatristleri tarafından değerlendirilebileceğini ve kendisinde delüzyon (hezeyan-sanrı-kuruntu) olduğuna dair herhangi bir kanıta rastlamadıklarını beyan etmişlerdir. Onun psikiyatrik sorunlarının şizoid ya da şizotipal aralığında bir kişilik bozukluğu olduğunu ifade etmişlerdir. John T. Kenny Bay Kaczynski'ye uygulanan testleri eleştirmiş ve sonuçlardan şizofreni teşhisi konulamayacağını söylemiştir.

Bu değerlendirme sürecinde Lincoln, Montana'da kütüphane memuru olan Sherry Woods ile telefon görüşmesi yapılmıştır. Kendisi Bay Kaczynski hakkındaki gözlemlerini paylaşmıştır. Bayan Woods, Bay Kaczynski'nin hoş biri olduğunu ama çevresinde insanlar olduğunda huzursuz olmasının başkaları tarafından "farklı" biri olarak algılanmasına sebep olduğunu fark ettiğini söylemiştir. Kütüphaneyi devamlı kullanımına yardımcı olmak için diğer çalışanlarla onun farklılıkları hakkında konuştuğunu belirtmiştir. Başlangıçta görünüşünü biraz korkutucu bulsa da kendisinin çok kibar ve yumuşak konuşan biri olduğundan söz etmiştir. Bay Kaczynski'yi bir çocuk gibi gördüğünü ve onu genç oğluyla bir tuttuğunu söylemiştir. Bay Kaczynski'nin kolunu iki defa oğlunun omzuna attığını ve bunu sanki 13 yıldır tanışıyorlarmış gibi yaptığını da sözlerine eklemiştir.

Bay Kaczynski'nin hayat tarzının inançlarıyla tutarlı olduğunu, bu yüzden de kendisine hayranlık duyduğunu ifade etmiştir. Kendisiyle onun inançları hakkında konuşmaktan keyif aldığını ve onun devlete karşı çok güçlü hisleri olduğunu söylemiştir. Konuşmalarının düşüncelerini değiştirmeyeceğini bilmesine rağmen, Bay Kaczynski onu sabırla dinlemiş ve ona fikirlerinin değerli olduğunu hissettirmiştir. Her hafta ortalama iki defa kütüphaneye geliyordu ve bir-iki saat kalıyordu. Bayan Woods o kütüphaneye girdiğinde ruh halini anlamaya çalışıyordu, bazen konuşmaya istekli olduğu her halinde belli oluyordu, bazen de yalnız kalmak istediği. Kütüphaneler arası ödünç programı sayesinde sayısız kitap istetmiştir. Bazıları oldukça ağır entelektüel kitaplardı. Kuşlar, yabani hayat, biyografiler ve hipno-

tizma hakkında çok çeşitli kitaplar okumuştur. Bir keresinde işlerinin yoğun olduğu bir zamanda Bayan Wood'un işini hafifletmek amacıyla Bay Kaczynski istediği kitapların temini için Helena, Montana'daki kütüphane memuruna mektup yazmıştır.

Bayan Woods Bay Kaczynski'nin tutuklanmadan önceki son yılda değişmeye başladığını ve bunun onu korkuttuğunu ifade etmiştir. Onu daha yoğun ve odaklanmış görmeye başlamış, buna karşın daha az etkileşimde bulunduğunu söylemiştir. Bayan Woods'a göre bu değişimin sebebi, onun yasadışı olarak ülkeye giren ve görevi sırasında yaralanıp sınır dışı edilen bir arkadaşı için duyduğu endişedir. Bir keresinde Bayan Woods'a bu konuyla ilgili olarak bazı hükümet yetkililerine yazdığı resmi mektubu göstermiş ve bu mektubu ona verdiğinde çok şaşırmıştır. Ona arkadaşına yardım etmek için California ya da Colorado'dan bazı arkadaşlarıyla buluşacağını söylemiştir. Bu zaman diliminde daha bir içine kapanıkmış ve günde iki-üç saat "çılgın" gibi yazıp sonra çıkıp kütüphaneye geliyormuş. Yıllar boyunca ara sıra kütüphane işlerine yardım etmiş; kitapları kolilemiş, kar kürümüş, temizlik ve boya yapmıştır. Bir seferinde kütüphane bir açık etkinlik düzenlemek istemiş ve Bay Kaczynski burada görev almıştır. Bayan Woods hapishanede Bay Kaczynski'yi ziyaret ettiğini söylemiştir.

Bay Kaczynski Bayan Woods ile arada yazışıyormuş. Bayan Woods yazışmayı sürdürmesinin asıl amacının ona destek olmak olduğunu ifade etmiştir. Bayan Woods Noel'den önceki son birkaç mektupta onun moralinin bozuk olduğunu daha sık yazmasından fark etmiştir.

DEĞERLENDİRMENİN SEYRİ: 01/11/98 ile 01/16/98 arasında sürmüştür. Bay Kaczynski FCI Dublin ve Sacramento Şehir Hapishanesi'nde fiziksel muayene ve laboratuar testlerine tabi tutulmuştur. Kayıtlar inceleme için mevcuttur. Kan basıncı 130/80 ve nabzı 54 olarak ölçülmüştür. Gözde kırılma kusurları ve hafif düşük nabız dışında fiziksel muayene sonuçları normal sınırlar dâhilindedir. Herhangi bir ilaç alerjisi bulunmamaktadır. Bazı dönemlerde kanarya otu alerjisi, 6 yaşında bademcik ameliyatı, 13 yaşında üst çenesinden alınan doğuştan gelen bir kist ameliyatı, 22 yaşında gömülü yirmilik dişinin çıkarılması, 1991'de boynundan iyi huylu deri lezyonunun alınması ve sol küçük parmağındaki kırık tedavi öyküsünü teşkil etmektedir. Bununla beraber bazı kalp çarpıntıları yaşamış ancak çok kaygılı ve stresli olduğu durumların dışındakilerin ciddi bir problem olduğunu kabul etmemiştir. Bazen kabızlık sorunu çekmekte fakat perhiziyle bunu atlatmaktadır. Bazen uykusuzluk çekmektedir. Bir hemoroit öyküsü de bulunmaktadır. Bay Kaczynski devam eden kronik bir sağlık probleminin olmadığını belirtmekle birlikte yaklaşık beş yıl süren bir kan basıncı takibi olduğunu da söylemiştir. Kan basıncı değerleri kabul edilebilir düzeyde çıkmıştır. Anneannesinin 40 yaşındayken yaşadığı serebrovasküler rahatsızlık sebebiyle aile tıbbi öyküsü pozitiftir. Babasına metastatik akciğer kanseri teşhisi konulmuş ve vefatından önce Reynauds sendromuna yakalanmıştır. Bay Kaczynski şu an günlük multivitamin desteği ve egzersize bağlı oluşan kas ağrısı için ibuprofen dışında herhangi bir ilaç kullanmamaktadır. Okuma yaparken gözlük kullanmaktadır. Bu değerlendirme sürecinde kendisini fiziksel olarak iyi hissettiğini belirtmiştir.

01/07/98'de tıbbi kayıtların incelenmesinde Bay Kaczynski'nin kendisini boğarak intihar etmeye teşebbüs ettiği görülmüştür. İç çamaşırıyla kendisini boğmaya çalışmış, boynunun sağ tarafında bir sıyrık oluşmuştur. Baş dönmesi ve göz kararması yaşadığını belirtmiş, bu anda beyninde oluşabilecek hasarı düşünerek teşebbüsünde başarılı olamamış ve bu konudaki çabalarından vazgeçmiştir. Bu teşebbüs sebebiyle kendisinde herhangi bir tıbbi sekeller oluşmadığı belirlenmiştir. Ertesi gün boynundaki sıyrığın fark edilmesiyle ikinci kattan intihar gözlemi için sekizinci kata gönderilmiştir. Sacramento Şehir Hapishanesi hekimleri tarafından incelenmiş ve kendisine kanuni durumundan kaynaklanan strese bağlı depresif duygu durumu ile "uyum bozukluğu" teşhisi konulmuştur. Diğer teşhisler ertelenmiştir.

Bay Kaczynski'nin intihar teşebbüsünün devam eden mahkeme sürecinin kendisini bunalmış ve usanmış hissetmesine sebep olmasıyla ilgili olduğu düşünülmüştür. Avukatlarıyla çözülmesinin mümkün olmadığını düşündüğü çatışmalar yaşamış, kendisinin temsil edilemeyeceğini ya da kendisinin istemediği bir savunma şekli olacağını düşündüğü için kendisini öldürmeye karar vermiştir.

Avukatlardan, Sacramento Şehir Hapishanesi personelinden ve hapishane kayıtlarından elde edilen bilgiler gösteriyor ki; Bay Kaczynski, itihar teşebbüsü haricinde, gayet işbirliği yapan ve idaresi kolay bir mahkûmdu. Hücresi tek kişilik, kısıtlı egzersiz imkânı veren ve diğer mahkûmlarla herhangi bir ilişkisi olmayan bir odaydı. Hapishane kurallarını ile işleyişini ça-

buk anlamış ve tıbbi bakıma nasıl ulaşacağı hakkında bir farkındalık sergilemiştir. Gece saatleri boyunca hapishanede oluşan gürültüden rahatsız olduğu bildirilmiştir. Sekiz saatlik tam bir uykuya ihtiyacı olduğunu ve bunun ne kadarının sağlandığının belli olmadığından söz etmiştir. Bu sorunu hapishane çalışanlarına iletmiş ve kısa bir süre için kendisine melatonin yazılmıştır. İlacın dozlarında yanlışlık olduğunu ve kendisine başka bir ilaç verildiğini iddia etmiş ve ilacı almamış, uyku döngüsünü ilaçsız düzeltmeye karar vermiştir. Bay Kaczynski FCI Dublin'e gönderildikten sonra uyku kalitesinin arttığını belirtmiştir. Hapishaneye dönüşü ile daha sessiz bir yere konulmuş ve bu kez uykusuzlukla ilgili belirgin bir sorun yaşamamıştır.

Bay Kaczynski'nin zihinsel durumu görüşme sürecindekiyle oldukça tutarlılık göstermiştir. Bay Kaczynski'nin görünümü; ince uzun yapılı, gri saçlı, beyaz erkek, yeteri kadar temiz ve turuncu hapishane kıyafeti ile tişört. Okuma yaparken ve yazarken kullandığı gözlüğünü yanında taşırdı. Kişi, tarih, saat, yer ve durum odaklıydı. Değerlendirmenin şeklini ve amacını anlıyor, işbirliği yapma konusundaki isteğini gösteriyordu. Değerlendirme süresi boyunca soruları elinden geldiğince düzgün şekilde cevaplamıştır. Yürüyüşünde herhangi bir gariplik görülmemiştir. Psikomotor bir yavaşlama söz konusu değildir. Titreme, tik vb değişik hareketler gözlemlenmemiştir. Genel olarak iyi göz teması kurmuştur. Zor olarak görünen veya cevaplandırabileceği belli olmayan sorular karşısında önüne bakıp cevabı hazır oluncaya kadar göz teması kurmama eğiliminde olduğu görüşmüştür. Bu sürede zaman zaman ellerini birbirine kavuşturduğu

ve masanın üzerine koyup sıvazladığı, bu şekilde nasıl cevap vereceğini düşündüğü görülmüştür. Bu durum görüşmeler sırasında pek fazla olmamış, konuşma gayet normal seyrinde sürmüştür.

Bazen ayrıntılı açıklamalara ihtiyaç duymuş ve sık sık detaylara odaklanmıştır. Buna ilaveten, sorulara başlangıçta verdiği cevaplar muazzam ayrıntılı yazılarındakilerle birebir aynıydı. Meseleyi genişletince cevaplarını başka şekilde ifade ederken veya genişletip açıklarken biraz sorun yaşamış ama yine de bunu yerine getirmede ısrarcı davranmıştır. Neolojizm veya uyak çağrışımları görülmemiştir. Sesinin yüksekliği bir konuşma için uygundu ve eğer hapishanede oluşan gürültüden dolayı duymakta sıkıntı yaşadıysa bunu belirtiyordu. Kendisine yöneltilen soruları doğru anlama konusunda istekliydi. Herhangi bir duyma sorunu olduğu görülmemiştir. Uzun süren görüşmelerden dolayı bıkkınlık ve rahatsızlık göstermemiştir. Bir seferinde görüşme sırasında sinirli olduğunu ve bunun zihinsel sağlığı hakkında kendisiyle görüşenlere karşı olmadığını ifade etmiştir. Bu konu görüşülmüş, rahatlamış ve değerlendirme sürecini sekteye uğratmamıştır.

Bay Kaczynski şuan bir intihar düşüncesi olmadığını söylemiştir. Daha önce giriştiği intihar teşebbüsü hakkında açıkça konuşmuştur. Kendisini ümitsiz hissettiğini ve başka bir seçenek bulamadığını itiraf etmiştir. Mahkemeye çıkmak yerine ölmeyi tercih etmiştir. İlaç ya da kesici alet kullanamadığı bu teşebbüs kendisini bundan sonraki teşebbüslerinden caydırmıştır. Eğer tekrar intihara teşebbüs edecekse bundan muhtemelen kimseye bahsetmeyeceğini ve bu çabalarının

depresyondan kaçmak için olmadığını ifade etmiştir. Belirgin duygu durum sorunları sonucu olarak intihar teşebbüsü fikrinin kendisini oyaladığını, yardım almaya daha istekli olduğunu belirtmiştir. Bazı insanlara belirgin bir öfke duysa da cinayet işleme düşüncesi olmadığını söylemiştir. Değerlendirmesi, onu bu şartlarda beklenenden daha az çeşitlilikte olumsuz etkilemiştir. Biraz anksiyete görülse de depresyon olmadığını söylemiştir. Tutuklanmasının ilk zamanlarında hafif düzeyde depresyon hissettiğini ve hayatı boyunca bazı depresyon dönemleri olduğunu itiraf etmiştir. 1978 ve 1979 arasında yaşadığı dönemde uykusuzlukla beraber bir düzeyde depresyonda olduğuna inandığını belirtmiştir. Bunu işinde yaşadığı zorluklarla beraber stresli yaşam koşullarına bağlamıştır. Babası ve kardeşiyle birlikte çalıştığı köpük kesme firmasındaki kadın yöneticiyle bir ilişkisinin başladığını, bu ilişkinin üç defa çıktıktan sonra bittiğini ifade etmiştir. Bundan sonra kendisini asarak intihar etmeyi düşündüğünü, sonrasında da öfke dolduğunu ve bunun yerine bir bıçak alıp kadını sakatlamaya karar verdiğini anlatmıştır. İşyerinin park alanına gidip kadının arabasına girmiş, o anda fikrini değiştirmiş ve yine kendisini çok üzgün hissetmiştir. Depresyon yaşadığı ikinci dönem görece uzun sürmüştür, 1988'den 1994'e kadar. Yine ara ara uyku problemleri yaşamış ve bu zaman zarfında kendisini çok stresli hissetmiştir. Bu noktadan sonra depresyon yaşamadığını söylemiştir. Yukarıda bahsi geçtiği üzere, Bay Kaczynski depresyonla ilişkili olduğunu düşündüğü uykusuzluk için tıbbi destek aramış, bir defasında 1993 yılında kendisine Trazadone yazılmış, fakat ilacı almamıştır. Tutuklanmasına kadar geçen

süredeki duygu durumunu puanlarsa 1-10 arasında yaklaşık 6'ya tekabül ettiğini ifade etmiştir. Bunun daha sonraki sürede değişmediğini söylemiştir.

Görüşmeler sırasında belirlenen zekâsı ortalamanın üzerinde görünmüştür. Gerçek olaylarla ilgili bilgiler için anlık, kısa süreli ve uzun süreli geri çağırmalar çok başarılıdır. Görüşmelerdeki konsantrasyonu iyiydi. Toplama, çıkarma ve çarpma gibi matematiksel işlemlerde herhangi bir sorun görülmemiştir. Bay Kaczynski şimdiye kadar hiç halüsinasyon görmediğini belirtmiştir. Kendisine işitsel, görsel, tat ve kokuyla ya da dokunmayla ilgili halüsinasyonlar görüp görmediği sorulunca olumsuz yanıt vermiştir. Atasözleri ile ilgili soyut düşünebildiğini göstermiştir. Düşünce süreciyle ilgili herhangi bir çağrışım kaybı görülmemiştir. Görüşmeler sırasında bazı teğetsel düşünceleri olmuştur. Bahsedildiği gibi bazı konularda çok detaylı bilgiye ihtiyaç duymuştur. Görüşmeler içerisinde düşüncesini engelleyici bir şeye açıkça rastlanmamıştır. Bazen cevap verirken duraksamalar yapsa bile düşünce dizisini kaybetmemiştir.

Bay Kaczynski çocukluğunda yaşadığı ağır istismar konusuna tekrar tekrar dönmüştür. Bu konuda konuşurken istismarı, ağır sözlü istismar olarak tanımlamıştır. Görüşünü desteklemek üzere bahsettiği çok küçük durumlar ve de sıradan davranışların negatif etkilerini abartması algısının tutarsız olduğunu göstermektedir.

Görüşmeler sırasında bazen şüphecilik ve paranoya göstermiş, görüşmecinin sorularını gizli bir niyetle sorduğunu düşünmüş, her oturumda sözlü ve yazılı detaylara, önceki oturumla ilgili meselelere takılmıştır.

Bay Kaczynski modern teknolojinin insanlara sıkıntı hatta zarar verdiği ile ilgili inançlarını açık bir şekilde ifade etmiştir. Şu anda var olan sistemin kötü olduğunu ve bunun ona başkaldırmayı meşru kıldığını belirtmiştir. Ona göre özgürlük ve şahsi itibar konfordan ve güvenlikten çok daha önemlidir. İnanç sistemini 20'li yaşlarının başında ve bilhassa kendisini tecrit edilmiş hissettiği zamanda geliştirdiği anlaşılmıştır. Bu da yukarıda da bahsi geçen, okuduğu *Technological Society* (Teknolojik Toplum) gibi kitaplardan edindiği çeşitli fikirlerden anlaşılmaktadır. Bu fikirleri sadece almakla kalmamış, onları olabildiği kadar genişletmiş, yazarların sadece fikir olarak bahsettiği şeyleri gerçek olarak kabul etmiştir. Sonrasında da kendisini (olacağını düşündüğü) geleceğe başkaldırmaya adamıştır. Esasında 1970'li yılların başında edindiği ve yazdığı fikirler şimdiki inanç sistemini oluşturmuştur. Kendisini aşırı tecrit edilmiş bir hayat yaşama mecburiyetinde hissetmiş ve enerjisini kitleleri kontrol etmeye çalışan toplum görüşlerine karşı kullanmıştır. Bu; reklamları, genetik mühendisliğini, bilgisayar teknolojisini, iş dünyasını, eğitim sistemlerini, kimya şirketlerini vb. kapsar. Bu meseleler hakkındaki felsefi ve şahsi endişelerini ve yukarıda bahsedilen alanlardaki gelişmelerin kendisinde tehdit algısı oluşturduğunu ifade etmiştir. Buna gerçekten bir değer taşıp taşımadığını anlamak için gazeteleri, dergileri ve kitapları objektif bir şekilde okuyamamak da dâhil. Kendi fikirlerini destekleyen yazıları ve yorumları toplayıp biriktirme eğilimindedir. Bunları fikirlerinin devamının bir gerekçesi/mazereti/doğrulaması/sağlaması olarak kullanmaktadır. Bay Kaczynski iki inanç sistemine sarılmıştır, şöyle ki; toplum kötüdür ve o da buna karşı isyan

etmelidir. Ailesine karşı olan yoğun öfke de algıladığı haksızlıklardan kaynaklıdır. Öfkesini bir düşünce setinden diğerine kolayca yönlendirebildiğini açıkça ifade etmiştir.

Genişletilmiş incelemeye göre Bay Kaczynski en küçük bir eleştiriye karşı bile çok hassas ve bunu kendisine kasıtlı olarak küçük düşürmek veya taciz maksadıyla yapılmış bir hareket olarak algılama eğiliminde. Aynı zamanda çevredeki sosyal sinyalleri ayırt edememekte. Bu durum; görünüşe göre 1960ların sonu ve 1970lerin başında fikirlerini katılaştırdığından beri mevcut. Çevresinde meydana gelip gürültü ve insan etkisi içeren hadiseleri şahsına karşı algılamakta ve bunlara aşırı öfke ve intikam isteğiyle karşılık vermektedir. Bu raporda ana hatlarıyla açıklandığı üzere belli zamanlarda inançlarına işaret eden örnekler vermiş, kendisiyle uzaktan görüşen kişiler onun hakkında olumsuz olarak bahsetmiş ve onu yıkıcı ya da düşmanca olarak görmüşlerdir.

Bay Kaczynski'nin atasözlerine ve benzerliklere karşılık soyut akıl yürütme yeteneği olmasına rağmen şahısların sözlerini somut manada yorumlama eğilimindedir.

Cümlenin asıl manası yerine kelimelere odaklanmaktadır. Görüşmeler sırasında mizahı kullanma yetisini göstermiş olmasına rağmen eksik ifadeleri ve sözlü takılmaları anlamamış ve açıklanmasına ihtiyaç duymuştur. İnanç sisteminin temelleri sorulduğunda yoğun bir şekilde fikirlerini destekleyecek kanıtlar sunmuştur. İlk öncülde zorlandığında kafasının karıştığı görüldü, bu da gösteriyor ki inanç sistemini mevcut kanıtlara bakmaksızın kendisi zorlamamıştır/kritik etmemiştir.

Genişletilmiş incelemeden elde edilen diğer bir ilginç davranış ise şudur: Muhtemelen zekâsıyla ve zihin sağlığı testlerine olan aşinalığıyla ilgili olarak, çok sayıda gözlemciyle görüşmüş ve bu kişilere daha önceki raporlardan elde ettiği bilgiyi kullanarak doğru cevabı vermek için çaba göstermiştir. Kendisine sorular sorulduğunda önceki değerlendirmenin tersi yönünde cevap veriyordu. Bunun sebebi sorulduğunda ise sinirleniyor ve başlangıçtaki planının hatalı olduğunu, önceki raporun yorumunun aslında tam olarak isabetli olmadığını söylüyordu. Sonra da bu meseleyle fazla ilgili olmuş ve gözlemcilerin onun cevaplarını – olmamasına rağmen- patolojik semptomların var olduğunu farz ederek değerlendirmesine karşı çıkmıştır. Bu davranış onun belli zihinsel hastalık semptomlarıyla ilgili olan sorulara verdiği cevapların doğruluğu hakkmda bazı soruların oluşmasına sebep olmuştur.

Görülmüştür ki, Bay Kaczynski'nin modern teknoloji sonucu dünyada meydana gelen kuşatma ve mahkûmiyeti ile ailesinin kendisini sözde istismarı onu yeni şeyler söyleme konusunda zorlamayacak belli konulardı. Bu iki sistem de tuhaf olmayan kuruntu inançlarının kriterleri olarak görülebilir. Yine de bunun kesinliği inançlarının süresi ve maruz kaldığı aşırı sosyal izolasyon sebebiyle biraz belirsizleşiyor.

Bay Kaczynski herhangi bir fikir yerleştirmeyi, fikir yayınını, zihin kontrolünü ya da emir/komut halüsinasyonunu yaşadığını inatla reddeder. Bazı fantezilerden ve kâbuslardan bahsetmiştir ve bunlar bu incelemede açık değildir, sadece uykuda olup olmadığı da kesin olarak belli değildir. Bazı yazılarında bu tecrübe-

lerinin sonuçlarını/çıktılarını (outcome) kontrol edebilme yeteneğinden bahsediyor. Bu da akıllara şu soruyu getiriyor: Bunlar gerçekten halüsinasyon tecrübeleri mi? Yoksa kendisinin onları bu şekilde etiketlediği, aslında rüya ve fanteziden ibaret şeyler mi?

Bay Kaczynski görüşmelerdeki gözlemlerin ve ilave bilgilerden elde edilen esasların zayıf olduğunu düşünüyor. Sorumlulukarını kabullenme konusunda ki algısı kapalı. Ya da öyle bir izlenim yaratmaya çalışıyor.

Görüşmelerde açıkça görülen şey de değişken duygu durumu/çelişik duygular (ambivalance). Aynı şey yazılarında da görünmektedir. Aynı kişi veya meseleyle ilgili karşıt ve çelişik hisleri bir arada tutabildiğini açıkça göstermiştir ve bunda içgörü (insight) yoktur. Çok kere aynı şahıs için hem öfke hem istek, hem intikam hem de sevgi ve alaka duyduğunu göstermiştir. Görüşmelerinde bazı kişilerle olan kısa süreli ilişkilerini hatırladığında oldukça üzgün olduğu görülmüştür. Kadınlara, bazen de erkeklere çok hızlı yoğun duygusala bağlanma yaşadığı not edilmiştir. Hiçbir zaman karşılık bulmamış sevgi ilişkileri geliştirmiş ve bunları uzun süre devam ettirmiş, onları idealleştirmiş ve zamanla değersizleştirmiştir. Harvard'da genç bir öğrenciyken olmasını istediği ilişki bir örnektir. 43 yaşındayken bile bunu tanımlamış, birini tarif etmiş ve o ilişkiye dair detayları yazmıştır, böyle bir ilişki aslında hiç olmamıştır.

Ondan bir daha haber alamadığı için pişman olduğunu ifade etmiştir. Aynı zamanda benlik imgesi (self-image) için geçmiş yorumlara odaklanma ve onları düşünce süreçleri için garip bir şekilde birleştirme eği-

liminde olduğunu göstermiştir. Yorumlara bir örnek; 15 yaşındayken İtalyan bir kadın tarafından güzel bir çocuk olduğu, özellikle gözlerinin güzel olduğu söylendi. 50 yaşında, fiziksel olarak çekici olup olmadığını fazla tanımadığı başka bir kadına sordu. Ondan "orta karar/sıradan (run of the mill)" yanıtını aldı ve bu noktadan sonra bir kadınla neden başarılı bir ilişki sürdüremediğini merak etmedi. Açıklandığı üzere, bu sorun ile 30 yıldan fazla boğuştu, çünkü kendisine 15 yaşındayken fiziksel olarak çekici olduğu söylenmişti ve o da bu inancı benimsemişti; bu yüzden kadınların neden ilgilenmediklerini asla anlayamadı. Bu sefer de 1994'te bir kadın tarafından vasat bir görünüme sahip olduğunun söylenmesiyle anında kendisine kadınlarla neden hiç ilişki kuramadığının cevabını açıklamış oldu.

Bay Kaczynski bilgiyle başa çıkma konusunda ne kadar yetenekli olduğunu göstermiş oldu ama yaşadığı zorlukların doğası hakkında ya da problem çözme konusunda içgörüsü oldukça zayıftı. Kendisine başka seçenekleri de değerlendirip değerlendiremeyeceği sorulduğunda "evet" cevabı vermesine rağmen mevcut bilginin tutarsız olduğu gösterildiği halde neden seçmediği konusunda ısrar etmektedir.

Bay Kaczynski üretken bir yazar. Yazılarında kendisinin de hiç memnun olmayacağı kadar çok tekrarlara rastlanıyor. Şimdilerde ailesini olumsuz bir şekilde anlatma ihtiyacı üzerine bir meşguliyeti var, ve şuan ön hazırlığın ortalarında. Kızgın, suçlayıcı bir dille "yanlış anlaşılmaya mani olmak" amacıyla dört aym üzerinde süre harcayarak, el yazısıyla bir yazı yazdı. Bu yazı algıladığı bütün haksızlıkları ve hadiseler ile

konuşmaların ayrıntılarının yeniden ele alınmasını içeriyor. Yine bu vesikada da değişken duygu durumu (ambivalance) aşikâr. Açıkça öfkeye olan temayülünden ve intikam için yaptığı şeylerde hissettiği tatmin duygusundan bahsetmiştir. Hayatında "tekzip" yazma, yeni bir deney geliştirme veya hakaret ya da küçük düşürme olarak algıladığı şeylerle yüzleşme gibi projelere odaklanmasıyla bağlantılı olarak meydana gelen stres dönemlerinden bahsetmiştir. Bununla eşleşen çok sayıda distimi ve insomnia (uykusuzluk) dönemi. İştahında bir değişiklik olmamış ve belirgin bir kilo alımı ya da kaybı da olmamıştır. Hali hazırdaki uyku düzeni uygun görünmektedir.

Savunma takımıyla yakın kişisel ilişkiler geliştirdiğinden bahsetmiştir. Onları ailesi gibi görmüştür. Avukatlarıyla arasının çok iyi olduğunu, ama davası konusunda ciddi çatışmaları olduğunu söylemiştir. Savunma takımının üyelerinin isimlerini bilmekte ve gördüğünde onları tanımaktadır. Bu takımdan biriyle birkaç günde bir, ofisten biriyle de hafta sonu hariç her gün görüşmektedir. Takım üyeleri bazen ona haber getirmekte, bazen de ondan haber almaktadır.

Bay Kaczynski başta davasında zihin sağlığı savunmasını kullanmak istememiştir. Yine de tutukluluğunun ilk zamanları sırasında psikiyatrik değerlendirme mevzusu baş göstermiştir. Bir psikiyatristle konuşma fikrini sevmemiş, çünkü "bilimin insan zihninin çalışması hakkında pek bilgisinin olmadığı"na inanmaktadır. Gönülsüz de olsa savunma uzmanları tarafından bazı psikiyatrik ve psikolojik değerlendirmelerinin yapılmasını kabul etmiştir. Çünkü nöropsikolojik testler sayesinde

zihinsel hastalığının olmadığını ispat edebilecektir. Ayrıca bu değerlendirmeden elde edilen bilginin bir avukat/müvekkil çalışmasının ürünü olarak kalacağını ve yayımlanmayacağına inandığını belirtmiştir.

PSİKOLOJİK TEST ÇALIŞMASININ ÖZETİ: Bay Kaczynski değerlendirme haftasında dört adet psikolojik test tamamlamıştır. Minnesota Çokyönlü Kişilik Envanteri (MMPI), Millon Klinik Çokeksenli Envanteri (MCMI), Beck Depresyon Envanteri (BDI), Bir İnsan Çiz Testi (DAP) ve Ağaçtan Elma Koparma Testi (PPAT)

MMPI-2 testinde muhtemel geçerli bir profil çiziyor. Çoğu kişinin aksine daha sıra dışı tecrübeleri ve algıları var ama bu abartılmış ya da uydurulmuş izlenimi verecek derecede değil. Bazı garip düşünceler, farklı algılar ve izolasyon ve yabancılaşma hisleri de olmakla beraber test materyallerine dürüst cevaplar verdi. Profili psikotik bozukluğu olup test sırasında hafifleme durumunda olan kişilerle tutarlı görünüyor. Genel olarak, ortaya çıkan profil onun kişilik özelliklerini isabetli bir şekilde yansıtır nitelikte olmalıdır.

Benzer cevaplar veren kişiler klinik ölçekte 0 (Bay Kaczynski'nin puanı 74) genelde içedönük, çekingen ve sosyal rahatsız olarak tanımlanır. Başkalarının yanında rahatsızdırlar ve insanlardan uzak dururlar (kendilerine yardımcı olabilecek durumda bile olsalar). Sosyal aktiviteleri sevmezler ve onlardan kaçınırlar. Diğerlerinden belli bir mesafe uzaklıkta dururlar. İnsanlar tarafından soğuk, mesafeli ve hislerini doğrudan ifade edemeyen kişiler olarak tanımlanırlar. Diğerlerinden kaçınmalarına rağmen insanların onlar hak-

kında düşündükleri şeyler konusunda çok hassastırlar ve ilişkilerinin zayıflıklarından mustarip olabilirler. Bu kişiler endişeli ve kaygılı olma eğilimindedirler, bununla beraber muhtemel depresyon bölümleri yaşarlar. Kalıplaşmış, değişmez tutumlar geliştirme ve sorgulandığında ya da engellendiğinde asabi/aksi olma eğilimlidirler.

4-6 kodlu kişiler (Bay Kaczynski'nin profili 4=69, 6=69) dünyayı tehdit edici olarak görürler, kendileri yanlış anlaşılmıştır ve kendilerine kötü muamele yapılmıştır. Böyle kişiler hasmane, asabi, titiz/zorlu olabilirler. Genelde aşırı ben-merkezcidirler ve diğerlerinin haklarını umursamazlar. Aslında diğer insanların başarılarına karşı kırılırlar ve onların motivasyonlarına karşı şüpheci olurlar. İlave olarak bu kişiler dürtüsel (impulsive) ve çıkarcı olabilir, sıklıkla aileyle ve otoriteyle çatışmaya düşerler. Genelde istikrarsız bir aile hayatları, kişisel ilişkileri, zayıf iş ve eğitim geçmişleri, kanuni sorunları vardır. Profiller istikrarlı karakteristiklerle ilişkilidir ve tedavi girişimlerine karşı oldukça direnç gösterirler. Sorunları olduğunu kabul etmezler ve bunlar hakkmda konuşmaktan kaçınırlar, bazen şahsi kusurları hakkında zerre konuşmayı reddederler. Yakın ilişkilerden kaçınırlar ve kendileriyle etkileşim kurmak isteyen kişilere karşı da sorun yaşarlar, buna aile üyeleri de dâhil. Bu kişilerin muğlâk amaçları vardır ve hayatlarının çoğu yönünde kararsızdırlar.

MMPI-2 testine benzer olarak MCMI-2 testinde de açık sözlüydü. Cevapları alenen sonuçları abartma ya da küçültme amaçlı vermemiştir. Zıtlık da görünüşe göre kendini koruma ve muhtemel geri planda tutma

arasındaki dengenin bir yansıması olarak görülebilir. Test sonuçlarında çıkan profil onun şuanki kişilik işleyişleri için oldukça kullanışlı işaretler veriyor.

Tutarlı değerler: Şizoid (1)=73; Kaçıngan (2)=71; Sadistik Agresif (6B)=78. Benzer test sonuçlarına sahip kişiler tipik olarak hasmane yabancılaşma ile karakterize olmuş zorluklar yaşarlar. Bu kişiler bazı kişilere karşı alenen saygısız/aldırmaz ya da öfkeli; ya da diğer insanlara karşı genel olarak öfkelidirler. Diğer insanlara bağlılık duymadıklarını ve olumlu hisler olan suç ve utanç duymadıklarını açıkça ifade ederler. Diğer insanları tehdit edici şeylerle veya hasmane duruşlarla ilişkilendirme eğilimindedirler, ya da aleni saldırganlık, ama sosyal bağlantılardan kesin olarak kaçınmayı da tercih edebilirler. Genelde dogmatik ve inatçı olarak görülürler, sıra dışı sosyal, politik veya dini fikirler benimseyebilirler. Genelde diğer insanları değersiz ve önemsiz görürler, bu da insanlar tarafından soğuk, hissiz ve duygusuz olarak görülmelerine sebep olur.

Beck Depresyon Envanterinde, depresyonun derinliğini ya da yoğunluğunu ölçmek için kendi kendine uygulanan bir test düzenlendi ve bunda 6 puan aldı. Bu da "hiç yok" ile "çok az" aralığına tekabül etmektedir. Bu; klinik bilgi ve kendisinin akut depresyonu olmadığını söylemesiyle tutarlıdır.

Bir İnsan Çiz Testi (DAP) ve Ağaçtan Elma Koparma Testi (PPAT) de görüşme zamanında Bay Kaczynski'nin genel işleyişi hakkında bilgi sahibi olmak için kullanıldı. Çizimleri incelendiğinde herhangi bir duygudurum (mood) bozukluğuna, bir düşünce bozukluğuna, zekâyla ilgili bir soruna veya organisiteye rast-

lanmadı. Renk ve boşluk kullanımı iyiydi; resim mantıksaldı, bütünlük, problem çözme ve gerçekçilik arz ediyordu. Çizimler oldukça detaylıydı ve bir yetişkin tarafından yapıldığı belli oluyordu. Çizgi bütünlüğünde ve dönüşlerinde bir sorun yoktur ve insan çizimi oldukça gelişmiştir.

BİLİŞSEL DEĞERLENDİRME: Zekâ ve bellek testlerini de kapsayan nöropsikolojik testler Mayıs 1996'da tamamlandı ve bu değerlendirme sırasında tekrarlanmadı. Testin önceki incelemelerinin çoğu herhangi bir nöropsikolojik bozukluk bulunup bulunmadığına yönelikti ve bulgular zihinsel bir rahatsızlığın mevcut olduğunu gösteriyor. Nöropsikolojik testlerin amacı klinik teşhisi sonuçlandırmak olmamıştır. Mahkeme duruşması için uygunluğunu görmek amacıyla gözlemci Wechsler Yetişin Zekâ Ölçeği – Revize (WAIS-R) ve Wechsler Bellek Ölçeği – Revize (WMS-R) kullanmıştır, 05.01.96.

WAIS-R sonuçlarmda sözel puanı 138, performans puanı 124, genel puanı 136 olarak ölçülmüştür. Sözel ve performans IQ arasındanki fark geniştir, yalnız çok belirgin değildir, performans puanında veya herhangi bir alt testte bir eksiklik yoktur. Sonuçlara göre çok güçlü bir sözel yeteneği vardır, daha düşük ama yine de ortalamanın üzerinde bir performans puanı vardır.

WMS-R sonuçları görsel hafıza haricinde genel olarak zekâ testleriyle tutarlıdır, bu alt test belirgin olarak diğerlerinden düşük puana sahiptir ancak yine de ortalama seviyededir, diğerleri belirgin olarak ortalamanın üzerindedir.

İZLENİMLER: DSM IV-I 'ye göre Bay Kaczynski:

Eksen I: Şizofreni, paranoid tip, dönemler arası kalıntı semptomlarıyla birlikte dönemsel (geçici)

Eksen II: Paranoid kişilik bozukluğu, kaçıngan ve antisosyal özelliklerle birlikte (hastalık öncesi)

Eksen III: Bademcik ameliyatı; üst çenede doğuştan gelen kistin alınması, yirmilik dişin çekilmesi; sol küçük parmakta çatlak

İlave bilgilerin detaylı incelenmesi ve görüşmelerden elde edilen bilgiye göre; Şizofreni, paranoid tip, dönemler arası kalıntı semptomlarıyla birlikte dönemsel. Şizofreni; belirgin sosyal ve mesleki yetersizlikle ilişkili bazı karakteristik işaretlerin ve belirtilerin bileşiminden meydana gelen belirgin ve karmaşık, ciddi bir zihinsel hastalıktır. Şizofreninin paranoid tipi; zihin meşguliyeti ile bir ya da daha fazla hezeyan/kuruntu veya sesli halüsinasyonların mevcut olduğu, görece bilişsel işlevlerin korunduğu haldir. Bay Kaczynski'nin dosyasında belirtilen semptomlardan kuruntusal inanışlardan iki prensiple birlikte zihin meşguliyeti mevcuttur. Kuruntu; kişinin zekâ ve kültürüne uymayan, ikna ile düzeltilemeyen yanlış inanışlardır. Kuruntular sürekli olur ve bazen değeri şişirilmiş fikirlerle kuruntuları birbirinden ayırmak zordur. Bilinç sistemlerinin kişilerin davranışlarıyla bağlantısını anlamak için zaman tanımak yardımcı olur. Bay Kaczynski 1960'ların ortalarıyla sonları arasında modern teknoloji tarafından kontrol edildiği kuruntusu başlamıştır. Bunun ardından doğrudan ailesinin psikolojik sözlü istismarından kaynaklanan ve onun hayatını zorlaştıran, özel-

likle kadınlarla ilişki kuramamasına yol açtığını düşündüğü başka bir güçlü inanç geliştirmiştir. Bu düşünceler benimsenir ve süslenir, sonra da günden güne davranışlar ve gözlemler bu düşüncelerle uyuşmaya başlar. Bu da Bay Kaczynski'nin inançlarına olan "yatırımını" güçlendiren en temel şeydir. Zihninin bu sorunlarla sürekli meşgul olması hayatında he süregelen bir şey olmuştur. Geçmişi incelendiğinde inançlarına yaptığı "yatırım" zaman içinde farklılaşmış fakat nedense geçen 30 yılda tamamen azalttığı bir dönem olmamıştır. Bu teşhisle tutarlı olacak şekilde hastalığının başladığı belli bir dönemde Bay Kaczynski iş çevresinde, kişilerarası ilişkilerde, muhtemelen şahsi bakımında sosyal ve işlevsel sorunlar yaşamıştır. Bu durumun madde kullanımından, bir tıbbi durumdan ya da duygudurum (mood) bozukluğundan kaynaklandığına dair açık bir kanıt yoktur. Bay Kaczynski'nin kuruntuları genelde sıkıntı/eziyet verici özellikteydi. Ana tema ailesi ve modern toplum tarafından iftiraya uğramış ve rahatsız edilmiş olduğu düşüncelerini içerir. Eziyet verici kuruntuları olan diğer kişilerle tutarlı olarak; Bay Kaczynski kendisine zarar verdiğini düşündüğü kişiler ve kurumlara kızgın ve kırgın, onlara karşı şiddet yolunu seçen fantezileri vardı. Bay Kaczynski'nin bu olayları yorumlaması ona eziyet veren kuruntularıyla tutarlılık gösteriyordu.

Kendisinin erotomanik kuruntular da yaşadığına işaret eden bazı şeyler vardır. Bu mesele tam olarak aydınlanmamış olmakla birlikte, az tanışıklığı veya kendisiyle irtibatı olan kadınlara idealize romantik bağlanmalar yaşaması durumunun tekrar tekrar olması buna bir kanıttır. Bu kadınların çoğu böyle bir bağ-

lanmadan habersizdir. Bu idealize bağlanmalar uzun süreler boyunca devam etmiş, yazılarında yoğun bir şekilde özetlenmiştir.

Bozukluğunun başladığı dönemde Bay Kaczynski 20'li yaşların başındadır. Zaman zaman bu bozukluğun yoğunluğunda alevlenmeler olmuştur. Bu dönemlerin öncesinde depresif duygudurumu, insomnia, artan dikkat dağınıklığı ve cinsel kimlik sorunlarının yoğunlaşması ön belirti olarak ortaya çıkmıştır.

Tanısal değerlendirme süreci kısıtlı olduğu ve Bay Kaczynski'nin suçlarıyla bağlantılı davranışların ve klinik symptomatolojisinin değerlendirilmesi daha yararlı olacağı için teşhis geçici temeller üzerine konulmuştur.

Bay Kaczynski'ye aynı zamanda kaçıngan ve antisosyal özellikli paranoid kişilik bozukluğu teşhisi konulmuştur. Gelişim geçmişi incelendiğinde ergenlik ve erken yetişkinlik dönemi bu tip kişilik bozukluğuyla tutarlı bir tablo çizmektedir. Kişilik özellikleri katı ve uyumsuz olduğunda ve belirgin fonksiyonel bozukluklara ya da öznel sıkıntılara yol açtığında bunlar kişilik bozukluğunu meydana getiren şeyler olarak görülürler. Bir kişilik bozukluğunun başlıca özelliği bireyin kültürü içinde biliş, duygulanım, kişilerarası ilişkiler veya dürtü kontrolünde meydana gelen işlevsizliktir. Kalıcı desen/örüntü (pattern) kalıplaşmış ve kişisel ve sosyal durumlar için geniş bir yelpazeye yayılmıştır. Hayatın sosyal, mesleki ve diğer önemli alanlarında klinik olarak anlamlı sıkıntılara sebep olur. Desen/örüntü (pattern) istikrarlı ve uzun sürelidir ve bunun başlangıcı ergenlik veya genç yetişkinliğe dayanabilmektedir. Bununla tutarlı olarak Bay Kaczynski

geçmişinde diğer insanlara güvenmemiş ve onları kendince kötü niyetli olarak yorumlamıştır. Belirtiler Bay Kaczynski'de paranoid kişilik bozukluğu olduğunu göstermektedir. Yetersiz temellere dayandırarak diğerlerinin kendisini kullandığı, ona zarar verdiği ve onu aldattığı şüphesi taşıması bunu ispat eder niteliktedir. İyi niyetli açıklama ve olaylardan aşağılayıcı ve tehdit edici anlamlar çıkarır, kin taşır, bunları karakterine ve itibarına bir saldırı olarak algılar ve karşı saldırıya geçer.

Paranoid kişilik bozukluğu kriterlerini taşımasının yanında Bay Kaczynski diğer iki kişilik bozukluğu özelliklerini de gösterir. Kaçıngan kişilik bozukluğu özelliklerinden erken dönemde başlamış sosyal çekingenlik, yetersizlik duygusu ve aşırı duyarlılık. Bununla tutarlı olarak samimi ilişki kurmayı utandırılma ve alay edilme korkusundan dizginlemiştir. Sosyal durumlardan reddedilme ve eleştirilme düşüncesi sürekli zihninde yer etmiştir. Bu yetersizlik duygusu onun yeni ilişkiler kurmasını baskılamıştır. Bir diğeri ise antisosyal kişilik bozukluğunun özelliklerinden başkalarının haklarını umursamama ve onları ihlal etmedir. Daha önce de belirtilen suçları art arda işlemesi ve bunun sonucunda tutuklanması buna örnektir.

Bu açıklama onun yazılarına ve görüşmelerindeki davranışlarına göre yapılmıştır. Davranışlarını gizlemek için özenle çabalaması da antisosyal kişilik bozukluğunun karakteristik özelliklerinden olan hilekârlıkla uyumludur. Başkalarının güvenliği umrunda değildir. Yazılarından da anlaşıldığı üzere başkalarına zarar vermekten, onları mağdur etmekten ve onlardan bir

şeyler çalmaktan pişmanlık duymamaktadır. 15 yaşından önce antisosyal kişilik bozukluğu taşıdığını kanıtlayacak nitelikte kanıt bir şey bulunmamıştır.

Bay Kaczynski'nin bu zamandaki tıbbi öyküsü klinik olarak anlamlı görülmemektedir. Yukarıda özetlenen teşhis izlenimleri Bay Kaczynski'nin klinik görüşmelerinden ve yazılarının incelenmesinden yaklaşık 40 yıllık bir süreyi destekler niteliktedir. Onun yoğun zihinsel meşguliyeti ve inançları, hatta son yazıları ("Tekzip") ve yazışmalarını ve günlüklerini dikkatle gözden geçirmesi aşikâr bir şekilde devam etmektedir. Kendisine belirgin bir şekilde sosyal izole bir hayat kurduğu için onun belirtilerinin tamamını yorumlamak gerçekten karmaşık bir iş gerektirmektedir. Ancak şu açıktır ki; Bay Kaczynski şizofrenin karakteristik belirtilerinin çoğunu göstermektedir. Ergenlik ve üniversite yıllarında kişilerarası ilişkileri neredeyse sıfırdır. İlk psikolojik testlerinde içedönüklük eğrisi çok yüksek çıkmıştır. Bu da yabancılaşmasıyla tutarlı olarak depresif duygularının artmasıyla bağlantılıdır. Yapılan projektif TAT (Tematik algı testi) testinde kendisine gösterilen kartlarla ilgili anlattığı hikâyelerde kişisel etkileşimle ilgili bir kanıt yoktu. Bay Kaczynski kadınlarla gerçek bir ilişki kuramadığı gibi buna paralel olarak erkeklerle de devam eden herhangi bir ilişkisi olmadığını anlatmıştır. Şizofreni hastalarında noktora yapmak alışılmış bir durum değildir. Muhtemelen üstün zekâsı sayesinde Bay Kaczynski'nin akranlarından yıllarca önce derslerine başlaması, hastalık belirtileri tamamen ortaya çıkmadan derecesini bitirebilmiş oldu. Stresli çalışma ortamında devam edememesi de bunu kanıtlar. Öyle görünüyor ki; Bay Kaczynski'nin hastalı-

ğının başlangıcı Michigan Üniversitesi'nde yüksek lisans yapmaya başladığı 1966 yaz ve güzüne tekabül ediyor. Anksiyete, depresif belirtiler ve cinsel kafa karışıklığından; modern teknolojinin olumsuz etkileri hakkındaki fikirlerinin had safhaya ulaştığından bahsetmiştir. Bir gün üniversitenin sağlık merkezindeki psikiyatr ile görüşmeye gittiğini ve o gün yaşadığı bazı sorunların zihinsel bir hastalıktan kaynaklanabileceğini düşünmüş, bu sorunların çevresinden değil de kendi içinden kaynaklandığına karar vermiştir. Bu "dönüm noktası"nda bu düşünceleri tamamen terk etmiş ve olanların sebebini çevresine ve ailesine yansıtmıştır. Kendi görüşlerini destekleyen materyalleri (kitap, makale, yorum vb.)toplamak için uzun zaman harcadığı yazılarında açıkça görülmektedir.

Bu raporda detaylı şekilde göründüğü gibi Bay Kaczynski değişken ruh hali sergilemiştir. Bu değerlendirme sırasında uygulanan testlerde şu anda açık bir karışıklık ve psikotik semptomatoloji bulunmamaktadır. Bay Kaczynski'nin tutuklanmasından bu yana insanlarla kurduğu ilişkiler ve sosyalleşme onun psikolojisinin işleyişi açısından terapötik (iyileştirici) bir etki göstermesi olasıdır. Aynı zamanda semptomlarına uyum sağlaması için de bir fırsattır. Test sonuçları üstün zekâlılarda görülen psikotik bozukluklarla tutarlılık gösteriyor ancak şimdi paranoya, antisosyal ve kaçıngan davranışlarla ilgili özellikler göstermeye devam ediyor. Bay Kaczynski'nin davranış değişimi tahminleri tedbirler elden bırakılmadan yapılmıştır ve bu uzun bir zamana yayılmıştır. Böyle bir bozukluk taşıyan kişilerin tedavisi zordur. Asla gerçek bir tedavi sürecine girmemiştir. Tedavi çabaları teşhisin bütününe bakılarak ilaç

ve destekleyici psikolojik müdahalenin bir bileşimini içerir. Hatta toplumsallaşma alanlarındaki pratik müdahalelerden de yarar görebilir.

Bay Kaczynski'nin son intihar teşebbüsüne gelirsek; benim şahsi kanaatim bunun belirgin depresyon sonucunda olmadığı yönünde. Bunun yerine zor bir duruma tepki olarak ortaya çıkmış gibi görünüyor. O hukuki sürecin kalan kısmında da intiharı bir seçenek olarak görecektir. Bu konudaki fikirlerini de birisiyle paylaşacak gibi görünmüyor. Ölmenin, ömrünün sonuna kadar hapiste kalmaktan bir dezavantajı olmadığını ifade etti. Mahkûm edilip hapse atılması durumunda, büyük olasılıkla, intihar riski kronik bir sorun olacaktır. Onunla etkileşimde olanlar da hızlı bir şekilde bağlanmaya ve ilişkilere aşırı değer yüklemeye eğilimli olduğunun farkında olmalıdır. Eğer onunla etkileşimde oluyorsanız amacınızı ve niyetinizin çok açık olması önemli, aynı zamanda onun bu etkileşimdeki rolünü de açıkça tanımlamalısınız.

Görseller

Ted Kaczynski, babası Ted "Turk" Kaczynski'nin kucağında 5 aylıkken

Babası ve kardeşi David ile Aile albümünden

Ted Kaczynski, annesi ve babası ile

Ted 6 yaşındayken, aile albümünden

Ted anaokulu için giydiği bir kostüm ile

Anneleri Wanda iki oğluyla birlikte

Ted sokak gezmesinde

Ted 12 yaşında (ortada),
kardeşi David ve komşu çocukları ile

Ted 9 yaşında, kardeşi David 2 yaşında,
çok sevdiği muhabbetkuşu ile

Ted, David ve babaları

Ailece sıkca kampa gidiyorlardı. Ted doğayla iç içe büyüdü.

Ted, David ve anneleri ile bir kampta.

Ted, David ve babası Starved Rock State Park'ta

Ted ile David Illinois ormanları gezisinde

Ted 14 yaşında, David'le bir aile kampında

Kaczynski Ailesi, 1950 yılında yeni taşındıkları ev

Ted 16 yaşında,
Evergreen Park Community High School'dan mezun olduğu gün

Ted, David, büyükanne Helen ve kuzen Kathy ile

Ted 20 yaşında, arka planda bir akraba ziyaretinde,
büyükanne Helen Kaczynski (solda) ve
kuzeni Kathy Kaczynski ile

Ted ve David ergenlik döneminde, evlerinin arka bahçesinde

Ted yavaş yavaş kendisini toplumdan soyutluyor

Ted 20'li yaşların ortasında.
Berkeley Üniversitesi'nde Profesör olarak görevliyken

Ted görevinden istifa etmiş ve artık
Montana'da doğada yaşamakta

1970'lerin ortasında çekilmiş bir görsel.
Babası oğlu Ted'i dağ evinde ziyaret ediyor

Dağ evi önünde

Yıl 1978
Bu resim çekildiğinde Ted ilk bombasını göndermişti

Ted 1978 yılında kısa süreliğine
ailesinin evine döndükten sonra

Ted 1978 yılında babasının ve abisinin
çalışıtığı fabrikada yarım zamanlı işe başlar

Ted solda, David en sağda,
ortada David'in arkadaşları

Ted artık tamamen kendisini soyutlamış durumda
Montana dağlarında

Yıl 1981.
Bu dönemde birçok bomba ile yaralama gerçekleşmişti

Ted tutuklandıktan hemen sonra

Ted ilk duruşmaya götürülürken

96 yılında duruşmaya götürülürken.
Beyaz, kurşungeçirmez yelek dikkat çekmekte

Yıllarca ilkel şartlarda yaşadığı dağ kulübesi

Dağ kulübesinden bir kare. Kulübe delil olarak mahkemenin görüldüğü şehre taşınmıştı. İçindeki tüm eşyalar çıkarıldıktan sonraki hali

Dağ kulübesinde bulunan bomba düzeneği

Bu bölümde Ted Kaczynski'nin mahkûmiyeti süresince kendi el yazısıyla kaleme aldığı çeşitli belgeler var. Bunların bazıları sıradan talepler, bazıları ise şikâyetler içermekte. Aynı zamanda katıldığı sertifika programlarından dolayı almış olduğu başarı belgeleri var. Çeşitli Basın kuruluşlarının röportaj talepleri orijinal metin olarak yayımlanmaktadır.

November 2, 2000

FACILITIES DEPT.

MY COLD WATER KEEPS RUNNING AND WON'T STOP. PLEASE FIX.

P.S. After running for many hours, the water finally stopped. But the water has gotten stuck several times in the last few days, and it will probably get stuck again in the future unless it is fixed.

So PLEASE FIX MY COLD WATER.

THEODORE JOHN KACZYNSKI
NONE

04475-046
RANGE 0-1
D CELL A 108

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

12/17/01

COMMISSARY DEPT.

On my commissary list dated 12/11/01, I ordered Tuna and fifty 1¢ stamps. Today I received the tuna, but I did not receive the stamps. Please explain. Thank you.

Arkın Gelişin

THEODORE JOHN KACZYNSKI 04475-046
None D

A Lade lady from the commissary Dept. brought me the stamps within a couple of days.

TJK 12/25/01

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

INMATE'S NAME: KACZYNSKI, Theodore REG. NO.: 04475-046 DATE: 12/03/2001

16. INSTITUTIONAL ADJUSTMENT: Kaczynski was an initial commitment to this institution upon sentencing in the Eastern District of California which occurred on May 5, 1998.

A. Program Plan: Kaczynski arrived at ADX Florence on May 5, 1998. During his Initial and Subsequent Program Reviews the Unit Team has recommended participation in Adult Continuing Education courses, maintaining clear conduct, maintaining a high level of cell sanitation, utilize recreational opportunities, participate in the Inmate Financial Responsibility Program, and establishing a working relationship with staff. He is making positive progress as he has maintained clear conduct, has good cell sanitation, has participated in FRP,(currently on TEMP EXEMPT due to lack of funds), utilizes recreation when offered and has positive rapport with staff.

B. Work Assignments: He has been unassigned since his arrival due to lack of jobs available.

C. Educational/Vocational Participation: He arrived to this institution with a High School Diploma, and Doctorate Degree in Mathematics. It has been recommended to him to participate in the Adult Continuing Education courses over the closed circuit television system, however, to date he has no participation in these courses.

D. Counseling Programs: Due to the unique mission of this facility, group counseling is not offered. However, he has completed four programs to date that are offered over the closed circuit television system which are offered by the Psychology Department. These courses are Commitment to Change (1999) - 2 hours, Independent Study (2000) - 2 hours, Independent Study (2000) - 2 hours, and another Independent Study in 2001 for 9 hours. He is seen on a daily basis by the Psychology Department staff and his unit team.

E. Incident Reports: Kaczynski has maintained clear conduct while at this facility and also while on pre-trial status pending trial.

F. Institutional Movement: Kaczynski was housed at FCI Dublin as a holdover during the period of his trial. On May 5, 1998, he was designated to ADX Florence with no further movement.

G. Physical and Mental Health: Due to his medical condition, Kaczynski is not permitted to work.

H. Financial Responsibility: Upon sentencing in the Eastern District of California, Kaczynski received financial obligation to include a $650.00 Felony Assessment and $15,026,000.00 in restitution. He is currently in TEMP EXEMPT status due to lack of funds available at the present time. However, he has participated in the past since his arrival with a balance owed of $450.00 on the assessment, and full balance on the restitution.

17. RELEASE PLANNING: Kaczynski was sentenced in the Eastern District of California. His PSI lists his legal residence in Lincoln, Montana. As the inmate is serving a LIFE sentence, release plans have not been formulated at this time.

I have no idea what this "medical condition" could be. I run 5 miles a day, 4 or 5 days a week, so I ought to be fit to work. But if they don't want me to work that's fine with me since I have too much to keep me busy as it is. — TJK 5/3/02

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY: This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish, beyond fair use, must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

[cop-out to FOOD SERVICE]

August 8, 2000

To: FOOD SERVICE- J.E. Clappison, Food Service Administrator

In a cop-out dated August 3, 2000, I informed you that I had received only ½ pint of milk on August 3. In your reply, dated August 7, you stated that "food service did serve a ½ pint milk for the Tuesday breakfast meal, however, you received a ½ pint with the country supper evening meal." But Tuesday was August 1. It was on August 3, Thursday, that I received only ½ pint of milk, and ½ pint was all the milk that I received for the entire day on August 3. Maybe I was supposed to receive a second ½ pint on August 3, but I did not in fact receive it.

THEODORE JOHN KACZYNSKI 04475-046
Work assignment: NONE Unit: D

I got no answer to this cop-out, but subsequently we did get an extra ½ pint of milk one day. I don't know whether it was in response to this cop-out.

TJK 8/29/00

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

U.S. DEPARTMENT OF JUSTICE
Federal Bureau of Prisons

INMATE REQUEST TO STAFF MEMBER

DATE August 3, 2000

TO: FOOD SERVICE DEPT.
(Name and title of officer)

SUBJECT: State completely but briefly the problem on which you desire assistance, and what you think should be done (Give details).

Today, August 3, 2000, I received only ½ pint of milk. Please try to assure that all inmates receive their full daily ration of one pint of milk. Thank you.

(Use other side of page if more space is needed)

NAME: THEODORE JOHN KACZYNSKI No.: 04475-046

Work assignment: NONE Unit: D

NOTE: If you follow instructions in preparing your request, it can be disposed of more promptly and intelligently. You will be interviewed, if necessary, in order to satisfactorily handle your request. Your failure to specifically state your problem may result in no action being taken.

DISPOSITION: (Do not write in this space) DATE

Officer

Original - File
Copy - Inmate

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This manuscript is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

KCBS-TV
6121 SUNSET BOULEVARD
LOS ANGELES, CA 90028
(323) 460-3000

August 15, 2001

Theodore Kaczynski
Federal Register Number 04475-046
United States Penitentiary--Administrative Maximum Facility
P.O. Box 8500
Florence, CO 81226

Dear Mr. Kaczynski:

I wrote you a few months ago. I'm the Investigative Journalist who graduated from Evergreen Park high School back in 1980.

At my first writing I asked for an interview with you. And the purpose of this letter is to again request an interview.

I've been following your case since I began in this business, some 16 years ago. I didn't know of your involvement, of course, until your arrest. Needless to say I was floored when I learned we went to the same High School.

Here's my pitch:
One half hour on our Special Assignment TV show which airs just prior to "60 Minutes". No rules, but I do get to ask the questions. You can make your points as clearly as you wish. And we won't edit for content, only profanity (if you or I happen to use any).

I'm sure you've had offers from the "biggies". I can assure you some of us bigger local guys are every bit as good....and 100% nicer, than the folks who would only use you to make them look bigger.

Hope you will consider.

Sincerely,

Drew Griffin
Investigative report/anchor
KCBS-TV
EPHS 1980 w/honors

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

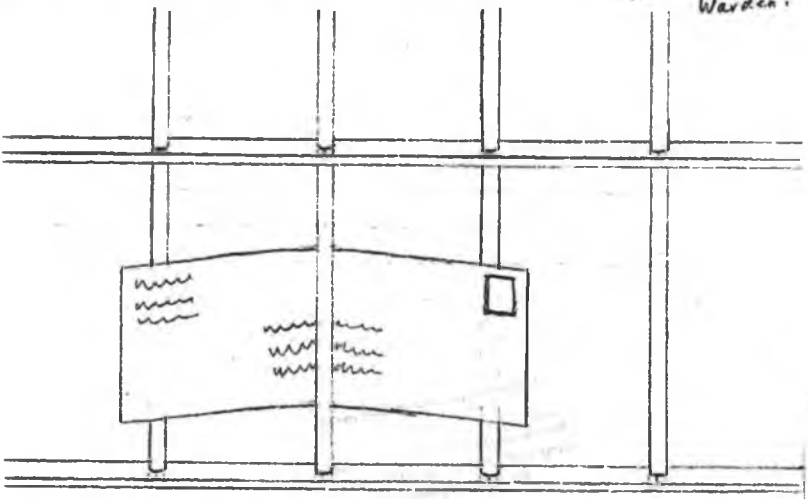
Arkın Gelişin
306

PAGE 4

October 12, 2000

Cop-out to MICHAEL V. PUGH, WARDEN

~~Never~~ NOT delivered to Warden.

This is how the mailroom people told us to weave envelopes through the bars.

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to reproduce this material must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

Not delivered to Warden

October 12, 2000

MICHAEL V. PUGH, WARDEN

is opened to let the inmate out for rec.

Heavy envelopes containing quantities of legal documents should not be left in a different place from other outgoing mail, because if they are, then the mail collectors might overlook the envelopes and fail to pick them up. This could cause an inmate to miss a legal deadline. Thus, all outgoing mail should be left in the same place. Since thick, heavy envelopes cannot be left on the bars, I suggest four possible alternative solutions: ① All outgoing mail can be left on the inmate's desk, on the outside corner, when he is out of his cell. Mail collectors can look through the cell window to see if there is any mail on the desk. ② When going out to rec, (continued on Page 3.)

THEODORE JOHN KACZYNSKI 04475-046

NONE D

Arkin Gelişin • 308

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

(5)

to know more — scientifically, to the extent possible — about unconscious processes in our brains. The book, on page 397, cites some purportedly scientific books and articles on unconscious processes. I don't know whether it is within the scope of your job description to get copies of articles for inmates, but if it is, I would be interested to read the following articles cited in the book:

N. Brody, "Introduction: Some thoughts on the unconscious," Personality and Social Psychology Bulletin, 13, 293-98 (1987)

Jacoby & Kelley, "Unconscious influences of memory for a prior event," Personality and Social Psychology Bulletin, 13, 314-336 (1987)

Motley, "Slips of the Tongue", Scientific American, 253, 116-127 (1985)

Silverman, "Psychoanalytic Theory: 'The reports of my death have been greatly exaggerated,'" American Psychologist, 31, 621-637 (1976).

Regarding Henry A. Murray, discussed on pages 424-27 of the book: Scharlette Holdman, the chief investigator in my case, did some poking into Murray's background, and, among other things, she learned that Murray and his mistress, Christiana Morgan, had a whip that they called "the black whip that hurts." They used to get sexual gratification from

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

chasing each other around the room with the whip and whipping each other. I hasten to add that I received this information from Holdman orally, and her oral reports (as opposed to her written ones) have not proved reliable.

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

useful to genuine scientists. But what was really important to the alchemists was not their experimental results but the mystical theories and the mumbo-jumbo that they built up around those results.

The same is true of psychoanalysis. However one might weigh Freud's or Jung's accurate observations against their inaccurate ones, it is clear that psychoanalysis bears the earmarks of pseudoscience. Psychoanalysts seem to be more interested in vague, emotionally-loaded statements that are largely immune to empirical testing, than they are in clear, precise, testable statements. Take for example the statement on page 356 of the book that "Freud had shown that reason is not master in its own house." Scientifically this statement is virtually meaningless. If it means that man is totally irrational, then it is false, since people often do use reasoning — both analytical and intuitive reasoning — very successfully. If it means that man is often irrational, then it is only a trivial platitude. We don't need Freud to tell us that people are often irrational. So what <u>does</u> the statement mean? It's pretty clear that it is an <u>ideological</u> statement that appeals to psychoanalysts because of its emotive content.

Undoubtedly, though, it would be fascinating

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

scientific testing (pages 396-97) (to a slight extent also Jung's theories, pp. 411-12, Adler's theories, pp. 416-17, and those of others). But I think this is somewhat beside the point. It's obvious that at least some of the phenomena described by Freud are real. Anyone who has ever had a wet dream knows that dreams can be an outlet for urges that are suppressed during waking hours; anyone who is carefully introspective will sometimes catch himself rationalizing or displacing aggression; and some of the other phenomena listed on page 390 of the book can be at least speculatively inferred from informal observation of human behavior. If such observations can seldom be proved, they at any rate provide plausible hypotheses about what makes certain people tick in certain circumstances.

But a tabulation of the points on which Freud was right versus those on which he was wrong does not address the real problem — which is that psychoanalysis is pseudoscience rather than science.

It may be useful to compare psychoanalysis with the mystical school of alchemy, as represented for example by Paracelsus. The alchemists described many chemical reactions that actually worked, and that later proved

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

of what I've read and not an in-depth exploration of a single issue.

But there isn't really much to be said about Chapter 1 generally. Its content is pretty bland and not very meaty. I would point out, though, that on page 9 the author reports the recollections of a "former classmate of Skinner's" as evidence of B.F. Skinner's behavior during his student days. But a psychologist, of all people, should be aware that decades-old recollections of this kind are in general extremely unreliable. See my manuscript, Truth versus Lies (of which you have a copy), especially the Introduction.

About Chapters 13 and 14 there is more that one can say. In the first place, I don't understand the respectful treatment given to guys like Freud and Jung, unless it's simply due to a reluctance to say anything disrespectful about figures who have traditionally been considered "great." I wish that someone would have the guts to come right out and say that Freud & Jung were charlatans and/or mystics and/or cult-leaders — not scientists.

The book discusses elements of Freud's [illegible] that have and have not survived

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

Theodore John Kaczynski 04475-046

Book Report 4/17/01

I have read Chapters 1, 13, and 14 of A History of Modern Psychology*, by Duane P. Schultz and Sydney Ellen Schultz. My comments are as follows.

Chapter 1 is a general, introductory chapter. On page 1, psychology is described as a "primarily scientific field of study." Whether that is true depends on how broadly you want to define the word "scientific." In the narrowest sense of the word, a "science" is a system of results deduced with mathematical rigor from experimental findings. Only parts of the physical sciences fully satisfy that definition. Psychology undoubtedly uses scientific methods, but it also depends heavily on intuitive judgments and includes ideological elements. I would be tempted to embark on an extended discussion of this point, but I have to refrain, since what you want is a general discussion

---

*A pen is a phallic symbol. The flow of ink from the tip of the pen represents ejaculation. My pen ran out of ink at this point because of my unconscious fear of castration.

Arkın Gelişin • 314

February 20, 2002

Mr. Houston,

A guy from the mailroom came by and said that this book, "Start Your Own Business," was given to me by mistake. He said I should give it to you.

Ted Kaczynski
04475-046

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

Certificate of Completion

May it be known that this Certificate has been presented to

Theodore Kaczynski (Reg. No. 04475-046)

for completion of

Independent Study of A History of Modern Psychology (Chapter 1)

Presented this 29th day of May 2001.

Clinical Psychologist
United States Penitentiary, ADX

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

Certificate of Completion

May it be known that this Certificate has been presented to

Theodore Kaczynski (Reg. No. 04475-046)

for completion of

Independent Study of A History of Modern Psychology (Chapter 14)

Presented this 29th day of May 2001.

Clinical Psychologist
United States Penitentiary, ADX

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

Certificate of Completion

May it be known that this Certificate has been presented to

Theodore Kaczynski (Reg. No. 04475-046)

for completion of

Independent Study of A History of Modern Psychology (Chapter 13)

Presented this 29th day of May 2001.

Clinical Psychologist
United States Penitentiary, ADX

PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
This photocopy is for reference use only. Deposit in another library is forbidden and further reproduction is prohibited under the provisions of the 1976 Copyright Law. Permission to publish must be obtained in writing from both the copyright owner and the University of Michigan Library, Ann Arbor, Michigan 48109.

Kaynakça

Graysmith, Robert, *Unabomber: A Desire To Kill* (Pocket Books, 2000)

DeLong, Candice, and Petrini, Elisa, *Special Agent: My Life on the Frontlines of The FBI* (Headline Publishing, 2001)

Douglas, John, and Olshaker, Mark, *The Anatomy of Motive* (Scribner, 1999)

Gelernter, David, *Drawing Life: Surviving the Unabomber*, (Free Press,1997)

Mello, Michael, *The United States of America vs Theodore John Kaczynski: Ethics, Power, and the Invention of The Unabomber* (Context Books,1999)

Michel, Lou, and Herbeck, Dan, *American Terrorist: Timothy McVeigh and The Oklahoma City Bombing*, (Harper Collins, 2001)

Court TV

Time

CNN

BBC HARDtalk

FBI Website

Associated Press

WashingtonPost

New York Times

Newsweek

Unabomber: The True Story (TV Docudrama) with Dean Stockwell, 1996 Steve White Entertainment

ARKIN GELİŞİN

bir seri katilin manifestosu

ted kaczynski

FBI istatistiklerine göre seri katiller dünya nüfusunun %6'sına tekabül etmektedir. Üstelik bu %6, henüz yakalanmayanların sayısı.

Bir insan niçin seri katil olur? Ya da insanı öldürmeye iten sebepler hangileridir?

Seri Katillere duyulan ilgi ise hayret vericidir. Onlara göre siyasi, kişisel ya da maddi sebepler öldürmek için geçerli nedenler değildir. Seri katiller toplumun belirli kesimini hedef alırlar. Ve sonuna kadar, amacının peşinde koşarlar.

Suç Psikolojisi ve Seri Katiller Uzmanı Arkın Gelişin yıllar süren bir araştırma evresinden sonra, eşsiz tecrübelerini elinizdeki bu kitapta anlatmaktadır. Toplam 10 ciltten oluşacak "Seri Katiller Biyografisi"'nin ikinci bölümü, 165 IQ ile seri katillerin "dahisi" Ted Kaczynski'nin ilginç yaşam öyküsünü anlatmaktadır.

Ted Kaczynski üzerine yazılmış onlarca biyografi mevcut. Ancak bu kitapta bugüne kadar yayınlanmamış bilgiler, belgeler ve görseller bulabileceksiniz. Ayrıca Arkın Gelişin'in bizzat gerçekleştirdiği röportajlar ile bugüne kadar anlatılmayanları okuyabileceksiniz.

"En büyük sorun, insanların devrim olasılığına inanmamaları. Olası değil, çünkü olasılığına inanmıyorlar." Ted Kaczynski

ISBN 978-605-4757-65-7

herdemkitap
herdemkitap
www.herdemkitap.com